

AVENTURILE LUI TOM SAWYER
de
MARK TWAIN

CAPITOLUL I

— TOM!

Nici un răspuns.

— Tom!

Nici un răspuns.

— Ce-o fi cu băiatul ăsta? Un' să fie... Tom, n-auzi?

Bătrânica își trase ochelarii pe nas și privi pe deasupra lor prin odaie, apoi îi săltă și privi sub ei. Rareori catadicsea să se uite prin sticla lor la o găză de băiețel ca Tom. Erau ochelarii ei de zile mari, la care ținea ca la ochii din cap și pe care îi purta așa, de podoabă, căci la fel de bine ar fi putut să vadă prin niște ochiuri de plită. Rămase locului o clipă, uluită parcă, apoi fără mânie, dar totuși destul de tare ca s-o poată auzi pereții, spuse:

— Stai tu, că pun eu mâna pe tine și-o să vezi ce..

Dar n-apucă să termine, fiindcă între timp se aplecase și începuse a izbi cu măturoidul pe sub pat; astfel încât nu-i mai rămânea suflu decât pentru icneala cu care își însoțea loviturile. Sub pat, însă, nimic; doar pisica o zbughi speriată afară.

— Dumnezeule mare, de când sunt n-am mai văzut un băiat ca ăsta!

Îndreptându-se apoi din sale, pași spre ușa deschisă și rămase în prag, iscodind cu privirea aracii cu roșii și bălăriile din grădină. Dar Tom, nicăieri. Atunci ridică glasul, ca să poată fi auzită de departe, și începu să strige:

— To-o-om!

Deodată auzi un fâșâit în spatele ei. Se întoarse tocmai la timp ca să prindă de pulpana slobodă a hainei un băiețel și să-l oprească din fugă.

— Ia te uită! Cum de nu m-am gândit la cămară! Ce-ai căutat acolo, drace? — Nimic.

— Cum nimic? Uite ce-i pe mâinile tale, uite ce-ai la gură! Cu ce te-ai mânjit în halul ăsta?

— Nu știu, mătușă.

— Da' eu știu. Cu dulceață, da... De câte ori nu ți-am spus să nu mai umbli la dulceață, ai? Am să te jupoi de viu, împielitătule! Ia dă nuiaua încoace!

Nuiaua zvâcni în aer, semn că se-ngroașă gluma...

— liii! Ia te uită ce-ai în spate, mătușă!

Când bătrânica se răsuci pe loc, strângându-și fustele, ca să vadă ce primejdie o păștea, băiatul o și luase la sănătoasa, cățărându-se pe gardul înalt de uluci și pierind îndărătul lui. Mătușa Polly rămase o clipă locului, zăpăcită, apoi râse cu blândețe.

--Bată- te norocul să te bată! E-eei! Că nu mai mă-nvăț minte odată! De câte ori nu m-a dus de nas pînă-acu', și uite că tot mai mă las păcălită. Ce ti-e și cu bătrânii! Vorba ceea: nu mai înveți cal bătrân în buiestru.

Da' nici că le-ar potrivi de două ori la fel, împielitatu'! Și-atunci, cum să știu, biata de mine, la ce să m-aștept de fiecă dată? Parcă le-ar cântări cu de-amănuntul, cât să mă chinuie pîn' să-mi sară țandăra. Și mai știe afurisitu' că, dacă-mi dă o clipă răgaz sau mă face să rîd, s-a dus supărarea... nu-l mai pot bate. Da, da, nu mă port cu el cum trebuie. Bătaia e ruptă din rai. Stric copilu', ăsta-i adevăru-adevărat. Multe o să mai avem de pățimit și unul și altul, dacă-l las de capul lui. Parc-a intrat diavolu-n el, Doamne iartă- mă!... Da, ce să fac, e băiatu' sor-mi, răposata, Dumnezeu s-o ierte, nu mă lasă inima să-l bat. De câte ori îl iert îmi pare rău, și de câte ori dau în el mi se rupe inima. Bine spune sfânta scriptură: omul născut din femeie are viața scurtă și plină de griji; vezi bine că așa-i. După-masă iar o să chiulească de la școală și, vreau nu vreau, iar o să fiu silită să-l pun la treabă mâine, drept pedeapsă. Greu îmi vine să-l pun să lucreze duminică, când ceilalți copii n-au școală și se joacă, dar ce pot face? Fuge de treabă ca dracu' de tămâie, n-am însă încotro, trebuie să-mi fac datoria cât de cât față de băiat, că doar nu-i vreau pierzarea.

Într-adevăr, Tom a tras chiulul și a petrecut de minune. S-a întors acasă tocmai bine înainte de cină ca să-i ajute lui Jim, micul negru, să taie lemne pentru a doua zi și să facă surcele — cu

alte cuvinte, la timp ca să-i povestească lui Jim isprăvile sale, în vreme ce Jim făcea mai toată treaba. Fratele mai mic al lui Tom (sau mai bine zis frate-său vitreg), Sid, își terminase partea lui de muncă (adunatul surcelelor). Sid era un băiat cuminte, el nu se prea ținea de șotii și năzbâtii, ca alți copii.

În timp ce Tom lua masa de seară și șterpelea zahăr de câte ori se ivea prilejul, mătușa Polly îi puneă fel de fel de întrebări meșteșugite, doar-doar l-o prinde cu mâța-n sac. Ca multe suflete nevinovate, se credea vicleană nevoie mare, înzestrată cu darul unei diplomații misterioase și de nepătruns, îi plăcea să creadă că stră-veziile-i urzeli erau șiretlicuri nemaipomenite.

De pildă acum:

— Tom, a fost cam cald azi la școală, nu-i așa? Întrebă ea.

— Da, tușă.

— Cald rău, nu?

— Da, tușică.

— Nu ți-a venit să te duci la scăldat? Tom tresări; îi încolți în minte o bănuială neliniștitoare.

Cercetă atent chipul mătușii. Răspunse:

— Nu-u... adică nu prea...

Bătrânica întinse mâna și-i pipăi cămașa!

— Ei, dar parcă acum nu ți-e prea cald.

O măgulea gândul că-i găsisse cămașa uscată, fără să știe nimeni unde țintea ea. Dar Tom știa acum dincotro bătea vântul, așa încât întrebarea următoare îl găsi pregătit:

— Unii dintre noi ne-am pus capul sub cișmea, uite, al meu e ud și-acu'.

Pentru o clipă mătușii Polly îi fu necaz că trecuse cu vederea o dovadă atât de grăitoare și că pierduse prilejul de a-și arăta iscusința. Dar numaidecât îi veni o idee și mai și:

— Tom, când ți-ai pus capul sub cișmea, nu ti-ai desfăcut gulerul de la cămașă, unde ți l-am cusut eu? la descheie-te la haină, să văd!

De pe fața lui Tom pieri orice urmă de tulburare, își descheie liniștit haina. Gulerul cămășii era cusut în toată legea.

— Ei comedie! Hai, du-te și vezi-ți de treabă! Am vrut să știu dacă n-ai tras cumva chiulul de la școală ca să te duci la scăldat! De data asta, hai, treacă de la mine. Te pomenești, vorba aia, că ai fi fiind vreo brânză bună în burduf de câine! Ai fi mai bun decât pari. Barem pe ziua de azi!

Era cam înciudată că agerimea ei dăduse greș și totodată bucuroasă că se întâmplase ca Tom să umble și el odată pe calea cea bună.

Dar Sid, să nu-și vâre el coada?

— De — zise — dacă n-aș ști că i-ai cusut gulerul cu ață albă... și uite, asta-i neagră.

— Iii! Sigur că cu albă l-am cusut!... Tom!! Dar Tom, păzea!... Atâta mai avu timp să spună zbughind-o pe ușă:

— Sid, puiule, las' că ți-o plătesc eu!...

Când se află în siguranță, privi cu luare-aminte două ace mari de cusut, înfășurate unul cu ață albă și altul cu ață neagră, înfipite sub reverul hainei, apoi își spuse:

„De nu era Sid, n-ar fi băgat nici acu' de seamă. Fir-ar a naibii de treabă! Ba coase cu alb, ba coase cu negru! Barem de s-ar hotărî să coasă la fel! Așa, cum dracu' să mai ții minte? Și Sid ăsta... las' că-i arăt eu lui!”

Tom nu ar fi putut să fie dat ca exemplu celorlalți băieți din târg. Cunoștea el un băiat

„model”, dar nu putea să-l sufere.

Nu trecură însă nici doua minute și uită de toate necazurile. Nu fiindcă necazurile lui ar fi fost cu un dram mai ușoare sau mai puțin amare decât acelea ale unui om în toată firea, ci fiindcă, până una-alta, acum avea o nouă și arzătoare preocupare, care-l făcea să uite, după cum și nefericirile oamenilor mai în vârstă sunt uitate în entuziasmul noilor inițiative.

De data asta era vorba de un fluierat nou, care-i plăcea în chip deosebit și pe care-l învățase de la un negru. Ardea de nerăbdare să-l încerce nestingherit. Fluieratul ăsta aducea oarecum cu al păsărilor; era un fel de tril curgător, obținut prin atingerea cerului gurii cu limba, la răstimpuri scurte, în mijlocul unei melodii. Tot repetându-l silitor și atent, Tom izbuti să-i prindă meșteșugul și iată-l acum pășind alene pe stradă, cu gura izvor de triluri melodioase și cu inima plină de mulțumire. Starea lui sufletească era foarte asemănătoare cu aceea a unui astronom care descoperă o planetă nouă, dar fără doar și poate că băiatul simțea o bucurie cu mult mai adâncă și netulburată decât ar fi simțit astronomul.

După-amiezile de vară erau lungi. Nu se întunecase încă. Deodată Tom se opri din fluierat. I se ivise în față un străin, un băiat puțintel mai mare ca el. Un nou venit, de orice vârstă, băiat sau fată, stârnea vâlvă mare în biet târgușorul St. Petersburg! Și unde mai pui că băiatul ăsta era și frumos îmbrăcat — auzi colo: îmbrăcat frumos în zi de lucru! Nemaipomenit! Purta o pălărieuță frumoasă, o hăinuță din postav albastru, încheiată până-n gât, nou-nouță și curată, ca scoasă din cutie, pantalonii la fel. Și avea și ghete în picioare, deși nu era decât vineri; cravată la gât — o panglică colorată, de toată frumusețea — și o mutră de orășan care pe Tom îl scotea din sărite. Și cu cât se zgâia la minunea asta grozavă, cu atât era mai scârbit de găteala străinului și cu atât îi părea propria lui îmbrăcămintă mai jerpelită.

Amândoi stăteau și se uitau unul la altul fără să scoată o vorbă. Când unul făcea vreo mișcare, celălalt se mișca și el, dar tot în lături, roată. Se priveau mereu față-n față, pândindu-se ca doi cocoși. În cele din urmă, Tom spuse:

— Dacă vreau, te bat de te snopesc!

— Încearcă, dacă-ți dă mâna!

— De ce să nu-mi dea?

— Uite-așa, că nu poți î

— Eu nu pooot?...

— Vezi bine că nu!

— Ba pot foarte bine!

— Ba nu poți!

— Ba pot!

— Ba nu poți!

Tăcere încordată. Și iar Tom:

— Cum te cheamă?

— Ce te privește? Ai ceva de împărțit cu mine?

— O să-ți arăt eu acuși ce am și ce n-am!

— N-ai decât să-mi arăți!

— Mai zi o dată și vezi tu ce pățești î

— Poftim că mai zic o dată!

— Te crezi mare deștept, ai? Dacă vreau, c-o mână te fac pilaf.

— Nu zău? Aș vrea să-o văd și p-asta! Numa' gura-i de tine.

— Ba vezi tu ce bătaie-ți trag, dacă mai faci mult pe nebunu'.

— Nu mai spune! Uite, mor ele frică!

— Deșteptule! Crezi că-i cine știe ce de capul tău! Ia uite la el pălărie!

— Ce-ai tu cu pălăria mea? Înghite-o dacă nu-ți place! Să poftești să te-atingi de ea... Care îndrăznește, praf îl fac.

— Lăudărosule!

— Lăudăros ești tu!

— Ești un mincinos, asta e, și ți-e frică să te bați.

— Mie, frică? Mă bat cu tine numa c-o mână.

— Dacă mai îndrugi multe, iau o piatră și-ti fac capul chiseliță.

— Nu mai spune!

— Vezi tu acușica!

- Hai, să te văd! Îți turuie gura, atâta știi! De ce nu dai? De frică!
- Mie, frică?
- Da, ție.
- Ba nu mi-e frică deloc.
- Ba ți-e.

Iar pauză, iar priviri sfidătoare, iar țopăieli unul împrejurul celuilalt. Curând stăteau umăr la umăr. Tom spuse:

- Cară-te de-aici !
- Cară-te tu!
- Nici nu mă gândesc.
- Nici eu.

Acum se propteau fiecare țeapăn într-un picior, îmbrâncindu-se din răspuțeri și înfruntându-se, cu scâpărări de ură în priviri. Dar nici unul nu-l putea clinti din loc pe celălalt. Se opintiră ce se opintiră, pînă li se sui tot sângele în obraz, apoi încetul cu încetul își muiară încordarea, fără a se slăbi o clipă din ochi. Tom rupse cel dintâi tăcerea:

— Ești un laș și un papă-lapte. O să te spui lu' frate-miu ăl mare. Să vezi ce-o să pățești! El, dacă-și pune mintea cu tine, te strivește numa c-un deșt!

— Nu mai pot eu de frate-tu! Eu am un frate mai mare ca al tău —și, dacă vrea, dă de-a azvârlita cu-al tău tocmai peste gardu' ăla. (Amândoi frații erau născociți.)

- Minți!
- Așa crezi tu !

Atunci Tom, îndârjit, trase o linie în țărână, cu degetul mare de la picior, și spuse:

— Dacă-ndrăznești să treci peste asta, te zvânt în bătaie, încearcă și-ai să vezi. Băiatul cel străin păși îndată peste linie, spunând:

- Ia să te vedem, moară neferecată ce ești!
- Mă, să nu mă scoți din sărite, atâta-ți spun!
- Am văzut eu de mult că numa' gura-i de tine, da' când e vorba de bătaie...
- Mă nenorocitul! Al naibii să fiu dacă nu te bat pa două parale.

Băiatul cel străin scoase din buzunar doi bani mari de aramă și-i întinse batjocoritor. Tom îl plesni peste mână, de-i zburară banii cât colo.

O clipă mai târziu, am în doi băieții se rostogoleau și se tăvăleau prin țărână, încăierăți ca doi cotoi. Se trăgeau de păr, își rupeau hainele, se repezeau unul în nasul celuilalt, cu pumnii, cu unghiile, acoperindu-se de praf și de glorie. Când iureșul se potoli, prin ceața bătăliei putea fi zărit Tom șezând călare pe noul venit și cărându-i la pumni cu nemiluita.

- Zi că te predai! striga Tom.
- Celălalt se zbătea să scape, țipa, dar de furie neputincioasă.
- Zi că te predai! și-i căra mai departe la pumni. În cele din urmă, străinul icni înăbușit:
- Mă predau!

Tom îl lăasă să se ridice și-i spuse disprețuitor:

- Altă dată să te-nveți minte să mai faci pe grozavu'!

Băiatul cel străin o luă din loc, scuturându-și hainele, sughițând și smiorcăindu-se. Din când în când, se mai uita înapoi, dând din cap și amenințându-l pe Tom că o să-i arate el „când l-o prinde”. Torn răspundea cu vorbe de ocară, se umfla în pene... Când întoarse spatele, dând să plece, celălalt se repezi, luă o piatră de pe jos și zvîrrr... îl lovi pe Tom drept între umeri, apoi, făcând stînga-mprejur, o rupse la fugă, sprinten ca o căprioară. Tom îl fugări pe ticălos pînă acasă la el, aflând cu prilejul acesta și unde locuia. După aceea, rămase acolo câțva timp, ocupând o poziție strategică în fața porții și sfidîndu-l pe inamic, doar, doar o ieși afară; dar inamicul se mulțumea să se strâmbe la el de la fereastră, făcîndu-se că nu vede provocarea, în cele din urmă apăru mama inamicului, care îl făcu pe Tom cu ou și cu oțet, numindu-l derbedeu, prost-crescut, mojić, și poftindu-l să plece. Neavînd încotro, Tom se văzu nevoit să părăsească poziția, nu însă înainte de a spune „c-o să aibă el grijă de băiatul ăla”.

Ajunse acasă pe întuneric; se cațără cu luare-aminte pe fereastră, dar, când să sară, întâlni un obstacol neașteptat în persoana mătușii Polly, care pîndea la geam. Când văzu ea în ce

hal îi erau hainele, intenția de a-l pune să lucreze duminică drept pedeapsă se prefăcu în hotărâre de neclintit.

CAPITOLUL II

SOSI ȘI DIMINEAȚA DE DUMINICĂ, întreaga fire, proaspătă, strălucitoare, fremăta de viață. Inimile erau pline de cântec, iar celor cu inima tânără cântecul li se revărsa pe buze. Pretutindenii nu vedeai decât chipuri voioase, peste tot domnea primăvara, văzduhul era plin de mireasma salcânilor în floare.

Dincolo de sat, dominându-l cu înălțimea ei, se zărea măgura Cardiff, acoperită de verdeață. Nu era nici prea departe, nici prea aproape, ci tocmai la depărtarea potrivită ca să-ți pară un ținut de basm, tihnit, îmbietor.

La capătul drumului apăru Tom, ducând o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Când dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomori și o adâncă melancolie îi întunecă sufletul. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime! Lumea îi păru fără rost, viața o povară. Oftând, muie bidineaua și o trecu peste șipca de sus, repetă operația, mai dete o dată; măsură din ochi neînsemnata fâșie văruiată, apoi vasta întindere de gard nevăruiat și se lăsă descurajat pe o buturugă.

Tocmai atunci ieși Jim pe poartă, sărind într-un picior, cu o găleată goală în mână și cântând „Fetițele din Buffalo”. Lui Tom niciodată nu-i plăcuse să se ducă la fântâna după apă, dar astăzi era de altă părere, își aminti că la fântână se adună fel de fel de lume, băieți și fete de toate culorile: albi, mulatri și negri, care își așteptau rândul flecărind, schimbând între ei tot felul de nimicuri de joacă, ciorovăindu-se, luându-se la bătaie și zbennguindu-se în fel și chip. Își mai aminti că, deși pînă la fântână nu erau decât vreo sută și ceva de metri, Jim zăbovea totdeauna cel puțin un ceas pînă să se întoarcă cu căldarea cu apă; și chiar și atunci trebuia să se ducă cineva după el să-l tragă de mîncă. Aducându-și aminte de toate acestea, Tom spuse:

— Măi Jim, mă duc eu să aduc apă dacă dai tu nițel cu bidineaua. Jim scutură energic din cap și răspunse:

— Nu poate, dom' Tom. Stăpâna spus la mine trebui aduci apă și nu oprești pierzi timp și joci. Spus dânsa și dom' Tom roagă eu văruieste, și spus dânsa că eu vede treabă, văruiat ai grijă dânsa!

— Lasă, mă Jim, nu te lua după ea. Așa vorbește ea totdeauna. Dă-ncoa' găleata, nu stau mult... un minut. Nici n-o să știe.

— Ba, mi-e frică, dom' Tom. Stăpâna spus sucește gâtu' Jim. Crede, dom' Tom.

_Dânsa?!... Fugi de-acolo! Nu bate niciodată pe nimeni, îți ciocane nițel capu' cu degetaru', ce, asta-i bătaie? Spune și tu! Așa te sperie ea cu vorba. Da' ce, vorbele le simți? Mai rău e când începe să plângă — Jim, auzi, Jim?... îți dau o bilă albă, una de marmură ! Jim începu să se cam moaie.

— O bilă albă, Jim !... Uite-aici. Așa-i că-i grozavă?

— Ții!... Jim nu văzut așa bill. Da, dom' Tom, Jim frică bate stăpâna...

— Și hai să-ți arăt și buba mea de la picior!

Jim era și el om; cum ar fi putut să reziste unei asemenea ispite! Puse găleata jos, luă în primire bila albă și, uitând de toate, se aplecă plin de curiozitate peste piciorul cu bubă, în timp ce Tom desfăcea pansamentul. Un minut mai târziu, Jim fugea de-i sfîrîiau călcâiele, la vale, spre fântână, cu găleata zdrăngănind a gol. Tom văruia de mama focului, iar mătușa Polly păreasa câmpul de bătaie, cu un papuc în mână și cu bucuria învingătorului în priviri.

Dar zelul lui Tom nu dură mult. Începu să-și amintească ce planuri făurise el pentru ziua aceea, în curînd băieții care nu fuseseră pedepsiți aveau să iasă pe stradă și să facă fel de fel de năzdrăvănii. Ce-or să-și mai bată joc de el că era pedepsit să lucreze! Gîndul ăsta îl seca la inimă, începu să se scotocească prin buzunare, inventariindu-și cu băgare de seamă avuțiile: frînturi de jucării, bile și o mulțime de alte nimicuri. Poate că i-ar fi ajuns ca să ademenească pe careva să lucreze în locul lui, dar n-ajungeau nici pe departe ca să-și cumpere o jumătate de oră de libertate deplină. Așadar își băgă înapoi în buzunare averea, mai bine rînduită decît o scosese, și renunță mîhnit la ideea de a încerca să-i cumpere pe băieți.

Deodată, însă, în acea clipă întunecată și plină de deznădejde, îi veni o idee! O idee strașnică, măreață! Luă iar bidineaua și se apucă liniștit de lucru. Nu trecu mult, și la orizont apărură Ben Rogers; tocmai băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult. Ben venea țopăind: hop-țop-hop, dovadă că inima-i era voioasă și plină de speranțe mari. Mușca dintr-un măr și la răs-timpuri scotea câte un chiot lung și melodios, urmat de un sonor „ding-dong-dong, ding-dong-dong”, fiindcă făcea pe vaporul. Când se apropie, reduse viteza, o luă prin mijlocul străzii, înclină mult la tribord și făcu niște manevre maiestuoase de acostare. Era nici mai mult, nici mai puțin decît „Marele Missouri” 1, cu cala cufundată, chipurile, la vreo trei metri în apă; el era vapor, căpitan și clopoțelul telegrafului în același timp, astfel încât trebuia să-și închipuie că stă pe propria-i punte de comandă, că dă ordine și că tot el le și execută.

— Stopați, dom'le comandant! Ting-ling-ling! încetini și se îndreptă prudent spre marginea drumului. Mașina înapoi! Ting-ling-ling! Brațele i se încordară și coborîră țepene de-a lungul corpului. Tribor-du-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Brațul drept descria între timp cercuri falnice, fiindcă înfățișa un zbat² de treisprezece metri. Babordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Mîna stîngă începu să descrie cercuri. Stop tribordu'! Ting-ling-ling! Stop babordu'!

Unul din cele mai mari vase care navigau pe atunci pe fluviul Mississippi.

Zbat — roată propulsoare, folosită ca mijloc de locomoție navală pentru vasele de altădată.

Vino la tribord! Stop! Lasă-ncet zbatu' de-afară! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Dă bandula! Mai iute! Dă si parîrna! Haide, ce stai? Prinde-o de ciotu' ăla! Volta peste tot! Dă-i drumu'! Stop mașinile, dom'le comandant! Ting-ling-ling! Șșt! ș-ș-ș-t ș-ș-t! (încerca ventilele.)

Tom văruia înainte liniștit, de parcă nici n-ar fi văzut vaporul. Ben se zgâi o clipă la el, apoi zise:

— Hi-hi! Ai pățit-o, ă?

Nici un răspuns. Tom cercetă ultima dără de var cu o privire lungă și scrutătoare de artist, mai plimbă o dată cu gingășie bidineaua peste același loc și iarăși examina rezultatul cu o privire critică, între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul și cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzându-și răbdarea, Ben spuse:

— Ce e, șefule? Te-a pus la treabă?

— Aa, tu erai, Ben? Nici nu te văzusem.

— Știi? Eu mă duc la scăldat... Sâc!... Ce-ai mai vrea și tu, te cred!... Ori te pomenești că-ți place mai bine să dai cu bidineaua?... Sigur, tu te dai în vînt după muncă, mie-mi spui!

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse:

— Ce, tu zici că asta-i muncă?

— Da' ce-i?

Tom se apucă iar de vărut. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător:

— O fi, n-o fi... eu atîta știu, că-mi place.

— Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred? Tom văruia înainte de zor.

Bandula — frînghie la capătul căreia este atârnată o greutate, cu ajutorul ei se aruncă pe mal parâma de legare a vaporului.

— Cum să nu-mi placă? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îți pică norocul să văruiești un gard ca ăsta?

Iată că lucrurile apăreau într-o lumină cu totul nouă. Ben încetă brusc să mai ronțăie mărul. Tom plimba grațios bidineaua în sus și-n jos, se dădea câte un pas înapoi, ca să vadă efectul,

mai migălea pe ici, pe colo, își privea din nou opera, iar Ben — Ben îi urmărea fiecare mișcare, din ce în ce mai îngândurat. Nu trecu mult și, nemaiputându-se stăpâni, zise:

— Mă Tom, lasă-mă să văruiesc și eu nițel! Tom se opri o clipă, chibzuind adânc în sinea lui, fu cât p-aci să încuviințeze, dar numaidecât se răzgândi:

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ține mult la gardu' ăsta, fiindcă, știi, e la stradă... Să fie ăl din dos, n-aș zice nimica, și nici ea. Zău, nu-ș' ce-are ea cu gardu' ăsta; zice că trebuie văruit cu mare, mare grijă. Eu zic că din o mie de băieți, ce din o mie... din două mii, unu' dacă s-o pricepe să-l văruiască bine!

— Ce spui, mă!... Hai, Tom, nu mai fi așa, lasă-mă și pe mine să încerc numai un pic. Ce, să fiu eu în locul tău, nu te-aș lăsa?

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las?... Vreau, mă Ben, zău că vreau... da' tușa Polly... uite, ca să vezi, a vrut Jim să văruiască gardul, nu i-a dat voie; și Sid a vrut să-l văruiască, și nici lui nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot? Nu pot și gata. Dacă te las să-l văruiești și se întâmplă vrun bucluc, ce mă fac, ai? Spune și tu.

— Fugi d-acolo, că n-o să se întâmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine! Hai, lasă-mă să-ncerc! Haide! Hai, că-ți dau cotor' mărulei, cu toți sâmburii!

— De, știi și eu ce să zic... Nu, zău, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îți dau tot măru'

Tom se despărți de bidinea cu șovăială pe chip și cu bucurie în suflet. Iar în timp ce fostul vapor „Marele Missouri” trudea și nădușea în soare, artistul scos la pensie ședea pe un butoi din apropiere, la umbră, bălăbănindu-și picioarele, molfăind din măr și urzind planuri cum să mai prindă în laț și pe alți proști. Se găsiră destui; una-două, răsărea câte un băiat. Venea să-și bată joc și rămânea să văruiască. În clipa când Ben nu mai putu de oboseală, Tom îi și cedă rândul lui Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine cârpit, și când îi expiră termenul lui Billy, Johnny Miller oferi un guzgan mort, plus sfoară de hățânat; și tot așa în șir, timp de câteva ceasuri. De unde, dimineața, Tom fusese un biet băiat nevoieș, pe la mijlocul după-amiezii abia își mai putea număra avuțiile, în afară de obiectele mai sus numite, avea douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră străvezie, un mosor fără ață, o cheie

care nu descuia nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de mormoloci, șase pocnitoare, un pisoai chior, o clanță de alamă, o zgardă de câine (păcat că n-avea câine!), niște plasele de briceag, patru coji de portocală și o cercevea veche, stricată. Timpul trecuse — plăcut, fără nici o oboseală, fusese înconjurat de prieteni și unde mai pui că gardul avea pe el trei straturi de văruiala! Dacă nu s-ar fi isprăvit varul, i-ar fi ruinat pe toți băieții din târg.

Tom spunea că, la urma urmei, lumea nu era chiar așa de plicticoasă. Descoperise fără să știe că pentru a face pe om să dorească un lucru, fie că-i bărbat în toată firea, fie că-i băiețaș, trebuie să-i înfățișezi acel lucru ca greu de obținut. Dacă ar fi fost un filozof mare și înțelept, de pildă ca scriitorul acestei cărți, ar fi învățat de pe urma întâmplării de mai sus că muncă în-seamnă ceea ce ești nevoit să faci, iar joc — ceea ce nu ești nevoit să faci.

Ar fi înțeles mai ușor de ce acela care face flori de hârtie sau cel care învârte cu piciorul o roată înseamnă că muncește, pe când acela care dărimă popice sau cel care suie Mont-Blanc-ul se cheamă că se distrează. Există gentlemenii bogați, în Anglia, care mână poștalioane cu patru cai, treizeci pîn la cincizeci de kilometri pe zi, în toiul verii, fiindcă această plăcere este neaccesibilă oamenilor de rând: îi costă o mulțime de bani; dar dacă ar primi leafă pentru treaba asta, s-ar chema că sunt puși să muncească și atunci s-ar lăsa repede păgubași.

CAPITOLUL III

TOM SE ÎNFĂȚIȘĂ ÎNAINTEA MĂTUȘII POLLY, care ședea în fața unei ferestre deschise, într-o cameră prietenoasă din fundul casei — un fel de dormitor, sufragerie și bibliotecă în același timp. Aerul înmiresmat al verii, liniștea îmbietoare la odihnă, parfumul florilor și zumzetul monoton al albinelor o făcuseră pe mătușă să ațipească. Moțăia cu andreele în mână; motanul îi ținea de urât, dar și el adormise în poală. Ca să nu-i pice ochelarii, și-i proptise pe tâmple, printre șuvițele sure. Era încredințată că Tom o zbughise de mult de la treabă și se minună când îl văzu predându-se iar puterii ei, cu atâta semeție.

- Mătușă, acu' îmi dai voie samă duc samă joc?
- Cum, așa repede? Cât ai făcut pîn acu'?
- Tot gardul, mătușica.
- Tom, nu minți! Toate ca toate, dar minciuna n-o înghit!
- Nu te mint, tușă, zău că-i gata tot!

Mătușii Polly nu-i prea venea să creadă. Se duse să vadă cu ochii ei. S-ar fi mulțumit să se dovedească adevărat măcar și un sfert din ce-i spusese Tom. Dar care nu-i fu mirarea când văzu gardul spoit tot, cu grijă, strat peste strat, ba încă și împodobit cu un brâu. Parcă nu-i venea să-și creadă ochilor.

— Ei comedie! exclamă ea... N-am încotro, trebuie să recunosc că știi să muncești când vrei, băiete! Apoi coborî prețul laudei, adăugind: Da' tare rar vrei, ce să zic!... Hai, du-te la joacă; sa nu uiți însă să te întorci săptămâna asta, diavole, că de nu, îți pun pielea pe băț!

Era atât de copleșită de măreața lui ispravă, încât merse cu el la cămară și-i alese un măr de soi. I-l detel împreună cu o predică despre însemnătatea și gustul sporit al unui lucru bun, dobândit nu prin păcat, ci prin cuviincioasă osteneală. Pe când încheia cu o frumoasă înfloritură în stil biblic, Tom șterpeli o gogoasă.

Apoi se strecură afară și-l văzu pe Sid, care tocmai urca scara ce ducea la odăile de sus. Puse mâna pe niște bulgări de pământ și zvîrr! cu ei în Sid. Pîn ce mătușă Polly, luată prin surprindere, să-și vină în fire și să se grăbească a sări într-ajutor, vreo șase-șapte bulgări își nimeriseră ținta, iar Tom o și zbughise peste gard, făcându- se nevăzut. Sigur că exista și o poartă, dar Tom era de obicei prea grăbit pentru a o folosi. Se simțea cu inima împăcată, acum că se răfuisese cu Sid, care îi arătase mătușii ața neagră și-l băgase în bucluc.

Ocoli cu băgare de seamă casele de la drum și ajunse într-o ulicioară noroioasă, care trecea prin dosul grajdului mătușii. Trecu dincolo de zona periculoasă în care putea fi prins și pedepsit. Se îndreptă spre piața publică a târgului, unde două „armate” de băieți aveau întâlnire pentru a-și măsura forțele, conform unei înțelegeri prealabile. Tom era generalul-comandant al uneia din oști, Joe Harper (prietenu lui cel mai bun) era căpetenia celeilalte. Acești doi mari comandanți de oaste nu se înjoseau să ia ei înșiși parte la luptă, asta era treaba răcanilor; așezați pe o movilă, conduceau amândoi operațiile, transmitând ordine prin aghiotanți. Oastea lui Tom cuceri o mare victorie, după o luptă îndelungată și aprigă. Apoi se numără morții, se făcu schimb de prizonieri și se căzu de acord asupra condițiilor conflictului următor, stabilindu-se și ziua bătăliei ce devenea necesară — după care ostile se aliniară și părăsiră încolonate câmpul de bătaie, iar Tom se îndreptă singur spre casă.

Trecând pe lângă locuința lui Jeff Thatcher, văzu în grădină o fetiță necunoscută, o ființă drăgălașă, mică, cu ochi albaștri și părul bălai împletit în două coade lungi; purta o rochie albă de vară și pantalonăși lungi, brodați. Proaspăt încununatul erou căzu învins fără să fi tras un singur foc. O oarecare Amy Lawrence îi pieri din inimă, fără a lăsa în urmă nici umbra unei amintiri. Crezuse c-o iubește la nebunie, își închipuise că o adoră, și iată că nu fusese decât un capriciu, îi trebuiseră luni întregi ca s-o cucerească; nu era decât o săptămână de când i se destăinuise și ea. Timp de șapte zile, numai șapte zile, fusese cel mai fericit și cel mai mândru băiat din lume, și iată că într-o singură clipă ea îi ieșise din inimă, ca un oaspe întâmplător, a cărui vizită a luat sfârșit.

Sorbi din ochi, în taină, pe acest idol nou, pînă băgă de seamă că și ea îl văzuse; atunci prefăcându-se că n-o vede, începu să facă fel de fel de giumbușlucuri, ca să-i câștige admirația. Se maimuțări așa un timp, dar în toiul unor acrobații primejdioase, trăgând cu coada ochiului spre fetiță, văzu că se îndrepta nepă-sătoare spre casă. Tom făcu câțiva pași și se sprijini mahnit de gard, nădăjduind că fata va mai zăbovi un pic. Ea se opri o clipă pe trepte, apoi pași spre ușă. Când puse piciorul pe prag, Tom scoase un suspin adânc. Dar îndată fața i se luminează căci, o clipă înainte de a dispărea, ea aruncă o pansea peste gard. Băiatul alergă roată, pînă la un pas-doi de floare, se opri punând mîna streășină la ochi și privi în josul străzii, ca și cum s-ar fi petrecut acolo ceva interesant. Apoi culese de pe jos un pai și căută să-l țină în echilibru pe nas, lăsându-și capul pe spate. Și tot mișcându-se așa când într-o parte, când într-alta, adânc cufundat, chipurile în exercițiile acestea, se apropia întruna, pieziș, de pansea, pînă ce piciorul i descolț atinse floarea și degetele-i încârligate o înhățară; atunci se depărta, țopăind într-un picior, și, ținând strâns comoara, dispăru după colț, dar numai un minut, cât îi trebui ca să vâre floarea înăuntrul surtucului, lângă inimă, sau poate lângă stomac —nu se prea pricepea la anatomie și nici nu făcea caz de asemenea mici deosebiri. Apoi se înapoie și zăbovi pe lângă gard pînă se însera, tot făcând la giumbușlucuri, ca și mai înainte, deși fata nu se mai arăta deloc. Tom se mîngîia întrucîtva cu gândul că între timp s-o fi apropiat de vreo fereastră și o fi băgat de seamă cum își da el osteneală să-i placă. În cele din urmă, desprinzându-se cu greu de lângă gard, o porni spre casă, cu capul roi de visuri și închipuiri.

În tot timpul cînei fu atît de vesel și neastîmpărat, încît mătușă-sa se întreba: „Ce-o fi cu băiatul?” îi trase o săpuneală zdravănă că zvârlise cu bulgări în Sid, dar lui nici nu-i păsa. Încercă să șterpelească o bucată de zahăr chiar de sub nasul mătușii, care îl plesni peste mână.

— Pe Sid nu-l bați, tușă, când ia zahăr —se jelui Tom.

— Fiindcă Sid e băiat cuminte și nu mă chinuie ca tine. De n-aș fi cu ochii pe tine, tu toată ziua ai ronțați la zahăr.

Apoi, mătușa intră în bucătărie, și Sid, fericit că el nu era supus pedepsei, întinse mîna spre chiseaua cu zahăr, înfruntîndu-l astfel pe Tom, care abia se stăpînea să nu-l plesnească. Dar Sid făcu o mișcare greșită, chiseaua căzu jos și se sparse. Tom era în al nouălea cer. Atît de mult îl bucură întîmplarea, încît își ținu limba în frâu și tăcu. Își spuse că n-are să sufle o vorbă, chiar când va intra mătușa, ci are să stea liniștit, pînă va întreba ea cine făcuse boroboața. Abia atunci are să-i spună; ce plăcere să-l vadă pe băiatul cuminte și alintat luând câteva scatoalce! Nu-și mai încăpea în piele de bucurie și cu greu se stăpîni când intră bătrîna și se opri în fața cioburilor, aruncînd fulgere de mînie pe deasupra ochelarilor. Tom își spuse: „Acu' îi dă drumu'!” și în clipa următoare se văzu zvîrlit la pămînt! Când palma grea a mătușii se ridică să lovească din nou, Tom strigă:

— Stai! De ce mă croiești pe mine? Sid a spart-o!

Mătușa Polly rămase cu mîna în vînt, iar Tom ridică privirea, așteptînd cuvintele de milă, alintătoare. Dar cînd îi reveni graiul, mătușa Polly spuse doar atît:

— Hm! Las' ca n-ai mâncat tu degeaba papara! Ai fi făcut tu vreo altă trăsnaie cît n-am fost p-aci.

Apoi începu s-o mustre conștiința, vru să spună o vorbă bună, dragăstoasă, socoti însă că o astfel de vorbă ar fi talmăcită drept mărturisire că greșise; disciplina interzicea asemenea

purtare. De aceea tăcu și-și văzu de treabă, cu inima tulburată. Tom ședea ursuz într-un colț și cugeta cât e de nenorocit. Știa că în sufletul ei mătușa îi cerea iertare în genunchi și asta îl umplea de o mulțumire posacă. Dar el unul n-avea de gând să dea semne de mâhnire și nici pe-ale ei nu voia să le bage în seamă. Știa că din când în când o privire înlăcrimată stăruia asupra-i, dornică de împăcare, dar se împotrivea s-o întâlnească. Se închipuia zăcând, bolnav de moarte, iar pe mătușă-sa aplecată deasupra-i, implorând un cuvânt de iertare, dar el se va întoarce cu fața la perete și va muri fără a rosti acel cuvânt. O, cum se va simți ea oare în clipa aceea? Apoi se închipuia adus acasă de la râu, înecat, cu zulufii uzi, cu bietele-i mâini de-a pururi liniștite, cu inima rănită odihnind în pace. Cum se va arunca mătușa asupra trupului lui neînsuflețit și cum îi vor curge lacrimile șiroaie! Cum se va mai ruga lui Dumnezeu să-i dea înapoi băiatul, făgăduind că niciodată, niciodată nu-l va mai năpăstui! El însă va zăcea neclintit, rece și alb ca varul, biet mucenic plâpînd, ajuns la capătul suferințelor. Aceste tragice vedenii, cu care își înfierbânta închipuirea, îi răvășiră într-atâta sufletul, încât era nevoit să înghită neîncetat; cât p-aci să se înece de atâtea suspine înăbușite. Ochii îi înotau în lacrimi, care se revărsau când clipea și se prelingeau pe obraji, picurându-i din vârful nasului. Și atâta plăcere simțea să-și alinte supărarea, încât nu putea îndura nici o vioioșie de rând în juru-i; veselia altora îl scotea din sărite, îi ginea cele mai sfinte sentimente.

Când vară-sa Mary năvăli în odaie cu pași de dans, plină de bucuria de a se vedea iar acasă — după o vizită la țară ce durase o săptămână, și-i păruse o veșnicie — el se ridică și, învăluit în nori și negură, ieși din cameră, pe altă ușă decât aceea prin care intrase ea, aducând cu sine cântec și soare.

Rătăci departe de obișnuitele locuri de joacă ale băieților, căutând colțuri triste și părăsite, care se potriveau cu starea lui sufletească. O plută de bușteni, pe râu, i se păru locul cel mai nimerit; se așeză pe marginea ei. Contempla întinderea vastă și mohorâtă a apei, dorind să se poată îneca dintr-o dată și pe nesimțite, fără a mai încerca obișnuitele suferințe hărăzite de natură. Apoi își aminti de floarea lui. O scoase din buzunar. Boțită și veștedă cum era, ea sporea parcă amara- i fericire. Se întreba dacă „ei” i-ar fi milă, de-ar ști. Ar plânge oare, ar dori să-l poată cuprinde după gât, șoptindu-i vorbe de mângâiere și îmbărbătare? Sau i-ar întoarce spatele cu răceală, ca toată această lume perfidă? Vedenia asta îi dădea chinuri atât de plăcute, încât și-o readucea întruna în minte, privind-o mereu sub altă lumină, pînă când în cele din urmă ea se destramă, de mult ce-o folosise, în cele din urmă, Tom se ridică oftând și se cufundă în întuneric. Pe la nouă și jumătate-zece, trecu pe strada, pustie la acea oră, unde locuia necunoscuta adorată și se apropie de casa ei. Se opri o clipă și ascultă încordat. Nici un zgomot nu tulbura tăcerea; în perdeaua unei ferestre de la catul al doilea se răsfrângea palpăirea slabă a unei luminări. Oare acela să fie lăcașul binecuvântat în care sălășluia ea? Sări gardul, se furișă printre răzoare, pînă ajunse sub fereastră. Privi în sus, vreme îndelungată, stăpânit de o emoție puternică; apoi căută un loc în dreptul ferestrei și se lungi la pământ, pe spate, ținând strâns în mâinile-i împreunate pe piept biata floare veștedă.

Așa ar fi vrut să moară: afară, în lumea aspră și haină, sub bolta rece a cerului; biet băiat fără cămin, fără o mână prietenă care sa-i șteargă sudoarea morții de pe frunte, fără o față iubitoare care să se aplece milostivă, asupra-i, când avea să vină chinul cel de pe urmă. Așa îl va vedea ea, când va veni a doua zi la geam, să privească zorile vioioase, și, ah, vărsa-va ea oare o lacrimă peste sărmanul lui trup neînsuflețit, va scoate ea oare un suspin, cât de ușor, văzând o viață tânără și plină de făgăduieli atât de nemilos zdrobită, atât de timpuriu secerată?

Deodată fereastra se deschise cu un scârțâit, glasul strident al unei slujnice profană liniștea sfântă și un potop de apă inundă rămășițele mucenicului care zăcea la pământ!

Eroul, mai-mai să se înăbușe, sări în picioare și se ușura strănutând. În aer se auzi un vâjâit ca de proiectil, însoțit de o înjurătură înfundată, urmă urî zgomot de sticlă spartă, apoi o faptură mărunță și nedeslușită sări gardul și, ca o săgeată, se împlîntă în beznă.

Nu mult după aceea, Tom, dezbrăcat pentru culcare, își revizua la lumina unei luminări de seu veșmintele ude learcă, Sid se deșteptă, dar chiar dacă îi trecu prin minte să facă „anumite aluzii la anumite subiecte”, se răzgândi și tăcu chitic, căci privirea lui Tom nu făgăduia nimic bun.

Tom se întoarse cu fața la perete, fără să-și mai bată capul cu rugăciunea, iar Sid trecu la catastif abaterea.

CAPITOLUL IV

ZORILE LUMINARĂ O LUME LINIȘTITĂ. Razele soarelui se revărsau ca o binecuvântare asupra pașnicului târgușor. După gustarea de dimineață, mătușa Polly ținu slujbă religioasă în familie, începu printr-o rugăciune, clădită pe temelii solide de citate biblice, cimentate între ele cu un strat subțire de idei originale. Din vârful acestei clădiri, ca de pe Muntele Sinai, dete drumul uneia din cele zece porunci. După asta, Tom „se duse în pustie”, ca să spunem așa, adică se apucă să-și învețe versetele; Sid învățase lecția cu câteva zile înainte.

Tom lupta din răspuțeri să țină minte cinci versete. Alesese o parte din predica de pe Munte, fiindcă alte versete mai scurte nu putuse găsi.

După o jumătate de oră dobândise o vagă idee despre lecție, dar numai atât, căci mintea lui străbătea întregul câmp al gândirii omenești, iar mâinile-i neastâmpărate se îndeletniceau cu tot felul de jocuri odihnitoare. Mary luă cartea să-l asculte; el începu să bâjbâie, ca prin ceață:

— Fericiți cei... ă... ă...

— Săraci...

— Da... săraci; fericiți cei săraci... ă... ă...

— Cu duhul...

— Cu duhul. Fericiți cei săraci cu duhul, că ei... ei...

— Că a lor...

— Că a lor... Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. Fericiți cei ce plâng, că" aceia... aceia...

— Se...

— Aceia se...

— V... o... Vor!

— A, da, vor! Că aceia se vor, că aceia se vor... ă... ă... vor plânge... ă... fericiți cei ce vor...

cei ce vor... ă... ce vor... plânge, că aceia... că aceia se vor... Ce se vor? De ce nu-mi spui Mary? Cum poți să fii așa rea?

Duminică, la școală, elevii erau siliți să învețe pe de rost pasaje întregi din Biblie; școala duminicală dubla oarecum studiul religiei care dispunea de ore curente în cursul săptămânii.

— Vai, Tom, nerod mai ești! Nici prin gând nu-mi trece să te necăjesc, cum poți să crezi așa ceva? Du-te și mai învață. Nu te descuraja, Tom, să vezi c-ai să poți, și când ai să știi bine, o să-ți dau ceva frumos! Hai, fii băiat de treabă!

— Bine! Dar ce-mi dai, Mary? Hai, spune, ce?

— Ai răbdare. Dacă-ți spun că e ceva frumos, poți să mă crezi.

— Așa e, Mary. Ai dreptate. Bine. Mă pun iar pe tocit.

Și se puse iar pe tocit, împins de curiozitate, cât și de dorința de câștig, se apucă să învețe cu atâta însuflețire, încât ajunse la un rezultat strălucit.

Mary îi dete un briceag nou-nouț, marca „Bar-low”, în valoare de doisprezece cenți și jumătate. Tom era beat de fericire. Adevărat că briceagul nu tăia de fel, dar era chiar „Barlow”, așa că Tom avea de ce să fie mândru. Nu știu cine le-a băgat în cap băieților din Vest că existau contrafaceri după o armă ca asta. Niciodată n-am să înțeleg cum puteau crede unii asemenea lucru. Străduindu-se, Tom izbuti să cresteze muchia bufetului, și tocmai se pre-gătea să împodobească în același fel și biroul, când fu chemat să se îmbrace pentru școala de duminică.

Mary îi dădu un lighean și o bucată de săpun. Tom ieși cu ele afară și așeză ligheanul pe un scăunel, muie săpunul în apă și-l puse iar jos; își suflecă mânecile, vărsă binișor apa în țărână, apoi intră în bucătărie și începu să-și șteargă de zor obrazul cu prosopul agățat după ușă. Dar Mary îi luă prosopul și-l dojeni.

— Nu ți-e rușine, Tom? Ce ți-e așa frică de apă? Hai, fii băiat cuminte și spală-te!

Tom se cam fâstâci. Mary îi puse iarăși apă în lighean. De data asta, stătu câtva timp aplecat deasupra ligheanului, pînă să prindă curaj; apoi răsuflă adânc și începu. Când intră în bucătărie, cu amândoi ochii închiși și bâjbâind cu mâinile întinse după prosop, dărele de clăbuc și de apă ce i se prelingeau pe față dovedeau îndeajuns de grăitor intențiile lui onorabile. Dar când se arătă de după prosop, înfățișarea lui tot nu era mulțumitoare, zona curată se sfârșea brusc în dreptul bărbiei, ca o mască, mai jos începea un ținut întunecos și neirigat, care-i cuprindea tot gâtul și ceafa. Mary se hotărî să-l ia ea în primire. Când ieși din mâinile ei, Tom era om ca toți oamenii, fără deosebire de culoare. Părul bine udat era periat cu îngrijire, iar cărlionții scurți așa fel rânduți, încât produceau un efect general cochec și simetric. (Când scăpa de sub supraveghere, băiatul își descrețea părul cu multă trudă și-l netezea cât putea: cărlionții îi umpleau viața de amărăciune, deoarece îi socotea ceva femeiesc.) Mary îi aduse rîndul de haine pe care de doi ani încoace le purta numai duminicile; erau numite „hainele alelalte”, ceea ce ne arată cuprinsul garderobei lui. După ce se îmbracă singur, fata îl mai dichisi: îi încheie pînă la gât haina curată, îi răsfrânse gulerul mare al cămășii peste umeri, îi zbârli iar părul, cu peria, și la urmă îi așeză pe creștet pălăria pestriță de pai. Acum arăta cu mult mai îngrijit și totodată mai stingherit; se simțea cum nu se poate mai prost: hainele întregi și curățenia îl stânjeneau din cale-afară. Nădăjduia că Mary va uita ghetele, dar speranța aceasta se dovedi deșartă; fata le unsese zdravăn cu seu, după cum era obiceiul, și i le aduse.

Tom își ieși din fire și spuse că totdeauna era silit să facă ce nu-i plăcea. Mary răspunse pe un ton convingător:

— Hai, Tom, te rog, fii băiat de treabă!

Se încălță așadar, bombănind. Mary fu repede gata și cei trei copii porniră spre școala de duminică, un loc pe care Tom îl ura din toată inima, dar unde Sid și Mary se simțeau bine.

Lecțiile duminicale de religie țineau de la nouă pînă la zece și jumătate și erau urmate de slujba

religioasă. Doi dintre copii rămâneau totdeauna de bunăvoie la predică, celălalt — stătea și el, din motive mai puternice, în băncile tari, cu spetează înaltă, ale bisericii, încăpeau vreo trei sute de inși; clădirea era mică și lipsită de orice frumusețe; un fel de ladă din scânduri de brad o încununa în chip de turn. La ușă, Tom rămase puțin în urmă și aținu calea unui coleg îmbrăcat și el de duminică.

— I-ascultă, Bill, ai vreun bilețel galben?

— Am.

— Ce cei?

— Ce dai?

— O acadea și un cârlig de undiță.

— Să văz.

Tom scoase la iveală cele oferite. Erau satisfăcătoare și târgul se făcu. După asta, Tom negociă două bilete albe pe trei bilețele roșii și alte câteva nimicuri pe două bilețele albastre. Pândi și pe alți băieți care soseau și timp de vreun sfert de oră tot cumpără bilete de diferite culori. După aceea intră în biserică, într-un cârd de copii, care de care mai sclivisiți și mai gălăgioși, apoi se duse la locul lui și se luă la harță cu primul venit, învățătorul, un om în vârstă, interveni. Cum își luă ochii de la el, Tom trase de păr pe un băiat din banca din față și când băiatul întoarse capul, Tom se prefăcu că citește cu atenție.

După aceea îl împunse pe un altul cu un ac, pentru plăcerea de a-l auzi țipând, și se alese iar cu o muștrare de la învățător. Toți din clasa lui Tom erau după același calapod: neastâmpărați, gălăgioși și poznași. Când venea timpul să spună lecțiile, nici unul nu-și știa ca lumea versetele. Profesorul trebuia să le sufle întruna, de la început pînă la sfârșit. Totuși, pînă la urmă, cu chiu cu vai o scoteau la capăt, și fiecare își primea răsplata sub formă de bilețele colorate, pe care era tipărit un citat din scriptură. Un bilețel albastru era răsplata pentru două versete știute pe de rost. Zece bilețele albastre prețuiau cât unul roșu și puteau fi schimbate pentru un asemenea bilet, zece bilete roșii făceau cât unul galben; pentru zece bilețele galbene directorul fericea pe școlar cu o biblie legată în pânză, care costa patruzeci de cenți în acele timpuri. Câți dintre cititorii mei ar avea siguranța și răbdarea să memoreze două mii de versuri, chiar și în schimbul unei biblie ilustrată de Dore? Totuși, Mary dobândise în felul acesta două biblii, după o muncă răbdătoare de doi ani, iar un băiat strânse patru sau cinci exemplare. Recitase odată trei mii de versete în șir, dar își încordase într-atât mintea, încât, începând din ziua aceea, rămăsese aproape cretin, un mare ghinion pentru școală, fiindcă la zile mari, când era de față lume străină, directorul pe el obișnuia să-l scoată și, după cum spunea Tom, cu el „se fălea”. Numai școlarii mai mari izbuteau să-și păstreze bilețelele și să se țină de această muncă plicticoasă un timp destul de îndelungat pentru a dobândi o biblie, așa că înmânarea unui asemenea premiu era o împrejurare rară și vrednică de ținut minte.

Premiantul era în ziua aceea un personaj atât de măreț și de admirat, încât în inima fiecărui școlar se aprindea o ambiție, care adesea dăinuia două săptămâni. Se prea poate ca mintea lui Tom să nu fi râvnit serios la asemenea hrană, dar fără îndoială că sufletul lui jinduia de mult la faima și strălucirea legată de cucerirea premiului.

La timpul convenit, directorul școlii se urcă pe amvon și porunci luare-aminte. Ținea în mână o carte de imnuri religioase, între ale cărei file își vârâse degetul arătător. Când un director de școală duminicală rostește obișnuita cuvântare introductivă, trebuie neapărat să țină în mână o carte de imnuri religioase, după cum un cântăreț solist, la un concert, nu-și face intrarea fără o partitură în mână.

De ce? Nu se știe, fiindcă nici cartea de imnuri religioase, nici partitura nu sunt vreodată consultate de bietul om. Directorul nostru era o făptură firavă, de treizeci și cinci de ani, cu o bărbie de țap și cu păr scurt, de culoarea nisipului. Purta un guler înalt și țepăn, cu marginea de sus aproape pîn la urechi, și ale cărui vârfuri se îndoiau în afară, în dreptul colțurilor gurii, o îngrădire care-l silea să privesc drept înaintea și să întoarcă capul cu trup cu tot, când voia să se uite într-o parte. Bărbia îi era proptită într-o cravată înnodată ca o fundă, lată și lungă cât o bancnotă și cu marginile în franjuri. Purta ghetete cu vârfurile întoarse mult în sus, după moda zilei, ca niște tălpile de sanie: efectul acesta îl obțineau tinerii de pe atunci cu multă răbdare și trudă, șezând ore întregi cu vârfurile picioarelor apăsate pe un perete. Domnul Walters avea o înfățișare gravă și era sincer și cinstit pîn în fundul sufletului.

Respecta într-atâta lucrurile și locurile sfinte și într-atâta le deosebea de cele lumești, încât, fără să-și dea seama, glasul cu care vorbea la școala de duminică dobândise o anume intonație, care-i lipsea cu desăvîrșire în zilele obișnuite ale săptămânii. Începu cam așa:

— Copii, acum vă rog să ședeți cât puteți de drept și de frumos și să mă ascultați un minut-două, cu toată băgarea de seamă. Așa, foarte bine. Așa trebuie să stea băieții și fetele cumiști. Văd o fetiță uitîndu-se pe fereastră — o f i crezând că sunt afară și că m-am urcat într-un copac, să țin o cuvîntare păsărelelor. (Râsete înfundate.) Trebuie să vă spun cât de plăcut îmi este să mă aflu într-un lăcaș ca acesta, unde copiii învață să facă fapte bune și să fie cumiști.

Și așa mai departe... Nu e nevoie să așternem pe hârtie restul cuvîntării. Era întocmită după un tipic care nu se schimbă, așa încât ne este tuturor binecunoscut.

Ultima parte a cuvîntării fu știrbită de neastîmpărul unor copii răi, care își reluseră înghiontelile și alte năzbâtii distractive; șoaptele se răspîndeau în valuri tot mai gălăgioase, atingînd la răstimpuri chiar și stânci izolate și de neclintit cum erau Sid și Mary.

Dar când glasul domnului Walters se potoli, tot zgomotul încetă și încheierea discursului fu întîmpinată cu o revărsare recunoscătoare de tăcere.

Cele mai multe șoapte se stîrniseră din pricina unei întîmplări oarecum rare — intrarea unor oaspeți: notarul Thatcher, însoțit de un bătrîn pirpiriu, de un domn frumos și voinic, de vîrstă mijlocie, cu păr cărunt, și de o doamnă impunătoare, care fără îndoială era soția celui din urmă. Doamna ducea de mână un copil. Pîn atunci Tom stătuse ca pe ghimpi, se tot frămînta, parcă-l înțepa și-l rodea ceva, apoi mai avea și conștiința încărcată; nu putea să se uite în ochii Amyei Lawrence, nu putea îndura privirea ei iubitoare.

Dar în clipa în care o văzu pe fetița nou-venită, sufletul i se umplu de o fericire fără seamăn, în clipa următoare începu „să facă pe grozavul” pe cât putea, ghiontindu-și vecinii, trăgându-i de păr, schimonosindu-se în fel și chip, pe scurt, folosindu-se de toate meșteșugurile ce-i păreau potrivite pentru a vrăji inima unei fete și a-i câștiga admirația. Doar amintirea rușinii pățite în grădina aceluia înger îi cam tulbura fericirea; nu era însă mai mult ca o urmă de nisip, repede ștearsă de valurile de fericire ce se revărsau asupra-i. Oaspeții fură așezați la cele mai înalte locuri de cinste și îndată ce domnul Walters își sfârși cuvîntarea, îi prezentă elevilor. Bărbatul de vîrstă mijlocie se dovedi a fi un personaj cu vază. Nici mai mult, nici mai puțin decât judecătorul districtului, cea mai ilustră făptură omenească ce le fusese dat pîn acum acestor copii s -o vadă de aproape. Se întrebau dacă era la fel ca toți oamenii; ar fi vrut să-l audă răcnind ca un leu, dar în același timp le era teamă că așa va face. Era din Constantinopole, orașel la douăzeci de kilometri depărtare, călătorise deci și văzuse lumea. Ochii aceștia priviseră tribunalul districtului, despre care se spunea că are acoperiș de tablă.

Venerația inspirată de aceste reflecții se manifesta prin tăcerea impresionantă ce domnea și prin șirurile de ochi holbați. Aveau în fața lor pe marele jude Thatcher, frate cu propriul lor notar. Jeff Thatcher ieși numaidecât în întâmpinarea acestui bărbat de seamă, stârnind invidia întregii clase. Ar fi fost peste măsură de încântat, dacă ar fi auzit șoaptele băieților.

— la uite la el, Jim! Se suie sus, acolo! Ii, ia te uită, mi se pare că vrea să dea mâna cu el, zău, mă, îi strânge mâna. Spune tu, ce n-ai da să fii în locul lui Jeff?

Domnul Walters începu să-și arate importanța căutând să facă tot felul de treburi și trebușoare oficiale, cu si fără rost: dădea porunci, pronunța sentințe, împărțea instrucțiuni încolo și încoace. Bibliotecarul își arăta importanța și el, alergând de colo pînă colo cu teancuri de cărți în brațe și făcând împrejurul lui Iaruma cu care se mângâie de obicei oamenii mărunței. Tinerile învățătoare își arătau importanța aplecându-se cu drăgălășenie asupra școlărilor pe care mai adineaori îi trăsese de urechi, ridicând cu gingășie degete amenințătoare spre băieții răi și mângâindu-i drăgăstos pe cei buni. Tinerii învățători își arătau importanța cu dojeni mărunte și cu alte mici exhibiții de autoritate și deosebită atenție pentru disciplină, și cea mai mare parte dintre învățători și învățătoare își căutau de lucru pe la biblioteca din preajma amvonului, fiind adesea nevoiți a face de două-trei ori în șir această treabă și părănd foarte supărați din pricina asta. Fetițele își arătau importanța în fel și chip; băieții își arătau importanța cu atâta însuflețire, încât peste tot nu vedeai decât ghemotoace de hârtie și n-auzeai decât zvon de încăierări. Și deasupra tuturor trona marele personaj, revărsând asupra întregii adunări un zâmbet larg și maiestuos de judecător, încălzindu-se la soarele propriei lui măreții, căci și el își arăta importanța. Nu lipsea decât un singur lucru pentru ca încântarea domnului Walters să fie deplină, și anume prilejul de a acorda o biblie ca premiu și de a se făli cu un copil-minune. Unii dintre copii aveau câteva bilete galbene, dar nici unu] n-avea destule: făcuse el o inspecție printreășii clasei, dar în zadar. Ce n-ar fi dat acum ca acel mic elev să aibă din nou mintea sănătoasă!

Și iată că în clipa în care orice nădejde era pierdută, Tom Sawyer se înfățișază cu nouă bilete galbene, nouă roșii și zece albastre, și cere o biblie! Apariția lui avu efectul unui trăsnet căzut din cer senin. Walters nu se așteptase la o cerere din partea unui asemenea băiat nici peste zece ani. Dar n-avu încotro: dovezile erau în regulă și indiscutabile! Așadar, Tom fu înălțat la loc de cinste, lingă judecător și ceilalți aleși, iar mărețta veste se anunță de la amvon. Era cea mai uluitoare surpriză a deceniului și făcu atâta vâlvă, încât îl ridică pe noul erou pînă la înălțimea judecătorului, iar școala se putea zgâi acum la două minuni în loc de una. Pe toți băieții îi rodea invidia, dar mai crunt decât toți sufereau aceia care abia acum își dădeau seama că la această mărire nesuferită contribuiseră ei înșiși, vânzând lui Tom bilete în schimbul bogățiilor adunate de el prin concesionarea privilegiului de a vâru. Auzi, să se lase ei trași pe sfoară de un șarlatan mîrșav, de un șarpe viclean!

Directorul îi înmână așadar lui Tom premiul, cu toată căldura de care era în stare în asemenea împrejurări; dar avântul lui obișnuit se cam domolise. Bietul om simțea că e la mijloc o taină care nu prea îndura lumina zilei: ar fi fost ridicol să creadă că tocmai băiatul ăsta putea înmagazina în mintea lui două mii de snopi de înțelepciune biblică; fără îndoială că și o duzină i-ar fi depășit puterile. Amy Lawrence era mândră și bucuroasă și încerca să-l facă pe Tom să citească asta pe chipul ei; dar el nu-i arunca nici o privire, întâi fata se arătă mirată, apoi se cam îngrijoră.

O bănuială îi încolți în minte, se stinse, pâlpoi iar... începu să pândască; o privire strecurată pe furiș îi dezvălui o sumedenie de lucruri, inima i se frânse brusc; era geloasă, copleșită de mânie, o podidi plânsul. Îi ura, îi ura pe toți și pe Tom mai mult ca pe oricare altul.

Tom fu prezentat judecătorului, dar parcă avea limba legată; abia mai răsufla de tare ce i se zbătea inima, în parte din pricina măreției copleșitoare a omului în fața căruia se găsea, dar mai ales fiindcă acest om era tatăl ei. Să fi fost întuneric, i-ar fi căzut în genunchi și i s-ar fi închinat. Judecătorul îi puse mâna pe creștet, îi spuse că e un băiat de ispravă și-l întrebă cum îl cheamă. Băiatul se bâlbâi, se înecă și în sfârșit putu să rostească:

— Tom.

— A, nu Tom, cred că trebuie să fie...

— Thomas.

— Așa da. Mi-am închipuit eu că nu-i mai lung. Și bănuiesc că mai ai un nume. Vrei să mi-l spui și pe acela?

— Spune-i domnului numele tău întreg, Thomas

— spuse Walters —și nu uita să spui „domnule”.

Trebuie să fii cuviincios.

. —Thomas Sawyer... domnule.

— Așa, vezi! Știam eu că ești băiat deștept. Bun băiat, bravo! Cuminte, înțelept, mai e vorbă, un băiat și jumătate! Două mii de versete e ceva! Înseamnă învățătură, nu glumă. N-o să-ți pară rău niciodată de osteneala ce ți-ai dat-o ca să le înveți, căci învățătura prețuiește mai mult decât orice pe lume; mulțumită ei avem oameni mari și oameni buni.

Și tu vei fi într-o zi un om mare și un om bun, Thomas, și atunci vei privi înapoi și vei spune: „Toate acestea le datorez norocului ce l-am avut de a putea merge în copilărie la școala de duminică, le datorez scumpilor mei profesori, care m-au îndemnat să învăț, le datorez bunului director al școlii, care m-a încurajat, a vegheat asupra mea și mi-a dat o biblie frumoasă, o biblie splendidă, elegantă, o biblie care să fie numai a mea și pe care am s-o păstrez toată viața. Toate acestea le datorez unei bune educații!” Așa vei spune, Thomas. Și cele două mii de versete pe care le-ai învățat acum nu le vei schimba pe nici o avere din lume, de asta sânt sigur. Ei, și acum, nu-i așa că ne vei spune, mie și acestei doamne, câte ceva din cele ce ai învățat? Sânt sigur că ne vei spune — noi suntem mândri de băiețașii care învață carte. E-ei, fără îndoială că știi numele tuturor celor doisprezece apostoli. Hai, spune-ne cum îi chema pe primii doi care au fost aleși de Domnul?

Tom trăgea întruna de un nasture și făcea o mutră bleaga. Apoi roși și plecă ochii în pământ. Domnului Walters i se făcu inima cât un purice, își spuse: „Băiatul ăsta nu e în stare să răspundă nici la cea mai simplă întrebare: cine dracu îl pune pe judecător să-l întrebe?” Totuși se simți dator să spună ceva cu glas tare și zise:

— Răspunde domnului, Thomas... nu te teme. Tom tot mai pregeta.

— Haide, nu-i așa că mie îmi spui? zise doamna. Pe primii doi apostoli îi chema...

— David și Goliat!

Să fim milostivi și să tragem perdeaua asupra celor ce au urmat.

CAPITOLUL V

PE LA ZECE ȘI JUMĂTATE, clopotul răgușit al bisericuței începu să dăngăne și curînd credincioșii prinseră a se aduna la slujba de dimineață. Elevii școlii de duminică se răspîndiră prin biserică și luară loc în bănci, în preajma părinților, pentru a putea fi supravegheați de aproape. Mătușa Polly sosi și ea, iar Tom, Sid și Mary se așezară lingă dânsa. Lui Tom i se dădu locul de lângă trecerea laterală, pentru ca să fie cît mai departe de fereastra deschisă și de ispitele priveliștii de vară. Unul cîte unul se perindau enoriașii printre intervalele dintre bănci: bătrînul diriginte al poștei, un om nevoiaș care apucase zile mai bune, primarele cu soția —tîrgul avea și un primar printre alte lucruri de prisos —judecătorul de pace; apoi doamna Douglas, o văduvă bălaie și dichisită, în vîrstă de patruzeci de ani, femeie cu dare de mînă și bună la suflet. (Locuința ei, așezată pe o colină, era cea mai somptuoasă casă din orașel, casa cea mai primitoare și mai darnică în petreceri cu care se putea făli St. Petersburgul.)

Veneau apoi venerabilul și gârbovul maior Ward cu doamna; avocatul Riverson, un eminent personaj, recent sosit în localitate; apoi „frumoasa” tîrgului, urmată de un stol de fetișcane fermecătoare, gătite cu rochii albe din pânză de in și înzorzionate cu panglici; după ele, toată trupa junilor funcționărași ai tîrgului, filfizoni spilcuiți care stătuseră pînă atunci în tindă, morfolind mînerile bastoanelor, un adevărat zid de admiratori, zâmbind galeș tuturor fetelor care treceau, nevoite să le îndure complimentele. La urmă de tot trecu Willy Mufferson, băiatul veșnic dat drept pildă celorlalți. O conducea pe maică-sa cu atîta grijă, de parcă ar fi fost de sticlă. Totdeauna venea cu ea la biserică; era mîndria tuturor matroanelor, în schimb, băieții nu puteau să-l sufere: prea era cuminte! Și-apoi prea li se dădea peste nas cu el: „Willy în sus, Willy în jos”. Ca în fiecare duminică, din buzunarul de la spate îi atârna o batistă albă, chipurile întâmplător. Tom nu avea batistă, iar pe băieții care aveau îi privea ca pe niște fanfaroni. Parohia fiind acum adunată, clopotul mai dăngăni o dată, pentru a dojeni pe cei zăbavnici și pe cei abătuți din cale, apoi se lăsă peste întreaga biserică o liniște solemnă, întreruptă doar de chicotele și șoaptele co'ului din strană. Corul întotdeauna chicotea și șoptea în timpul slujbei. Am văzut o dată un cor bisericesc care se purta cumsecade, dar nu mai știu unde. Sînt mulți ani de atunci și nu-mi amintesc aproape nimic de corul acela, parcă într-o țară străină era.

Preotul indică imnul ce trebuia cîntat și-l citi mai întîi el în întregime, cu multă simțire, într-un anumit stil, foarte admirat prin partea locului. Vocea sfinției sale începea într-un registru mediu, și urca mereu pînă ajungea la o anumită înălțime, unde stăruia cu însuflețire asupra celui mai de sus cuvînt, iar de aci se arunca în jos ca de pe o trambulină.

Să fiu purtat spre slavă-n culcușuri înflorite, Când alții dus-au greul, luptînd în mări de sînge. Preotul acesta era socotit un minunat recitator, în adunările evlavioase, totdeauna era poftit să citească poezii, iar cînd sfârșea, doamnele își ridicau brațele și le lăsau să cadă neputincioase în poală, puneau mîna streășină la ochi și clătinau din cap, ca și cum ar fi vrut să spună: „Nu se poate exprima prin cuvinte cît e de frumos; e prea frumos, prea frumos pentru biata noastră lume trecătoare”.

După ce toată lumea cîntă împreună imnul, cuviosul părinte Sprague se preschimbă într-un oficiu de mică publicitate și citi un pomelnic de întruniri și adunări și alte asemenea chestii, fără sfârșit parcă. E un obicei ciudat, care și astăzi se mai păstrează în America, pînă și la orașe, în era noastră în care ziarele apar ca ciupercile după ploaie. Se întîmplă adesea ca un

obicei moștenit prin tradiție să fie cu atât mai anevoie de lepădat cu cât are mai puțină rațiune de a dăinui.

După asta, sfinția sa trecu la rugăciune. Era o rugăciune mărinimoasă, cuprinzătoare, care pomenea tot felul de amănunte — cerând ajutor și milostivire pentru biserică și pentru fiii bisericii, pentru celelalte biserici ale târgușorului, pentru tot târgul, pentru tot districtul, pentru tot statul, pentru toți slujbașii statului, pentru Statele Unite, pentru bisericile din Statele Unite, pentru Congres, pentru președinte, pentru slujbașii guvernului, pentru bieții marinari navigând pe mări zbuciumate de furtuni, pentru milioanele de asupriți gemând sub călcâiul monarhiilor europene și al despotismelor orientale, pentru cei cărora li s-a dăruit lumina și vestea cea bună și care totuși nu au ochi să vadă, nici urechi să audă, pentru paginii din ostroavele îndepărtate ale mărilor — și sfârșea cu ruga fierbinte ca vorbele pe care le rostea să fie primite cu milă și bunăvoință și să cadă ca sămânță în pământ roditor, dând la vremea lor o recoltă bogată de fapte bune. Amin.

Se auzi fâșâit de rochii și enoriașii se așezară. Băiatul despre care povestim aci nu se prea dădea în vânt după rugăciune, atâta doar c-o îndura; și asta destul de greu. Sta liniștit, fără s-asculte, dar urechea-i urmărea inconștient scurgerea litaniei. O cunoștea prea bine, cu tot tipicul ei. Când se întâmpla ca preotul să adauge vreun cuvântul cât de neînsemnat, își dădea seama îndată și se încrunta; privea adăugirile drept ceva necinstit, un fel de a trage lumea pe sfoară, în mijlocul rugăciunii, o muscă se lăsase din zbor pe speteaza băncii din față. Tom se perpelea privind cu câtă liniște își freca piciorușele, își cuprindea capul cu brațele, și-l peria, inimoasă, de parc-ar fi vrut să-l desprindă de trup, scoțând la iveală firicelul subțire al gâtului. Își scărmana aripile cu picioarele dinapoi, și le netezea pe lângă trup, ca pe niște pulpane de haină, îndeplina pe îndelete toate dichisurile toaletei ei complicate, ca și cum ar fi știut că e în afară de orice primejdie.

Așa și era, căci oricât îl mâncau pe băiat degetele s-o înșface, nu cuteza. Se temea că sufletul îi va fi pe loc cuprins de flăcările gheenei, dacă săvârșea asemenea nelegiuire în timpul rugăciunii. Dar odată cu fraza de încheiere, mâna lui prinse a se îndoi și a se furișa spre locul cu pricina, în clipa când se rostea „Amin”, musca era prizonieră. Mătușa prinse de veste și-l ghionti pe Tom, până dădu drumul muștei.

Preotul anunță tema predicii. Glasul lui monoton bâzâia ca un bondar. Depăna un subiect atât de searbăd, încât multe capete începură a picoti, deși în predică era vorba de focul cel veșnic și de pucioasă și până la urmă cei aleși rămâneau atât de puțini la număr încât te întreba cum de-și mai bătea capul Dumnezeu să-i mîntuie. Tom număra filele pe care era scrisă predica și când ieșea de la biserică știa întotdeauna câte pagini citise preotul, dar din cele ce spusese rareori știa câte ceva. Totuși, de data asta, predica îi trezise cîtva timp oarecare interes. Sfinția sa făcuse o descriere măreață și mișcătoare a vremurilor fericite când ostile lumești se vor aduna laolaltă, iar leul și mielul se vor culca alături fără teamă, un copil fiindu-le păstor. Măreția, învățămintele, morala acestei evocări grandioase nu se prindeau de băiat. El se gîndea doar cu câtă admirație avea să fie privit eroul de către uriașa adunare. La gîndul acesta fața i se luminează, își spuse că i-ar place să fie el acel copil-păstor, dacă leul ar fi domesticit.

Odată cu reluarea temei de căpetenie, pe băiat îl cuprinse iarăși plictiseala, o plictiseală cruntă, își aminti brusc că avea o comoară și o scoase din ascunzătoare. Era un gîndac mare, negru, cu niște strașnice coarne dințate, o răgace.

Tom îl poreclise „Ciu-pici”. Îl ținea într-o cutie de pocnitori. De cum îi dădu drumul, gîngania îl înhață de deget. Urmă o smucitură firească; gîndacul zvîcni în aer și, tre-murînd din piciorușe se prăvăli pe spate, în cărarea dintre bănci. Băiatul băgă degetul în gură și începu să și-l sugă. Apoi căută din ochi gîndacul, care zăcea mișcînd din lăbuțele-i neputincioase și trudindu-se în zadar să se întoarcă. Tom rîvnea să-l aibă iar, dar gîndacul era departe, nu era chip să-l ajungă de la locul unde ședea. Alți oameni sătui de predică începură să zîmbească privind gîngania.

Pe negîndite se ivi un cățeluș, un pudel fără stă-pîn. Rătăcea alene prin biserică, mîhnit nevoie mare, toropit de aerul zilei de vară și de liniștea dimprejur. Tînjea după libertate, jinduia după o schimbare. Dădu tîrcoale gîndacului; coada-i pleoștită săltă și începu să se miște. Stătu locului, fără a slăbi din ochi prada. Ocoli gîndacul cu băgare de seamă, îl adulmecă de la o distanță care-l punea în afară de orice primejdie, iar îl ocoli, prinse curaj și-l mirosi mai de aproape, își dezveli dinții și, cu luare-amin-te, încercă să înhațe bîzdîgania. N-o nimeri; se mai repezi o dată și înc-o dată; începuse să-i placă jocul. Se lăsă pe burtă, cu gîndacul între labe, și se juca mai departe așa cu el, pînă i se urî. Îl cuprinse nepăsarea, apoi o desăvîrșită uitare de toate. Capul începu să-i moțăie, botul cobora puțin cîte puțin, pînă-l atinse pe vrăjmaș, care se grăbi să-l înșface. Se auzi un chelălăit strident, cățelul smuci capul și gîndacul fu zvîrlit cît colo, căzînd iar pe spate. Pe cei din apropiere îi cuprinse veselia; icneau întruna pe înfundate, fețele se piteau pe după evantaie și batiste. Tom era în culmea fericirii.

Cîinele avea o mutră pleoștită; parcă știa că se făcuse de rîs, și îi era necaz; dar mai tare ca orice îl stăpînea setea de răzbunare. Se îndreptă spre gînganie și reîncepu un atac chibzuit. Tot ocolind-o se repezea întruna, se oprea cu labele dinante la un pas de gîndac, încerca să-l apuce cu dinții, și-și smucea capul, de i se bălăbăneau urechile. După cîtăva vreme, iar i se urî, încercă să-și amăgească plictisul fugărind o muscă, dar nu-i plăcu jocul.

Cu nasul în podea, se luă după o furnică, dar se satură curînd și de ea, căscă, scoase un oftat, uită cu desăvîrșire de gîndac și se așeză pe el. Urmă un urlet înspăimîntător, ca din gură de șarpe, și pudelul o zbughi în goană nebună pe lângă șirurile de bănci. Chelălăia și fugea. Traversă biserica, ieși în dreptul altarului, o luă razna de-a lungul celeilalte cărări dintre bănci, coti spre ușă, trecu pragul... parcă l-ar fi apucat strechea, în cele din urmă, gonind cu o iuțeală turbată, luă înfățișarea unei comete lăptoase, rotindu-se în propria-i orbită cu repeziciunea luminii, în culmea disperării, schimbă direcția și se năpusti în poala stăpînului său, care-l zvîrli pe fereastră. Deznădăjdutele-i tînguiri se auziră din ce în ce mai slab, pînă se stinseră în depărtare.

Între timp, toată lumea din biserică se îmbujorase la față și se îneca în rîs stăpînit. Predica se împotmolise de-a binelea. În curînd fu reluată, dar mergea ca vai de lume. Pas de mai mișcă sufletele într-o asemenea împrejurare! Enoriașii nu conteneau să răspundă celor mai înalte simțăminte cu izbucniri înăbușite de veselie păcătoasă, în rîndurile dinapoi, cîte unul, ascunzîndu-și obrazul în speteaza băncii din față, se prăpădea de rîs, de parc-ar fi auzit din gura bietului părinte cine știe ce caraghioslîc. Întreaga adunare răsufală ușurată când se isprăvi chinul și auzi rostindu-se binecuvîntarea.

Tom Sawyer se duse acasă înveselit, spunîndu-și că era destul de plăcut să mergi la liturghie când mai intervenea cîte-o schimbare în timpul slujbei. Un singur gînd îi cam strica cheful; înțelegea să se joace cățelul cu „Ciupici”, dar să plece cu el, asta nu era frumos din partea lui.

CAPITOLUL VI

LUNI DIMINEAȚA, Tom Sawyer se trezi amărît. Așa era el întotdeauna luni dimineața. Altă săptămână de pătimire la școală. De obicei, Tom începea ziua asta gândindu-se că mai bine n-ar mai fi fost sărbătoare; după joacă și libertate, tare greu îi venea să intre iar în robie și lanțuri.

Culcat în pat, Tom. cugeta, își spunea că ar fi bine dacă s-ar îmbolnăvi. Atunci ar putea să lipsească de la școală. Iată o posibilitate, începu să privească chestiunea mai de aproape. Dar ce să facă? Nu-l durea nimic. Se cercetă din nou. De data asta i se păru că simte un fel de crampe la stomac, își puse toate nădejtile în ele.

Curînd îl mai lăsară și după cîtva timp nu mai simți nimic. Tom continuă să mediteze. Ia stai! I se clătina un dinte de sus. Ce noroc î Tocmai când se pregătea să se tânguie, își dădu seama că dacă vine cu o asemenea chestie, mătușa o să-i scoată dintele și asta o să-l doară. De aceea se hotărî să nu sufle o vorbă despre dinte deocamdată, și să caute altceva. Cîtăva vreme nu se ivi nimic, apoi își aduse aminte că- l auzise pe doctor vorbind de o anumită boală, care-l făcea pe pacient să zacă vreo două-trei săptămâni și-l amenința cu pierderea unui deget. Așa că scoase repede de sub cearșaf degetul cu buba și-l cercetă atent. Buclucul era că nu cunoștea simptomele bolii. Totuși, i se păru că ar merita să încerce, așa că se porni să geamă din răsuperi.

Dar Sid dormea înainte, dus.

Tom gemu mai tare. Acum parcă-parcă începuse să-l doară piciorul.

Dar Sid, nimic.

între timp, Tom obosise de-a binelea gemând. Se odihni puțin, apoi, cu puteri reînnoite, scoase un șir de gemete, care de care mai sfâșietoare.

Sid sforăia înainte.

Tom nu mai știa ce să facă. Strigă: „Sid' Sid'” și începu să-l zgâlțâie. Procedul începea să-și facă efectul și Tom se porni iar pe gemut. Sid căscă, se întinse, se ridică într-un cot și se holbă la Tom.

Tom îi dădea înainte cu gemutul. Sid zise:

— Tom ! N-auzi, Tom' Nici un răspuns.

— Măi, Tom! Tom t Ce ai. Tom! îl zgâlțâia și-i privea fața cu teamă.

— Au, au, Sid. Nu mă zgudui — începu să se vaiete Tom.

— Dar ce-i... ce-i cu tine? Ce ai? Mă duc s-o chem pe tușica.

— Nu, lasă. Poate-mi trece. Nu chema pe nimeni.

— Ba o chem... cum să n-o chem? Nu mai geme așa. Tom, mă sperii... De când ți-e rău?

— Nici nu mai știu de cîte ceasuri. Aoleo! Nu mă zgudui așa, Sid! Mor!

— Tom, de ce nu m-ai deșteptat mai de mult? Ah, Tom, încetează odată! Tremură carnea pe mine, când te aud gemând așa. Tom, ce ai?

— Te iert pentru toate, Sid. (Geamăt.) Pentru toate cîte mi le-ai făcut până acum. Când o să mă prăpădesc...

— Vai, Tom, nu cumva ești pe moarte? Nu, Tom. Te rog, nu muri. Poate că...
— Îi iert pe toți, Sid. (Geamăt.) Așa să le spui, Sid. Și, auzi tu, Sid, cerceveaua mea și pisoiful meu chior să le dai fetei care a venit zilele astea în oraș și să-i spui...
Dar Sid, înșfăcându-și haina, o și zbughise. Tom suferea acum cu adevărat, atât de bine îi lucra imaginația, și gemetele pe care le scotea sunau foarte firesc.

Sid dădu fuga jos.

— Tușă Polly, vino repede! Moare Tom!
— Moare!?!
— Da, tușica. Hai» nu mai sta, vino iute!
— Ce gogoși îndrugă acolo? Nu te cred.

Cu toate astea, o luă la goană pe scări, cu Sid și Mary în urma ei. Pălise de spaimă și-i tremurau buzele. Când ajunse lângă pat, abia mai sufla:

— Tom, băiete! Tom, ce e cu tine?
— Aoleo, mătușica, nu mai pot.
— Ce ai, spune mai repede, ce-ai pățit, băiatule?
— Ah, mătușica, buba de la picior a dat în cangrenă !

Mătușica se prăbuși pe un scaun, și râse puțin, plânse puțin, apoi râse și plânse deodată.

După asta, putu în sfârșit să rostească:

— Tom, ce spaimă am tras! Acu' fă bine, te rog, și isprăvește cu prostiile. Dă-te jos din pat. Gemetele încetară, durerea pieri din deget.

Băiatul, prins cu ocaua mică, se simțea cam stânjenit.

— Tușă Polly, zău, na, dacă nu credeam c-a dat în cangrenă... mă durea așa rău, c-am uitat și de dinte.

— Nu mai spune! Acu' ți-ai adus aminte și de dinte! Ce-i cu dintele?
— Am un dinte care se clatină, și mă doare de nu mai pot!
— Haide, haide, lasă, nu mai geme. Deschide gura. Da, ai un dinte care se clatină, da' nu mori tu din asta. Mary, adu-mi te rog un fir de mătase și un tăciune aprins de la bucătărie.

Tom spuse:

— Au, te rog, mătușica, nu mi-l scoate, că nu mă mai doare.. Să nu mă mișc de-aci dacă nu spun drept. Te rog, mătușica, nu mi-l scoate. Nici nu mă gândesc să lipsesc de la școală.

— Da? Ce spui, băiețule? Va să zică de asta ai făcut atâta tămbălău, ca să lipsești de la școală și să te duci la pescuit? Tom, Tom, cât te iubesc eu, și tu nu știi ce să mai scornești ca să-mi amărăști inima cu ticăloșiile tale!

Între timp uneltele dentare erau gata. Dintr-un capăt al firului de mătase, bătrânică făcu un laț, pe eare-l prinse de dintele lui Tom, iar celălalt capăt îl legă de tăblia patului. După aceea luă tăciunele aprins și odată se repezi cu el spre Tom, mai-mai să-i atingă fața. Dintele atârna acum, legându-se de tăblia patului.

Dar orice suferință își are răsplata. Când se îndreptă Tom spre școală, după ce îmbucase ceva la repezeală, se văzu invidiat de toți băieții pe care-i întâlnea în drum, pentru că golul din falca de sus îi îngăduia să scuipe într-un fel nou, nemaipomenit. Strânse în jurul lui o droaie de flăcăi pe care-i interesa demonstrația. Unul care se tăiasse la deget, și fusese până atunci centrul de admirație al tuturor, văzu deodată că se face gol în juru-i și că-i apune faima. Mîhnit, spuse cu fals dispreț că nu era nici o scofală să scuipi ca Tom Sawyer, dar când alt

băiat îi răspunse: „încearcă și tu, dacă poți!”, se depărta, ca un erou căzut în dizgrație. În curînd Tom dădu peste tânărul parial al târgului, Huckleberry Finn, fiul bețivanului. Huckleberry era urât și temut de toate mamele din târg, pentru că era leneș, nu ținea seamă de nici o îngădire, avea purtări de r în d — într-un cuvânt, era, după cum ziceau ele, un derbedeu. Mamele nu-l puteau suferi pentru că toate odraslele lor îl admirau, simțindu-se minunat în tovărășia lui interzisă și dorind din suflet să îndrăznească a se purta ca el. Tom, ca toți băieții cumsecade, îl invidia pe Huckleberry pentru situația lui ademenitoare de surghiunit al societății și avea poruncă severă să nu se joace cu el.

Din care pricină se juca cu el ori de cîte ori i se ivea prilejul. Huckleberry purta totdeauna haine vechi, de căpătat, dar pe el vechiturile dobândeau viață veșnică. Zdrențele îi fluturau în jur ca o aureolă, pălăria lui era o vastă ruină, ca un creștet imens care se desprindea de margine și sălta în timpul mersului; haina, când avea haină, îi atârna până la călcâie, nasturii din spate îi veneau cam îndărătul genunchilor. O singură bretea îi ținea nădragii cu marginile ferfenițite, pe care îi târa prin toate noroaiele, când nu și-i sufleca • fundul lor era un fel de sac larg umplut cu aer. Huckleberry făcea tot ce-i plăcea. De era vreme frumoasă, dormea pe treptele caselor, de ploua sau ninge, se muta cu domiciliul în vreun butoi gol. Nu era silit să meargă la școală sau la biserică, n-avea stăpân, nu trebuia să asculte de nimeni, putea să meargă la pescuit sau la scăldat când îi poftea inima și oriunde avea chef și să zăbovească cît voia. Nimeni nu-l oprea să se ia la bătaie. Putea să se culce seara cît de târziu. Primăvara era cel dintâi băiat care umbla desculț și toamna ultimul care se încălța. Nu era niciodată silit să se spele sau să îmbrace haine curate, știa să înjure de minune, cu alte cuvinte băiatul ăsta avea tot ce poate să facă viața plăcută. Așa gîndea orice băiat „cumsecade” din St. Petersburg, sâcâit și ținut în frâu de părinți. Tom îl strigă de departe pe romanticul surghiunit:

- Noroc, Huckleberry!
- Noroc, bă, și să crești mare!
- Ce-ai acolo?
- O pisică moartă'.
- Ia s-o văz și io. Aoleo, e țeapănă, mă Huck. De unde-o ai?
- Am cumpărat-o de la unu...
- Ce-ai dat pe ea?
- Un bilet albastru și-o bășică de porc șterpelită de la abator.
- Da' cum te-ai învățit de biletu-albastru?
- L-am cumpărat de la Ben Rogers acu' două săptămâni, p-un băț de cerc.
- Și la ce-s bune pisicile moarte, Huck?
- Cum la ce-s bune? Vindecă de negi.
- Zău? Țî, țî, țî!... Ei, da' eu știu ceva mai bun.
- Fugi d-acolo! Ce?
- Păi... apă stătută...
- Apă stătută? Aiurea! Nu face-o para chioară.
- De unde știi tu? Ai încercat v-odată?
- Io, nu. Da' a-ncercat Bob Tanner.

— Cin' ți-a spus?

— Ei, i-a spus el lu' Jeff Thatcher, și Jeff i-a spus lu' Johnny Baker, și Johnny lu' Jim Hollis, și Jim lu' Ben Rogers, și Ben la un negru și negru' m i-a spus mie. Asta e!

— Ei si? Fac prinsoare c-au mințit toți. Poate negrul nu, că pe el nu-l cunosc. Gogoși! Ia spune, Huck, cum a făcut Bob Tanner?

— Păi, a luat și-a băgat mina într-o scorbură cu apă de ploaie.

— Ziua?

— Păi dar!

— Cu fața la buturugă?

— Îhî... adică așa cred.

— Da' a zis ceva?

— Io cred că n-a zis, da' nu știu.

— Aha!... Păi cum o să vindece negii cu apă stătută, dacă-i tâmpit! Nu merge așa! Trebuie să te duci singur până-n mijlocu' pădurii, unde știi că e o scorbură cu apă stătută și, taman la miezu' nopții, te răzimi cu spatele de buturugă, vâri mîna-n scorbură și zici:

Bob, bob de

mei, la negii

mei, Du-i pe

pustie,

La mine să nu mai vie.

Pe urmă faci repede un'șpe pași 'nainte, cu ochii închiși, și dai roată buturugii de trei ori, și după aia te duci acasă și nu mai zici nici pis. Că dacă vorbești cu careva, gata, nu prinde descîntecu'.

— De, o fi, da' Bob Tanner n-a făcut așa.

— Cred și eu, d-aia are ăi mai mulți negi din tot Târgu'. Și-ți spun eu că n-ar mai avea nici un neg pe el dac-ar fi știut cum să descînte cu apă stătută. Eu am avut o groază de negi pa mâini, Huck, și numa' așa am scăpat. Mereu fac negi pa mâini, fiin'că mă joc cu broaștele. Câteodată mai scot negii c-o fasole.

— Da, fasolea-i bună. Am încercat și io.

— Zău? Tu cum faci?

— Iau și crap bobu-n două, pe urmă zgândăr neg' până dă nițel sînge, pe urmă pui sângele p-o juma' de bob, după aia iau și fac o gaură-n pământ și îngrop bobu' la o răscruce, pa la miezu' nopții, când e luna-n nor, ș-apoi ard jumătatea ailaltă de fasole.... Acu' cred c-ai prins mișcarea: jumătatea cu sângele trage și trage, s-aducă jumatea ailaltă, și-așa sângele trage la el neg* și nu trece mult, și gata! a căzut neg'.

— Îhî, așa e, mă Huck, da', să știi că mai bine e dacă atunci când îngropi bobu', zici:

Bob de fasole uscat,

Cu negii mei te-am îngropat.

Tu ăi înverzi,

Negii mi-or pieri.

Așa face Joe Harper, și știi că el a fost până la Coon-ville, și unde n-a mai fost!... Da', ia spune, cum vindeci tu negii cu pisica moartă?

— Ei, iac-așa: iei pisica moartă și te duci înainte de miezu' nopții cu ea în cimitir, la locu' unde-a fost îngropat un om afurisit. Și la miezu' nopții vine un drac, ori poate și doi-trei, da' tu nu-i vezi, auzi doar un foșnet de vânt, sau poate că-i auzi șoptind. Când ridică dracii mortu', să

pelece cu el, arunci cu pisica moartă după ei, și zici: „Dracii pleacă cu mortu', pisica cu dracii, negii cu pisica, la mine să nu vă mai întoarceți!". Și s-a zis cu negii!

— O fi. Da' tu ai încercat, Huck?

— Io nu, da' mi-a spus baba Hopkins.

— Atunci să știi c-așa e, fiin'că lumea zice că-i vrăjitoare.

— Ce-i aia că zice lumea? E vrăjitoare, ce mai vorbă! L-a vrăjit și pe babacu'. Mi-a spus el. Într-o zi, venea pe drum și vede cum îl vrăjește cotoroața, și-atunci ia o piatră și-aruncă după ea; de nu se ferea baba,, o nimerea. Ei ce să-ți spui, chiar în noaptea aia, babacu, s-a rostogolit după un șopron unde adormise beat, și și-a rupt mâna.

— Țî, țî, țî!... Și cum a știut că-l vrăjește?

— Ei, știe el, babacu'... El ți-ar spune numaidecât. Zice că dacă o vezi că se holbează la tine, la sigur că te vrăjește, mai ales dacă mai și mormăie... Fiin'că atuncea când mormăie, zice Tatăl Nostru de-a-ndă-ratelea.

— Și când vrei să-ncerci cu pisica, Huck?

— La noapte... că la noapte o să vie dracii după moș Hoss Williams.

— Păi l-au îngropat de sîmbătă... Dacă l-au luat sîmbătă noaptea?

— Fugi d-acolo! Cum puteau să prindă farmecele lor pîn' la miezu' nopții? Ei, și-apoi, a doua zi n-a fost duminică? Io știu una și bună: că dracii nu-și prea fac mendrele duminica.

— Vezi, la asta nu m-am gândit. Așa e. Mă iei și pe mine?

— Te iau, de ce sa nu te iau, dacă nu ți-e frică.

— Mie, frică? Așa mă știi? Vii la fereastră și miorlăi?

— îhî! Numa' să miorlăi și tu cît ai putea de repede că rîndu' trecut m-ai făcut să miorlăi pîn-a-nceput moș Hays să zvârle cu pietre-n mine. Zicea: „Zît, zît! Fir-ar a naibii de pisică!" l-am trimis și o cogeamite cărămidă pîn fereastră, da' să nu mă spui.

— Nu te spun. În seara aia n-am putut să miorlăi, că era mătușa cu ochii pe mine, da' acu' o să miorlăi la sigur. Ascultă, Huck, asta ce-i?

— O chichiriță.

— Unde ai găsit-o?

— În pădure.

— Ce cei pe ea?

— Știu și io?... Da' nu vreau s-o vînz.

— N-ai decât. Tot e mică.

— Hm, da. Că nu-i a ta... Mie-mi place. Pentru mine-i destul de bună.

— Fugi d-aci, că sunt în pădure cu duiumul. Eu, dacă m-aș duce să caut, aș găsi cu miile.

— Și de ce nu te duci? Că știi că nu găsești. Asta-i timpurie. E a dintâi care am văzut-o anu' ăsta.

— Ascultă-aicea, Huck, îți dau dintele meu pe ea.

— Să-l văz.

Tom scoase o bucată de hârtie și o despături cu grijă. Huckleberry cercetă dintele cu luare-aminte. Ispita era prea puternică, în cele din urmă, spuse:

— E dinte adevărat?

Tom își săltă buza, arătând locul gol.

— În regulă — zise Huckleberry — bate palma.

Tom închise gîngania în cutia de pocnitori, pînă mai deunăzi temnița răgacei, și cei doi băieți

se despărțiră, fiecare din ei simțindu-se mai bogat ca înainte.

Când ajunse la școală, o clădire mică, pierdută în mijlocul câmpului și întocmită din scânduri, Tom intră în clasă repezit, ca și cum până atunci ar fi alergat într-un suflet, își agăță pălăria în cuier și se trânti la locul lui, cu prefăcută voioșie, învățătorul, tronând deasupra clasei, în scaunul lui mare cu fund de răchită, moțăia, legănat de zumzetul adormitor al școlărilor care repetau lecția, întreruperea îl trezi:

— Thomas Sawyer!

Tom știa că atunci când i se pronunța numele întreg era bucluc.

— Da, domnule!

— Vino sus la mine. Bine, Sawyer, de ce-ai întârziat iar? Când ai de gând să vii regulat la școală?

Tom tocmai se pregătea să-i tragă o minciună, când deodată văzu două cosițe lungi de păr bălai atârând pe un spate pe care-l recunoscuse prin unda magnetică a iubirii. Lângă acel spate era singurul loc liber din clasă, pe partea fetelor. Tom spuse îndată:

— M-am întâlnit pe drum cu Huckleberry Finn și am stat nițel de vorbă cu el.

Învățătorul încremeni, holbând uluit ochii la Tom; murmurul din clasă încetă ca prin farmec; toți școlarii se minunau, întrebându-se dacă năzdrăvanul ăsta de Tom era în toate mințile, învățătorul mai întrebă o dată:

— Ce... ce zici că ai făcut?

— Am stat nițel de vorbă cu Huckleberry Finn.

Nu mai încăpea nici o îndoială, învățătorul auzise bine.

— Thomas Sawyer, asta-i mărturisirea cea mai nerușinată pe care-am auzit-o vreodată. Pentru obrăznicia asta n-ai să scapi c-o pedeapsă oarecare. Scoate-ți haina și învățătorul lovi cu sete, până ce brațul îi amorti și loviturile începură să se rărească. Apoi porunci:

— Și-acum, măgarule, du-te să șezi la rând cu fetele și altă dată să te înveți minte!

Băiatul părea rușinat de răsetele înfundate care străbăteau clasa, dar, în realitate, era tulburat de adorația pentru idolul său necunoscut, de bucurie, amestecată cu teamă, față de norocul ce-l copleșea. Se așeză la capătul băncii de brad, iar fata se trase cât putu mai departe de el, cu o mișcare disprețuitoare a capului. Prin clasă, copiii își dădeau coate, își făceau semne și șopteau, dar Tom ședea liniștit, cu brațele pe pupitrul lung și mărunț din față-i, părând cufundat în cartea de citire. Curînd, atenția se abătu de la el și obișnuitul murmur al clasei se înălță iarăși în aerul îmbâcsit de plictiseală. Acum băiatul începu să strecoare priviri furișe spre fată. Ea băgă de seamă, se strâmbă la el, apoi îi întoarse ceafa și stătu așa timp de un mi-nut. Când întoarse iar capul, cu băgare de seamă, zări o piersică pe pupitrul ei. O împinse deoparte. Tom o puse frumușel înapoi, ea iar o împinse în lături, dar cu mai puțină dușmănie. Tom o puse iarăși la loc, răbdător. După asta, ea o lasă acolo. Tom mângăli pe tăblița lui: „Te rog-, ia-o, am mai multe”. Fata aruncă o privire asupra șirului de cuvinte, dar nu dete nici un semn. Acum băiatul se apucă să deseneze ceva pe tăbliță, ascunzîndu-și opera cu mina stîngă. Cîtăva vreme fata nu voia să ia în seamă ce făcea el, dar până la urmă, biruită de curiozitate, întoarse capul.

Băiatul lucra înainte de parcă n-ar fi știut nimic. Fata aruncă o privire, chipurile întâmplătoare, dar băiatul se făcea că nu observă, în cele din urmă, ea cedă ispitei și șopti cu șovăială:

— Lasă-mă să văd și eu.

Tom descoperi în parte caricatura stângace a unei case, cu cîte un turn ascuțit la amîndouă capetele și cu un rotoacol de fum ieșind pe horn. De aci înainte, fata nu-și mai luă ochii de la desen, uitînd de toate. Când lucrul fu gata, ea îl privi o clipă, apoi șopti:

— Ce drăguți! Fă un om.

Artistul înălță în curtea casei un om, care semăna mai degrabă cu o macara. Un pas să fi făcut și ar fi încălecat casa. Dar simțul critic al fetei nu era prea ascuțit; monstrul o mulțumea. Șopti:

— Ce om frumos! Acum fă-mă pe mine, cum viu spre casă.

Tom desenă un tub și îi alătură o lună plină și niște brațe și picioare ca paie, apoi înzestra degetele răsfirate cu un evantai impunător. Fata spuse:

— Vai, ce frumos! Aș vrea să știu și eu să desenez.

— E lesne — șopti Tom. Te învăț eu.

— Da? Vrei? Când?

— La prînz. Mergi acasă la masă?

— Stau aici dacă vrei. " — Bine, ne-am înțeleș. Cum te cheamă?

— Becky Thatcher. Dar pe tine? A, știu, Thomas Sawyer.

— Așa mă strigă când vrea să mă bată. Când sunt cuminte, îmi zice Tom. Zi-mi Tom, da?

— Bine.

Tom începu acum să mîzgălească ceva pe tăbliță, ferind cuvintele de privirea fetei. De data asta, ea nu se mai sfii. Se rugă s-o lase să vadă ce făcea. Tom spuse:

— A, nu-i nimic,

— Ba este.

— Aș, nu e. N-o să-ți placă.

— Ba o să-mi placă, zău că da. Te rog, lasă-mă să văd.

— Și dacă mă spui...

— Nu, zic zău că nu spun!

— N-o să mă spui la nimeni? N-o să spui cît ai trăi?

— Nu, n-am să spun niciodată, niciodată, la nimeni. Acuma hai, arată-mi!

— Zici tu așa, da' nici nu vrei să vezi!

— Acum chiar că vreau cu tot dinadinsul să văd? Tom, de ce te porți așa cu mine? Își puse mînuța mică pe mîna lui, luptându-se cu el, iar Tom se prefăcea că se împotrivește și lăsa treptat să-i alunece mîna, pînă ieșiră la iveală cuvintele: „Te iubesc”.

— Vai, nu ți-e rușine? Și-l lovi repede peste palmă, însă roșind și cu fața bucuroasă.

În clipa aceea, băiatul simți că-l înșfacă încet de ureche o mîna aprigă, care-l sălta tot mai sus. Se simți târât astfel prin toată încăperea și așezat la locul lui obișnuit, sub focul usturător al chicotelilor întregii clase. Statura mătăhăloasă a învățătorului rămase aplecată asupra lui Tom timp de câteva clipe groaznice, în cele din urmă „domnul” se îndreptă către tronul lui, fără să rostească un cuvânt. Dar, deși-l ustura urechea, Tom se simțea în al nouălea cer.

Când clasa se liniști, Tom făcu mari eforturi să fie atent la învățătură, dar zbuciumul din sufletul lui era prea puternic.

Rînd pe rînd, fu ascultat la lecția de citire — o făcu harcea-parcea — apoi la lecția de geografie — unde schimbă lacurile în munți, munții în fluvii, și fluviile în continente, pînă restabili haosul de la începutul lumii — apoi la dictare — și aici se încurcă în așa hal în niște fleacuri de cuvinte, încât se împotmoli de-a binelea și fu nevoit să predea medalia de cositor pe care o purtase cu fală luni în șir.

CAPITOLUL VII

TOM SE STRĂDUIA DIN RĂSPUTERI să-și piaronească atenția asupra cărții, dar gândurile îi zburau mereu aiurea, în cele din urmă, oftînd și căscînd, se dădu bătut. I se părea că pauza de amiază n-avea să mai sosească niciodată. Aerul parcă încremenise. Nu adia o suflare. Era o zi din cale-afară de moleșitoare. Murmurul monoton a douăzeci și cinci de școlari, repetându-și lecțiile, te toropea ca zumzetul adormitor al albinelor. Sub văpaia soarelui, hăt-departe, măgura Cardiff își desena unduirile blânde și verzi îndărătul unui vâl sclipitor de aer cald, muiat în purpura depărtării. Cîteva păsări pluteau leneș în înaltul cerului; altă ființă vie nu se mai zărea, afară doar de niște vaci, adormite și ele. Inima lui Tom tânjea după libertate.

De-ar fi avut măcar o îndeletnicire plăcută, să-i treacă mai repede timpul ăsta nesuferit! Se scotoci prin buzunare și fața i se lumină; îl săgeta un simțămînt cald de recunoștință, o adevărată rugă de mulțumire, pe care, fără să-și dea seama, o adresa providenței. Scoase pe furiș cutia de pocnitori. Dădu drumul chichiriței, așezînd-o pe tăblia lungă și netedă a pupitrului. Desigur că și gîngania era copleșită în clipa aceea de un fel de recunoștință aidoma rugăciunii lui, prea timpurie însă, căci îndată ce porni bucuroasă la drum, Tom o împinse în lături cu un ac și o sili să-și schimbe direcția.

Prietenul nedespărțit al lui Tom, Joe Harper, ședea alături de el, suferind deopotrivă. Dar interesul pentru această nouă distracție puse repede stăpînire pe el. Cei doi băieți erau prieteni la cataramă toată săptămîna și adversari îndârjiți în bătăliile din fiecă duminică. Joe scoase un ac de sub gulerul hainei și-și dădu concursul la dresarea prizonierei. Numaidecât interesul jocului crescuse. Nu trecu mult și Tom spuse că se încurcau unul pe altul și că nici unul din ei nu se bucura îndeajuns de gînganie. Așeză așadar tăblița lui Joe pe pupitru și trase o linie de sus până jos prin mijlocul ei.

— Acu' —zise el —poți să mîi chichirița cît e pe partea ta și în timpul ăsta eu o las în pace, da* de cum o lași să scape pe partea mea, nu mai ai voie s-o atingi cît pot eu s-o opresc să treacă linia.

— Foarte bine! Dă-i drumul, atinge-o! în curînd gîngania izbuti să scape de urmărirea lui Tom și trecu ecuatorul. Cîtăva vreme o hărțui Joe, apoi scăpă și de el și trecu iar dincoace. Schimbarea asta de poziție se petrecea des.

În timp ce unul din băieți necăjea de zor chichirița, cel de- al doilea urmărea jocul cu interes pătimaș. Amîndoi stăteau cu capetele aplecate deasupra tăbliței, nesimțitori la tot ce se petrecea în jur. Până la urmă, norocul părea că se statornicise de partea lui Joe. Gîngania dădea când încolo, când îcoace, la fel de întărîtată și de tulburată ca băieții, dar în clipa în care Tom se credea pe punctai de a câștiga victoria și se pregătea să intre în acțiune, acul lui Joe i-o lua înainte cu iscusință și iar pune stăpînire pe captivă.

În cele din urmă, Tom n-a mai putut răbda. Ispita era prea mare. A întins acul și i-a dat o mîna de ajutor gâzei. Joe s-a mâniat.

— Tom, las-o-n pace!

— Numa' nițel, Joe!

— Nu se poate, că nu-i rîndul tău. Las-o-n pace-ți zic!

- Ei, comedie, da' ce-i fac?
- Îți spun s-o lași în pace!
- Nu vreau!
- Ce-i aia că nu vrei? E pe partea mea.
- I-ascultă, Joe Harper! A cui e chichirița, a ta ori a mea?
- Puțin îmi pasă a cui e, e pe partea mea și n-ai voie să te atingi de ea.
- Asta s-o crezi tu! E a mea și fac ce vreau cu ea. Să știi de bine că mor și tot o ating.

O lovitură strașnică de baston se abătu pe spinarea lui Tom și, numaidecât, perechea ei pe grumazul lui Joe. Timp de două minute, un noruleț de praf ieșit din amândouă surtucele pluti în jur, spre marele haz al întregii clase.

Băieții erau atât de cufundați în jocul lor, încât nici nu băgaseră de seamă liniștea ce se lăsase cu puțin înainte, când „domnul” coborâse în vârful picioarelor până la ei și se aplecase asupra-le. Învățătorul asistase la o bună parte a reprezentației, înainte de a-și da concursul, în pauza de prânz Tom alergă la Becky Thatcher și-i șopti la ureche:

— Puneți boneta-n cap și fă-te că te duci acasă. Când ajungi în colț, șterge-o fără să bage de seamă ailaltă, cotește pe drumeag și vino înapoi. Eu mă duc pe partea ailaltă și scap de ei tot așa.

Zis și făcut. Unul din ei a luat-o spre casă cu un grup de școlari, celălalt cu altul. Peste puțin timp s-au întâlnit la capătul drumeagului.

Când au ajuns iar la școală, clasa era a lor.

S-au așezat unul lângă altul, cu o tăbliță în față. Tom i-a dat lui Becky creionul, ținându-i mâna într-a sa și călăuzindu-i-o. În felul acesta au desenat încă o casă nemaipomenită.

Când pieri interesul pentru artă, cei doi începură să stea de vorbă. Tom era în culmea fericirii. O întrebă pe Becky:

- Îți plac șobolanii?
- Nu, nu pot să-i sufăr.
- Nici eu, p-ăi vii, da' te-ntreb de ăi morți, care poți să-i rotești c-o sfoară în jura' capului.
- Nu, nu-mi plac șobolanii, de nici un fel. Mie-mi place guma de mestecat.
- Cred și eu. Ce n-aș da să am acum nițică!
- Zău? Am eu o bucată. Te las s-o mesteci nițel, da' să mi-o dai înapoi.

O mestecau cu rândul, ceea ce era foarte plăcut, și-și bălăbăneau picioarele în bancă, de fericiți ce erau.

- Ai fost vreodată la circ? întrebă Tom. . — Da, și tăticu mă mai duce, dacă sunt cuminte.
- Io am fost la circ de trei-patru ori, nici nu mai știu de câte ori. Biserica nu face doi bani pe lângă circ. La circ n-ai când să te plictisești, mereu e altceva. Eu, când oi fi mare, mă fac clown la circ.
- Da, adevărat? Ce drăguț o să fie! Clownii sunt așa nostimi, bălțați de sus până jos.
- Îhî! Și câștigă bani cu nemiluita, aproape un dolar pe zi, așa zice Ben Rogers. Ia spune, Becky, ai fost vreodată logodită?
- Ce-i aia?
- Ei, logodită, adică gata să te măriți.
- Nu.
- Ai vrea să te logodești?
- Știu și eu? Cred că da. Cum e?

— Cum e? Păi nu seamănă cu alte jocuri, da'nu-i cine știe ce greu. Fata spune băiatului că n-are să se mărite cu altul cît o trăi, apoi băiatul și fata se sărută, si gata. Asta poate s-o facă oricine.

— Se sărută? Dar de ce se sărută?

— Ei, păi, ca să... mă rog... așa se face totdeauna.

— Toți fac așa?

— Firește. Toți care se iubesc. Mai ții minte ce ți-am scris pe tăbliță?

— M... da. ' —Ce?

— Nu spun.

— Să spun eu? ! —Da, da' nu acum.

— Ba acum.

— Nu, nu acum, mâine.

— Haide, acum! Te rog, Becky! Spun încet, încet de tot.

În timp ce Becky tot mai șovăia, Tom, luând tăcerea drept consimțământ, își petrecu brațul pe după mijlocul ei și-i șopti mărturisirea, încet de tot, cu gura lipită de urechea ei. Apoi adăugă:

— Acu-mi șoptești și tu mie la fel.

Cîtăva vreme ea se împotrivi, apoi spuse:

— Întoarce-te cu spatele, să nu mă vezi, și-o să-ți șoptesc. Dar să nu spui niciodată la nimeni, auzi, Tom? N-o să spui, făgăduiești?

— Se poate, Becky?... Pe cuvîntu'meu de onoare! Acuma hai...

Se întoarse cu spatele. Becky se apropie cu sfială, pînă ce răsufierea ei atinse cîrlionții băiatului și șopti:

— Te iubesc!

Apoi o zbughi. Alerga în jurul pupitrelor și băncilor, iar Tom după ea. În cele din urmă, căută adăpost într-un colț și-și ascunse fața în șorțulețu-i alb. Tom, cuprinzîndu-i umerii, se ruga:

— Hai, Becky, c-acu' e gata. N-a mai rămas decât sărutatu'. Ce, te temi de-atîta lucru? E-o nimica toată. Hai, Becky, te rog! Și-o tot trăgea de șort și de mâini.

Încetul cu încetul, ea cedă și lăsă brațele jos. Fața îmbujorată se înălță și se supuse. Tom îi sărută buzele roșii, apoi zise:

— Acuma-i gata, Becky, asta a fost tot. De acu' încolo, ține minte, n-o să mai iubești niciodată pe nimeni, afară de mine, și n-o să te măriți, cît ai trăi, cu altul decât cu mine. Așa-i?

— Da, Tom, n-o să mai iubesc niciodată pe nimeni afară de tine și toată viața n-o să mă mărit cu nimeni altul decât cu tine. Da' nici tu nu trebuie să te însori decât cu mine.

— Firește, asta se-nțelege, face parte din învoială. Și totdeauna când te duci la școală, sau când ne întoarcem spre casă, tu trebuie să mergi cu mine, când nu ne vede nimeni, și la joacă tu m-alegi pe mine și eu te-aleg pe tine, fiindcă așa se face când ești logodit!

— Ce drăguț! Pînă acum n-am auzit niciodată de toate astea!

— A, e foarte plăcut! Io și cu Amy Lawrence...

Ochii mari ațintiți asupra-i îi spun lui Tom că a scrîntit-o. Se oprește fîstâcit.

— Tom! Va să zică eu nu sunt prima cu care te-ai logodit!

Copila începuse să plîngă. Tom o mîngăia.

— Hai, Becky, nu mai plînge, te rog! Acu' nu-mi mai pasă de ea nici un pic.

— Ba da, Tom, știi foarte bine că da.

Tom încercă s-o îmbrățișeze, dar ea îl împinse în lături și se întoarse cu fața la perete, plângând. Tom încercă iar s-o îmbuneze cu tot felul de cuvinte de mângâiere, dar ea iarăși îl goni. Atunci în sufletul băiatului se aprinse mândria. Să îndepărtă cu pași mari și ieși în curte. Stătu cîțva timp pe-aproape, nemulțumit, făr' de astâmpăr, trăgând din când în când cu coada ochiului spre ușă, doar-doar ea s-o căi și o veni după el. Dar Becky nu veni. El începu să se simtă prost, temându-se că nu s-a purtat cum se cuvine. Trebui să ducă o luptă grea și îndelungată cu sine însuși, ca să se hotărască să facă noi încercări de împăcare... Până la urmă și-a luat inima-n dinți și-a intrat. Fata tot mai stătea în colț, plângând cu sughițuri, întoarsă cu fața la perete. Lui Tom i se rupea inima. Se duse la ea și rămase o clipă tăcut, neștiind cum s-o îmbuneze. Apoi spusa cu șovăială:

— Becky, nu, nu țin la nimeni, eu numai la tine țin! Nici un răspuns, doar sughițuri de plâns.

— Becky... (rugător): Becky, spune-mi ceva!

Iar sughițuri de plâns.

Tom scoase la iveală comoara sa cea mai de preț, un bumb de alamă de la o porțiță de sobă și, petrecîndu-și brațul pe după mijlocul fetei, îi vârî giuvaerul sub ochi, spunând:

— Te rog, Becky, îl vrei?

Ea trânti bumbul de podea.

...Atunci Tom a plecat hăt peste dealuri, departe, departe, și nu s-a mai întors la școală în ziua aceea.

Curînd Becky bănuie ce se întâmplase. Alergă la ușă. Bar Tom, nicăieri. Dete fuga în curte; degeaba, începu să strige:

— Tom! Vino înapoi, Tom!

Ascultă cu încordare; nici un răspuns. Pretutindeni liniște și singurătate; alți tovarăși n-avea. Se așeză pornindu-se iar pe plâns și muștrându-se amar. Intre timp, școlarii începuseră a se aduna din nou. Se văzu nevoită să-și ascundă durerea, să-și aline zbuciumul ce-i pârjolea inima, și să îndure calvarul unei lungi după-amiezi plicticoase și pline de suferinți. Nici unuia dintre străinii de care era înconjurată nu-i putea mărturisi focul inimii ei.

CAPITOLUL VIII

TOM MERGEA PE CĂRĂRI LĂTURALNICE, ca să nu dea ochii cu școlarii care se înapoiau de la școală. Apoi domoli pasul și-și urmă drumul, mîhnit. Trecu de două-trei ori un firicel de apă, pentru că una din superstițiile copiilor era că trecând o apă zădărnicești orice urmărire. Jumătate de oră mai târziu, dispărea îndărătul casei Douglas, așezată tocmai pe vârful mării Cardiff. Școala o lăsase mult în urmă, abia se mai zărea, departe, printre căsuțele din vale. Intră într-o pădure deasă, își croi drum până în inima ei și se așeză pe un petic de mușchi, sub umbra unui stejar. Nu adia o suflare. Zăpușeala amiezii făcuse până și păsărele să amuțească.

Firea toată era cufundată într-un somn adânc, întrerupt când și când de bătaia îndepărtată a unei ciocănitore, după care tăcerea și însingurarea ce domneau peste tot locul se lăsau și mai apăsătoare. Sufletul băiatului era plin de tristețe. Simțirea îi era în deplină armonie cu cele ce-l înconjurau. Șezu vreme îndelungată așa, cu coatele pe genunchi și cu bărbia în mâini, adâncit în gânduri. I se părea că viața nu era, în cazul cel mai bun, decât o trudă zadarnică; aproape că-l invidia pe Jimmy Hodges, de curînd răposat. „Cît de odihnitor trebuie să fie, gîndea el, să dormi ușor și să visezi de-a pururi, vîntul să susure printre ramuri, să-ți mângâie iarba și florile de pe mormânt, iar tu să nu mai ai nici o grijă și nici o supărare, în vecii vecilor.”

Dacă ar ști că e în regulă cu notele la școală, el unul ar fi gata să părăsească lumea, să termine odată cu toate. Și-apoi și fata aceea! Cu ce-i greșise el? Cu nimic. Avusese cele mai bune gânduri și ea îl tratase ca pe-un câine; da, da, curat ca pe-un câine. Are să-i pară ei rău odată și-odată, dar poate că atunci va fi prea târziu. Ah, de-ar putea să moară pentru câțiva vreme!

Dar inima schimbătoare a tinereții nu rabdă multă vreme strânsoarea aceluiași tipar. Pe nesimțite, Tom lunecă înapoi spre preocupări lumești. Dacă ar întoarce acum spatele tuturor și ar dispărea în chip misterios? Dacă ar pleca departe, cât mai departe, către meleaguri necunoscute, peste mări și țări și nu s-ar mai întoarce niciodată? Cum s-ar simți ea atunci? Își aminti că avusese de gând să se facă clown; acum gândul ăsta îl scârbea. Glumele deșarte și tricourile bălțate jigneau, de bună seamă, un suflet avântat pe culmile neguroase ale visării romantice. Nu, soldat are să se facă și are să se înapoieze după ani îndelungați, obosit de lupte și acoperit de glorie.

Ba nu, mai binar fi să meargă cu pieile-roșii să vâneze bivoli sălbatici și să se războiască prin lanțurile de munți și prin cîmpiile întinse și far' de cărări ale Vestului îndepărtat. Cândva, târziu, are să revină în chip de mare căpetenie, cu pletele înțesate cu pene, vopsit fioros pe față, și-așa are să intre la școala de duminică, într-o dimineață somnoroasă de vară. O să scoată un chiot de luptă de-o să înghețe sângele în vinele tuturor, și ochii colegilor or să se aprindă de invidie. Dar stai, exista ceva mai mareț chiar și decât asta! Pirat are să se facă! Acum găsisse ce-i trebuia! Acum își vedea limpede viitorul, plin de neînchipuită strălucire. Lumea întregă o să răsunе de numele lui, și, auzindu-l, oamenii se vor cutremura. Ce falnic va brăzda mările furtunoase cu corabia lui, mai iute ca vântul! Îi va zice „Vijelia”, și va fi lungă, joasă și neagră, c-un steag sinistru fâlfâind la prova! Iar când va fi în culmea gloriei, are să apară fără de veste în bietul târgușor al copilăriei lui și are să intre falnic în biserică, ars de soare și de vânturi, îmbrăcat cu pantaloni bufanți și cu pieptar de catifea neagră, încălțat cu cizme înalte până la genunchi, încins cu un brâu stacojiu, cu cingătoarea înțesată de pistoale mari și la șold cu un cogeamitea pumnal, ruginit de sângele celor uciși. Din pălăria de păslă cu marginile mari, îi va flutura o cascadă de pene și în mâini va ține desfășurat steagul negru cu hârca și oasele încrucișate. Cum îi va mai crește inima de încântare, când va auzi șoptindu-se în preajmă-i: „E Tom Sawyer, piratul, Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase!”

Da, se hotărâse asupra carierii sale. O să fugă de acasă și-o să înceapă îndată. Chiar de mâine dimineață va porni. Trebuia deci să se pregătească de pe acum. Trebuia să-și adune avutul.

Se duse lângă un trunchi prăbușit și putred ce zăcea în apropiere și cu faimosul lui briceag începu să scormonească sub unul din capete. Curînd izbi în lemn, sunând a gol. Puse mâna pe locul acela și rosti solemn descântecul:

Ce n-a fost, să' viei
Ce a fost, rămâie "

Apoi scormoni pământul, până ieși la iveală o scîndurică de brad. O ridică și dezveli o casetă micuță, făcută din scândurele de brad. În casetă se afla o bilă. Mirarea lui Tom nu mai cunoștea margini. Scărpinându-se după ceafă, nedumerit, spuse pentru sine:

— Asta-i nemaipomenit!

, Zvirli în ciudat bila cât colo și rămase pe gânduri. Adevărul era că îi dăduse greș un descântec, în care, ca toți tovarășii săi de joacă, avusese o încredere nezdruncinată. Dacă îngropi o bilă cu descântecul de cuviință, o lași așa două săptămâni și-apoi o dezgropi cu descântecul rostit de el adineaori, găsești toate bilele pe care le-ai pierdut vreodată, adunate în acel loc, oricât de departe ar fi fost una de alta. Dar iată că acum chestia asta dăduse greș. Nu mai exista nici umbră de îndoială, întreg edificiul credinței lui Tom era zguduit până în temelii. Despre reușita acestei metode auzise până acum de nenumărate ori, dar niciodată nu aflase ca ea să fi dat greș. Uita că el însuși încercase până atunci de câteva ori, fără să fie în stare să regăsească ascunzătoarea. Cîtva timp se strădui să înțeleagă și în cele din urmă se dumiri; vreo vrăjitoare își băgase nasul și-i stricase descântecul. Își puse în gând să se lămurească pe deplin în această privință și începu a cerceta de jur împrejur, până dădu de un petic nisipos, cu o gaură în el, în chip de pânză.

Se culcă la pământ, puse gura Ungă marginea găurii și strigă:

— Gâză mică, frumușică,

Spune-mi, rogu-te frumos, Spune-mi tu, a cui e

vina, De-mi ieși treaba pe dos?

Nisipul a început a se surpa și curînd a ieșit la iveală un gândăcel negru, care, speriat, s-a cufundat iar după o clipă.

„Nu vrea să spuie! Va să zică tot o vrăjitoare mi-a făcut-o! Știam eu i!”

Tom era încredințat că e zadarnic să încerci să lupți cu vrăjitoarele, așa că, descurajat, se dădu bătut. Dar socoti că era păcat să piardă bila pe care o aruncase adineaori și se apucă s-o caute cu răbdare. Dar n-o mai găsi. Se întoarse la tezaurul lui și luă întocmai aceeași poziție în care se afla când zvârlise bila. Scoase altă bilă din buzunar, și o zvîrli în același fel, grăind:

— Surioară, mergi de-ți cată sora!

O urmări cu luare-aminte să vadă unde se oprește și se duse după ea. Dar bila se oprise pesemne prea aproape, sau se rostogolise mai departe decât trebuia. Tom mai încercă de două ori. La ultima încercare, izbuti. Cele două bile erau acum la un pas una de alta.

În clipa aceea, răzbătând slab prin bolțile verzi ale pădurii, se auzi sunetul de tinichea al unei trompete de jucărie. Tom lepădă la iuțeală surtucul și pantalonii, își făcu dintr-o bretea cingătoare, zgândări prin niște vreascuri de lângă trunchiul cel putred și scoase la iveală un arc și o săgeată de lemn, o sabie fabricată dintr-o șipcă și o trompetă de tinichea, într-o clipă le înșfacă și o zbughi cu ele, desculț, cu cămașa fluturând în fugă.

Se opri curînd sub un ulm bătrân și trâmbiță un răspuns, apoi, călcând tiptil, începu să cerceteze cu luare-aminte împrejurimile, iscodind când într-o parte, când într-alta. Vorbea, cu glas cumpănit, unor tovarășii închipuiți:

— Stați locului, voinicii mei! Stați ascunși până dau semn din goarnă!

Chiar atunci se ivi Joe Harper, în veșminte la fel de sumare și cu arme la fel de impunătoare ca și cele ale lui Tom. Tom răcni:

— Stai! Cine cutează a intra în codrul Sherwood fără învoirea mea?

— Guy de Guisborne nu cere învoirea nimănui. Cine ești tu care... care...

— ... te încumeți a-mi vorbi astfel —îi suflă Tom, căci vorbeau pe de rost» „după carte”.

— Cine ești tu, care te-ncumeți a-mi vorbi astfel?

— Cine sunt eu? Ce întrebare! Eu sunt Robin Hood, după cum curînd va afla leșul tău

nemernic.

—De ești tu cu adevărat acel vestit haiduc, bucuros lupta-mă-voi cu tine, pentru domnia acestui falnic codru, în gardă!

Și strângând amândoi în mână săbiile de lemn și trântind la pământ celelalte catrafuse, luară poziție de scrimă, picior lângă picior, după care porniră o luptă aprigă, după toate regulile artei: două lovituri de amenințare sus, două de degajare jos, până ce în curînd Tom își dădu cu părerea:

— Acu', c-ai prins mișcarea, dă- i drumu' iute! Și începură să lupte și mai crâncen, gâfâind și nădușind de atâta trudă. Nu trecu mult și Tom strigă:

— Hai, cazi, cazi odată! Ce nu mai cazi?

— Că nu vreau!... Cazi tu! Tu de ce nu cazi? Ai luat mai multe lovituri ca mine.

— N-are-a face. Eu nu pot să cad. Dacă nu scrie la carte... La carte scrie: „Apoi, cu o lovitură măiastră din stingă, el îl doborî pe bietul Guy de Guisborne". Dă-te mai așa, să pot să te lovesc din stingă!

Cum nu se putea trece peste scrisa cărții, Joe se dete „mai așa", primi lovitura din stingă și se prăvăli la pământ.

Apoi se ridică, spunând:

— Acu' e rîndul meu să te omor. Așa-i cinstit.

— Da' de unde, asta nu scrie la carte.

— Atunci să-i fie rușine lu' ăl de n-a scris. Păi, ce, așa merge?

— Ascultă, mă Joe, n-ai decât să fii tu călugăru' Burtă-mare sau băiatul morarului Berechet și să mă croiești c-un băț, sau să mă fac eu judecătorul din Nottingham și tu ești nițeluș Robin Hood și mă omori.

Joe spuse ca așa mai merge, după care fură săvîrșite și aceste isprăvi.

După aceea Tom redeveni Robin Hood, și călugărita trădătoare îl lăsă să sângereze din rana-i neîngrijită? până ce viteazul își pierdu vloga, în cele din urmă, Joe, închipuind o ceată întregă de haiduci jelindu-și căpetenia, îl trase cu mâhnire pe Robin Hood deoparte și-i așeză arcul în mâinile slăbite, iar Tom grăi:

— Unde va nimeri săgeata aceasta, acolo să-l îngropați pe sărmanul Robin Hood, în inima codrului verde.

Apoi trase cu arcul și se lăsă pe spate, pentru a-și da duhul. Dar, nimerind în niște urzici, sări iar în sus, cam prea vioi pentru un cadavru. Băieții s-au îmbrăcat și au plecat spre casă mârșniți că nu mai existau haiduci și întreb în du-se ce dăduse în schimb lumii civilizația modernă. Amândoi erau de părere că e mai bine să fii timp de un an haiduc în codrul Sherwood-ului decât președinte pe viață al Statelor Unite.

CAPITOLUL IX

ÎN ACEEAȘI SEARĂ, la orele nouă și jumătate, Tom și Sid au fost, ca de obicei, trimiși la culcare. Și-au spus rugăciunile și Sid a adormit îndată. Tom sta întins în pat, treaz, și aștepta, plin de nerăbdare și neastâmpăr. Când, în sfârșit, crezu că se crapă de ziuă, auzi ceasornicul bătând abia zece! Să înnebunească, nu altceva t S-ar fi sucit în așternut, s-ar fi întors pe o parte și pe alta să-și mai potolească nervii ațâțați, dar se temea să nu-l trezească pe Sid. Așa că sta liniștit, cu privirea pironită în întuneric. Era o tăcere înfiorătoare. Treptat, începu să audă zgomote ușoare, pe care mai întâi abia le deslușea, și care, încetul cu încetul, se întăreau.

Acum auzea până și tictacul ceasornicului. Grinzile vechi începură a scârțâi tainic. Scările trosneau încetișor. De bună seamă că pe undeva pe-aproape umblau duhuri. Un sforăit înfundat venea la intervale regulate din camera mătușii. Și-acum, iată că se porni să mai țâraie întruna și un greiere, de a cărui ascunzătoare n-ai fi putut da, oricât ți-ai fi bătut capul, în clipa următoare, Tom tresări de spaimă, auzind în tăblia patului ronțăitul sinistru, ticăitul unui cari, căruia i se mai spune și „ceasul morții”. Asta însemna că zilele cuiva erau numărate. După aceea se înălțară, departe în noapte, urletele unui dulău. De la o depărtare și mai mare îi răspunseră alte urlete, ÎL ai slabe.

Tom nu mai știa ce să facă de frică, în cele din urmă, simți cu ușurare că vremea încetase a se mai scurge și că peste toate se înstăpânise veșnicia. Curând-curând începu să moțăie.

Când ceasornicul bătuse unsprezece, Tom dormea dus. Deodată, din caierul încălțat al viselor se desprinsese un mieunat jalnic de cotoi. O fereastră se deschise în vecini și mieunatul încetă brusc. Cineva strigă: „Zît, cotoi afurisit!” O sticlă zvârlită undeva, în spatele șopronului mătușii, se spargea cu zgomot. Toate acestea îl deșteptară de-a binelea pe Tom. Țin minut mai târziu era îmbrăcat și ieșea pe fereastră. Se târî în patru labe de-a lungul acoperișului pridvorului, miiorlăind între timp discret, o dată, de două ori. Apoi sări pe acoperișul șopronului și de acolo jos. Huckleberry Finn îl aștepta, cu pisica moartă în mână. Amândoi o luară din loc, făcându-se nevăzuți în întuneric. O jumătate de oră mai târziu, își croiau drum prin bălăriile cimitirului. Era un cimitir după moda veche a Vestului, așezat pe un deal, la vreo doi kilometri depărtare de târgușor.

Gardul sta aiurea, aplecat pe o rînă, ba în afară, ba înăuntru; nici o ulucă nu era dreaptă. Iarba și buruienile năpădiseră întreg cimitirul. Toate mormintele vechi erau scufundate și strâmbe, nici o lespede nu rămăsese la locul ei. Scânduri rotunjite la capăt, mâncate de cari, gata să cadă, se aplecau deasupra mormintelor, căutând zadarnic un sprijin. Odiñoară fusesse scris pe ele, cu vopsea: „Veșnică pomenire lui... (cutare și cutare), dar pe cele mai multe dintre ele nu se mai putea citi nimic, chiar pe lumină.

Un vânticel de noapte suspina printre arbori. Lui Tom îi era frică să nu fie duhurile răposaiților, jeluindu-se că li se tulbură odihna.. Băieții vorbeau puțin și numai în șoaptă. Locul, ceasul tainic, solemnitatea și tăcerea adâncă ce domnea în jur le apăsau sufletele. Găsiră movila proaspătă pe care o căutau și se tupilară îndărătul unor ulmi bătrâni, crescuți câteșitrei dintr-o tulpină, la câțiva pași de mormânt.

Apoi așteptară în tăcere un timp, care li se păru o veșnicie. Țipătul îndepărtat al unei bufnițe era singurul zgomot care tulbura liniștea aceea de mormânt. Gândurile lui Tom deveneau tot mai apăsătoare. Simțea tot mai mult nevoia să spună ceva, să audă un glas răspunzându-i. Luându-și inima în dinți, șopti:

— Huck, m-auzi?... Ce-or fi zicând morții, că umblăm așa p-aci?...

Huckleberry răspunse tot în șoaptă:

—La asta mă gândesc și io. Simt așa... că mi se face păru măciucă...

— Și mie...

Iar tăcere îndelungată, apăsătoare.

Apoi iar șoapta lui Tom:

— Auzi, Huck, ce zici, Hoss Williams ne-o fi auzind cum vorbim?

— Ba bine că nu. Duhu' lui ne aude la sigur. După o nouă tăcere, iar Tom: — îmi pare rău că n-am zis „domnul Williams”. Da' n-am vrut să-l supăr. Toată lumea îi zicea Hoss.

— Trebuie să fii cu luare-aminte când vorbești de morți, Tom.
După această încercare neizbutită, lui Tom îi pieri iar curajul și iar amuțiră amândoi. Deodată Tom înșfacă brațul tovarășului său:

— Sst!

— Ce e, Tom?

Se agățară unul de altul, cu inimile cât un purice.

— St! Auzi, iar! N-ai auzit?

— Ce?

— I-auzi! Acu' cred c-auzi!

— Doamne, Dumnezeu! Tom, să știi că vin! Vin la sigur. Ce ne facem?

— Nu știu. Crezi c-or să ne vadă?

— Aoleo, Tom, dracii văd pe-ntuneric, ca pisicile. Mai bine nu mai veneam.

— Hai, și nu te mai speria așa. Eu nu cred c-o să se lege de noi. Doar nu facem nici un rău.

Dacă nu mișcăm, poate nu ne dibuie.

— Să stăm așa, nemișcați, Tom. Aoleo, mi s-au muiat picioarele.

— Ascultă!...

Băieții ciuliră urechea, cu capetele apropiate, ținându-și răsuflarea. Un zgomot înăbușit de glasuri venea, adus de vânt, tocmai din partea cealaltă a cimitirului.

— Tete colo —șopti Tom. Ce să fie?

—E focu' iadului. Aoleo, Tom, mor de frică!

Niște siluete se apropiau prin întuneric, bălăbănind un felinar vechi de tinichea, care împetrișta pământul în juru-i cu o puzderie de fluturi de lumină.

Curînd, Huckleberry șopti, cutremurându-se:

— Dracii sânt, ce mai vorbă! Și încă trei! Doamne sfinte! Ne-am dus pe copcă, Tom! Tu știi să te rogi?

— Să-ncerc, da' nu te mai speria așa, că n-o să ne facă nimic.

— St!

— Ce e, Huck?

— Sânt oameni, mă! Unu' din ei e la sigur om. E glasul lu' moș Muff Potter.

— Nu zău?

— Pun rămășag. Ce, nu-l știu eu? Stai așa, nu te mișca. Da' lasă, că nu-i el chiar atât de treaz, ca să ne simtă. Mai mult ca sigur că-i pilit, păcătosu', ca de obicei.

— Bine, n-ai grijă că nu mișc. Iete că s-au oprit. Nu știu încotro s-o ia. Acu' uite... Ptii, o ia de-a dreptu' îcoace. Eu parc-aș mai cunoaște un glas... Eii! Să știi că ăsta-i Joe Indianu'!

— Așa e, e banditu' ăla! Ticălosu'! Mai bine erau dracii! Ce-or fi vrând? Ce blestemății or fi punând la cale?

Șoaptele se stinseră cu totul. Cei trei bărbați ajunseseră lângă mormânt și erau acum la câțiva pași de ascunzătoarea băieților.

— Aici e—glăsu' cel de-al treilea.

Felinarul se înălță și lumină fața tânărilor doctor Robinson.

Potter și Joe Indianul duceau o targa, pe care se aflau o frînghie și două lopeți. Așezară targa jos și se apucară să deschidă mormântul. Doctorul puse felinarul la un capăt al gropii și șezu și el jos, cu spatele rezemat de unul dintre ulmi.

Era atât de aproape, incit băieții ar fi putut să-l atingă.

— Dați zor! spuse el, cu glas scăzut. Luna poate sa iasă dintr-o clipă într-alta.

Ceilalți doi bombăniră un răspuns, săpînd mai departe. Cîțava vreme nu sa mai auzi decăt hîrîitul lopeților, care-și descărcau povara de pămînt și pietriș. Părea că n-are sa se mai termine, în cele din urmă, s-a auzit un sunet înăbușit de lemn lovit; o lopată izbise coșciugul. Cei doi bărbați ridicară sicriul și-l așezară la marginea gropii. Forțară cu lopețile capacul, scoaseră trupul mortului și-l trântiră jos. Luna ieși de după nori și-i dezvălui fața galbenă ca ceara. Așezară targa la îndemână, culcară cadavrul pe ea, îl acoperiră cu o pătură și-l legară țepăn cu frînghii. Potter scoase un cuțit mare și, pe cînd tăia capătul de prisos al frînghiei spuse r

— Acum suntem gata cu treaba asta parșivă, felcere, și-mneata fă bine și mai scoate pe loc cinci biștari, că de nu, ți-l lăsăm aci plocon.

— Așa, așa! încuviință Joe Indianul.

— I-ascultați: ceva să zică asta? se miră doctorul. Ați cerut plata înainte și v-am plătit..

— Cum să nu, mi-ai plătit cu vîrf și îndesat — izbucni Joe Indianul, înaintînd spre doctor, care sărise în picioare. Acu' cinci ani cînd intrasem în bucătăria lui taică-tu, să cer ceva de mâncare, m-ai gonit, zicînd că venisem cu gînd rău. M-am jurat atunci să mă răfuiesc cu tine, de-ar fi să fie și peste o sută de ani. Da' taică-tu, de frică, m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj. Ce, crezi c-am uitat? Nu degeaba am sînge de indian în vine. Acu' te am la mînă și-ai să mi-o plătești, așa să știi!

În timp ce vorbea astfel, începuse să-l amenințe pe doctor, vîrîndu-i pumnul sub nas. Deodată doctorul îi dete el un pumn și-l trânti pe ticălos la pămînt. Potter scăpă cuțitul, strigînd:

— I-ascultă, să nu dai în pretenu' meu!

Iar în clipa următoare se încaieră cu doctorul. Se luptau am îndoii cu sete, răscolind pămîntul cu tălpile. Joe Indianul țâșni în picioare, cu ochii scânteind de patimă, puse mîna pe cuțitul lui Potter și începu să le dea tîrcoale, tîrîndu-se cu capul aplecat înainte, ca o pisică. Aștepta momentul potrivit. Deodată doctorul se smuci și, scăpînd din strînsoare, apucă tăblia grea de pe capul gropii lui Williams și îl pocni pe Potter, doborîndu-l la pămînt. Pe loc, Indianul pro-fită de prilej și înfipse cuțitul pînă în prăsele în pieptul tînărului, care se împletici, căzînd peste Potter și împruscîndu-l cu sînge. În aceeași clipă norii înfășurară în negură îngrozitoarea priveliște, iar cei doi băieți, înfricoșați, o luară la goană prin întuneric.

În curînd luna s-a ivit iar dintre nori. Joe Indianul aplecat peste cele două trupuri, le privea îndelung. Doctorul a mai murmurat ceva nedeslușit, a scos un suspin lung, și încă unul, apoi s-a liniștit. Ticălosul bombăni: „Cu blstematul' ăsta-mi încheiai socotelile!” După aceea scotoci cadavrul și-l jefui, apoi puse cuțitul ucigător în dreapta desfăcută a lui Potter și se așeză pe sicriul deschis. Trecură astfel trei, patru, cinci minute.

Deodată Potter începu să se frămînte și să geamă, Mîna i se încleșta și cuprinse cuțitul, îl ridică, îl privi o clipă, îl lăsă din mîna, cutremurîndu-se; se ridică în capul oaselor, împinse deoparte cadavrul, îl cercetă cu ochi tulburi, apoi aceeași privire rătăcită o roti împrejur, pînă întîlni privirea lui Joe.

— Doamne, cum s-a întîmplat, Joe?

— În mare încurcătură te băgași, vere —spuse Joe, fără să clintească. Ce-ți veni? De ce-ai

sărit la el cu cuțitul?

—Eu? Ferească Sfântu'! N-am făcut eu una ca asta!

— I-ascultă! Crezi c-o să scapi dacă îndrugi dealde astea?... Fii serios!

Potter se cutremură și se îngălbeni la față.

— Credeam că mi-am venit în fire. Cin-mă puse să beau în seara asta ? Văd că mi s-a urcat la cap, mai rău decât când ne apucarăm de treaba asta blestemată. M-am fâstâcit de tot. Nu mai știu minte nimic. Spune, Joe, te rog din suflet, băiatule, i-adevărat că făcui una ca asta? Joe, n-am vrut! Să mor dac-am vrut, afurisit să fiul Pe cinstea mea că nici prin gând nu mi-a trecut! Spune tu cum a fost, Joe? Ce grozăvie'. Om tânăr, în pragu' vieții!

— Cum a fost? V-ați luat la hartă, v-ați ghiontit ce v-ați ghiontit, și-apoi dânsu' te-a pocnit o dată cu scândura de colo, de-ai rămas lat jos. După aia te-ai ridcat, împleticindu-te, ai înșfăcat cuțitu' și l-ai băgat în el, tocmai când te izbea zdravăn a doua oară. De atunci și până acu* ai zăcut colo, țeapăn ca o buturugă.

— Of, of, of! Vai și-amar de mine! N-am știut ce fac. Să mă trăsnească Dumnezeu dac-am știut. Io zic că numa' rachiul e de vină... și treaba asta blestemată, care m-a făcut să-mi ies din fire. De când sânt n-am pus. mina pe cuțit ori pe armă, Joe> M-am bătut și eu, da' niciodată cu arme. Poate să spuie oricine mă cunoaște! Joe, să nu mă dai în vileag! Te rog, Joe, băiatule, zi că n-o să mă spui! Totdeauna am ținut la tine, Joe, și ți-am luat parte. Adu-ți aminte! Așa-i că mi mă spui, Joe?

Cu mâinile împreunate a rugăciune, bietul om căzu în genunchi în fața ucigașului netulburat.

— Așa e, totdeauna ai fost de treabă cu mine, Muff Potter, și n-o să te las. Ai cuvântul meu. Mai mult decât atâta ce vrei să-ți spun?

— Joe, ești un înger, nu alta. O să te binecuvânteț cît oi trăi! Și Potter începu să plângă.

— Haide, potolește-te. Ce, acuma-i vreme de bocit? Fă bine și ia-o pe drumul ăla și eu o iau p-ăstălalt. Hai, mișcă, și vezi să nu lași urme.

Potter o luă repede la picior și în curînd începu să alerge. Ticălosul de Joe stătu ce stătu, uitându-se după el, apoi mormăi:

— Dacă-i amețit de lovitură, și pilit pe cît se pare, nu-si mai aduce aminte de cuțit pîn' se depărtează și nu mai are el curaj să vie singur înapoi, într-un loc ca ăsta, curca plouată! Donă-trei minute mai târziu, omul ucis, cadavrul învelit cu pătura, sicriul descoperit și groapa căscată rămăseseră sub singura priveghere a lunii. Peste tot locul se lăsase iar liniște deplină.

CAPITOLUL X

CEI DOI BĂIEȚI FUGEAU ÎNTR-UN SUFLET spre târg, muți de spaimă. Din când în când aruncau câte o privire speriată înapoi, ca și cum s-ar fi temut să nu fie urmăriți, în fiecare ciot ivit în cale li se părea că văd un om, un dușman, și li se tăia răsuflarea. Când trecură în fugă prin dreptul câtorva cocioabe lăturalnice, aflate în apropierea târgului, lătratul câinilor îi făcu să gonească de parcă ar fi avut aripi la picioare.

— Numa' de-am ajunge la tăbăcăria veche cât mai putem fugi —șopti Tom, gâfâind din greu. N-o mai țin mult.

Drept răspuns nu se auzi decât găfâiala șuierătoare a lui Huckleberry. Amândoi alergau cu ochii ațintiți spre limanul nădejdlor lor și se sileau din răspuțeri s-ajungă. Se apropiau văzând cu ochii, în cele din urmă, se năpustiră amândoi deodată pe ușa deschisă a tăbăcăriei și se prăvăliră în bezna ocrotitoare dinăuntru, plini de recunoștință și istoviți din cale-afară. Încetul cu încetul, vijelioasa bătaie a inimilor se mai alina și Tom șopti:

— Huck, tu cum crezi c-o să iasă afacerea asta?

— Dacă moare doctoru' Robinson, iese cu spînzurătoare.

— Zău, așa crezi?

— Sânt sigur, Tom.

Tom se gândi ce se gândi, apoi zise:

— Cin' să spuie? Noi?

— Ce, ești nebun? Închipuie-ți că cine știe ce se-ntâmplă și Joe Indianu' scapă nespânzurat. Mai curând ori mai târziu, ne face de petrecanie, cum te văz și mă vezi.

— Așa m-am gândit și eu Huck.

— Dacă e să spuie careva, n-are decât să spuie Muff Potter, dac-o fi dobitoc. Cum e el mai totdeauna beat, nu m-aș mira...

Tom nu răspunse nimic. Stătea dus pe gânduri, chibzuind în sinea lui. Curând șopti iar:

— Huck, da' Muff Potter nici nu știe. Cum poate să spună?

— Cum nu știe?

— Păi ălălalt tocmai îl pocnise cu scândura-n cap când a-nfipt Joe Indianu' cuțitu' în el. Ce, tu crezi c-a văzut ceva? Crezi c-are habar?

— Așa e, Tom! Ai dreptate î Așa e cum spui tul

— Ș-apoi, mai știi, poate că scândura aia-n scăfârlie l-o fi dat gata și pe el.

— Asta n-o prea cred, Tom. Era afumat rău, se vedea cât de colo. Țla când îl cauți e beat. Știu de la babacu', el când e pilit, poate să-i cază și-o turlă de biserică-n cap și n-are nici pe dracu. Chiar el zice așa. Sigur c-așa e și Muff Potter. P-atu', treaz, o lovitură ca aia l-ar fi dat gata.

Tom mai tăcu o bucată de vreme, apoi întrebă: '—Huck, tu ești sigur că poți să-ți ții gura?

— Tom, noi doi, vrem nu vrem, trebuie să ne ținem gura, știi prea bine. De suflăm ceva, diavolul ăla de indian ne sucește gatu' la amin doi dacă scapă de spânzurătoare. Io știu ce zic! Hai să ne jurăm ținuu' altuia, asta trebuie să facem, să ne jurăm că nu suflăm o vorbă.

— Foarte bine, Huck. Țl mai bun lucru. Ridică mâna ș j jură că...

—Aș, pentru așa ceva n-ajunge. Jurământ' ăsta e bun pentru fleacuri, ori când ai d-a face cu fete, care și-așa și-așa tot nu știe să-și ție gura și te pârăște când e la o ananghie, într-o chestie serioasă ca asta, trebuie să avem ceva în scris. Cu sânge trebuie să iscălim jurământul.

Tom încuviință cu înflăcărare. Era o idee pe placul lui: neagră, înfirătoare, plină de tâlc. Și toate se potriveau de minune: și ceasul de noapte, și împrejurările, și locul unde se aflau. Culese de pe jos o scândurică netedă de brad, care lucea în bătaia lunii, scoase din buzunar o fărâmă de cretă roșie, se trase mai la lumină și încruntând din sprâncene mângăli rândurile ce urmează, opintindu- se la fiecare literă, îndesind limba între dinți sau îndoindu-și-o, după cum literele coborau sau suiau: „Huck Finn și cu Tom Sawyer jura să tacă Chitic în chestia asta si sa pice Morți pe loc dac-or sufla ceva și oasele să le Putrezească".

Iscușința cu care scria Tom și stilul lui ales îl dădură gata pe Huck. Numaidecât scoase de sub gulerul hainei un ac cu gămălie, și tocmai se pregătea să se înțepe în deget, când Tom îl opri:

— Stai! Nu cu ăsta. Acu' cu gămălie-i de aramă. Să nu fie coclit.

— Și ce dacă-i coclit?

— E otravă, mă. Înghite tu cocleală de aramă, și-o să vezi ce pățești.

Tom desfășură ața de pe acul de cusut pe care-l purta totdeauna la el și se înțepară pe rând, în buricul degetului mare, storcind din el câte o picătură de sânge. Încetul cu încetul, tot storcându-și cu putere degetul, Tom izbuti să-fi semneze inițialele folosind drept condei degetul mic. Apoi îi arată lui Huckleberry cum să tragă un H și un F. Acum jurământul era pecetluit. Nu le mai rămânea decât să îngroape scândurica lângă zid, cu un ceremonial sinistru și cu tot felul de descântece, după care însemna că-și puseseră lacăt gurii și lepădaseră cheia.

În clipa aceea, printr-o gaură din celălalt capăt al șandramalei se furișă o făptură; dar nici unul dintre băieți nu băgă de seamă.

— Tom — șopti Huckleberry — oare asta ne ferește pe vecie să nu trăncănim? Bagi mâna-n foc?

— Firește! Orice s-o-ntîmpla, noi trebuie să tăcem chitic. N-am văzut, n-am auzit nimic. C-alminteri e vai de noi, am pica pe loc morți... ce, parcă tu nu știi?

— Ba știu...

Mai șușotiră așa câtăva vreme,

Deodată, de afară, ca de la o depărtare de zece pași, se auzi urlatul lung și jalnic al unui dulău. Băieții se agățară unul de altul, înnebuniți de spaimă.

— Pentru care din noi o fi urlând? gâfâi în șoaptă Huckleberry, cu sufletul la gură.

— Nu știu. Uită-te prin crăpătură. Hai, vezi repede!

— Nu! Uită-te tu, Tom!

— Nu pot, zău că nu pot, Huck!

— Haide, Tom, te rog! I-auzi... iar!

— O, Doamne, Dumnezeuule, îți mulțumesc! răsuflă ușurat Tom. Acum știu ce e... ăsta e dulăul lui Harbison.

— A, ce bine! îți spui drept, Tom, că mie mi se tăiase picioarele de frică; puteam să fac prinsoare că-i câine bagabont.

Câinele mai urlă o dată.

Băieții se băgară iar unul într-altul, cu inima cât un purice.

— Aoleo! Nu-i dulău' lu' Harbison —Șopti Huckleberry. Ia uită-te, Tom!

Tremurând din tot trupul, Tom îi împlini voia și se uită prin crăpătură. Abia i se mai auzea șoapta când spuse:

— Iiii, Huck, adevărat că-i câine bagabont,

— Ia te uită repede, Tom, repede, pentru care din noi urlă?

— Huck, eu cred că pentru amândoi, că stăm alături.

— Aoleo, Tom, ne-am dus pe copcă. Io unu', la sigur că mă duc în iad, prea mi-am făcut de cap.

— M-a luat dracu'! Așa-mi trebuie, dacă trag chiulu' de la școală și fac tot ce mi se spune că n-am voie. Puteam să fiu și eu băiat de treabă, ca Sid, dacă mă căzneau, da' ți-ai găsit, nici măcar să-ncerc n-am vrut.

Da' acu', dacă scap, mă jur c-o să știu totdeauna lecția ca pe apă la școala de duminică și Tom începu să bâzâie.

— Tu și rău! îi ținu isonul Huckleberry, începând și el să bâzâie. Afurisit să fiu dacă nu ești

tu... sfânt, pe lângă păcătosu' de mine. Ehei, să fiu io măcar pe juma' cât tine!...

Înăbușindu-și cu greu un sughiț, Tom șopti:

— Ia te uită, Hucky, ia te uită! Stă cu spatele la noi!

Huck aruncă și el o privire prin crăpătură, și încredințându-se că dulăul stătea cu spatele la ei, inima i se umplu de bucurie.

— Da, zău, stă cu spatele la noi! Așa sta și-nainte!

— Da, așa sta. Și prostu' de mine n-am băgat de seamă. Păi, atunci e bine. Ei, da pentru cine o fi urlând?

Urletele încetară. Tom ciuli urechile.

— St! Dar asta ce-o mai fi?

— Parcă... parc-ar grohăi niște porci. Ba nu, sforăie careva, Tom.

— Să știi c-așa e! Da' unde-o fi oare, Huck?

— Io crez că-i colo, în capu' ălălalt. Așa mi se pare. Babacu' doarme din când în când printre porci, da' el când sforăie, să te ții! Urnește și casa din loc. Și-apoi, io zic să n-o să se mai întoarcă niciodată pîn Târgu' nostru.

Spiritul de aventură se trezi din nou în băieți.

— Hucky, ai curaj să vii după mine, dacă merg io 'nainte?

— Tom, parcă n-aș avea chef. Dacă e Joe Indianu'?...

Tom se înfricoșă. Dar, curând, ispita se trezi iar în ei și mai puternică. Se hotărâră să riște, după ce mai întâi se înțeleseră s-o ia numaidecât la sănătoasa, dacă sforăitul ar fi încetat. Porniră în vârful picioarelor către celălalt capăt al magaziei, unul în urma celuilalt.

Când ajunseră la cinci pași de cel ce sforăia, Tom calcă pe un băț, care se frânse, trosnind. Omul gemu, se zvârcoli puțin și fața îi nimeri în bătaia lunii. Era Muff Potter. Băieții înghețară de spaimă când îl văzură mișcând prin somn. Dar, încetul cu încetul, le veni inima la loc. Leșiră tiptil pe sub streășină dărăpănată, apoi se opriră la o mică depărtare să-și ia rămas bun. Urletul prelung și sinistru de adineaori se înălță iar în noapte, întorcând capetele, văzură, făptura ciudată, a câinelui la câțiva pași de culcușul lui Potter. Sta cu fața la cel ce dormea și cu botul înălțat spre cer.

— Aoleo, la el urlă! exclamă amândoi într-o suflare.

— Auzi, Tom, lumea zice că un câine bagabont a urlat odată lângă casa lu' Johny Miller, pe la miezu' nopții, sânt vreo două săptămâni d-atunci, ș-o cucuvaie i-a intrat pe ușă, s-a lăsat pe parmalăcu' scării ș-a cântat, tot în noaptea aia, și pîn' acu' n-a dat nimeni din casă ortul popii.

— Ei, o fi. Și ce dacă! Da' Gracy Miller n-a căzut peste cuptor chiar în sâmbăta ailaltă? Și n-ai văzut ce-a pățit? A luat foc.

— Da, asta așa e, da' vezi că n-a dat ortu' popii. Și unde mai pui că fata pe zi ce trece e mai bine.

— Așteaptă tu, și-ai să vezi! Nici o nădejde să scape! O ia Aghiuță, cum o să-l ia și pe Muff Potter. Ascultă tu ce spun negrii, că ei se pricep la de-alde astea.

S-au despărțit apoi îngândurați.

Când Tom se furișă de-a bușilea pe fereastra odăii sale, noaptea era pe sfârșite. Se dezbracă cu mare băgare de seamă și adormi, mulțumit că nu știa nimeni de fuga lui nocturnă.

Nu bănuia că Sid, care sforăia încetișor, sta treaz de mai bine de o oră.

Cînd se deșteptă Tom, Sid se și îmbrăcase și plecase. După lumină, părea a fi târziu. Tom sări în sus, speriat. Oare de ce nu-l strigaseră, de ce nu-l sâcâiseră ca de obicei, să se scoale?

Gândul ăsta îl muncea și-l făcu să cadă la bănuială, în cinci minute era gata îmbrăcat și cobora scările. Pica de somn și-l durea tot trupul, de parc-ar fi fost bătut. Cei ai casei mai erau încă adunați în jurul mesei, dar sfârșiseră gustarea de dimineață. Nici un glas nu se ridică să-l dojenească, dar cu toții îi ocoleau privirea. Domnea o tăcere, o gravitate, care-l îngheța pe vinovat. Tom luă loc la masă și se căzni să pară voios, dar era trudă zadarnică nu izbutea să trezească nici un zâmbet, nici o reacție din partea celorlalți, în cele din urmă tăcu și inima i se cufundă într-o adâncă deznădejde.

După gustarea de dimineață, mătușă-sa îl luă deoparte și băiatul parcă se mai învioră, gândindu-se la bătaia care îl aștepta. Dar ea nu-l bătu; plînse și-l întrebă cum de-l lăsa inima să mârșăiească într-atât o biată bătrână. La urmă, îi spuse că n-are decât să meargă înainte pe calea pierzaniei, pe care apucase, și s-o bage în mormânt, de griji și de inimă rea/fiindcă acum știe ea că degeaba se mai străduiește să facă din el băiat de treabă. Toate astea Tom le găsea mai usturătoare decât o sută de bătăi, și inima îi era acum mai îndurerată decât trupul.

A plîns, s-a rugat să-l ierte, a făgăduit iarăși și iarăși că se va îndrepta și apoi a fost lăsat să plece, simțind că nu dobândise nici iertare deplină, nici prea mare încredere.

Plecă atât de mâhnit, încât în inima lui n-avu timp să încolțească nici cel mai mic gând de răzbunare împotriva lui Sid, a cărui retragere grăbită pe portița din dos era inutilă. O porni spre școală, îngândurat și trist. Chelfăneala ce-o luă, împreună cu Joe Harper, pentru chiulul din ajun, o îndură ca unul care, copleșit de griji cu mult mai apăsătoare, e indiferent față de nimicuri. Se îndreptă apoi spre locul său, își propti coatele pe pupitru și obrazii în mâini, cu privirea pironită în perete, privire ajunsă la limita îndurării. Deodată simți sub cot ceva tare. Vreme îndelungată rămase așa nemișcat, apoi agale, mâhnit, își schimbă poziția și, oftând, ridică obiectul. Era înfășurat într-o hârtie. O despătură. Urmă un oftat lung, nesfârșit, formidabil. Tom simțea că i se frânge inima, că-i fuge pământul de sub picioare. Era bumbul lui de alamă.

Asta le punea vârf la toate.

CAPITOLUL XI

CAM PE LA AMIAZĂ, întreg orașelul fu zgâlțâit ca de un curent electric de înspăimântătoare vestea. Fără telegraf, despre care în zilele acelea nici nu se visa încă, vestea zbura din gură în gură, de la grup la grup, din casă în casă, cu o iuțeală nu mult mai mică decât a telegrafului. Firește că învățătorul îi lăsa liberi pe școlari în după-amiaza aceea; tot târgul l-ar fi socotit drept un om ciudat, de n-ar fi făcut-o.

Lângă cel ucis fusese găsit un cuțit plin de sânge închegat. Cineva îl recunoscuse ca fiind al lui Muff Potter, așa zicea lumea. Se mai spunea că un cetățean întârziat dăduse peste Potter pe când se spăla la gărlă, în ceasul întâi sau al doilea al dimineții.

Potter încercase să se ascundă, apoi își luase iute tălpășița. Toate astea dădeau de bănuț, dar mai ales spălatul, care nu prea făcea parte din obiceiurile lui Potter. Se mai spunea că oamenii cotrobăiseră peste tot în oraș ca să-l găsească pe „ucigaș”. (E știut că lumea nu se prea codește când e vorba să-și dea părerea asupra vreunei mărturii și să condamne.) Totuși nu se putuse da

de urma ucigaşului. Pilcuri de călăreţi plecaseră pe toate drumurile din preajma târgului, iar şeriful „spera” că-l va aresta pe Potter înainte de lăsarea întunericului.

Tot târgul se îmbulzea spre cimitir. Tom, uitându-şi mâhnirea, se alătură convoiului. Ar fi preferat de o mie de ori să meargă aiurea, dar o vrajă puternică, de neînţeles, îl trăgea cu tot dinadinsul într-acolo. Când ajunse în sfârşit în acel loc înspăimântător, îşi strecură trupul firav prin mulţime până dădu cu ochii de lugubra privelişte. I se părea un veac de când fusese acolo. Cineva îl ciupi de braţ. Când se întoarse, întâlni privirea lui Huckleberry. Apoi, repede, se uitară amândoi în altă parte, întrebându-se dacă nu băgase cineva de seamă schimbul lor de priviri. Dar toată lumea vorbea cu însufleţire şi se înghesuia să vadă sinistrul spectacol.

„Bietul băiat!” „Sărmanul de el, să moară așa tânăr !” „Să fie pedepsiți cum se cuvine profanatorii de morminte î” „Dacă-l prinde pe Muff Potter, să-i pună ştreangul de gât!” Cam acestea erau vorbele care umblau prin mulţime. Iar preotul spuse: „Aceasta a fost o judecată; iată mâna Celui de sus!”

Deodată, pe Tom îl trecu un fior din creştet până în tălpi; dăduse cu ochii de faţa calmă a lui Joe Indianul. În aceeaşi clipă, mulţimea începu să freamăte şi să se îmbulzească.

Se ridicară glasuri care strigau:

— El e l El e l Uite-l, vine singur!

— Cine? Cine vine? strigară zeci de glasuri deodată.

— Muff Potter.

— Ia uitaţi-vă, s-a oprit!

— Priviţi, o ia înapoi l Nu-l lăsaţi să fugă!

Câţiva oameni, cocoţaţi în copacii de lângă Tom, spuneau că Potter nu voise să fugă, ci că rămăsese pironit locului cu o mutră şovăitoare şi zăpăcită.

— Auzi neruşinare! exclamă un spectator. A avut chef să vină să-şi privească isprava pendelete, nu se aştepta să găsească lume aici!

Prin mulţimea care se dete în lături, trecu acum şeriful, trăgându-l pe Potter de braţ, cu un aer triumfător. Faţa bietului om avea o expresie răătăcită • ochii trădau spaima care îl gătuia. Când ajunse în faţa celui ucis, începu să tremure ca varga, îşi acoperi faţa cu mâinile şi izbucni în plâns.

— Nu-s vinovat, oameni buni —striga printre hohote de plâns —pe cinstea mea că nu-s vinovat.

— Cine te-a învinovăţit? strigă un glas.

Lovitura mersese drept la ţintă. Potter înălţă capul şi privi în jur cu o deznădejde cumplită în ochi. Văzându-l pe Joe Indianul, strigă:

— Ah, Joe, Joe, îmi făgăduiseşi că n-o să...

— Cuţitul ăsta e al dumitale, sau nu? întrebă brusc şeriful, vârându-i cuţitul sub nas. C

Potter se clătină pe picioare şi s-ar fi prăvălit dacă cei din jur nu-l prindeau, aşezându-l pe iarbă. Apoi zise:

— Parcă-mi spunea ceva, că de nu mă-ntorc... Se înfiora, apoi cu mâna-i neputincioasă, făcu o mişcare de renunţare.

— Spune-le, Joe, acu' poţi să le spui... e totuna.

Huckleberry şi Tom ascultară muţi, cu ochii holbaţi, cum ticălosul cu inimă de piatră înşira netulburat mărturia-i mincinoasă. Clipă de clipă se aşteptau ca Dumnezeu să sloboadă fulgere din cer senin asupra capului aceluia păcătos. Se întrebau cu mirare până când avea să mai întârzie pedeapsa înfricoşătoare. Iar când termină şi îl văzură stând în faţa lor întreg şi teafăr, se stinse şi pieri şovăitoarea lor pornire de a-şi călca jurământul, pentru a salva viaţa bietului om trădat şi năpăstuit. Căci era limpede că nelegiuitul se vânduse satanei, şi cum puteau ei cuteza să înfrunte asemenea putere? Ar fi însemnat să abată asupra capetelor lor cele mai mari nenorociri...

— De ce n-ai fugit? Ce te-a făcut să te întorci aici? întrebă cineva.

— Nu știu ce m-a împins, nu știu. A trebuit cu tot dinadinsul să vin — gemu Potter. Am vrut să fug, da' muma-ncoace mă duceau picioarele. Și iarăși izbucni în plâns.

Joe Indianul își repetă declarația, la fel de liniștit, câteva minute mai târziu, iar băieții, văzând că fulgerele divine tot mai întârzie, se întăriră în credința lor că Joe se vânduse diavolului. Devenise acum pentru ei cel mai interesant subiect de groază întâlnit vreodată. Erau ca vrăjiți, nu-și mai puteau lua ochii de la el.

Fiecare din ei hotărî în sinea lui să-l pândească o-dată noaptea, cu nădejdea că va da astfel ochii cu fiorosul lui stăpân.

Joe Indianul ajută la ridicarea cadavrului și la așezarea lui într-un camion. Prin mulțimea înfiorată se șopti cum că rana sângerase puțin cu acest prilej. Băieții prinseră nădejdea că această împrejurare fericită ar putea îndrepta bănuiala pe calea cea bună.

Dezamăgirea urmă însă curând; câțiva târgoveți spuseră i „Firește, Muff Potter l-a lovit de la trei pași”.

Timp de o săptămână, cumplita taină și conștiința lui încărcată tulburară somnul lui Tom.

Odată, în timpul gustării de dimineață, Sid spuse:

— Măi Tom, atâta te frământă și vorbești prin somn, că nu mă lași să dorm toată noaptea.

Tom se îngălbeni și lăsă ochii în jos.

— Asta-i semn rău — spuse cu gravitate mătușa Polly. Ce-ai pe suflet, Tom?

— Nimic. Eu nu știu de nimic... Dar mâna băiatului tremura atât de tare, încât vărsă cana cu cafea.

— Și vorbești niște năzbâtii!... urmă Sid. Azi-noapte ziceai: „E sânge, nu vedeți că-i sânge?” O țineai așa întruna. Și-apoi ai zis: „Nu mă mai chinuiți, o să spun tot ce știu”. Ce să spui? Ce știi?

Lui Tom i se făcuse negru înaintea ochilor. Nici nu îndrăznea să se gândească ce se putea întâmpla acum. Dar, din fericire, îngrijorarea pieri de pe chipul mă-tușii Polly. Fără să-și dea seama, ea îi veni într-ajutor lui Tom, zicând:

— Ia mai taci și tu! Vezi bine că visează nenorocita aia de crimă î Și eu o visez aproape în fiecare noapte. Câteodată mă pomenesc visând că-s eu ucigașul!

Mary spuse că și ea se speriasse într-atâta, încât visa adesea urât. Sid se dădu bătut și Tom o șterse cât putu mai repede. După asta, o săptămână se vaită de dureri de măsele și se culcă în fiecare seară cu fălcile legate. Habar n-avea că Sid sta la pândă noapte de noapte, că adesea îi trăgea binișor la o parte legătura, și apoi, rezemat în cot, asculta o bună bucată devreme, după care trăgea iarăși legătura la loc. Cu timpul, Tom își mai veni în fire. Se plictisise de durerea de măsele și renunță la ea. Chiar dacă Sid izbutea să priceapă câte ceva din mormăielile lui Tom, păstra pentru sine descoperirile.

Pe Tom îl scotea din fire că băieții, la școală, nu se mai saturau să se joace de- a ancheta, folosind stârvuri de pisici drept victime. Tom era astfel silit să-și amintească mereu de spaima ce-l apăsa. Sid băgă de seamă că Tom nu făcea niciodată pe judecătorul de instrucție la aceste

anchete, cu toate că de obicei el era capul tuturor jocurilor noi. Mai băgă de seamă că Tom nu făcea nici măcar pe martorul — ciudat lucru — și că vădea o mare scârbă pentru acel joc de-a ancheta j de câte ori putea, îl ocolea. Sid se minuna, dar nu spunea nimic. Peste puțin trecu și moda anchetelor; astfel scăpă și Tom de chinul ce i-l pricinuiau.

În această vreme de grea cumpănă, nu era zi în care Tom, pândind prilejul, să nu se apropie de fereștriuca zăbreliță a închisorii și să nu-i strecoare „ucigașului” bunătățile mărunte de care putea face rost. Închisoarea era o șandramă mică, din cărămidă, așezată într-o mlaștină, în marginea târgului. N-avea paznici, prea arareori era ocupată. Darurile acelea contribuiau în mare măsură să-i ușureze lui Tom cugetul.

Tare ar fi dorit localnicii să-l ungă cu păcură pe Joe Indianul și să-l poarte prin târg călare pe o prăjină, ca pe-un jefuitor de morminte! Joe era însă pentru tot târgul un personaj atât de înfricoșător, încât nu se găsea nimeni care să îndrăznească a lua conducerea acestei trebi, și în cele din urmă, oamenii se lăsară păgubași. La anchetarea cazului, el avusese grijă să-și înceapă amândouă declarațiile cu momentul încăierării, fără a pomeni de jefuirea mormântului, care avusese loc mai înainte. Așa încât oamenii se gândiră că e mai cuminte să se renunțe deocamdată la darea lui în judecată.

CAPITOLUL XII

UNA DIN PRICINILE pentru care gândul lui Tom se mai abătuse de la taina ce-l rodea era o preocupare nouă și plină de gravitate. Becky Thatcher nu mai venea la școală. Tom se luptase câteva zile cu mândria lui, încercase să nu se sinchisească, s-o uite pe Becky, dar nu izbutea. Se trezea dând târcoale pe întuneric casei tatălui ei, cu inima plină de jale. Becky era bolnavă. Dacă murea! Gândul ăsta îl umplea de desperare. Nu-l mai interesa războiul și nici măcar pirateria. Farmecul vieții pierise, totul era searbăd, cenușiu. Lăsa deoparte cercul și bastonul de crichet, joaca nu-i mai făcea nici o plăcere. Mătușă-sa băgă de seamă și se îngrijoră, începu să încerce tot felul de leacuri ca să-l învieze.

Ea făcea parte din acei oameni care se dau în vânt după doctorii brevetate și după orice metode puse în practică de curând. O viață întregă făcuse experiențe în acest domeniu. Cum se ivea o doctorie sau o metodă nouă, ardea de nerăbdare s-o încerce, nu pe pielea ei, căci ea una nu era niciodată bolnavă, ci pe a cui se nimerea să-i fie la îndemână. Citea regulat toate revistele de „sănătate” și toate înșelătoriile „frenologice” care apăreau. Neștiința lor solemnă îi pria ca peștelui apa. Credea că n-avea nicio înșelătorie în toate prostiile de care erau pline acele broșuri, despre aerisire, despre cum să te culci și cum să te scoli, ce să mănânci și ce să bei, câtă mișcare să faci, ce dispoziție sufletească să-ți impui și ce îmbrăcăminte să porți. Nu băga niciodată de seamă că revistele ei de igienă din luna în curs răsturnau tot ce recomandaseră cu o lună înainte. Era naivă și încrezătoare, și cădea astfel lesne în capcana oricărei reclame. Aduna laolaltă tot arsenalul revistelor și doctoriilor ei înșelătoare și, astfel înarmată, oficia ca o vrăjitoare, aducând iadul pe urmele ei, dar neîndoindu-se o clipă că e un înger alinător, care dăruiește aproapelui suferind balsamul tămăduirii.

Acum era la modă hidroterapia. Starea jalnică în care se afla Tom fu pentru mătușă-sa Polly un prilej căzut din cer să experimenteze noua metodă, în fiecare dimineață îl silea pe băiat să iasă din așternut de cum mijea de ziuă și, punându-l să stea în picioare în șopron, îl îneca într-un potop de apă rece. După asta, îl fricționa cu un ștergar aspru ca o răzătoare, până îl aducea iar în simțiri — apoi îl înfășură într-un cearșaf ud și-l lăsa, împachetat între pături, „să nădușască și sufletul din el” și „să-i iasă prin piele toată răutatea din inimă”, cum spunea Tom.

Cu toate acestea, băiatul era din zi în zi mai tăcut, mai palid și mai abătut. Mătușa adăugă tratamentul băi fierbinți, băi de șezut, dușuri și băi de cadă. Tom rămânea mohorât ca un dric. Atunci mătușa începu să combine hidroterapia cu o dietă severă de fulgi de ovăz și cu foi de muștar. Calcula puterea de absorbție a băiatului ca pe a unui hârdău, și zilnic îl umplea până la refuz cu leacuri atotvindecătoare.

De la un timp pe Tom îl lăsau nepăsător „tratamentele” acestea, fapt care o îndurera nespus pe biata bătrână. Ea își spuse că „nepăsarea” lui Tom trebuia înfrântă cu orice preț. Atunci auzi pentru prima oară de medicamentul numit „Moartea durerilor”. Comandă numaidecât o probă. Gustă doctoria și inima i se umplu de mulțumire. Era foc și văpaie sub înfățișare de lichid. Renunță la hidroterapie și la toate celelalte remedii și-și puse toată nădejdea în „Moartea durerilor”, îi dete lui Tom o linguriță din leacul miraculos, apoi, înfrigurată, așteptă rezultatul, îngrijorarea i se risipi într-o clipă și sufletul ei tulburat își regăsi liniștea, căci „apatia” lui Tom se spulberase. Pe jărativ să-l fi pus mătușa și tot nu l-ar fi trezit mai bine. Tom înțelese că era timpul să-și vină în fire: felul ăsta de viață o fi fost el destul de romantic pentru starea lui amărâtă, dar simțea că nu mai merge; trebuie să termine cu viața asta searbădă, plină de necazuri. Fel de fel de planuri îi treceau prin minte, cum să facă să scape, în cele din urmă, îi dădu în gând să se prefacă ahtiat după „Moartea durerilor”. Cerea atât de des doctoria, încât începuse s-o plictisească pe mătușă.

Până când, obosită, mătușa Polly îi spuse să și-o ia singur și să n-o mai bată la cap. Să fi fost vorba de Sid, nici o bănuială n-ar fi umbrit bucuria bătrânei, dar fiindcă era Tom la mijloc, mătușa începu să supravegheze pe furiș sticla. Care nu-i fu mirarea când văzu că într-adevăr conținutul scădea. Cum să-i treacă prin gând că Tom îngrijea sănătatea unei crăpături din dușumeaua salonului?

Într-o zi, Tom tocmai dădea crăpăturii porția de doctorie, când se apropie de el motanul cel galben al mătușii, torcând, privind cu jind lingurița și rugându-se să-i dea și lui să guste.

Tom îl preveni:

— Mă Peter, să n-o iei, dacă n-ai neapărată nevoie. Dar Peter îi dădu a înțelege că avea neapărată nevoie.

— Eu zic să te gândești bine.

La care motanul răspunse că se gândește bine.

— Ei, dacă vrei cu tot dinadinsul, ce să-ți fac, să-ți dau, ca să nu zici că-s zgârcit, da' dacă nu ți-o place, să n-ai nici o pretenție: cum îți așterni, așa dormi.

Peter încuviință cu un miorlăit. Tom îi căscă gura și-i varsă pe gât „Moartea durerilor”. Peter sări în sus de doi metri, scoase un strigăt sălbatic de luptă, și se năpusti valvârtej împrejurul camerei, pocnindu-se cu capul de mobile, răsturnând glastrelor cu flori și făcând o harababură nemaipomenită. După asta, se ridică pe labele dinapoi și începu să umble ca la paradă cu capul într-o parte, strigând sus și tare nepotolita-i bucurie. Apoi iar o zbughi, dând de câteva ori ocol camerei, răvășind și nimicind totul în cale. Mătușa Polly intră tocmai la timp pentru a-l vedea executând câteva salturi duble, scoțând un chiot puternic de adio și zburând prin fereastra deschisă, cu rămășițele glastrelor de flori după el.

Mătușica încremenise în prag, privind nedumerită pe deasupra ochelarilor. Tom se tăvălea pe jos, prăpădindu-se de râs.

— Tom, ce naiba are cotoiul ăsta?

— De un' să știu eu, mătușico? Îngăimă Tom printre hohote de râs.

— Doamne sfinte! De când sânt, n-am văzut una ca asta. Da' ce-o fi având?

— Habar n-am, tușă Polly, așa fac pisicile când sânt vesele.

— Nu zău, așa fac?

Acum Tom desluși în glasul mătușii ceva care-l neliniștea.

— Da, tușică. Adică, așa mi se pare.

— Daa, așa ți se pare?

— Îhî...

Între timp mătușa se aplecase iar Tom o pândea cu atenție plină de îngrijorare. Când ghici ce o preocupa, era prea târziu. De sub marginea cuverturii de pat se zărea coada linguriței, care-l dăduse de gol. Mătușa Polly apucă lingurița și i-o băga sub nas. Tom se făcu mic și lăsă ochii în jos. Mătușa îl ridică, după cum îi era obiceiul, de-o ureche, și-l ciocăni zdravăn în cap, cu degetarul.

— Bine, musiu, ce-ți veni să te porți așa c-o biată lighioană neputincioasă?

— Mi-era milă de el, că n-are nici o mătușă.

— N-are nici o mătușă? Neghiobule! Ce tot îndrugi acolo? Ce vrei să zici?

— Păi dacă avea și el o mătușă, avea ea grijă să-l doctoricească. Îi ardea ea mațele cu „Moartea durerilor”. Nu-i era mai milă de o lighioană ca de-o ființă omenească.

Pe mătușa Polly o cuprinse fără de veste căința. Deodată lucrurile îi apărură într-o lumină nouă; ce era cruzime față de un motan s-ar fi putut să fie cruzime și față de un băiețel.

Punând mâna pe creștetul lui Tom, spuse blând:

— Tom, eu nu ți-am vrut decât binele! Zău că ți-a făcut bine doctoria, Tom.

Tom înălță privirea spre ea, cu o seriozitate prefăcută, prin care răzbea licărirea unui zâmbet.

— Știu că mi-ai vrut binele, mătușica. Și eu i-am vrut binele lui Peter. Și zău că și lui i-a făcut bine doctoria. Nu l-am văzut niciodată așa vioi...

— Hai, piei din ochii mei, până nu mă scoți iar din sărite, încearcă să fii și tu o dată băiat de treabă... Și doctoria nu e nevoie s-o mai iei.

Tom sosi la școală cu mult înainte de începerea lecțiilor. Se observase că acest lucru ciudat se petrecea zilnic de la o vreme. Iar acum, după obiceiul ce-l prinsese de curând, stătea în curtea școlii, pe lângă poartă, în loc să ia parte la jocurile celorlalți. Spunea că e bolnav; așa și arăta. Se făcea că se uită așa, într-o doară; adevărul era că supraveghea foarte atent drumul care urca spre școală. Curând îl zări pe Jeff Thatcher. Tom se lumină la față; îl privi o clipă lung, încordat, apoi, întoarse capul, plin de mâhnire. Când Jeff Thatcher ajunse în dreptul lui, Tom intră în vorbă cu el, căutând cu dibăcie să aducă vorba despre Becky, dar afurisitul de Jeff nici nu băga de seamă. Și în tot acest timp, Tom nu-și lua ochii de la drum. De câte ori se ivea vreo rochiță fluturând în mers, inima începea să-i bată cu putere, și ce ciudă pe el când își dădea seama că se înșelase, că nu era Becky f în cele din urmă, cum nu se mai zărea nici o rochiță, Tom pierdu orice nădejde și se prăbuși într-o neagră mâhnire. Intră în clasa goală și se așeză la locul lui, pregătit sufletește să sufere o veșnicie.

Dar tocmai în clipa aceea se mai ivi în poartă o rochiță și Tom sări ca ars. În clipa următoare era în curte, chiuind ca un sălbatic, râzând, urmărindu-i pe ceilalți băieți, sărind gardul cu o îndrăzneală nemaipomenită, mai-mai să-și frângă oasele, făcând tumbe, sprijinindu-se când în mâini, când în cap, pe scurt, executând toate actele de vitejie ce-i dădeau prin gând și trăgând mereu cu coada ochiului la Becky Thatcher, să vadă dacă ea bagă de seamă.

Dar Becky părea că nu observă nimic și nici nu se uita la el. Oare era cu puțință nici să nu-l fi văzut măcar? Atunci Tom își mută arena de demonstrație în imediata ei vecinătate. Se repezi cu chiote feroase de luptă, îi smulse unui băiat șapca din cap, i-o aruncă pe acoperișul școlii, năvăli ca un vârtej într-un grup de băieți, împrăștiindu-i în toate părțile, și la urmă căzu lat chiar sub nasul lui Becky, cât p-aci s-o trântescă. Ea se întoarse cu nasul în vânt. O auzi spunând:

— Hm! Deștepți ce se mai cred unii! Fac pe grozavii, doar-doar le-o da cineva atenție!

Tom se înroși ca para focului. Se ridică anevoie de pe jos și se depărta hoțeste, plouat și cu inima zdrobită.

CAPITOLUL XIII

ACUM TOM SE HOTĂRÎSE DEFINITIV. Era abătut și deznădăjduit din cale afară și spunea «că e un băiat părăsit și far' de prieteni, ca nimeni nu-l iubea și-or căi poate, când, or auzi la ce-l împinseseră. El unul încercase să fie băiat de treabă, să meargă pe calea cea bună dar cei din jur mereu i se puseseră de-a curmezișul. Bine! Dacă voiau cu tot dinadinsul să scape de el, fie și așa!... Tot pe el or să-l scoată vinovat de urmări, și n-aveau decât. Nici nu se putea altminteri. El, sărmanul, singur pe lume, ce drept avea să se plângă? Da, da, până la urmă îl siliseră să facă pasul ăsta și a lor va fi vina dacă de aci înainte va duce o viață plină de nelegiuiri. Altă cale nu-i rămânea.

Tot vorbindu-și așa, coborâse mult la vale pe Drumul Poienii și auzea, slab, din depărtare, sunetul clopoțelului care vestea școlarilor începerea lecțiilor, îl podidură lacrimile la gândul că în veci n-avea să mai audă acest sunet prietenos, atât de binecunoscut urechii sale. Era cumplit, dar n-avea încotro. De vreme ce-l alungau în lumea rece și haină, el nu putea decât să se supună, dar îi ierta pe toți. Aci, sughițurile de plâns se întetiră.

Tocmai atunci îi ieși în cale bunul său amic Joe Harper, cel mai apropiat tovarăș de școală și băiatul de care îl lega prin jurământ o prietenie veșnică. Joe avea căutătura aspră și se vedea cât de colo că în sinea lui urzea un plan mare și sumbru. De bună seamă, se întâlniseră aci „două inimi într-un gând”. Ștergându-și ochii cu mâneca, Tom începu să îngaime, bocind, că el se hotărâse să scape de asuprirea și lipsa de înțelegere de acasă, să-și ia lumea în cap și să nu se mai întoarcă în vecii vecilor, exprim în du-și în cele din urmă nădejdea că Joe nu-l va da uitării.

Dar numaidecât își dădu seama că și Joe avea de gând să-l roage același lucru: că de aceea pornise pe urmele lui. Îl bătuse maică-sa pentru că mâncase, cică, niște smântână din care el nici nu gustase; habar n-avea de smântână aia. De bună seamă că maică-sa se săturase de el și-acu' voia să-l silească să plece-n lume.

Dacă așa îi era voia, ce putea face el, decât să se supună?! Spera că ea va fi fericită și că nu se va căi niciodată de a-și fi alungat sărmanul băiat în lumea haină, să pătimizească și să moară printre străini.

Cum umblau așa, împreună, amărâți, cei doi băieți reînnoiră legământul să se ajute întotdeauna și frați să-și fie nedespărțiți până ce moartea avea să le închidă ochii, izbăvindui de toate. După asta începură să ticluiască la planuri.

Joe înclina să se facă sihastru, să-și țină zilele cu pâine uscată, departe, în vreo peșteră, și să moară cândva de frig, mizerie și inimă rea. După ce-l ascultă însă pe Tom, recunoscă că sânt într-adevăr câteva avantaje serioase în viața de tâlhar și consimți să se facă pirat.

Vreo cinci kilometri mai la vale de St. Petersburg, într-un loc unde fluviul Mississippi n-avea nici doi kilometri lățime, se afla o insulă lungă și îngustă, împădurită, în capul căreia era un banc de nisip, cu apa mică. Insula aceasta era un loc de întâlnire foarte potrivit. Era nelocuită și așezată departe, către malul celălalt, în dreptul unei păduri dese, aproape pustii. Așadar, insula Jackson fu aleasă ca sălaş. Pe cine anume aveau să jefuiască nu s-au gândit o clipă. S-au dus să-l caute pe Huckleberry Finn, care li s-a alăturat fără zăbavă, căci lui orice carieră îi era totuna \ n-avea nici o predilecție. Apoi se despărțiră, cu gândul să se reîntâlnească într-un loc singuratic pe malul apei, la vreo trei kilometri mai sus de târg, la ceasul preferat, care era miezul nopții. Știau acolo o plută mică din bușteni pe care aveau de gând s-o captureze. Urma s-aducă fiecare undițe și cârlige și orice provizii ce le puteau fura cât mai pe ascuns și misterios, cum se cuvine unor nelegiuiți. Nici nu se sfârșise după-amiaza, și toți trei avuseseră plăcerea să răspândească știrea că, în curând, „o s-audă târgul ceva!” Cei cărora li se dăduse a înțelege pe departe că se va întâmpla ceva nemaipomenit, fuseseră preveniți să nu sufle o vorbă și s-aștepte.

Pe la miezul nopții, Tom sosi cu o bucată de șuncă fiartă și cu alte câteva mărunțișuri, și se opri într-un desiş de lăstari, la marginea unei râpe care domina locul de întâlnire. Cerul era înstelat și peste tot domnea o tăcere adâncă. Fluviul, ca un șarpe uriaș, dormea liniștit.

Tom ciuli urechea câtăva vreme, dar nici un sunet nu tulbura tăcerea. Atunci fluieră încet și limpede. De sub râpă veni răspuns. Tom mai fluieră de două ori ; i se răspunse în același fel.

Apoi un glas rosti cu fereală :

— Cine-i acolo?

— Tom Sawyer, Răzbunătorul Negru al Marilor Vijelioase. Voi cine sunteți?

— Huck Finn, Mână însângerată și Joe Harper, Spaima Mărilor.

Tom spicuisă aceste nume din cărțile lui preferate.

— Bine. Parola!

Și atunci, în tăcerea neagră a nopții, același cuvânt fioros se înălță din două guri deodată, în șoaptă aspră :

Apoi Tom zvârli șunca peste marginea râpei și se lăsă și el după ea, zgâriindu-se puțin în această strădanie și sfâșiindu-și straietele. De-a lungul malului se deschidea o cărare ușoară, lina, pe sub râpă, dar era lipsită de greutate și primejdiile atât de prețuite de un pirat.

Spaima Mărilor adusesse o halcă de slănină și se istovise cărând-o până aci. Finn, Mână însângerată, furase o tigaie și o mulțime de frunze de tutun, pe jumătate uscate, și mai adusesse și câțiva coceni de porumb, ca să facă lulele. Dar nici unul din pirați nu fuma nici nu „mesteca” tutun, afară de el. Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase era de părere că nu se poate începe nimic până nu aveau foc. Era un gând înțelept, chibriturile fiind pe atunci aproape necunoscute prin meleagurile acelea.

Deodată văzură un foc fumegând pe o plută mare, cam la o sută de metri mai la vale ; se furișară până acolo, sa fure un tăciune aprins, prilej să ia parte la o aventură grozavă.

Din când în când se opreau brusc, sâsâind cu degetul pe buze, înaintau prudent, cu mâinile pe mânerul unor pumnale închipuite și porunceau în șoaptă înfricoșătoare să i se „împlânte tăișul până-n prăsele” „vrăjmașului”, dacă clintește cumva, căci „numai morții tac”. Știau prea bine că plutașii erau plecați cu toții în târg și stăteau la taifas prin dughene, sau la câte un păhărel, dar asta nu era o scuză pentru a nu respecta regulile pirateriei.

Apoi o luară numaidecât în larg. Tom la comandă, Huck la rama din urmă și Joe la cea dinainte. Tom sta în picioare în mijlocul plutei, încruntat, cu brațele încrucișate, și dădea comenzile în șoaptă gravă:

- Cârmiți și aduceți-o în vânt!
- S-a-nțeleș, căpitane!
- Drept, dre-e-e-pt !
- E drept, căpitane !
- Lăsați să mai meargă un cart!
- S-a făcut, căpitane!

Cum băieții îndreptau întruna pluta spre mijlocul apei, nimeni nu se îndoia că aceste comenzi erau date de formă și nu aveau pretenția să însemne ceva.

- Ce pânze avem întinse?
- Velele mari, gabierii și flecurile, căpitane !
- Ridicați rândunicile! Întindeti-o, sus, neisprăviților ! La catargul din prova ! Hai, iute, acum să vă văd!

- Da, da, căpitane!
- Scoborâți zburătorii! La scote și la brațe ! Acum, băieți!
- S-a-nțeleș, căpitane!
- Cârma sub vânt, toată la babord! Atențiune, o îndreptați când va veni la drum! Babord, babord! Acum, băieți, să vă văd, cu putere! Dre-e-e-pt !

- E drept, căpitane!

Pluta trecuse dincolo de mijlocul râului. Băieții îi puseră capul drept în firul apei și, încetând lopătatul, gustară un pic de răgaz. Apele erau scăzute, astfel încât curentul n-avea o iuțelă mai mare de patru-cinci kilometri, în următoarele trei sferturi de oră, rar se mai auzi câte o vorbă. Iată că pluta trecea acum prin fața târgului îndepărtat. Doar sclipirile a două trei luminițe îi arătau așezarea. Dincolo de întinderea nelămurită și vastă a șuvoiului împodobit cu nestematele stelelor, târgul dormea pașnic, neștiutor de fapta senzațională care se petrecea la câțiva kilometri de el. Răzbunătorul Negru sta liniștit, cu brațele încrucișate, „aruncând o ultimă privire” spre locul fostelor sale bucurii și recentelor sale suferințe și dorind ca „ea” să-l poată vedea acum, pe puntea unei nave ce plutea pe valurile mării dezlănțuite, înfruntând primejdia și moartea cu inima neînfricată și mergând spre pieire cu un zâmbet amar pe buze. Era un fleac pentru imaginația lui să mute insula Jackson dincolo de orizontul târgușorului, așa încât își aruncă „ultima privire” cu inima frântă și mulțumită. Ceilalți pirați aruncau și ei „ultime priviri”.

Aruncau cu toții priviri atât de lungi încât mai-mai să-i abată curentul din direcția insulei. Și-au dat seama însă la timp de primejdie și au cârmit, reușind astfel s-o evite. Cam pe la ceasurile două dimineața, pluta atinse pământul, bancul de nisip ce se găsea la vreo două sute de metri mai sus de capul insulei. Băieții trecură în picioare prin apa mică a bancului, spre insulă și înapoi, până sfârșiră de cărat pe uscat toată încărcătura lor. Parte din echipamentul plutei consta dintr-o prelată veche, pe care o întinseră în chip de cort într-un colț al zăvoiiului, să-și adăpostească proviziile, urmând ca ei să doarmă, pe vreme frumoasă, sub cerul liber, cum le sade bine unor pirați.

La adăpostul unui buștean mare, ațâțară un foc în adâncul întunecos al pădurii; prăjiră apoi pentru cină niște slănină la tigaie și dădură gata jumătate din provizia de turtă de mălai. Li se părea o petrecere strașnică să se ospăteze astfel, în deplină libertate, în pădurea virgină a unei insule neumblate, departe de hărțuiele lumii, și se hotărâră să nu se mai întoarcă niciodată printre oamenii civilizați. Flăcările focului le luminau fețele și aruncau reflexe roșietice pe trunchiurile copacilor care alcătuiau coloanele templului lor din pădure, pe frunzișul lucios și pe iedera ce unduia în ghirlande. După ce au dat gata cea din urmă felie de slănină rumenită și au înghițit și ultima fărâmă de turtă de mălai, s-au tolănit pe iarbă, cuprinși de o adâncă mulțumire. Ar fi putut găsi un loc mai răcoros, dar nu se îndurau să se lipsească de tabloul atât de romantic al focului de tabără.

— Nu-i așa că-i frumos? zise Joe.

— Pa cinste — răspunse Tom.

— Ce-ar zice băieții dacă ne-ar vedea?

— Ce-ar zice? Ar da orice să fie și ei aici, tu ce crezi, Hucky?

— Așa zic și io — fu de părere Huckleberry. În tot căzu', mie-mi place. Mai bine ca așa nici că se poate! Io, știți, de obicei, nu prea mănânc pe săturate, și unde mai pui că aci nu poate să vie nimeni să te-nhațe și să te ia la bătaie.

— Așa viață zic și eu — spuse Tom. Mai întâi că nu ești silit să te școli cu noaptea-n cap, să te duci la școală, să te speli și toate astea, care de care mai plicticoase și neroade.

Vezi, Joe, că un pirat n-are nici o treabă când e pe uscat, pe când un pustnic trebuie să se tot roage, și apoi n-are nici un fel de distracție, orice-ai zice, așa, singur cuc.

— Da, ai dreptate, asta așa e — încuviință Joe — da' vezi că nu prea mă gândisem eu mult la treaba asta. Da acum, când știu cum e, îmi pare bine că m-am făcut pirat.

— Vezi tu — urmă Tom — în zilele noastre lumea nu prea se mai dă în vânt după pustnici, ca-n vremurile de demult, da' piratu' e totdeauna respectat. Și-apoi, un pustnic, vrea, nu vrea, trebuie să doarmă pe locul ăl mai tare pe care-l găsește, trebuie să poarte straie de sac, și să-și puie cenușă-n cap, și să stea afară în ploaie, și...

— Da' de ce trebuie să poarte straie de sac și să-și puie cenușă-n cap? întrebă Huck.

— Habar n-am. Da' așa trebuie. Așa fac pustnicii totdeauna. Dacă te faci pustnic, musai să faci așa.

— Să fiu al dracului dac-as face io așa — spuse Huck.

— Păi, da' cum, ce-ai face?

— Habar n-am. Da' atâta știu, că n-aș face de-alde astea.

— Ei, și tu, Huck! N-auzi că-i musai? Cum ai face altminteri?

— Ei, uite-așa, n-aș răbda. Aș fugi.

— Ai fugi! Bravo ție, halal pustnic! Te-ar arăta lumea cu deștiu'.

Mină însângerată nu răspunse, având o îndeletnicire de mai mare folos. Isprăvisc de scobit un cocean de porumb și îi potrivea o coadă dintr-o tulpină de buruiană, îndesă tutun în scobitură, apăsă înăuntru un cărbune aprins și slobozi pe nas un nor de fum îmbălsămat. Era în al nouălea cer. Ceilalți pirați îl invidiau pentru acest nărav ispititor și hotărârea pe tăcute să-l deprindă și ei cât de curând.

După un răstimp, Hucky vorbi:

— Da' pirații cam ce fac? Tom îi răspunse:

— A, pirații numa-ntr-o petrecere o duc, capturează corăbii și le dau foc, iau banii și-i îngroapă în locuri groaznice, în insula lor, unde sânt stafii și alte de-alea de le păzesc, omoară oamenii de pe vase, îi pun să sară-n mare cu ochii legați.

— Și pe femei le duc pe insulă — spuse Joe — pe femei nu le omoară.

— Nu — încuviință Tom — pe femei nu le omoară, sânt prea mărinimoși ca să facă una ca asta. Și apoi femeile-s totdeauna frumoase.

— Și să vezi ce mai straie poartă! Numa' aur și argint și brelante — adăugă Joe, înfierbântându-se.

— Cine? întrebă Huck.

— Ei, cine? Pirații!

Huck își cercetă pe rând zdrențele, cu luare-aminte și deznădejde.

— Mi se pare că-n țoalele mele nu prea am io mutră de pirat — rosti el, cu durere în glas — da' altele n-am!

Ceilalți băieți îi spuseră însă că îmbrăcămintea frumoasă are să vină destul de curând, după ce-și vor începe pirateria, îi deteră a înțelege că bietele sale zdrențe erau destul de bune pentru început, deși pirații bogați își începeau de obicei cariera cu o garderobă potrivită.

Treptat, convorbirea se stinse și somnul prinse a se furișa printre genele micilor fugari.

Mână însângerată lăsa să-i scape luleaua și căzu într-un somn adânc, cu inima împăcată și trupul trudit. Spaima Mărilor și Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase au adormit ceva mai greu.

Și-au spus rugăciunile în gând și culcați, de vreme ce nu era nimeni care să-i silească să îngenunche și să se roage tare. De fapt, ar fi avut chef să nu le spună deloc, dar se temeau să meargă chiar atât de departe, ca nu cumva să se abată asupra-le un trăsnet din cer senin. Apoi au lunecat până la hotarul somnului și-au zăbovit acolo, căci între timp se înființase un oaspe nepoftit, care nu se lăsa alungat. Era conștiința. Mai întâi au simțit o teamă nelămurită că făcuseră rău fugind, apoi și-au amintit de carnea furată, și abia atunci a început chinul adevărat. Au încercat, să-l înlăture, amintind conștiinței lor de câte și de câte ori nu șterpeleră zaharicale și mere, dar conștiința nu se lăsa înduplecată cu asemenea șubrede argumente.

Până la urmă, vrând-nevrând, au rămas la părerea că era furtișag nevinovat să-ți iei singur din cămară dulciuri, însă hoție în toată regula să iei slănină și șuncă și alte asemenea provizii; de altfel era și în Biblie o poruncă ce oprea astfel de fapte. Așa încât au luat în sufletul lor hotărârea că atâta vreme cât se vor ține de meseria de pirat, să n-o mai spurce cu păcatul hoției. După asta, conștiința le-a îngăduit un răgaz și acești pirați plini de ciudate contraziceri s-au cufundat într-un somn adânc și liniștit.

CAPITOLUL XIV

CIND SE TREZI A DOUA ZI DIMINEAȚA, Tom se întrebă cu mirare unde se află. Se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi și privi împrejur; apoi înțelese. Mijeau zorile, răcoroase și cenușii, iar liniștea adâncă a pădurii îți dădea o senzație înviorătoare de odihnă și pace. Nici o frunză nu se clintea, nici un sunet nu tulbura meditația măreței naturi. Pe frunze și pe firele de iarbă se înșirau ca niște mărgele picăturile de rouă. Un strat alb de cenușă acoperea focul și firicelele albastre de fum se înălțau împletindu-se în văzduh. Joe și Huck mai dormeau încă.

Curând se auzi bătaia unei ciocănitore. Treptat, cenușiul răcoros și tulbure al dimineții se lumina și în aceeași măsură creștea și zvonul pădurii, în fata băiatului, care privea gânditor, se desfășura minunea naturii trezindu-se și pornind la treabă. Un viermușor verde venea târându-se pe o frunză înrourată; își sălta la răstimpuri în aer două treimi din trup, adulmecând iscoditor în juru-i, apoi o pornea iar la drum. „Firește, măsoară ceva”, gândi Tom. Când viermele se apropie de el, rămase neclintit, ca o stană de piatră. Acu-i sporeau, acu-i piereau nădejtile, după cum gângania continua să se îndrepte spre el, sau părea că vrea să-și schimbe direcția. Iar când, în cele din urmă, cu trupul ondulat în aer, viermele stătu în cumpănă — o clipă de neplăcută așteptare — și-apoi o lua hotărât la vale, peste piciorul lui Tom, și porni într-o călătorie peste întregul lui trup, inima băiatului fu copleșită de bucurie. Asta însemna negreșit că-avea să capete un rând de haine noi, de bună seamă o uniformă de pirat. Acum iată că se ivi — nu se știe de unde — un convoi de furnici care, cu sânge, începură să-și vadă de treburile lor. Una trecu ținând cu bărbăție în brațe un păianjen mort, de cinci ori mai mare decât ea, și-l cară drept în sus, pe un trunchi de copac. O Mănuță stropită cu pete cafenii se cățara pe ametețitoarea înălțime a unui fir de iarbă. Tom se aplecă până la ea și-i șopti:

— Hai, Măicuță-Măriuță, Zboară, nu mai sta! Ți-a luat foc. bordeiul, Copilașii-s singurei, Du-te iute de vezi ce-i?

Iar Măriuța își luă zborul și se duse glonț să vadă ce se întâmplase. Tom, care știa bine cât de mult se teme de foc găza asta, nu se miră; de câte ori nu o păcălise el așa! După aceea veni o lăcustă, care părea că vrea să-și smulgă capul. Tom o atinse, știind că își va strânge piciorușele pe lângă trup și se va preface moartă, între timp, păsărelele cântau cât le ținea gura. Un graur se lăsă din zbor într-un copac deasupra capului lui Tom și începu să îngâne în triluri toate cântecele vecinelor, petrecând, pare-se, de minune. O gaiță, țipător colorată, săgeta din senin — fulger cu flacără albastră — și se opri pe o ramură, atât de aproape, încât băiatului i se părea că-ar fi putut s-o atingă cu mâna. Își ținea capul într-o parte și-i privea pe străini cu o curiozitate arzătoare. O veveriță cenușie și o dihanie din neamul vulpilor se apropiau, ținând cu pași mărunți și repeziți, se așezau din când în când în coadă, priveau cu luare-aminte spre băieți și sporovăiau în limba lor. Sălbăticiunile acestea de bună seamă că nu mai văzuseră vreo ființă omenească și nu prea știau dacă trebuie să se teamă ori ba. Natura întreagă se trezise acum de-a binele și era în mișcare; suliiți lungi de soare străpungeau ici și colo frunzișul des, câțiva fluturi intrară și ei în scenă, fâlfâind din aripioare.

Tem îi trezi din somn și pe ceilalți piraiți și cu toții o zbughiră chiuind. Nu trecu un minut și, goi-puşcă, se fugăreau și se rostogoleau unii peste alții prin apa mică și limpede a bancului cu nisip alb. Nu le era câtuși de puțin dor de tângușorul care dormea în depărtare, dincolo de vasta întindere a apei. Pluta dispăruse, luată de vreun curent trecător sau de vreo uşoară creștere a apelor fluviului, dar asta nu făcea decât să le sporească bucuria; rupseseră astfel orice legătură între ei și lumea civilizată.

Se întoarseră la tabără nespun de împrăpătați, cu inimile voioase și cu o poftă de mâncare cumplită, în curând focul ardea iarăși cu vâlvătai. Huck descoperi în apropiere un izvor cu apă limpede, rece, și băieții își făcură numaidecât cești din frunze mari de stejar și de arțar și fură de părere că apa astfel îndulcită cu aroma codrului sălbatic înlocuiește de minune cafeaua cu lapte. Pe când Joe tăia feliile de slănină pentru gustarea de dimineață, Tom și Huck îi spuseră să aștepte o clipă. Plecară către un ascunziș ademenitor al malului, unde-și zvârliră undițele. Numaidecât se văzură răsplățiți. Nici nu avusese timp Joe să-și piardă răbdarea, că ei se și înapoiaseră cu o știucă frumoasă, cu două plăci și cu un ciortănaș, provizie îndestulătoare pentru o întregă familie. Au fript peștele laolaltă cu slămina și s-au minunat; niciodată nu li se păruse m' încă -rea de pește atât de gustoasă. Nu știau că peștele de apă dulce, cu cât e mai degrabă pus la foc după ce a fost prins, cu atât e mai gustos. Nici nu prea și-au bătut capul să cugete ce gust bun dau mâncării dormitul afară, mișcarea în aer liber, scăldatul și o foame strașnică.

După gustare au trândăvit la umbră, în vreme ce Huck a tras o pipă; apoi au pornit spre pădure, într-o expediție de explorare. Mergeau mereu înainte, fără țintă și plini de voie bună, sărind peste trunchiuri putrede, străbătând tufișuri încâlcite, trecând printre mărății domnitori ai pădurii, învâluiti din creștet până jos cu o bogată mantie de viță sălbatică. Dădeau pe alocuri peste încântătoare poienițe ascunse, așternute cu iarbă deasă și bogat împodobite cu flori.

Găseau nenumărate locuri care le stârneau încântarea, dar nimic care să-i mire. Descoperiră că insula avea vreo cinci kilometri lungime și vreo patru sute de metri lățime și că n-o despărțea de malul celălalt decât un canal îngust, care să tot fi avut vreo două sute de metri. Cam la un ceas o dată, se scăldau și înotau, așa încât abia pe la mijlocul după-amiezii se întoarseră în tabără. Erau prea flămânzi pentru a zăbovi cu pescuitul, dar se ospătară din belșug cu slănină rece și-apoi se tolăniră la umbră, să mai tăifăsuiască. Dar curând conversația începu a lârșei și apoi băieții rămaseră muți. Liniștea gravă care se așternuse peste pădure, senzația de singurătate începeau să li se răsfângă în suflete. Căzură pe gânduri. Un fel de dor nelămurit li se furișă în inimi; curând, se înfiripă, turbure. Era dorul de casă care încolțea. Până și Finn — Mină însângerată — visa la treptele lui de casă și la butoaiile goale. Dar nici unul nu avea curajul să-și dea gândul pe față, atât de rușinoasă li se părea slăbiciunea lor.

De câțeva vreme băieții își dădeau seama nedeslușit de un anumit zgomot, care venea din depărtare, așa cum îți dai seama uneori de ticăitul ceasornicului, fără să-l auzi lămurit. Acum, iată că acel zgomot ciudat se întărea, silindu-i să se străduiască a-l înțelege. Băieții tresăriră, se uitară unul la altul, apoi începură să asculte cu încordare. Vreme îndelungată domni o tăcere adâncă, neîntreruptă, apoi o bubuitură surdă, înfirătoare, străbătu întinderea apei, venind din depărtare.

— Ce-o fi asta? ! exclamă Joe, ținându-și răsuflarea.

— Mă-ntreb și eu ce să fie —spuse Tom în șoaptă.

— Tunet nu-i — zise Huckleberry, sfios și înfiorat — că tunetu'...

— Huck! îl întrerupse Tom —nu vorbi, mai bine ascultă!

Așteptară un timp, care li se păru nesfârșit. Apoi, aceeași bufnitură surdă tulbură liniștea gravă.

— Să mergem să vedem !

Au sărit în picioare și au zorit spre malul din dreptul târgului. Dând la o parte tufișurile, s-au uitat pe apă. Vaporașul de curse plutea cam la un kilometru și jumătate mai la vale de târgușor, dus de curent. Puntea cea mare părea înțesată de lume. În jurul vaporașului se vedeau o mulțime de bărci, vâslind încoace și încolo sau plutind duse de curent, dar băieții nu puteau desluși ce făceau oamenii din bărci. Deodată, din coasta vaporașului țâșni o coloană mare de fum alb; pe când se desfășura și se înălța într-un nor domol, bufnitura înfundată de adineaurei pluti din nou peste apă, până la ascultătorii noștri. ,

— Știu acu'! strigă Tom. S-a înecat careva!

— Așa e! spuse și Huck. Așa au făcut ș-astă-vară, când s-a înecat Bill Turner. Trage cu tunu' pe apă s-atunci mortu' iese la iveală. Da, zău, ș-apoi ia niște pîini, bagă-n ele argint viu și le azvîrle pe apă, și unde s-a înecat careva, drept într-acolo plutesc pâinile și taman în locu' ăla se opresc.

— Da, am mai auzit eu așa ceva —spuse Joe. Da' stau și mă gândesc, cum o fi putând pâinea să facă una ca asta?

— A, nu-i atât pâinea —lămuri Tom — cât descântecul, da, descântecul pe care-l spun oamenii înainte de-o aruncă.

— Da' n-o descântă deloc —spuse Huck. I-am văzut eu când au aruncat-o, n-a zis nimeni nimic.

— Asta mi se pare ciudat —spuse Tom. Da' poate că oamenii zic descântecu-n gând. Sigur c-așa fac. E la mintea cocoșului.

Ceialți băieți fură și ei de părere că ce spunea Tom avea o noimă, căci altfel cum te-ai fi putut bizui pe o bucată de pâine, neînvățată de un descântec, să se poarte cu înțelepciune, când era trimisă într-o misiune atât de serioasă?

— Zău dacă n-aș vrea să fiu acum acolo — spuse Joe.

— Și io la fel —zise Huck. Ce n-aș da să știu cine-i ăla de s-a-necat.

Băieții ascultau mereu și nu slăbeau din ochi apa. Deodată adevărul fulgeră prin mintea lui Tom:

— Măi băieți, acu' știu —strigă el. Noi sîntem înecații !

Într-o clipă s-au simțit eroi. Iată o victorie măreață! Li se simțea lipsa, erau jeliți, se frângeau inimi din pricina lor, se vărsau lacrimi, amintirile răutăților săvârșite față de acești bieți copii se ridicau muștrătoare, iar vinașii erau copleșiți de zadarnice păreri de rău și remușcări. Și, ce era mai măgulitor din toate: târgul întreg nu vorbea decât de cei dispăruți și toți băieții îi invidiau pentru această nemaipomenită faimă. Asta era strașnic. La urma urmei, tot merita să fii pirat!

Înspre seară, vaporașul se întoarse la îndeletnicirea-i obișnuită și bărcile dispărură. Pirații se înapoiară la tabără. Nu-și mai încăpeau în piele de înfumurare că dobândiseră atâta faimă, nu mai puteau de bucurie că stârniseră atâta zarvă și îngrijorare. Au prins pește, au pregătit cina și s-au ospătat, apoi au încercat a ghici, care mai de care, ce gândea și ce vorbea târgul despre dânșii.

Erau foarte satisfăcuți închipuindu-și ce desperare pricinuiseră printre oameni. Dar când îi învălură umbrele nopții, încetară treptat a mai vorbi și rămaseră cu privirile ațintite în flăcări, duși pe gânduri. Ațâțarea trecuse, Tom și Joe își aminteau acum că anumite persoane de acasă nu se bucurau ca ei de această petrecere strașnică, în suflet le încolțiră temeri întunecate. Erau din ce în ce mai tulburați și mai amărâți; pe negândite, le scăpa câte un oftat, încetul cu încetul, Joe își luă inima în dinți și căută să iscodească cam ce-ar zice ceilalți despre o întoarcere la civilizație, sigur, nu chiar acuma, dar...

Tom îl zdrobi cu batjocura lui! Huck, care nu se dase încă pe față, se alătură lui Tom. Atunci cel care șovăise dete degrabă o „explicație”, bucuros să iasă din încurcătură cât mai puțin pătat de bănuiala că i-ar fi dor de acasă, că-i un „papă-lapte”. Pentru moment, revolta de pe vas era înăbușită.

Pe când întunericul se adâncea, Huck prinse a moțai și curând începu să sforăie. După el, adormi și Joe. Tom rămase câtăva vreme nemișcat, sprijinit în cot, supraveghindu-și cu atenție tovarășii, în cele din urmă, se sculă cu băgare de seamă în genunchi, și începu să caute prin iarbă, prin reflexele jucăușe zvârlite de focul taberei. Culese de pe jos câteva fâșii mari, aproape cilindrice, din coaja albă și subțire a unui sicomor și după ce le cercetă pe-o parte și pe alta, alese două dintre ele care i se părură potrivite, îngenunche lângă foc și cu creta lui roșie scrise cu sârg și trudă ceva pe fiecare din ele, apoi făcu una sul și o vârî în buzunarul hainei sale, iar pe cealaltă o băgă în pălăria lui Joe, pe care o mută în apropierea stăpânului ei.

Puse de asemenea în pălărie niște rarități de o valoare aproape neprețuită, printre care o bucată de cretă, o minge de cauciuc, trei cârlige de undiță și una din acele bile cunoscute drept „cristal sută-n sută”. După aceea se desprinse cu luare- aminte, pășind în vârful picioarelor printre arbori, și când simți că nu mai putea fi auzit, o luă la fugă în direcția vadului.

CAPITOLUL XV

PESTE CÎTEVA MINUTE, Tom străbătea apa mică a bancului de nisip, trecând spre țărmul statului Illinois, înainte ca apa să-i ajungă până la mijloc, făcuse jumătate de distanță. De aci încolo curentul nu-i mai îngăduia mersul în picioare; se avântă în înot voinicesc, spre a străbate și suta de metri rămasă, înota pieziș în susul apei, dar curentul îl trăgea la vale mai tare decât se așteptase. Ajunse în cele din urmă la mal și apoi pluti, până găsi un vad, unde ieși din apă. Duse mâna la buzunarul hainei, se încredința că bucată de coajă de sicomor scăpase cu bine, apoi, cu hainele și roind de apă, o luă prin pădure, de-a lungul malului.

Puțin înainte de ora zece, ieși într-un luminiș, în dreptul târgului, și văzu vaporeșul odihnind în umbra pomilor și a malului înalt. Sub stelele scânteietoare liniștea era deplină. Coborî de-a bușilea malul, cu ochii în patru, se lăsă binișor în apă și, din trei, patru zvâcnituri de înot, ajunse la bărcuța „de serviciu” de la pupa vasului. Se ascunse sub băncuța vâslașului și așteptă, gâfâind.

Curând clopoțelul dogit sună semnalul și un glas dădu ordinul de pornire. Un minut-două mai târziu, botul bărcii se înălța până la pupa vaporului. Călătoria începuse. Tom se bucura de norocul lui, căci știa că era ultima cursă a vaporului în seara aceea. După vreo cincisprezece minute, care i se părură un veac, zburările se opriră și Tom se strecură peste bord și înotă spre mal prin întuneric, ieșind la uscat cu vreo treizeci de metri mai jos, unde era ferit de primejdia întâlnirii cu niscaiva hoinari. Străbătu în goană niște drumeaguri neumblate și în curând ajunse lângă gardul din dos al mătușă-si. Îl sări, se apropie de pridvor și privi pe fereastra iatacului, unde ardea o lumină. Văzu pe mătușa Polly, pe Sid și pe Mary, și pe mama lui Joe Harper. Stăteau de vorbă, strânși laolaltă, de partea cealaltă a patului. Patul era lângă ușă. Tom se duse până la ușă și ridică binișor ivărul, apoi împinse ușurel. Ușa se crăpă puțin, el o mai împinse cu băgare de seamă, tresărind la fiecare scârțâit. Când socoti că poate să se strecoare de-a bușilea, vârî capul întâi și porni, cu prudență.

— Da' de ce-o fi pâlپând așa lumina? spuse mătușa Polly. Toni se grăbi.

— Mi se pare că s-a deschis ușa. Da, firește că s-a deschis! Of, fel de fel de lucruri ciudate se întâmplă de la o vreme.

Nu se mai termină! Hai, du-te și închide-o, Sid.

Tom dispăru sub pat tocmai la vreme. Rămase locului până i se potoli răsuflarea, apoi se târî mai aproape de mătușă-sa; mai-mai să-i atingă piciorul.

— Și cum spuneam — zicea tușa Polly — nu era rău, doar poznaș cum nu se mai află, zăpăcit și neastîmpărat din cale-afară, atâta păcat avea. Da' el nu-și da seama ce făcea, mititelul; era ca un mânz. Nu voia să facă rău, avea o inimă bună ca pâinea caldă... — și începu să plângă.

— Așa și cu Joe al meu; se ținea numa' de drăcii si de pozne, da' n-avea răutate-n el nici cât negru sub unghie. Era bun la inimă și iubitor cum nu se mai poate... Of, să mă ierte Dumnezeu. Când mă gândesc că am fost în stare să-l bat pentru pârđalnica aia de smîntînă... și ce crezi, o lepădasem chiar eu cu mâna mea, că se acrise, și-acu' n-am să-l mai văd cât oi trăi; of, of, of, băiețașul mamei, băiețaș, oropsit și necăjit! Și mama lui Joe plângea cu sughițuri, de credeai că i se frânge inima.

— Poate lui Tom îi e mai bine acolo unde se află — spuse Sid — dar dacă era și el mai așezat...

— Sid! Torn simțea văpaia din privirea bătrânei, deși n-o vedea. O vorbă să nu mai rostești împotriva lui Tom al meu, acu' când nu mai e printre noi! Are Dumnezeu grijă de el, nu te sinchisi, tu, musiu. Vai, doamnă Harper, nu știu cum o să mă împac cu gândul că l-am pierdut, nu știu cum o să mă împac! Atât de drag mi-era să-l văd, cu toate că mă chinuia adesea de credeam că-mi scoate sufletul, nemernica de mine!

— Domnul a dat, Domnul a luat! Fie numele Domnului binecuvântat! Da' tare-i greu, of, greu mai e! Uite, nu mai departe ca sâmbăta trecută, Joe al meu ce crezi c-a făcut?

Mi-a zvârlit o pocnitoare drept în față, și eu l-am bătut de l-am spetit. Să fi știut atunci ce curând... of, de l-aș mai vedea o dată făcând așa, l-as strânge în brațe și l-as binecuvânta.

— Da, da, da, știu ce e-n sufletul dumitale, doamnă Harper. Știu prea bine. Uite și eu... ieri — ieri pe la amiază — Tom al meu s-a apucat și i-a turnat pe gât motanului „Moartea durerilor”; biata lighioană, am crezut că dărâmă casa. Și păcătoasa de mine, Dumnezeu să mă ierte, l-am ciocănit în cap cu degetarul. Ah, băiețașul mamei, cum s-a prăpădit el! Eeh, acum, mititelul a scăpat de toate supărările. Și cu cele din urmă vorbe pe care le-am auzit din gura lui m-a mus-trat...

Amintirea aceasta era de neîndurat pentru biata bătrână, așa că începu să bocească. Tom începu să smiorcăie și el, cuprins de o milă de sine mai mare decât a tuturor. O auzea, pe Mary plângând și rostind din când în când câte o vorbă bună despre el. Începuse să aibă despre sine însuși o părere mai aleasă ca până acum. Pe de altă parte, era atât de mișcat de mâniarea mătușii, încât îi dădea ghes inima s-o zbughească de sub pat și s-o bucure la culme (felul spectaculos în care s-ar fi desfășurat scena îl ispitea grozav). Rezistă însă și rămase locului liniștit, ascultând mai departe. Din frânturi și aluzii înțelese că mai întâi s-a crezut că băieții se înecaseră la scăldat, apoi se descoperise lipsa micii plute. După aceea veniseră niște băieți și povestiseră cum dispăruții au vestit că „în curând va auzi târgul ceva”. Cei cu scaun la cap însă ilaseră una cu alta și rămăseseră încredințați că băieții au plecat cu pluta și că aveau să iasă la iveală mai la vale, în târgul următor. Dar către amiază, pluta fusese găsită împotmolită în mal, la vreo opt kilometri mai la vale de târgușor, și atunci se spulberară toate nădejile.

Trebuie să se fi înecat, își ziceau oamenii, altminteri i-ar fi mânat foamea spre casă la lăsarea nopții, dacă nu și mai înainte. Căutaseră în zadar cadavrele, fiindcă desigur băieții se înecaseră hăt-depart, pe la mijlocul apei; altfel, buni înotători cum erau, ar fi izbutit ei să ajungă la mal. Acum era miercuri seara. Dacă până duminică nu li se găseau trupurile, însemna că orice nădejde era pierdută și în acea dimineață avea să se facă slujba de îngropăciune. Tom se cutremură. Doamna Harper își luă rămas bun cu un ultim suhgit de plâns și dădu să plece. Dar, mânat de același imbold, cele două femei deznădăjduite se aruncară una în brațele celeilalte și traseră împreună un plâns zdravăn, care le mai mângâie, apoi se despărțiră. Mă-tușa Polly se arătă cu mult mai drăgăstoasă decât îi era obiceiul, când le ură copiilor noapte bună. Sid vărsă și el câteva lacrimi, iar Mary ieși din odaie hohotind din toată inima.

După aceea, mătușa Polly îngenunche și se rugă pentru Tom. Se ruga atât de duios, cu atâta înfocare și cu atâta nespusă dragoste în vorbele și în glasul ei bătrân și tremurat, încât băiatului îi curgeau lacrimile șiroi pe obraz cu mult înainte ca ea să fi terminat.

După ce mătușa se culcă, rămase multă vreme așa, nemișcat. Din când în când mătușa Polly scotea câte un oftat jalnic și se tot zvârcolea în pat, sucindu-se mereu, când pe-o parte, când pe alta. Dar în cele din urmă se liniști — doar prin somn mai gema câte puțin. Atunci băiatul se furișă de sub pat, se ridică binișor până la căpătâiul bătrânei și, umbrind cu mâna flacăra lumânării, stătu nemișcat și o privi îndelung. I se rupea inima de milă. Scoase din buzunar sulul

Le coajă de sicomor și-l așeză lângă luminare. Dar deodată îi veni în gând ceva; șovăi chibzuind. Când găsi o soluție mulțumitoare, fața i se lumină. Vârî repede coaja de sicomor în buzunar, se aplecă, sărută buzele veștede, apoi se îndreptă tiptil spre ușă și o închise cu grijă în urma lui.

Luă iar drumul înapoi spre debarcader, unde nu găsi țipenie de om, și păși cutezător pe puntea vasului, știind că nu era nimeni acolo afară de un paznic, care totdeauna se culca pe-o ureche și dormea buștean. Dezlegă barca de la pupa, se strecură în ea și în curând mânuia cu

luare-aminte lopețile, îndreptându-se în susul apei. Când ajunse la vreun kilometru și jumătate mai sus de târg, o luă pieziș, vâslind vârtos. Acostă cu îndemănare pe malul celălalt. Asta era o treabă obișnuită pentru el. Se simțea ispitit să captureze barca, spunându-și că ar putea fi socotită navă și deci pradă legitimă pentru un pirat, dar știa că va fi căutată cu de-amănuntul și că ar fi fost descoperită. Sări așadar pe mal și intră în pădure. Se întinse pe iarbă și se odihni o bună bucată de vreme, străduindu-se să rămână treaz, apoi luă cu luare-aminte drumul înapoi spre sălaș.

Noaptea era pe sfârșite. Până să ajungă în dreptul bancului de nisip, se luminase de- a binele. Tom mai făcu un popas până ce soarele se înălță bine pe cer, învăluind marele fluviu în strălucirea- i aurie, apoi se aruncă în apă. Peste puțin se opri în pragul taberei cu trupul șiroid de apă și îl auzi pe Joe spunând:

— Nu, Huck, Tom nu e din ăia, pun mâna-n foc pentru el. O să vină negreșit înapoi. Nu dezertează el. Știe foarte bine c-așa ceva ar fi rușinos pentru un pirat. Tom e prea mândru ca să facă una ca asta. Sa știi că pune ceva la cale. Mă întreb și eu ce-o fi?

— Bine, da' lucrurile în tot căzu' e ale noastre, nu?

— Așa aș zice, Huck, da' încă nu e sigur. Răvașul spune că sânt ale noastre dacă nu se-ntoarce până la gustarea de dimineață.

— Și iată că s-a-ntors! exclamă Tom, cu un frumos efect dramatic, pășind cu măreție în tabără.

În curând fu gata o gustare împăratească, alcătuită din slănină cu pește, și pe când înfulecau de zor, Tom își povestea cu de-amănuntul isprăvile (înfrumusețân-du-le). Când povestea se termină, toți se simțeau viteji, niște viteji înfumurați și laudăroși! Mai apoi Tom se piti undeva la umbră, să mai tragă un pui de somn până către nămiaza, în timp ce piraiții ceilalți se pregăteau să pescuiască și să facă noi explorări în insulă.

CAPITOLUL XVI

DUPĂ PRÎNZ toată banda de pirați plecă spre plaja bancului, să caute ouă de broască țestoasă. Umblau de colo până colo, vârand bețe în nisip și unde dădeau de un loc moale, se lăsau în genunchi și scormoneau cu degetele. Uneori scoteau câte cincizeci, șazeci de ouă dintr-o singură gaură. Erau rotunde de tot și albe, puținel mai mici ca o nucă. În seara aceea și-au pregătit un ospăț strașnic cu jumări de ouă, și a doua zi, vineri, altul. După gustarea de dimineață, au plecat spre banc, chiuind și gonind ca nebunii. S-au tot fugărit, lepădând hainele pe drum și rămânând goi-puşcă, apoi s-au tot zbenguit prin apa mică a bancului, până departe, unde începea curentul iute, care le smucea pe alocurea fundul albiei de sub picioare, sporind mult hazul jocului, până departe, unde începea curentul iute, care le smucea pe alocurea fundul albiei de sub picioare, sporind mult hazul jocului. Ici-colo, se opreau roată și își împrășcau cu palmele apă în obraji, apropiindu-se încet unul de altul, cu fetele întoarse, spre a se feri de stropi. La urmă se înșfăcau și se luau la trântă, până când cel mai isteț își dădea la fund vecinul; atunci se cufundau cu toții, într-un vălmășag alb de picioare și brațe, și scoteau iar capul pufnind, împrășcînd, rîzînd și gîfîind în același timp.

Când nu mai puteau de oboseală, fugeau și se trînteau pe nisipul uscat și fierbinte; zăceau tolăniți, se acopereau cu nisip, dar nu trecea mult și iar se repezeau în apă, ca să ia joaca de la cap. În cele din urmă, le dădu în gând că, în pielea goală cum se aflau, arătau aproape ca îmbrăcați în tricouri de circ, de culoarea pielii; așa că au tras un cerc în nisip și au înjghebat un circ cu trei clovni, căci nici unul nu voia să cedeze celuiilalt acest rol de frunte.

După asta au scos bilele și au jucat cu ele tot felul de jocuri, până li s-a urî. Apoi, Joe și cu Huck au mai înotat, dar Tom nu cuteza. Băgase de seamă că scoțind în grabă pantalonii, își smulse de la gleznă brățara din inele de șarpe cu clopoței. Se minuna cum de scăpase atâta vreme de cârcei, fără ocrotirea aceluia talisman. Nu mai îndrăznea să intre în apă fără brățară și, până s-o găsească, băieții ceilalți, obosiți, se pregăteau să iasă pentru a se odihni. Pe nesimțite se despărțiră, mergând fiecare într-altă parte, năpădiți de melancolie, și aruncând de la un timp peste întinderea apei priviri lungi și pline de jind către locul unde dormita în soare târgul. Tom se pomene scriind în nisip, cu degetul mare de la picior: B e c k y. Șterse repede acest nume, supărat în sinea lui de atâta slăbiciune.

Dar cu toate astea, îl mai scrisese odată; nu se putea stăpâni. Iar îl șterse, apoi se smulse ispitei, chemându-i la el pe băieți, ca să stea împreună.

Joe era cufundat într-o tristețe de moarte, într-a-tîta tânjea de dor de-acasă, încât mâhnirea îi ajunsese o povară de neîndurat, cât pe ce să-l podidească lacrimile. Și pe Huck îl năpădise melancolia. Tom era tare abătut, dar se străduia să nu arate nimic. Avea o taină, pe care nu voia încă s-o dezvăluie, dar dacă această mâhnire rebelă nu putea fi spulberată, curând avea să fie silit să-și dea taina în vileag. Prefăcându-se nespuse de voios, spuse:

— Mă băieți, fac prinsoare că pe insula asta au mai fost pirați. Hai s-o mai explorăm. Or fi îngropat ei pe undeva vreo comoară. Ce ați zice dac-am da de un cufăr putrezit, plin cu aur și argint, hai?

Vorbele lui treziră însă un prea slab entuziasm care se stinse fără răspuns. Mai încercă vreo două momeli, dar și ele dădură greș. Tom se cam descurajă. Joe ședea cu o mutră posomorită, tot zgândărind nisipul cu un băț. În cele din urmă spuse:

— Hai, mă băieți, s-o lăsăm baltă. Eu unu' vreau să mă-ntorc acasă. Mi s-a urî de atâta singurătate.

— Aș, Joe, ce tot vorbești! Cu timpu', o să te simți mai bine — zise Tom. Gândește-te la pescuitul de-aici.

— Dă-l încolo de pescuit. Vreau să mă-ntorc acasă.

— Se poate, Joe? Ți dai seama că loc de înotat ca ăsta nu mai găsești nicăieri?

— Ca ce să mai înot, tot nu-mi face nici o plăcere dacă nu e nimeni să-mi zică să nu intru în apă. Eu atâta știu, că vreau să mă duc acasă.

— Ce prostie... Tîncule! Te pomenești că ți s-a făcut dor de mămica!

— Da, așa e, mi-e dor s-o văd pe mămica! Și ție ți-ar fi, dac-ai avea mamă. Nu sînt mai țânc decât tine! Și Joe smiorcăi puțintel.

— Ce zici, Huck? S-o lăsăm pe cocuța asta plîngăreață să meargă la mămica? Mititelul de el, dacă moare de dor! Ducă-se! Ție îți place aici, nu-i așa, Huck? Noi doi rămânem, ce zici? Huck zise: „Da-a-a”, cu jumătate de gură.

— Nu mai vorbesc cu voi cât oi trăi — spuse Joe, ridicându-se. Așa să știți! Și îndepărtîndu-se posomorit, începu să se îmbrace.

— Ei și! Nu mai putem de supărare! îi răspunse Tom. N-ai decât! Du-te acasă și fă-te de răs. Aoleu, ce mai pirat! Huck și cu mine nu suntem mucoși ca tine... noi nu plîngem. Noi rămânem, nu-i așa, Huck? El n-are decât să plece, dacă are poftă. Ne descurcăm noi și fără dumnealui! Ce, crezi că nu?

Cu toate astea, Tom nu se simțea în apele lui și era neliniștit văzând că Joe, abătut, îi dădea înainte cu îmbrăcatul. Și pe lângă asta, să-l vezi și pe Huck posomorit, urmărind stăruitor din ochi pregătirile de plecare ale lui Joe și păstrând o tăcere care nu era a bună. Peste puțin, fără o vorbă de despărțire, Joe porni prin apa mică a bancului către malul celălalt. Lui Tom îi pieri curajul. Se uită pieziș la Huck. Neputînd să-i înfrunte privirea, Huck lăsă ochii în jos. Apoi spuse:

— Și io vreau să plec, Tom; și-așa eram singuri, acu' o să fie și mai rău. Hai să plecăm și noi, Tom!

— Nici nu mă gândesc. N-aveți decât să plecați! Eu ram în.

— Tom, io parcă tot aș pleca.

— Poftim, n-ai decât, cine te oprește?

Huck începu să-și culeagă boarfele risipite pe jos.

— Tom, ar fi bine să vii și tu. Hai, stai nițel și te mai gândește. Când ajungem la mal, o să te așteptăm.

— Puteți s-așteptați mult și bine! Am terminat cu voi!

Huck porni la drum, mâhnit. Tom sta și se uita după el. O dorință aprigă de a-și lepăda mândria și a pleca și el îi dădea ghes. Nădăduia că băieții se vor opri, dar ei mergeau încet înainte, prin apa mică a bancului. Deodată, Tom își dădu seama că în jurul lui se lasă o mare liniște și singurătate. Dete o ultimă luptă cu mândria lui, apoi se repezi după ceilalți, zbierând cât îl ținea gura:

— Stați! Stați! Să vă spun ceva!

Joe și Huck se opriră numaidecât și-și întoarseră fețele spre el. Când îi ajunse, Tom începu să-și dezvăluie secretul, în timp ce ei îl ascultau posomorîți. Dar în clipa când și-au dat în sfârșit seama ce urmărea, s-au pornit să chiuie ca nebunii, strigând că e „grozav!” și că de le-ar fi spus de la început, n-ar mai fi plecat”. Tom se dezvinovăți într-un fel oarecare, dar adevăratul lui motiv fusese teama că nici secretul acesta n-ar fi fost în stare să-i mai țină mult alături de el; de aceea îl și păstrase drept ultimă ispită.

Băieții se întoarseră voioși înapoi și se puseră iarăși din toată inima pe joacă, vorbind întruna de planul nemaipomenit al lui Tom și admirându-i istețimea. După o gustare aleasă, alcătuită din ouă și pește, Tom spuse că acum avea chef să învețe să fumeze. Lui Joe îi plăcu ideea și mărturisi că și el ar voi să încerce. Așa că Huck fabrică repede pipe și le umplu. Ageamiii ăștia nu fumaseră în viața lor decât țigări din foi de viță, care te pișcă la limbă, țigări nevrednice de bărbați.

Se tolăniră pe iarbă, sprijiniți în coate și începură să pufăie, cam stângaci și grijulii. Fumul avea un gust nesuferit și-i cam îneca, dar Tom spuse:

— A, păi e ușor de tot! Dacă știam eu că atâta-i, de mult învățam să fumez.

— Și eu la fel — făcu Joe. E-o nimica toată.

— Zău așa, de câte ori nu mă uitam la lumea care fuma și ziceam în gândul meu: Ce n-aș da să pot și eu să fumez! Și habar n-aveam că pot —spuse Tom.

— Și eu tot așa ziceam. Spune tu, Huck, dacă nu ziceam și eu așa. Să spuie Huck.

— Îhî, de multe ori a zis și el tot așa — confirmă Huck.

— Da' eu? spuse Tom. Eu am zis așa de o mie de ori. Odată, când eram devale la abator, mai ții minte, Huck? Era și Bob Tanner când am zis așa, și Johny Miller și Jeff Thatcher, ce, nu mai ții minte, Huck, când am zis atunci așa?

— Îhî, țiu, cum să nu țiu —aprobă Huck. Era taman o zi după ce pierdusem bila aia albă. Ba nu, era c-o zi-nainte!

— Așa, vezi, nu v-am spus eu? zise Tom. Vezi că Huck ține minte!

— Eu zic c-aș putea să trag toată ziua din lulea — spuse Joe. Mie unuia nu-m[^] face rău.

— Nici mie —spuse Tom. Toată ziua aș putea să fumez, da' fac prinsoare că Jeff Thatcher n-ar putea.

— Jeff Thatcher! Păi ăla s-ar da peste cap din două fumuri. Să poftească încoa', să-ncerce, că vede el pe dracu'...

— Te crez, da' Johny Miller? Aș vrea să-l văz pe Johny Miller trăgând din lulea.

— Ala? făcu Joe. Păi ăla, numa' să-i dea fumul pe la nas și cade jos.

— Ihî, Joe, chiar așa... Auzi? Ce n-aș da să ne vază băieții acuma!

— Da' eu!

— Auziți, mă băieți, voi să nu spuneți nimica, ș-o-dată, când sânt strânși toți, viu eu la tine și zic: „Mă Joe, n-ai o pipă? Că n-am mai fumat de nu știu când!” Și tu zici, așa-ntr-o doară, scârbit: „Cum să nu, am... am luleaua veche și mai am una, da' nu-ș-cum, e cam prost tutunu',fir-ar al dracului...” Și eu de colo:„Las-că nu-i nimica, numa' tare să fie”. Și pe urmă tu scoți lulelele din buzunar și am îndoii ni le aprindem așa, tacticos; să vezi cum o să se mai zgâiască ăia la noi!

— Mă, să fie-al dracului, să vezi ce-o să ne mai râdem, Tom. Abia aștept!

— Da' eu! Și după aia le spunem c-am învățat când eram la piraterie și să vezi ce rău o să le pară că n-au fost și ei cu noi!

— Te crez! Pui mâna-n foc c-o să moară de necaz!

Și-așa o țineau întruna. Dar de la o vreme, conversația începu să cam lânzezească, să se destrame. Tăcerile se lungeau, băieții scuipau uimitor de des. Fiece por din gură se prefăcuse într-o fântână țîșnitoare. Abia mai pridideau să-și descarce depozitele de sub limbă, destul de rapid pentru a împiedica o inundație; în ciuda tuturor eforturilor, tot le mai alunecau valuri de salivă pe gâtje și de fiecă dată urmau opintiri subite. Amândoi băieții arătau acum foarte palizi și nenorociți. Lui Joe începură să-i tremure degetele și-i căzu luleaua din mână. În curând pică și a lui Tom. Amândouă fântânile țâșneau cu vehemență, amândouă pompele lucrau din plin la descărcare, într-un târziu Joe zise cu glas stins:

— Mi-am pierdut briceagul. Ar trebui să mă duc să-l caut.

Tom spuse cu buze tremurătoare, dar cu o intonație demnă:

— Îți ajut și eu. Du-te tu într-acolo și eu o să caut la izvor. Nu, Huck, nu-i nevoie să vii și tu, o să-l găsim noi.

Așa că Huck șezu iar jos și așteptă timp de un ceas. După aceea, începu să i se urască singur și merse să-și caute tovarășii. Erau amândoi în pădure, însă la o mare depărtare unul de altul. Amândoi erau foarte galbeni la față și aproape adormiți. Dar ceva îi spunea lui Huck că de vor fi avut vreo supărare, scăpaseră între timp de ea.

Nu prea au fost vorbăreți în seara aceea la cină. Aveau o privire sfioasă, și când Huck își umplu luleaua după masă și se pregăti să le umple și pe ale lor, ei spuseră că nu prea le era bine și că preferau să nu fumeze, nu-ș-ce dracu mîncaseră la prânz și nu le priise.

CAPITOLUL XVII

PE LA MIEZUL NOPTII Joe se deșteaptă și-i strigă și pe ceilalți. Se lăsase o zăpușeală apăsătoare, care părea să prevestească ceva. Băieții se ghemuiră laolaltă, aproape de tovărășia prietenoasă a focului, cu toate că în aerul fără de suflare mocnea o căldură înăbușitoare. Ședeau nemișcați și așteptau cu încordare. Dincolo de văpaia focului bezna înghițise totul. Curând scăpară pe cer, în zare, o flacără tremurătoare, luminînd o clipă, tulbure, frunzișul și pierind; peste puțin timp, alta, mai puternică. Și iar alta. Apoi un vaier slab șuieră printre ramurile pădurii și băieții simțiră o adiere trecătoare pe obraji și se înfiorară că trecuse

Duhul Noptii. Urmară câteva clipe de liniște. Deodată o fulgerare stranie schimbă noaptea în zi, dând în vileag, cât se poate de limpede, fiecare firicel de iarbă care creștea la picioarele lor. Și mai dădu în vileag trei fețe albe care tresăriseră de frică. Un șir de bubuituri se rostogoli bufnind din ceruri și se pierdu duduind înfundat în depărtare. O pală de aer rece trecu, stârnind frunzișul și viscolind cu fulgi albi de cenușă în jurul focului. Altă văpaie aprigă lumină orbitor pădurea și în aceeași clipă un trăsnet cumplit păru să sfâșie vârfurile copacilor, chiar deasupra capetelor băieților. Se agățară unul de altul, cuprinși de spaimă, în bezna groasă ce se lăsase iar. Câteva picături mari de ploaie căzură răpăind pe frunze.

— Fuga, băieți, la cort! strigă Tom.

Au sărit repede și-au luat-o la goană, poticnindu-se în rădăcini, încâlcindu-se în bălării, alergând care-n-cotro. Un vânt năprasnic mugea printre arbori. Unul după altul zvâcneau fulgerele orbitoare, urmate de bubuituri prelungi care-ți luau auzul. Și-acum începu să toarne cu găleata, udându-i până la piele, iar vîntul sălbatic, care tot creștea, mâna cu șfichiul trâmbie de ploaie de-a lungul pământului. Băieții se strigau unul pe altul, dar glasurile lor se înecau în mugetul vîntului și în exploziile trăsnetelor. Totuși, după ce rătăciră așa câțva vreme, au nimerit în cele din urmă, unul câte unul, în adăpostul cortului, pătrunși de frig, înspăimântați, cu hainele șiroid de apă. Dar bine că se regăsiseră; în astfel de clipe grele era mare lucru să nu fii singur. Nu puteau vorbi, chiar dacă celelalte zgomote le-ar fi dat pas, fiindcă prelata cea veche a cortului se zbătea cu furie. Furtuna tot sporea fără încetare și în curând prelata se smulse din legături și zbură, dusă de vijelie. Băieții se prinseră da mâini și izbutiră să fugă, căzând adesea și alegându-se cu o sumedenie de cucuie, până sub adăpostul unui stejar bătrân de pe malul râului. Acum furtuna se dezlănțuise la culme.

Sub văpaia neîncetată a fulgerelor care brăzdau cerul, totul se desprindea în contururi limpezi, deslușit și fără umbre; copacii încovoiați, șuvoiul năvalnic și înspumat al fluviului, stropii de spumă țâșnind din valuri. Liniile nelămurite ale râpelor înalte de pe celălalt mal mijeau printre norii călători și prin urzeala piezișă a ploii. La răstimpuri dese câte un copac uriaș, istovit de împotrivire, se prăvălea trosnind printre tufișurile tinere, iar trăsnetele se țineau lanț acum, cu izbucniri de explozie, care-ți sfâșiau urechile cu zgomotul lor năprasnic, strident, nespus de înspăimântător. Furtuna culmina într-o sforțare fără pereche ce părea că vrea, în aceeași clipă, să sfâșie în bucăți insula întregă, s-o mistuie în flăcări, s-o înece până în vârfurile copacilor, s-o spulbere, și să asurzească orice vietate de pe cuprinsul ei. Pentru niște copilandri, departe de-acasă, era cumplit să petreacă afară o asemenea noapte.

Dar în cele din urmă bălălia se sfârși, puterile dușmane se retraseră, cu amenințări și mormăieli tot mai slabe, și pacea își reluă domnia. Băieții se întoarseră la tabără cu inima strânsă. Descoperiră însă că tot aveau pentru ce să fie bucuroși, căci sicomorul cel mare care

le slujise de adăpost culcușurilor era acum o ruină, fiind fărâmat de trăsnet; noroc că se aflaseră departe de el când se întâmplase nenorocirea.

Totul era inundat în tabără, firește și focul, căci fuseseră niște flăcări nehibzuiți, ca toți cei de-o seamă cu dânșii, și nu prevăzuseră nimic împotriva ploii. Iată o pricină de deznădejde, îi pătrunseseră ploaia și irigații până-n măduva oaselor. Se jeluiră amar, descoperiră însă curând că focul mâncase atâta, pe dedesubt, din bușteanul cel mare ce-i slujea de adăpost (în locul unde arcuia în sus, depărtându-se de pământ), încât un lat de palmă ori două scăpase de udătură și păstrase puțină spuză.

Se trudiră răbdători, până ce, cu bucățele de scoarță de copac adunate de sub buștenii adăpostiți, izbutiră să ațâțe iar focul. Apoi îngrămădiră crengi uscate, până făcură un rug care trosnea zdravăn, și iarăși li se umplură inimile de voie bună. După ce zvântară slănină și se ospătară, șezură până dimineața lângă foc, tot înflorind și slăvind peripețiile de la miezul nopții, căci nu era jur împrejur nici un locșor uscat unde ar fi putut dormi.

Când soarele își strecură cele dintâi raze până la ei, îi cuprinse o toropeală și se duseră pe plaja bancului de nisip, unde se tolăniră să doarmă. Curând însă soarele începu să dogorească atât de tare, încât, mahmuri, se sculară și se duseră să-și pregătească gustarea de dimineață. După ce mâncară, se simțiră greoi, cu încheieturile țepene și năpădiți iarăși de un ușor dor de casă. Tom desluși semnele și se strădui să-i învieze pe pirați cum se pricepea mai bine. Dar nu le păsa nici de bile, nici de circ, nici de scăldat, de nimic. Tom le aminti de secretul lor strașnic și trezi o rază de veselie. Cât dăinui, se grăbi să le stârnească interesul pentru un plan nou, anume: să lase baltă câțva vreme pirateria și, ca variație, să se facă piei-roșii. Această idee îi ademeni. Așa că nu trecu mult și, goi-puşcă, vărğați din cap până în picioare cu nămol negru, ca niște zebre, fiecare din ei o căpetenie, firește, dădeau goană prin pădure, să atace o colonie engleză.

Curând s-au despărțit în trei triburi dușmane, care zvâcneau din ascunzători, atacându-se unul pe altul și cu înfiorătoare răcnete războinice, ucigându-se și scalpându-se cu miile. Fu o zi sângeroasă, așadar mulțumitoare.

Către vremea cinei s-au strâns în tabără, flămânzi și bucuroși. Dar iată că se ivea o dificultate: indienii vrăjmași nu puteau frânge laolaltă pâinea ospitalității, fără să facă pace mai întâi, și asta era absolut imposibil, dacă nu fumau împreună „pipa păcii”. Niciodată nu auziseră de vreun alt procedeu. Doi dintre sălbatici aproape că ar fi preferat să fi rămas pirați. Dar cum altă cale nu era, au cerut pipa, căutând să pară cât mai bucuroși, și au tras din ea, precum se cuvenea, trecându-și-o unul altuia. Băgau de seamă că fusese o idee bună să se sălbăticească, căci iată, se aleseseră ! cu ceva: acum puteau fuma nițeluș, fără să fie nevoiți să plece după aceea în căutarea unui briceag pierdut. Nu li se făcu chiar atât de greață, încât să se simtă cu adevărat rău. Nu erau proști să se lipsească, din lene, de o perspectivă atât de promițătoare. Dimpotrivă, făcură cu prudență exerciții care, după cină, se vădiră încununat de un real succes. Petrecură astfel o seară de bucurie și de triumf. Erau mândri și fericiți de noua lor cucerire. Să-i lăsăm să fumeze, să flecărească și să se laude, căci deocamdată nu mai avem nevoie de dânșii.

CAPITOLUL XVIII

IN TIRGUȘOR, ÎNSĂ, NU ERA NICI URMA DE VESELIE, în acea pașnică după-amiază de sîmbătă. Cu mare jale și cu multe lacrimi familia Harperilor și aceea a mătușii Polly îmbrăcaseră veșminte de doliu. O liniște neobișnuită se așternuse peste tot târgul, la drept vorbind destul de liniștit de felul lui. Târgoveții își vedeau de treburi cu un aer distrat și nu prea vorbeau; în schimb, oftau adesea. Vacanța de duminică le părea copiilor o povară. Jocurile lor erau lipsite de voieșie și încetul cu încetul le lăsau baltă.

În acea după-amiază Becky Thatcher se plimba abătută prin curtea pustie a școlii, cu sufletul plin de melancolie.

Dar nici acolo nu găsea nimic care s-o mîngâie. Își vorbea sieși: „Ah, de-aș fi păstrat bumbul lui de alamă! Acum n-am nimic care să-mi aducă aminte de el!” și un hohot de plîns i se înecă în gât.

Curînd se opri locului și își spuse: „Chiar aci a fost. Ah, dac-ar fi sa se mai întîmple vreodată, n-aș mai vorbi așa pentru nimic în lume! Dar acum el s-a dus; și n-o să-l mai văd toată viața, niciodată, niciodată n-o să-l mai văd!”

Ghidul acesta o făcu să-și piardă cumpătul pe de-a-ntregul; rătăci mai departe, cu șiroaie de lacrimi pe obraji.

O ceată întreagă de băieți și fete, tovarăși de joacă de-ai lui Tom și Joe, trecu pe lângă gardul școlii. Se opriră să privească peste uluci, povestind cu evlavie despre câte nu făcuse Tom când îl văzuseră pentru ultima dată și cum spunea Joe cutare sau cutare lucru de nimic (care acum vedeau ei bine ca fusese plin de-un teribil înțeles profetic). Fiecare dintre vorbitori arăta spre locul unde stătuseră atunci cei dispăruți și apoi adăuga ceva cam în felul acesta: „Și eu stăm, uite-așa, cum stau acu', și el sta cu fața la mine, așa cum stai tu, uite-așa stăm de-aproape unu' de altul, și el dat' a zâmbit, uite-așa, și atunci parcă m-a trecut un fior, nu știu cum să-ți spui, măi, era ceva așa, grozav, dar mie nu-mi da-n gând ce-nseamnă firește, abia acuma-mi dau seama!”

Apoi urmă o controversă aprinsă spre a se stabili care anume dintre băieții îi văzuseră pentru ultima dată pe răposați, și mulți aspirară la această tristă distincție, aducând dovezi mai mult sau mai puțin autentice. Când în cele din urmă rămase hotărât care dintre dânșii îi văzuseră cu adevărat pentru cea din urmă oară și schimbaseră cu ei cele din urmă cuvinte, acei fericiți își luară un aer de importanță sacră, în timp ce toți ceilalți se zgâiau la ei și-i invidiau.

Un biet băiat, care nu se putea făli cu o amintire mai măreață, spuse, cu vădită mândrie în glas:

— Dacă vreți să știți, mie Tom Sawyer mi-a tras odată o chelfăneală!...

Această năzuință către glorie nu fu luată în seamă. Mai toți băieții puteau spune la fel, ceea ce cobora prea de tot prețul distincției. Ceata se îndepărtă, zăbovind din loc în loc și tot evocând, cu glasuri pătrunse de venerație, amintiri despre eroii dispăruți.

A doua zi de dimineață, când se sfârși lecția școlii de duminică, clopotul începu să bată domol, ca pentru pomenirea morților, și nu repede ca de obicei. Era o zi de sărbătoare foarte tăcută, și acel sunet jalnic părea în armonie cu liniștea meditativă ce domnea peste întreaga fire. Târgoveții începură să se adune, zăbovind câte puțin în tindă, pentru a schimba în șoaptă câteva cuvinte despre tragicul eveniment, în biserică însă nu se auzeau șoapte; acolo, pe când femeile se adunau la locurile lor, doar foșnetul trist al rochiilor de doliu tulbura tăcerea.

Nimeni nu mai ținea minte când mai fusese atâta lume la biserică, în cele din urmă se lăsă o tăcere desăvârșită, ca- n preajma unui eveniment, o tăcere plină de așteptare — după care intră mătușa Polly, urmată de Si și de Mary și apoi de familia Harper. Cu toții erau în negru, din cap până-n picioare. Toți enoriașii, precum și bătrânul preot, se sculară respectuoși și rămaseră în picioare, până ce familiile nemângâiate luară loc în banca din față. Urmă o nouă tăcere de reculegere, străbătută la răstimpuri de sughițuri de plâns înăbușite. După aceea preotul întinse larg brațele și se rugă. Cântară cu toții un imn emoționant și-apoi preotul citi textul din evanghelie pe care-l alesese ca temă pentru predică: „Eu sânt învierea și Viața”.

În timpul predicii, preotul zugrăvi cu atâta măiestrie drăgălășeniile, purtările cuceritoare ale băieților pierduți și speranțele rare pe care le îndreptăteau, încât fiecare ascultător, recunoscând aceste portrete, simțea un junghi în inimă când își amintea că până în clipa aceea rămăsese mereu orb față de acele însușiri frumoase și că nu văzuse la bieții băieți decât cusu-ruri și năravuri. Preotul povesti de asemenea o mulțime de întâmplări înduioșătoare din viețile răposaților, întâmplări care toate dovedeau firea lor blândă și mărinimoasă, iar lumea vedea bine acum cât de înălțătoare și de frumoase erau acele fapte și-și amintea cu mâhnire că, la vremea când avuseseră loc, păruseră pozne de rând, care nu meritau decât nuiaua. Parohia era tot mai mișcata, pe măsură ce zguduitoarea poveste continua, până când, în cele din urmă, toată adunarea, deznădăjduită, se alătură bocetelor familiilor nemângâiate și alcătui un cor de jalnice sughițuri. Predicatorul însuși, dând frâu liber sentimentelor sale, plângea în amvon.

Sus, la galerie, se stârni un freamăt, pe care nimeni nu-l băgă în seamă. O clipă mai târziu ușa bisericii scârțâi. Preotul își ridică din batistă ochii, din care țâșneau șiroaie de lacrimi, și rămase încremenit! Una câte una, alte perechi de ochi priviră încotro privea preotul, pentru ca, în cele din urmă, aproape într-o pornire, parohia întregă să se ridice în picioare, holbându-se la cei trei băieți morți, care se apropiau de-a lungul cărării dintre bănci. Tom în frunte, după el Joe și în coadă Huck, cu hainele mai zdrențuite și mai mototolite ca oricând, cu capul plecat și zâmbind prostește.

Stătuseră ascunși în galeria nefolosită, ascultând predica la propria lor înmormântare! Mătușa Polly, Mary și Harperii se năpustiră asupra scumpilor lor regăsiți, înăbușindu-i cu sărutări și mulțumind întruna cerului, pe când bietul Huck sta stingherit, neștiind ce trebuie să facă și unde să se ascundă de atâtea priviri ce nu erau bucuroase să-l vadă.

După oarecare șovăială, o luă din loc, pe furiș, dar Tom puse mâna pe el și zise:

— Mătușă Polly, drept e asta? Nu se bucură nimeni că-l vede pe Huck?

— Firește, copile! Firește că mă bucur să-l văd, sărman băiețuș far' de mamă!

Atențiile drăgăstoase cu care îl copleșea acum mătușa Polly erau tocmai ce-i trebuia lui Huck ca să fie și mai fâstâcit ca înainte.

Deodată preotul strigă cât îl ținea gura:

— Lăudați pe Domnul, de la carele se revarsă asupra-ne toate bucuriile. Cântați! Haideți! din toată inima!

Și-așa făcură. Pe când psalmul al o sutălea se înălța triumfător din tot mai multe piepturi, zguduind grinzile vechi, Tom Sawyer piratul privea spre flăcăii invidioși din juru-i și mărturisea în inima lui că aceasta era clipa cea mai măreață din viața sa.

Pe când parohia păcălită se îmbulzea spre ieșire, spuneau cu toții că n-ar avea nimic împotriva să mai fie iar duși de nas ca niște caraghioși, numai pentru a mai auzi o dată cântat în așa chip psalmul o sută.

În ziua aceea Tom a luat mai multe ghionturi și mai multe pupături, după dispoziția schimbătoare a mătușii Polly, decât dobândise mai înainte într-un an întreg, și nici el nu știa prea bine care din ele arătau recunoștința către Dumnezeu și care dragostea pentru el.

CAPITOLUL XIX

ASTA FUSESE MAREA TAINĂ A LUI TOM; planul de a se înapoia acasă, împreună cu frații săi pirați și de a lua parte la propria lor înmormântare. Sâmbătă pe înserate trecuseră apa către malul dinspre statul Missouri, călare pe un buștean vâslind din mâini. Debarcaseră la vreo nouă kilometri mai la vale de târgușor, dormiseră până spre ziuă în pădurea din marginea târgului, iar apoi se furișaseră pe drumeaguri lăturalnice, sfârșindu-și somnul sus, în galeria bisericii, printre băncile stricate care zăceau acolo, vraște.

Luni, în timpul gustării de dimineață, mătușa Polly și Mary se arătară foarte drăgăstoase cu Tom și foarte atente față de dorințele lui.

Se vorbi cu mult mai mult ca de obicei. Cu acest prilej, mătușa Polly spuse:

— De, Tom, nu zic că n-a fost o glumă strașnică, să lăsați să se perpelească o lume-ntreagă, aproape o săptămână în șir, ca să vă distrați voi, băieții, da-i păcat că te-a răbdat inima să mă lași pe mine să mă amarase atâta. Dacă ai putut trece apa pe-un buștean, ca să te duci la înmormântarea ta, puteai s-o mai treci și-altă dată, ca să-mi dai de știre că nu ești mort, ci doar fugit de-acasă.

— Da, zău, Tom, c-ai fi putut să faci asta —spuse Mary —și cred c-o și făceai, dacă-ți dădea prin gând.

— Ai fi făcut-o, Tom? Întrebă mătușa Polly, luminându-se la față în așteptarea răspunsului. Hai, zi! Făceai asta dacă-ți da prin gând?

— Hm, de! Știu și eu? Ne-ar fi stricat tot planul.

— Tom, eu credeam că atâtica ții și tu la mine — spuse tușa Polly cu glas mârșnit, care-l făcu pe băiat să se simtă prost. Tot era ceva, dacă te gândeai măcar la una ca asta, chiar dacă până la urmă să zicem că n-o făceai.

— Lasă, mătușica, nu-i nimic, nu-ți fă inimă rea din atâta lucru —sări Mary —nu știi cât de zăpăcit e Tom? Totdeauna se pripește și de-aia nu-i dă prin gând să facă ce trebuie.

— Cu atât mai rău! Lui Sid i-ar fi dat în gând! Și nu numai atât, dar Sid chiar c-ar fi venit să-mi dea de știre. Tom, când o să-ți aduci aminte odată și-odată o să fie prea târziu, și o să-ți pară rău că n-ai ținut mai mult la mine și că nu te-ai purtat mai bine, când ți-ar fi fost atât de ușor.

— Mătușico, de ce vorbești așa, știi foarte bine că țin la tine —spuse Tom.

— Aș ști mai bine dac-ai dovedi-o prin purtările tale. '

— Acum îmi pare rău că nu mi-a dat prin gând — zise Tom, cu glas de căință —da' să știi că într-o noapte te-am visat. Tot e ceva, nu?

— Mare lucru nu e, să viseze știe și cotoiul, dar tot e mai bine ca nimic. Și ce-ai visat?
— Uite, miercuri noaptea am visat că tu ședeai colo lângă pat și Sid ședeai pe lada de lemne, și Mary alături de el.

— Așa și ședeam. Așa ședem totdeauna, îmi pare bine că-n visele tale ți-ai adus aminte măcar de atâta lucru. .

— Și mai visam că era aci și mama lu' Joe Harper.

— Ce vorbești?! Chiar c-a fost aci! Și ce-ai mai visat?

— A, o groază. Da' acu', abia mai mi-aduc aminte.

— Ei, haide, încearcă să-ți amintești! Nu poți?

— Parcă mi se pare că vântul, vântul era să stingă-ă-ă...

— Silește-te să-ți amintești, Tom! Gândește-te bine! Adevărat că vântul era să stingă ceva; hai spune, ce?

Tom își apăsă degetele pe frunte, o clipă plină de înfrigurare, și-apoi spuse:

— Acu' știu! Acu' știu! Luminarea era s-o stingă!

— Doamne, fie-ți milă de păcatele noastre!... Hai, Tom, zi-nainte!

— Și mi se pare că atunci ai zis așa: „Da' ce s-a-n-tîmplat? Ușa aia mi se pare că s-a...”

— Hai, zi, Tom!

— Stai, lasă-mă, să-mi aduc aminte... lasă-mă numa' nițel. Da, da, ai spus că ți se pare că s-a deschis ușa.

— E-adevărat, cum stau acu' aci, așa am spus! N-am spus așa, Mary? Hai, zi!

— Și-atunci, și-atunci... de, parcă n-aș fi chiar așa sigur —da' parcă mi se pare că l-ai trimis pe Sid să... să... să...

— Ai? Ai? Haide, zi! Ce l-am trimis pe Sid să facă? Ce l-am trimis pe Sid să facă, Tom? Ce l-am trimis să facă?

— L-ai trimis să... l-ai trimis... a, da, l-ai trimis să-nchidă ușa!

— Doamne sfinte! Să-mi spuie cineva că nu crede în vise! N-am mai auzit una ca asta de când trăiesc! Trebuie să-i spun numaidecât Serenei Harper. S-o văz acu' pe unde scoate cămașa, cu trâncăneala ei despre „superstiții”! Hai, Tom, zi-nainte!

— Da, acuma-mi amintesc deslușit tot visul. După aia, tu ai zis de mine că nu-s rău, ci doar poznaș și neastâmpărat și că nu-mi dau seama ce fac, ca un mânz, parc-ai spus, sau așa ceva.

—:Da, așa am spus! Doamne, Dumnezeuule! Nemaipomenit ! Hai, zi-nainte, Tom!

— Și apoi ai început să plângi.

— Da, da, așa e. N-am plâns eu numai atunci... Ei, și după aia?

— După aia, a-nceput și doamna Harper să plângă și să spuie c-așa era și Joe al ei și că-i pare rău că-l bătuse pentru motiv cum c-ar fi șterpelit smântâna, care-o aruncase ea cu mâna ei.

— Tom! Să știi că intrase-n tine Duhu' sfânt și te făcuse proroc! Da, zău! Să știi c-așa e! Doamne sfinte. Hai, zi-nainte, Tom!

— După aia, Sid a zis... Sid a zis...

— Eu nu cred c-am zis ceva —spuse Sid.

— Ba da, ai zis ceva, Sid —spuse Mary.

— Tăceți din gură și lăsați-l pe Tom să povestească! Spune, Tom, ce-a zis Sid?

— A zis, mi se pare c-a zis, că poate mi-e mai bine acolo unde sânt, dar că să fi fost și eu mai cuminte...

— Auziți? Chiar așa a spus, cuvânt cu cuvânt!

— Și tu l-ai repezit.

— Te cred că da! Trebuie c-a fost un înger al Domnului aci printre noi! Sigur c-a fost un înger în vreun ungher.

— Și doamna Harper a povestit cum a speriat-o Joe c-o pocnitoare și tu ai povestit chestia cu Peter și cu „Moartea durerilor”...

— Da, da, chiar așa e!

— Și-apoi ați mai vorbit o grămadă... cum căutau oamenii prin apă ca să ne găsească, și despre înmormântarea care avea să fie duminică, și-apoi tu și cu doamna Harper ați plâns una-n brațele alteia, și-apoi ea a plecat.

— Chiar așa a fost? Chiar așa a fost! E adevărat precum stau aci pe locșoru' ăsta! Tom, de față să fi fost și nu puteai să spui mai aiudoma! Și-apoi? Hai, zi, Tom!

— Și-apoi se făcea că te rugai pentru mine. Te vedeam și auzeam fiecare cuvînțel pe care-l rosteai. Și-apoi te-ai culcat, și eu eram atâta de mâhnit, c-am scos din buzunar o coajă de sicomor și-am scris pe ea: „Nu suntem morți, ci doar am plecat să ne facem pirați” și-am pus coaja pe măsută lângă luminare, și când m-am uitat la tine, era atâta bunătate pe fața ta, cum dormeai așa, că se făcea că m-am apropiat și te-am sărutat pe gură.

— Zău, Tom, zău că m-ai sărutat? Toate ți le iert pentru asta! Și se repezi să-l îmbrățișeze pe băiat, strângându-l la piept, mai să-l înăbușe, pe când el se simțea cel din urmă dintre păcătoși.

— Foarte frumos din partea lui, cu toate că n-a fost decât un vis —bombăni Sid ca pentru sine, dar destul de tare ca să fie auzit.

— Taci din gură, Sid! Omu' face-n vis ce-ar face și treaz. Uite coala un măr mare, domnesc, pe care-l păstram pentru tine, Tom, la caz că te mai gălesc j' acu' hai și du-te la școală! Sânt recunoscătoare bunului Dumnezeu, părintele nostru al tuturor, că te am iarăși lângă mine, carele îndelung răbdător este și iertător cu cei ce cred în el și-i ascultă poruncile, cu toate că Domnul știe că-s nevrednică, dar vezi că de-ar fi numai ai vrednici blagosloviți cu îndurarea lui și dac-ar fi să-i simtă numai aceia mâna ajutătoare, când e de trecut un hop greu, prea puțini s-ar bucura în această vale a plângerilor și puțini ar intra în pacea Domnului, când va să vie noaptea cea lungă. Hai, duceți-vă, Sid, Mary, Tom, cărați-vă, destul m-ați bătut la cap. Copiii s-au dus la școală, iar bătrâna, la doamna Harper, ca să-i povestească visul minunat al lui Tom. Sid fu destul de înțelept, încât să nu rostească tare ce era în gândul lui, pe când ieșea din casă. Și anume:

„Cam străvezie poveste. Așa vis lung și fără nici o greșeală!”

Ce mai erou devenise Tom! Acum nu mai umbla țopăind sau sărind ca un cal năvălaş, ci cu pas legănat și plin de demnitate, cum se cuvenea unui pirat care simțea ochii lumii ațintiți asupra-i. Vezi bine c-așa era. Începea el să nu dea atenție privirilor și vorbelor care se schimbau când trecea el, dar le sorbea cu nesaț și toate îl ungeau la inimă. Băieții mai mici se îmbulzeau pe urmele lui, mîndri de a fi văzuți cu el și răbdați pe lângă dânsul, de parc-ar fi fost toboșarul unei defilări sau elefantul care conduce menajeria când intră în târg. Băieții de-o seamă cu el se făceau a nu ști că fusese plecat, dar în sinea lor se prăpădeau de invidie.

Ar fi dat orice să aibă pielea lui oacheșă și tăbăcită de soare și faima lui strălucită. Tom însă nu s-ar fi lipsit de ele nici în schimbul unui circ întreg.

La școală, copiii făceau atâta caz de el și de Joe, sorbindu- i din ochi cu atâta admirație, încât nu trecu mult și celor doi eroi nici cu prăjina nu le-ai mai fi putut ajunge la nas. Începură să povestească nesățioșilor ascultători peripețiile prin care trecuseră, dar povestea nu avea decât început, sfârșit era puțin probabil să aibă vreodată, cu o închipuire bogată ca a lor. Iar când în cele din urmă și-au scos lulelele și-au început a se plimba, pufăind cu seninătate, gloria lor ajunse la apogeu.

Tom hotărî că acuma putea să nu-i mai pese de Becky Thatcher. Gloria îi ajungea. Va trăi pentru glorie. Acum că el ajunsese o persoană atât de sus-pusă, poate că ea va voi să se împace. Foarte bine, n-avea decât! O să vadă ea că știa și el să fie nepăsător. Curând sosi și Becky. Tom se făcu că n-o vede. Se îndepărtă și, alăturându-se unei cete de băieți și fete, începu să povestească. Băgă de seamă că ea alerga veselă de colo până c(lo, cu fața îmbujorată și cu ochii jucăuși, făcându-se că-și fugărește colegii și râzând cu hohote când prindea pe câte unul. Nu-i scăpă faptul că prindea mereu pe câte cineva chiar în apropierea lui, și că de fiecare dată arunca spre el o privire plină de tâlc. Aceasta-i mulțumea din plin păcătoasa lui vanitate, și în loc să-l împace, îl întărită și mai mult. Acum evita cu tot dinadinsul să se trădeze că o știe în apropiere. În cele din urmă, ea încetă să mai zburde. Se plimba nehotărâtă de colo până colo, scoțând uneori câte-un suspin și aruncând către Tom priviri furișe, pline de așteptare. Observă că Tom vorbea cu Am Lawrence mai mult decât cu oricine, îi trecu un junghi prin inimă, se simți deodată neliniștită, stânjenită. Încercă să plece, dar picioarele o trădau; în loc să se depărteze, se dădea mai aproape de grupul în care se afla Tom.

Cu vioiciune prefăcută, îi spuse unei fete care stătea chiar lângă el:

— Bine, Mary Austin, răutate ce ești, cum de n-ai venit la școala de duminică? — Sigur c-am venit. Nu m-ai văzut?

— Nu te-am văzut! Unde ședeai?

— Cu clasa domnișoarei Peters, unde șed totdeauna. Eu te-am văzut pe tine.

— Nu, zău! Ce curios! Eu nu te-am văzut deloc. Am vrut să-ți vorbesc de-o serbare...

— A, ce bine! Cine-o dă?

— Mămica o dă pentru mine.

— A, bravo, sper că o să mă chemi și pe mine.

— Mai e vorbă! Serbarea-i dată pentru mine. O să chem pe oricine vreau eu să vie, și bineînțeles că vreau să vii și tu.

— Ce bine! Când o să fie?

— Curând. Poate că în preajma vacanței.

— A, ce bine-o să petrecem! O să chemi toate fetele și toți băieții?

— Da, pe toți care-mi sânt prieteni, sau care vor să-mi fie, și pe furiș îi aruncă o privire lui Tom. El însă vorbea mai departe cu Am Lawrence, povestindu-i despre îngrozitoarea furtună de pe insulă și cum izbise trăsnetul sicomorul cel mare, de-l „făcuse praf”, în timp ce el, Tom, era „la trei pași”.

— A, ce frumos o să fie! Eu pot să vin? Întrebă Gracie Mii ler.

— Da.

— Dar eu? sari și Sally Rogers.

— Da.

— Și eu? Întrebă Suzy Harper. Și Joe? —

Firește.

Așa întrebare pe rând, bătând bucuroși din palme. După ce toți din grup se rugaseră să fie invitați, Tom întoarse cu răceală spatele, și povestind mai departe, plecă, luând-o cu el pe Am.

Bieteii Becky îi tremurau buzele și-i dădură lacrimile. Ascunse aceste semne sub o veselie silită și continuă să ciripească cu vioiciune. Dar gândul la serbare pierduse orice farmec și nimic nu o mai interesa. Căută să plece cât mai repede, ca să se ascundă și să-și verse focul plângând, după obiceiul femeilor. Apoi șezu posomorită, rănită în mândria ei, până ce sună clopoțelul. Atunci se ridică, cu o privire răzbunătoare în ochi, își scutură cozile lungi și spuse că știe ea ce-o să facă.

În recreație, Tom continuă flirtul cu Am, grozav de bucuros că găsisese un plan atât de isteț! Nu-și mai găsea locul; voia să dea de Becky și s-o rănească jucând teatru în fața ei. Dar când în cele din urmă o zări, însuflețirea îi scăzu brusc. Becky ședea, foarte bine dispusă, pe o bancă mică din spatele școlii, cu Alfred Temple alături. Se uitau amândoi la niște poze; erau atât de absorbiți și își țineau capetele atât de alăturate deasupra cărții, încât păreau că nu mai știu de nimic altceva pe lume. În vinele lui Tom începu să fiarbă gelozia. Acum suferea, căindu-se amarnic că dăduse cu piciorul prilejurilor de împăcare oferite de Becky. Își zise că a fost un nerod, și câte și mai câte — toate vorbele de ocară ce-i treceau prin cap. Îi venea să plângă de necaz. Iar Am, în timp ce se plimbau, continua să vorbească, însuflețită și fericită. Lui Tom însă îi înțepenise limba în gură. Nici nu auzea ce spunea Am și de câte ori fata se oprea așteptând un răspuns, el doar bâlbâia câte o încuviințare stângace, nimerind-o de cele mai multe ori ca nuca-n perete.

O lua mereu spre spatele școlii, ca și cum ar fi vrut să-și pună sare pe rană, privind scena aceea nesuferită. Făcea ce făcea și tot acolo ajungea. I se suia sângele la cap, când vedea că lui Becky Thatcher nu-i păsa de el, de parcă nici n-ar fi fost pe lume. Fata însă îl vedea; ea știa foarte bine că e pe cale să câștige bătălia și se bucura că suferă și el cum suferise ea. Flecăreala veselă a lui Am ajunsese de neîndurat. Tom dădu a înțelege că avea treburi serioase, niște lucruri care trebuiau neapărat rezolvate și că era cam târziu. Dar în zadar; fata ciripea înainte. Tom gândea: „Fir-ar a naibii, nu mai scap odată de ea!” Până la urmă plecă să vadă de acele treburi. Ea spuse, nevinovată, că va fi „p-aproape” la sfârșitul orelor de școală, în timp ce el o luă la fugă, fiindu-i ciudă pe dânsa.

„Oricare alt băiat — gândea Tom, sscrâșnind din dinți — oricare alt băiat din târg să fi fost, decât filfizonul ăsta de la Saint Louis, care se crede gătit cum nu mai e altul, și, mă rog, din aristocrație! Lasă, dom-le, nu degeaba ți-am tras eu o chelfăneală din prima zi când te-ai arătat în târgul ăsta, îți mai trag eu una să mă ții minte. Stai că-mi cazi tu în mână! Te aranjez eu...” ' ' Și executa pe rând toate mișcările cu care-ar fi snopit în bătaie pe-un băiat imaginar, trăgând pumni în aer, izbind cu piciorul în vânt, făcându-se că-i secate ochii.

„Aha, ți-a venit mintea la cap, ai? Zbieri să te las? Sate iert? Hai, marș acum, și să nu te mai prind altă dată...” Și astfel, snopeala închipuită luă un sfârșit care-l mai răcori nițel.

La amiază, Tom dădu fuga acasă. Nu mai putea îndura recunoscătoarea fericire a lui Am, iar cealaltă nefericire îi amăra și mai mult sufletul. Becky începu din nou să contemple pozele în tovărășia lui Alfred, dar cum minutele treceau încet ca melcul, fără ca Tom să apară și ea să-l vadă chinându-se, triumful începu să-i pălească. Fata pierdu orice interes pentru poze, luă mai întâi o înfățișare gravă, apoi distrată, și în cele din urmă melancolică. De vreo două-trei ori ciuli urechea la auzul unor pași, dar în zadar nădăjduia; Tom nu veni. În cele din urmă se simți cât se poate de nenorocită și se căi de a fi mers atât de departe. Bietul Alfred, văzând că o pierde, fără să știe pentru ce, exclama întruna:

— Vai, uite ce frumoasă e asta! Ia uită-te la asta! Ea, până la urmă, își pierdu răbdarea și-i spuse:

— la lasă-mă-n pace! M-am săturat de ele. O podidiră lacrimile, se sculă și plecă. Alfred se luă după ea, încercând s-o îmbuneze, dar ea izbucni:

— Pleacă și lasă-mă-n pace, n-auzi? Nu pot să te sufăr!

Băiatul rămase locului, întrebându-se mirat în sinea lui cu ce greșise. Nu-i spusese chiar ea că în toată pauza de la amiază se vor uita amândoi la poze? Ea își văzu de drum, plângând. Atunci Alfred intră îngândurat în clasa goală. Era supărat și totodată se simțea umilit. Nu-i fu greu să ghicească adevărul: fata îl folosise drept unealtă ca să se răzbune pe Tom Sawyer. Gândul acesta, odată încolțit în mintea lui, firește că nu făcu decât să sporească ura ce-o nutrea împotriva lui Tom. I-ar fi plăcut să găsească ceva ca să-l bage pe băiatul ăla la apă, fără ca el însuși să riște mare lucru. Atunci îi căzură ochii pe cartea de citire a lui Tom. Iată prilejul! Foarte mulțumit, deschise cartea la pagina unde era lecția din acea după-amiază și vărsă cerneală peste ea.

Becky aruncând chiar în acea clipă, îndărătul lui, o privire pe fereastră, îi văzu fapta. Se dete la o parte, ca el să n-o observe. Porni repede spre casă, cu gândul să-l caute pe Tom și să-i spună. Tom îi va fi recunoscător și supărarea lor va lua astfel sfârșit. Dar nu făcuse nici jumătate din drum, când își schimbă părerea, își aduse aminte de purtarea lui Tom față de dânsa, pe când vorbea de serbare, și gândul acesta o fripse la inimă și-o copleși de rușine. Se hotărî să-l lase să fie bătut, pentru foaia de carte stricată, și pe deasupra să-l urască veșnic.

CAPITOLUL XX

TOM SE ÎNTOARSE ACASĂ POSOMORÎT. De la primele vorbe pe care le rosti mătușă-sa, înțelese că nu era chip să scape de necazuri.

— Tom, îmi vine să te jupoi de viu.

— Da' ce-am făcut, mătușica?

— Prea destul! Auzi! Mă duc la Serena Harper, ca o neroadă, și mă apuc să-i povestesc bazaconia aia de vis al tău, gândind c-o s-o crează și ea... Și când colo auzi dumneata, aflu de la ea că-l iscodise pe Joe și aflase, nici mai mult nici mai puțin, cum c-ai fost aci în noaptea cu pricina și c-ai auzit tot ce am vorbit noi! Tom, nu știi ce-o să se aleagă de tine, dacă ești în stare să te porți așa! Ia închipuiește-ți și tu cum mă simt eu acum, când mă gândesc c-ai putut să mă lași să mă duc la Serena Harper și să mă fac de râs... și tu să nu spui o vorbă!

Iată că lucrurile să înfățișau sub o nouă lumină. Până acum, povestea scornită de dimineață îi păruse lui Tom o glumă bună și chiar foarte isteată. Acum i se părea ticăloasă și de prost gust. Tom lăsă capul în jos și o clipă nu știu ce să răspundă; apoi zise:

— Mătușica, îmi pare rău că te-am lăsat să te duci, da' nu mi-am dat seama.

— Vai, copile, niciodată nu-ți dai seama! Numai la tine și la năzbâtiile tale te gândești. Ca să vii cale lungă, noaptea, de la insula Jackson și pîn-aci să faci haz de supărarea noastră, și să-ți râzi de mine cu născocoala aia de vis, la asta te-a tăiat capul, da* ca să-ți fie milă de noi și să ne cruți de supărare, nici prin gând nu ți-a trecut!

— Mătușica, acum văd și eu c-a fost o ticăloșie, da' n-am făcut-o înadins, crede-mă. Și-apoi, în noaptea aceea, n-am venit ca să fac haz de voi.

— Da' pentru ce-ai venit?
— Ca să-ți spun să nu te amărăști din pricina noastră, că nu ne înecasem.
— Tom, aș fi cea mai fericită ființă de pe lume dac-aș putea crede c-ai avut asemenea gând bun, da' știi foarte bine că nu-i adevărat, și eu știu la fel de bine ca și tine, Tom.
— Mătușica, zău că asta am vrut să fac, să nu mă mișc d-aci dacă nu spui drept.
— Haide, Tom, nu minți, te rog din suflet! Minciuna-ți sporește păcatul de-o mie de ori.
— Da' nu mint, mătușica, spui drept. Am vrut să nu mai fii supărată, numa' d-aia am venit.

— Aș da orice ca să pot crede una ca asta, ți-ar răscumpăra o groază de păcate, Tom. Mai c-aș fi bucuroasă c-ai fugit și că te-ai purtat atât de rău. Da' cum să te crez? Că dac-ai fi vrut să-mi spui, îmi spuneai, nu-i așa, băiatule? :

— Vezi mătușica, după ce ai vorbit matale de înmormântare, mi-a dat în gând să ne întoarcem și să ne ascundem în biserică, și-atâta mi-a plăcut planul ăsta, că nu m-a răbdat inima să mă las de el. Și atunci am pus coaja înapoi în buzunar, și-am tăcut chitic.

— Care coajă?

— Coaja de copac pe care-ți scrisesem că ne-am făcut pirați. Mai bine te deșteptai când te-am sărutat, zău așa.

Pe fața mătușii se topiră liniile aspre și în ochi îi năvăli duioșia.

— Adevărat că m-ai sărutat, Tom?

— Dacă-ți spui că te-am sărutat!

— Ești sigur, Tom?

— Te-am sărutat, mătușica, crede-mă, dacă-ți spui...

— Și de ce m-ai sărutat, Tom?

— Fiindcă mi-erai tare dragă, cum gemeai așa prin somn, și-mi părea rău de tine.

Vorbele băiatului păreau sincere. Bătrânica nu-și putu ascunde un tremur în glas când zise:

— Mai sărută-mă o dată, Tom!... și-acu' fă bine și șterge-o la școală și nu mă mai necăji. Cum ieși pe ușă Tom, mătușa Polly dădu fuga la un dulap și scoase o zdreanță de surtuc, fostul costum de pirat al lui Tom. Stătu cu surtucul în mână și-și zise:

„Nu, nu mă-ncumet. Bietu' băiat... — eu zic c-a mințit, da' e-o minciună pornită dintr-o inimă bună. Dumnezeu să i- o răsplătească, ce bine mi-a făcut! Nădăjduiesc c-o să-l ierte Domnul, știu bine c-o să-l ierte. Da' eu mai bine să nu mă-ncredințez că-i minciună. N-o să mă uit...”
Puse la loc surtucul și rămase o clipă pe gânduri.

De două ori întinse mâna să ia haina și de fiecă dată iar se stăpâni. A treia oară, își făcu curaj, zicându-și: „E-o minciună nevinovată, e-o minciună de copil bun, n-o să-mi fac sânge rău.” Căută în buzunarul surtucului. O clipă mai târziu, citea coaja de copac a lui Tom printr-un vâl de lacrimi și-și spunea:
„L-as ierta pe băiat acu', să fi făptuit și o mie de păcate!”

CAPITOLUL XXI

ÎN AȘA FEL ÎL SĂRUTASE MĂTUȘA POLLY PE TOM, că parcă îi luase cu mâna supărarea. Acum se simțea iar vesel și cu inima împăcată. Porni spre școală și avu norocul să dea peste Becky Thatcher în capul Drumului Poienii. Tom se purta întotdeauna după starea sufletească în care se găsea. Fără să șovăie o clipă, alergă la ea și-i spuse:

— Am fost un ticălos azi, Becky, și-mi pare foarte rău. N-o să mă mai port niciodată așa, cât oi trăi. Te rog, împacă-te cu mine, vrei?

Fata se opri și-i aruncă o privire disprețuitoare.

— Te-aș ruga să nu mă plictisești, domnule Thomas Sawyer. N-am să mai vorbesc cu dumneata niciodată.

Și cu o mișcare mândră din cap, își văzu de drum. Tom rămase atât de uluit, încât n-avu nici măcar prezența de spirit să-i spună: „Atâta pagubă, domnișoară Țâfnă!” Până să-i vină în ghid, trecuse momentul potrivit. Așa că n-a mai spus nimic. Dar fierbea de necaz. Intră în ciudat în curtea școlii, zicându-și ce bine ar fi să fie Becky băiat. Cum ar mai snopi-o în bătaie! Curând se întâlni nas în nas cu ea și în tăcere îi aruncă o vorbă înțepătoare. Ea îi zvârli alta înapoi și iată ruptura gata. Becky era atât de mânioasă, încât abia aștepta să reîncepă lecțiile; era nerăbdătoare să-l vadă pe Tom bătut pentru cartea de citire pătată cu cerneală. Dacă până atunci se mai gândise oarecum să dea în vileag fapta lui Alfred Temple, noua batjocură a lui Tom îi alungă cu desăvârșire acest gând.

Biata fată nu știa cât de aproape o păștea și pe ea necazul, învățătorul, domnul Dobbins, atinsese vârsta matură cu o ambiție nepotolită în suflet. Dorința lui cea mai arzătoare fusese să ajungă doctor, sărăcia însă hotărâse să nu fie decât un biet învățător de țară. În fiecare zi scotea din catedră o carte misterioasă și se adâncea în ea, când nu-i asculta pe elevi. Cartea o ținea totdeauna sub cheie. Nu era ștregar în toată școala care să nu moară de curiozitate să arunce măcar o privire în ea, dar până atunci niciodată nu se ivise prilejul. Fiecare dintre băieți și fete aveau o părere a sa despre ce putea fi în acea carte; nu erau două păreri la fel, dar n-avea nimeni cum să se îndoiască de adevăr. Când trecu Becky pe lângă catedră, care era în apropierea ușii, văzu cheia uitată în broască. Iată momentul prielnic! Aruncă o privire de jur împrejur, nu era nimeni... în clipa următoare ținea cartea în mâini. Coperta, cu titlul „Anatomie” de profesorul „Cutare”, nu-i spuse nimic; începu să întoarcă paginile.

Dădu îndată peste o planșă frumos colorată, un trup omenesc; în clipa aceea o umbră căzu pe pagină. Tom Sawyer intrase pe ușă și apucă să vadă o clipă poza. Becky smuci repede cartea ca s-o închidă și avu ghinionul îngrozitor să sfâșie planșa pe jumătate, din mijloc și până jos. Zvârli volumul în catedră, întoarse cheia în broască și apoi, rușinată și furioasă, izbucni în plâns:

— Tom Sawyer, mai josnic nici că te puteai purta! Te ții după mine și pândești la ce mă uit!

— Cum era să știu că te uiți la ceva?

— Să-ți fie rușine, Tom Sawyer, acum sigur c-o să mă pâraști! Ah, ce-o să mă fac, ce-o să mă fac f O să mănânc bătaie — eu care niciodată n-am mâncat bătaie la școală! Apoi, izbind cu piciorul în podea, zise: N-ai decât să fii ticălos, dacă vrei! Las' că știu și eu ceva! Așteaptă și-o să vezi tu! Nesuferitule, urâciosule, nesuferitule! Și dădu buzna afară din clasă, cu o nouă explozie de plâns.

Tom rămase neclintit, uluit de această izbucnire. După câțiva timp, își spuse:

„Neroade mai sânt și fetele! Auzi! N-am mâncat niciodată bătaie la școală! Mare scofală f Numai o fată poate să vorbească așa! Piele gingașă și curaj cât un pui de găină! Firește că n-am de gând s-o pârașc lui moș Dobbins pe prostuța asta, fiindcă am eu ac de cojoc' ei și

altminteri, fără să fiu ticălos. Da' degeaba! Moș Dobbins o să-ntrebe cine i-a rupt cartea. N-o să răspundă nimeni. Și-atunci o să facă ce face totdeauna: o să întrebe pe toți la rând și când i-o veni rândul vinovatei, o să afle el, fără să-i mai spuie nimic. Pe fete le trădează totdeauna mutra. Sânt niște papă-lapte! O să mănânce bătaie. Ei, comedie, a intrat rău la apă

Becky Thatcher și nu văd ce-i de făcut." Vom mai cântări câtva timp situația, apoi adăugă: „Ei, n-are decât! Ei i-ar place să mă vadă pe mine la ananghie, acu* să rabde și ea!"

Tom se alătură gloatei de copii care zburdau pe afară. După câteva clipe sosi „domnul” și cu toții intrară în clasă. Pe Tom nu-l prea interesau lecțiile. De câte ori furișa o privire spre locul unde ședeau fetele, fața lui Becky îl neliniștea. Dacă se gândea bine, n-avea chef s-o compătimizească. Și, totuși, numai gândindu-se bine, se putea opri de a o compătimi. Nu izbutea să simtă nici pic de satisfacție. Nu trecu mult și domnul descoperi cartea de citire pătată. Câtăva vreme, Tom uită de necazurile altora. Becky se trezi din lăncezeala ei plină de deznădejde și arătă' pentru ceea ce se întâmpla un interes destul de viu. Nu credea că Tom va reuși să iasă din bucluc tăgăduind că vărsase cerneala pe carte și avea dreptate. Tăgăda părea a înrăutăți și mai mult situația lui Tom. Becky se așteptase ca toate acestea s-o bucure, dar constată că nu prea se bucura. Când lucrurile ajunseră la culmea încordării, Becky voi să se scoale în picioare și să-l dea de gol pe Alfred Temple, dar se stăpâni și se sili să șadă liniștit, spunându-și: „Acuși-acuși o să mă părăscă el c-am rupt poza, fără-ndoială. Nu suflu o vorbă, chiar de-ar fi să-l scap de la moarte!"

Tom încasă bătaia și se întoarse la locul său, de fel mâhnit, căci își închipuia că, fără să știe, zbenguindu-se, vărsase cerneala pe carte. Tăgăduise de formă, fiindcă așa era obiceiul și stăruise în tăgadă din principiu.

O oră întreagă se scurse cu încetineală. „Domnul” ședea moțâind pe tronul lui. Zumzetul școlarilor care-și repetau lecția îl îmbia la somn. După câtăva vreme, domnul Dobbins se îndreptă în spetează, căscă, apoi deschise catedra și întinse mâna să-și ia cartea.

Parcă era nehotărât; s-o scoată, să n-o scoată?... Cei mai mulți dintre școlari ridicară ochii nepăsători, dar doi dintre ei îi urmăreau mișcările cu priviri aprinse. Câteva clipe domnul Dobbins se juca distrat cu cartea, apoi o scoase, se suci în scaun până-și găsi o poziție comodă și se pregăti să citească.

Tom aruncă iute o privire spre Becky. Văzuse cândva un biet iepuraș urmărit de vânător. Când acesta îi țintise capul, iepurașul privirea asta o avusese. Uită numai- decât că erau certați. Trebuia să facă ceva, și cât de repede, în clipa asta! Dar iuțeala cu care se apropia catastrofa îi paraliza gândirea. Stai! îi venise o idee! O să dea fuga la catedră, o să smulgă cartea din mâna „domnului” și o să fugă cu ea! Șovăi o clipă până să se hotărăscă și pierdu prilejul: „domnul” deschisese cartea! O, de-ar fi putut recâștiga clipa pierdută! „Prea târziu, acum nu mai e nici o scăpare pentru Becky!” își zise Tom. În clipa următoare „domnul” își înfrunța școlarii; toți lăsară ochii în jos, căci avea ceva în priviri care îi îngrozea chiar și pe cei nevinovați. Tăcerea ținu cât ai număra până la zece. „Domnul” își aduna mânia. Apoi vorbi:

— Cine a rupt cartea aceasta?

Tăcere deplină. Ai fi putut auzi picând un ac. Tăcerea stăruia. „Domnul” cerceta chip după chip, pentru a descoperi semnele păcatului.

— Benjamin Rogers, tu ai rupt cartea asta? Tăgadă. Și iarăși tăcere.

— Joseph Harper, tu ai rupt-o? Iarăși tăgadă. Tom se simțea din ce în ce mai rău chinuit de această anchetă care nu se mai sfârșea.

După ce luă la rând toate băncile în care ședeau băieții, „domnul” rămase puțin pe gânduri, apoi își îndreptă privirea spre băncile fetelor.

— Am y Lawrence? Fata clătină din cap.

— Gracie Miller? Același semn.

— Suzan Harper, tu ai făcut treaba asta?

Alta care nega. Acum venea la rând Becky Thatcher. De tulburat ce era, Tom tremura ca varga. Sigur, nu mai era nici o scăpare.

— Rebeca Thatcher... (Tom aruncă o privire spre fața ei; era albă de groază) tu ai rupt-o... nu-i așa? Ia uită-te la mine! (Măinile ei se ridicară, rugătoare.) Tu ai rupt cartea?

În clipa aceea un gând îi fulgeră prin minte lui Tom. Sări în picioare și strigă:

— Eu am rupt-o!

Toată clasa se holbă la el, uluită de această nebunie de necrezut. Tom stătu o clipă să-și vină în fire, iar când înainta spre catedră ca să-și primească pedeapsa, mirarea, recunoștința, adorația ce se revărsau asupra-i din ochii bieteii Becky erau răsplată pentru o sută de bătaii, însuflețit de măreția propriei sale purtări, îndură fără să crâcnească cea mai cruntă bătaie pe care o dăduse vreodată domnul Dobbins. Tot cu nepăsare primi și adaosul de cruzime care-l silea să rămână în arest două ceasuri după ce li se dădea drumul celorlalți. Știa el bine cine are să-l aștepte afară, fără să i se urască, până o să-i sune ceasul eliberării.

În acea seară, Tom puse capul pe pernă urzind planuri de răzbunare împotriva lui Alfred Temple, căci cu rușine și căință, Becky îi povestise totul, fără a ascunde nici propria ei trădare. Dar în curând, până și setea de răzbunare trebui să dea întâietate unor gânduri mai plăcute și Tom adormi în cele din urmă, răsunându-i în urechi, ca prin vis, ultimele vorbe rostite de Becky: „Ah, Tom, ce suflet nobil ai!”

CAPITOLUL XXII

VACANȚA SE APROPIA, învățătorul, de obicei aspru cu copiii, era din zi în zi mai aspru și mai pretențios: voia cu tot dinadinsul ca elevii să facă o impresie bună în ziua „examenului”. Nuiua și linia lui rar se odihneau; cel puțin în ce-i privea pe școlarii mai mici. Nebătuți scăpau doar cei mai mari și „domnișoarele” de optsprezece-douăzeci de ani. Pedepsele domnului Dobbins erau de altfel foarte drastice, căci deși sub perucă purta un cap cu desăvârșire chel și lucios, bătrîn nu era și mușchii nu-i slăbiseră câtuși de puțin. Pe măsură ce se apropia ziua cea mare, toate pornirile tiranice care-i mocneau în suflet ieșeau la iveală; cu o plăcere cruntă pedepsea până și cele mai mici abateri. Urmarea firească era că băieții cei mici tremurau toată ziua de spaimă, iar noaptea urzeau tot felul de planuri de răzbunare.

Și niciodată nu pierdeau prilejul de a-i juca „domnului” câte un renghi. Dar tot el rămânea câștigător.

Represaliile care urmau după fiecare răzbunare izbutită erau atât de năprasnice și de copleșitoare, încât băieții părăseau totdeauna câmpul de bătaie amarnic înfrânți. În cele din urmă s-au vorbit cu toții în taină și au ticluit un plan care promitea o victorie strălucită. L-au atras în complot pe băiatul zugravului de firme, destăinuindu-i planul și cerându-i ajutor. Băiatul avea motivele lui să fie încântat, căci „domnul” locuia și lua masa acasă la părinții lui și-i dăduse nenumărate pricini să-l urască. Soția „domnului” pleca peste câteva zile într-o vizită la țară și atunci nimic n-avea să mai stea în calea reușitei planului. Domnul învățător se pregătea totdeauna pentru marile evenimente trăgând serios la măsă, și băiatul zugravului de firme spuse că în seara examenului, când domnia sa va fi afumat tocmai cât trebuia, el va aranja „chestia”, pe când „domnul” va moțâi acasă în scaun, apoi va avea grijă să fie trezit la timp, ca să plece în mare grabă la școală.

În cele din urmă, sosi și mult așteptata zi. La orele opt seara, școala era luminată din belșug și împodobită cu ghirlande și cununi de frunze și flori. Pe o estradă trona „domnul”, în scaunul său mare, având îndărătul lui tabla neagră. Părea destul de bine dispus. Trei șiruri de bănci de fiecare parte și șase șiruri în fața sa erau ocupate de către demnitarii târgului și de părinții elevilor. La stânga sa, înapoia raidurilor de cetățeni, se afla improvizată o estradă spațioasă, pe care fuseseră așezați școlarii ce urmau să ia parte la reprezentația din seara aceea: șiruri de băieți mici, care se simțeau cât se poate de prost, de mult ce se spălaseră și din pricina hainelor de sărbătoare, șiruri de băieți mari, stângaci și neciopliți; valurile de zăpadă ale fetelor și domnișoarelor înveșmântate în organdi și muselină, prea conștiente de brațele lor goale, de anticele imitații de bijuterii ce le aveau de la bunica, de fundițele lor roze sau albastre și de florile din păr.

Restul sălii era ocupat de școlarii care nu luau parte la program.

Demonstrațiile începură. Un băiat mititel de tot se sculă în picioare și cu o mutră bleaga recită: „Știu bine că vă mirați și că nici nu v-așteptați, mic cum sânt că îndrăznesc, eu în public să vorbesc” s.a.m.d., însoțindu-și performanța cu mișcările penibil de regulate și spasmodice pe care le-ar fi executat o mașină puținel deranjată. O scoase la capăt cu bine, deși grozav de înspăimântat, și obținu un ropot de aplauze, când se retrase făcând ca un automat plecaciunea de rigoare.

O fată mică, cu o fețișoară sfioasă, spuse peltic: „Mary cea mică avea o mielușică” ș.a.m.d., execută o plecaciune care înduioșa publicul, își primi și ea porția de aplauze și se așeză la loc îmbujorată și fericită.

Tom Sawyer se înfățișă plin de trufașă încredere, se avântă către înălțimile înflăcăratului și nemuritorului poem declamatoriu „Dați-mi libertatea, sau de. nu, dați-mi moartea!” — rostit cu patima convenită și cu o frenetică gesticulație — și se poticni brusc, pe la mijloc, îl cuprinse o fâstăceală grozavă, îi tremurau picioarele, și simțea că se înăbușă. E drept că se bucură de multă înțelegere din partea întregii săli — dar și de o tăcere desăvârșită care, de bună seamă, era mai neplăcută chiar decât înțelegerea, învățătorul se încruntă și asta întregi catastrofa. Tom se mai luptă ce se luptă, apoi se retrase, zdrobit.

Se înregistra o slabă încercare de aplauze, care se stinse curând.

Urmară „Flăcăul sta pe puntea-n flăcări”, „Căderea asirienilor” și alte nestemate ale genului declamator. Apoi avură loc exerciții de lectură și o întrecere în demonstrații de ortografie. Cei câțiva elevi din clasa de latină recitară cu cinste. Acum venea la rând partea cea mai însemnată a serii, „compozițiile” originale ale tinerelor domnișoare. Fiecare la rândul ei înainta până la marginea estradei, tușea puțin ca să-și dreagă glasul, ridica manuscrisul (legat

gingaș cu o panglicuță) și începea să citească, trudindu-se a da o deosebită atenție „expresiei” și punctuației. Erau aceleași teme pe care, cu prilejuri similare, le elucidaseră mamele lor, bunicile lor, și fără îndoială că și străbunicule, de la cruciade încoace. „Prietenia” era una dintre ele; alta „Amintiri” de odinioară, apoi „Sentimentul religios în istorie”, „Țara visurilor”, „Avantajele culturii”, „Asemănări și deosebiri între diferitele forme de cârmuire politică”, „Melancolie”, „Dragoste filială”, „Năzuințele sufletului” ș.a.m.d., ș.a.m.d.

Una din trăsăturile izbitoare ale acestor compoziții era o melancolie cultivată cu grijă și scumpă autoarei, alta era o revărsare inutilă și îmbelșugată de „vorbire aleasă”, alta o tendință de a vâri cu tot dinadinsul cuvinte și fraze care se bucurau de mare trecere și de a le folosi până se toceau cu desăvârșire. O particularitate ce le caracteriza și le strica pe toate era nelipsita și nesuferita predică moralizatoare; la sfârșitul fiecăreia dintre ele, apărea și ea, gudurându-se și dând din coada-i bearcă. Oricare ar fi fost subiectul, autoarea își torturase; creierii și-l sucise până izbutise să-i găsească o latură ce putea fi contemplată cu folos de către simțul moral și religios.

Fățărnicia bătătoare la ochi a unor asemenea fraze moralizatoare nu era de ajuns ca să impună alungarea acestei mode din școli și nu este de ajuns nici astăzi. Nu e școală, în tot cuprinsul țării noastre, unde tinerele domnișoare să nu se simtă obligate a-și încheia compozițiile cu o morală. Și veți găsi până la urmă că morala celei mai flușturatice și mai puțin evlavioase fete din școală este totdeauna cea mai lungă și cea mai accentuat pioasă. Dar destul despre asta. Adevărul curat nu se înghite ușor. Să ne întoarcem la „examen”. Cea dintâi compoziție căreia i se dădu citire era intitulată: „Așadar, asta e viața?” Sperăm că cititorul va putea îndura un extras: „Pe cărările bătătorite ale vieții, cu ce delicioase emoții soarbe mintea adolescenței scena mult așteptată a unei festivități! Imaginația schițează în nuanțe roze nesfârșite icoane de fericire, în închipuirea-i robită simțurilor, adoratoarea modei se vede în mijlocul mulțimii festive, «cea mai admirată de către toți admiratorii. Grațioasa-i făptură, înveșmântată în văluri albe ca zăpada, plutește în vârtej prin labirintul plin de delicii al sălii de bal. Ai ei sânt ochii cei mai strălucitori, al ei pasul cel mai înaripat în întreaga voioasă adunare. Cu aceste închipuiri nespuse de fericite, timpul trece în zbor și iată că sosește mult dorita clipă a intrării sale în Câmpiile Elizee pe care atât de dulce le-a visat. Ca-n basmele cu zâne apare totul privirilor ei vrăjite! Fiece nouă scenă este mai răpitoare decât cea dinainte! Dar nu trece mult și copila descoperă că îndărătul acelor mărețe arătări totul nu e decât deșertăciune — complimentele care odinioară îi încântaseră sufletul, urechii sale îi sună acum fals și strident, sala de bal și-a pierdut vraja. Cu sănătatea zdruncinată și cu inima plină de amărăciune, tânăra abandonează pentru totdeauna aceste deșertăciuni — încredințată că plăcerile pământestești nu pot satisface năzuințele sufletului”.

Și tot așa și iar așa. În timpul cititului, se auzea pe alocurea câte un zumzet de admirație, însoțit de exclamații șoptite: „Ce frumos!”, „Câtă elocvență!”, „Așa e!” ș.a.m.d., iar după ce chestia se încheie cu o morală deosebit de întristătoare, aplauzele fură entuziaste.

Se ridică apoi o tânăra subțire și melancolică, pe a cărei față era așternută „interesanta” paloare ce-o dau pilulele și indigestia. Ea citi un poem, din care două strofe ne vor ajunge:

„O FECIOARĂ DIN MISSOURI ÎȘI IA RĂMAS BUN DE LA STATUL ALABAMA

— La revedere, Alabama, te iubesc!
Și totuși plec acum pentru un timp de Ungă
fine/ Mi-e tristă inima, la tine când gândesc

Si-n fruntea-mi amintirile-s ciorchine! Căci
m-am plimbat prin codrii tăi în floare;
Am hoinărit lingă izvorul Talapuzei si-am citit;
Am ascultat cascada lacului Talas,
fremătătoare, Din valea Coasei raza aurarii am
privit.

Sânt minară că mi-e inima prea plină, Cu ochii-nlăcrămați privesc 'napoi, Nit mă despart de-o țară ce-i străină, Nu-nchin unor străini acest șuvoi. Ce bun a fost și primitor ca mama, Statul acest' cu văi și munți ce-mi pier! Când te-oi uita, prea scumpă Alabama, In sufletu-mi va fi de-a pururi ger !"

Nu prea se dumeriseră oamenii ce era cu gerul din suflet, totuși poezia le plăcu foarte mult. Apăru apoi o tânără domnișoară, cu pielea oacheșă, cu ochii negri, cu părul negru. După un moment 'de tăcere, menit să creeze atmosferă, ea luă o expresie tragică și începu să citească cu glas solemn și măsurat:

„VEDENIA

Neagră si furtunoasă era noaptea, în jurul tronului suprem, nici o stea nu sclipea', doar adâncile intonații ale tunetelor masive îți vibrau constant în auz, iar fulgerele sinistre se dezlănțuiau furioase în cămărilor înnourate ale cerului, pârând să-și râdă de puterea ce-o exercita asupra teroarei lor ilustrul Franklin! Până și vânturile vehemente coborâseră unanim din misticele lor adăposturi, vâjâind atât de înfirător, cași cum ar fi voit să sporească grozăvia scenei, într-astfel de clipe, atât de întunecate, atât de nebuloase, simțirea mea profundă tânjea după apropierea unui suflet omenesc, când, dimpotrivă, iată că:

Prietena-mi cea mai iubită, Cea ce cu sfat și" mângâiere De-a pururi m-a călăuzit, Durerii" dându-i alinare Si bucuriei gust sporit, Veni alătura să-mi steie,

Ea se mișca asemeni acelor ființe radioase, închipuite pe cărările înSORITE ale Paradisului, de către cei cu imaginația romantică și jună, o regină a frumuseții, împodobită doar cu propriul ei farmec transcendent. Atât îi era de ușor pasul, atât de lin și catifelat, încât Jaf ă de vraja magică ce emana eterica-i ființa', ea ar fi lunecat pe Ungă mine și s-ar fi destrămat în neant, nesimțită, necercetată, asemenea atâtor alte frumuseți din cale afara de sfioase.

O stranie mâhnire era așternuta pe chipu-i, asemenea, lacrimilor de gheață pe hlamida lui Dechemvrie, pe când cu brațul întins arata către elementele ce se înfruntau dezlănțuite în natură și înfățișa contemplațiunii mele cele două aspecte ale creațiunii față în față"

Această vedenie înfioratoare ocupa vreo zece pagini de manuscris și se revărsa către sfârșit într-o predică atât de distrugătoare de nădejdi pentru nepresbiterieni, încât luă premiul întâi. Compunerea aceasta a fost considerată ca reprezentând cea mai frumoasă strădanie a seriei. Primarul târgului, înmânând autoarei premiul, ținu o călduroasă cuvântare, în care spuse că aceasta era cea mai „elocință operă literară pe care i-a fost dat s-o asculte și că însuși Daniel Webster³ s-ar fi mândrit pe bună dreptate s-o fi scris".

În treacăt fie spus, la fel de numeroase erau compunerile care foloseau din belșug cuvântul „minunat" și în care întâmplări banale ale oamenilor se numeau „pagini din viață".

Apoi domnul învățător, foarte bine dispus, își împinse scaunul la o parte, întoarse spatele către public și începu să deseneze pe tablă harta Americii', pentru a face cu elevii demonstrații de geografie.

Dar cum mâna îi tremura, harta ieșea ca vai de ea și chicote înăbușite se răspândeau prin sală. Învățătorul știa care e pricina și se străduia s-o dreagă. Șterse cu buretele câteva linii și le desenă din nou, dar mai rău le strică. Chicoteala sporea, învățătorul își concentra toată atenția asupra desenului, hotărât să nu se lase descurajat. Simțea toți ochii ațintiți asupra-i. I se părea că desenul iese mai bine, dar chicoteala nu mai contenea, ba chiar se întetea. Avea și de ce. Prin gura podului, deschisă drept deasupra capului său, se lăsa o pisică, prinsă de o sfoară ce-i era petrecută pe după labele dinapoi, în jurul capului era legată cu o cârpă, care-i strângea fălcile, ca să nu poată mieuna. Pe când cobora cu încetineală, ba se încovriga, înfigându-și ghearele în sfoară, ba scăpa iar în jos și-și încleșta ghearele în vânt. Lumea era în culmea veseliei; pisica ajunsese la o palmă de capul învățătorului, care n-avea ochi decât pentru hartă. Tot cobora, mai jos, mai jos, și mai jos, până ce, cu energia desperării, pisica se agăță de peruca „domnului”, își înfipse ghearele în ea și, în aceeași clipă, fu repede trasă înapoi în pod, ținând strâns trofeul. Ce mai strălucire radia din tigva cheală a „domnului”, pe care băiatul zugravului de firme o poleise cu aur!

Această întâmplare puse capăt serbării. Băieții erau răzbunați. Vacanța sosise.

CAPITOLUL XXIII

ATRAS DE INSIGNELE LOR ARĂTOASE, Tom s-a înscris în organizația de curând înființată: „Voluntarii cumpătării” (Secția tineret). A făgăduit să se abțină de la fumat, de la mestecat tutun și de la luarea în deșert a celor sfinte, atâta vreme cât va fi membru al acestei organizații.

Descoperi acum ceva: că făgăduiala de a nu face un lucru este calea cea mai sigură pentru a fi mereu ispitit să-l faci. Tom se văzu în curând chinuit de o dorință: să bea și să înjure. Dorința aceasta ajunse atât de aprigă, încât nu-l mai împiedica să se retragă din organizație decât speranța unui prilej de a se arăta în public cu brâul roșu.

Se apropia 4 iulie, dar Tom renunță la acest prilej înainte să-și fi purtat cătușele patruzeci și opt de ore și își puse nădejdea în bătrânul judecător de pace Fraser, care trăgea să moară. De vreme ce ocupa o funcție atât de înaltă în stat, desigur că avea să i se facă o înmormântare de toată frumusețea. Timp de trei zile, Tom arăta un interes foarte viu pentru sănătatea judecătorului; ardea de nerăbdare să știe cum se mai simte. Din când în când, speranțele îi creșteau într-atâta, încât îndrăznea să scoată insignele și să facă repetiție în fața oglinzii. Dar judecătorul putea să te aducă la desperare cu toanele lui. În cele din urmă se auzi că merge spre bine, apoi că intrase în convalescență. Tom nu numai că era scârbit, dar mai avea și senzația că i se făcuse o nedreptate, își tete imediat demisia, în aceeași noapte judecătorul avu o recidivă și muri. Tom se hotărî să nu mai acorde niciodată încredere unui om atât de ne-serios, înmormântarea a fost într-adevăr o frumusețe.. „Voluntarii” au defilat într-un stil anume studiat ca să-l facă pe fostul membru să moară de invidie.

În schimb, Tom era un om liber; avea de ce să fie mulțumit. Acum putea să bea și să înjure. Dar, spre surprinderea lui, își dădu seama că nu-i ardea de așa ceva: de îndată ce nu-l mai împiedica nimeni, dorința și farmecul opreliștii pieriseră.

Curând, Tom băgă de seamă cu mirare că nu prea știa ce să facă în vacanța atât de mult dorită. Încercă să țină un jurnal intim, dar timp de trei zile nu se întâmplă nimic, așa că-l lăsă baltă. Cea mai bună trupă de cântăreți negri veni să dea un spectacol în târgușor și stârni mare vâlvă. Tom și Joe Harper înjghebară și ei o trupă de artiști și fură foarte fericiți timp de două zile.

"Până și marea zi de 4 iulie a fost de fapt o păcăleală, pentru că a plouat cu găleata și n-a mai avut loc nici o defilare; iar cel mai mare bărbat din lume (după cum crezuse Tom), domnul Benton, un senator al Statelor Unite, în carne și oase, nu era înalt de șapte metri, nici pe departe. A venit apoi un circ. Timp de trei zile, băieții s-au jucat de-a cirul în corturi înjghebate din covoare rupte, taxa de intrare fiind trei ace cu gămălie pentru băieți și două pentru fete; apoi cirul fu dat uitării.

După asta au venit un frenolog și un hipnotizator. Au plecat și ei, lăsând târgul mai pustiu și mai adormit ca oricând.

S-au mai aranjat câteva petreceri pe la băieți și pe la fete, dar fură atât de puține și atât de minunate, încât golurile dintre ele păreau și mai greu de îndurat.

Becky Thatcher plecase cu părinții să petreacă vacanța în casa lor de la Constantinopole, așa încât în viața lui Tom nu mai era nici o rază de lumină.

Îngrozitoarea taină a omorului îl apăsa mereu; un adevărat cancer care-l rodea fără încetare. Apoi veni pojarul.

Două săptămâni nesfârșite Tom zăcu închis în casă, nepăsător fața de lumea din afară și de întâmplările ei. Era foarte bolnav, nimic nu-l mai interesa. Când, în cele din urmă, fu iarăși pe picioare și se îndreptă sleit către centrul târgului, îl găsi schimbat; o posomorâre neașteptată se abătuse peste toți și peste toate. O campanie de propagandă religioasă stârnise o așa-zisă „renaștere sufletească” și toată lumea —nu numai cei vârstnici, dar și băieții și fetele — dobândise, „harul, credinței”.

Tom umbla de colo până colo, tot sperând să întâlnească măcar o singură iată de păcătos, deși știa bine că nu era nici o nedejde. Pretutindeni numai și numai dezamăgiri, îl găsi pe Joe Harper studiind Vechiul Testament și se îndepărtă mâhnit de această tristă priveliște, îl căută pe Ben Rogers și-l găsi vizitând pe săraci, cu un coș plin de broșuri religioase. Umblă multă vreme după Jim Hollis și, când dădu de el, acesta-i atrase luarea-aminte asupra minunatei binecuvântări cerești ce pogorâse asupra-i, în forma pojarului, ca să-l abată de la rele. Fiecare băiat pe care-l întâlnea îi încărcă sufletul cu o nețărmurită tristețe. Iar când, deznădăjduit, se refugie în brațele lui Huckleberry Finn și fu întâmpinat cu un citat din evanghelie, inima i se frânse de-a binelea și se târî spre casă, unde se vârî iar în pat; își dăduse seama că, din tot târgul, numai el era pierdut pe vecie.

În noaptea aceea se dezlănțui o furtună cumplită, cu o ploaie cu bășici, cu trăsnete înfiorătoare și cu fulgere care te orbeau. Torn trase plapuma peste cap și așteptă îngrozit să-i bată ceasul cel de pe urmă; fără doar și poate că toată zarva asta pentru el se stârnise. Abuzase până la limită de răbdarea puterii cerești, și iată urmarea. Ar fi putut să-i treacă prin gând că cerul prea făcea mare risipă de fast și muniții, ca și cum ar fi vrut să omoare un gândac cu o baterie de tunuri, dar nu vedea nimic nepotrivit în montarea unei furtuni atât de costisitoare numai pentru a sufla pământul de sub picioarele unei biete găze ca el. Furtuna trecu prin toate fazele, apoi încetă fără să-și fi împlinit scopul. Primul imbold al băiatului fu să-i mulțumească lui Dumnezeu și să caute să se îndrepte, al doilea să mai aștepte — poate n-or mai veni alte furtuni.

În ziua următoare, s-au înființat iar doctorii; lui Tom îi revenise boala. Cele trei săptămâni pe care le petrecu întins pe spate i-au părut de data aceasta un veac. Când, în cele din urmă, ieși iar în lume, aproape că nici nu se bucura că scăpase, când își amintea în ce stare de singurătate se găsea, cât de părăsit și de lipsit de tovarăși! O luă agale pe uliță în jos și dădu peste Jim Hollis făcând pe judecătorul într-un tribunal de copii care judeca o pisică, inculpată într-un proces de omor, de față fiind și victima, o păsărică. Se întâlni pe un drumeag cu Joe Harper și cu Huck Finn care mîncau cu mare poftă un pepene șterpelit. Bieții băieți, le revenise și lor boala, ca și lui Tom.

CAPITOLUL XXIV

ÎN SFÎRȘIT, TÎRGUȘORUL FU ZGILȚIIT DIN AMORȚIRE, și încă zdravăn; începu să se judece procesul omorului. Tot târgul nu mai vorbea despre altceva. Tom nu putea scăpa în nici un chip de povestea asta. Ori de câte ori se pomenea de omor, îi trecea un fior rece prin inimă. Conștiința tulburată și temerile îl făceau mereu să creadă că cei ce vorbeau în preajmă-i aveau de gând să-l tragă de limbă. Nu vedea cum putea fi bănuit că știe ceva despre omor și totuși nu se simțea la largul lui, auzind mereu vorbindu-se numai de asta. Îl treceau întruna sudori reci.

Într-o zi luă deoparte pe Huck și-l trase după dânsul într-un loc mai dosnic, departe de ochii lumii, ca să stea de vorbă cu el. Să-și mai ușureze sufletul, dezlegîndu-și nițel limba, să împartă povara ce-l apăsa cu altul care suferea deopotrivă cu el. Afară de asta, mai voia să se încredințeze dacă Huck își ținuse cuvîntul.

- Ascultă, Huck, ai vorbit vreodată cu cineva despre chestia aia?
- Care chestie?
- Știi tu.
- Aș, da' ce-am mâncat mătrăgună?
- Nimic, nici o vorbă?...
- Dacă-ți spui... Să-mi saie ochii, na! Da' ce-ți veni să mă-ntrebi?
- De, știu și eu... Mi-era teamă.

— Se poate, Tom? Păi am mai sta noi la taifas azi, acilea, dacă ar ști lumea? Tu ce zici? Lui Tom parcă îi mai veni inima la loc. După o pauză:

— Huck, eu crez că pe tine nu poate nimeni să te facă să spui ceva, dacă nu vrei... ă, ce zici?...

— Pe mine să mă facă să spui?... Aoleu! Da' ce, crezi c-am chef să mă dea de mâncare la pești nenorocitu' ăla?

— Ei, atunci stăm bine. Eu zic că dacă ne ținem gura, e-n regulă. Da' hai să ne mai jurăm o dată-n tot căzu.', ca să fim mai siguri.

— Hai!

Jurară așadar din nou, cu un ritual înfricoșător. — 'Ce mai zice lumea, Huck? Mie mi-au împuiat urechile.

— Ce să zică? Tot îi dă zor cu Muff Potter. Muff Potter în sus, Muff Potter în jos! Mă trec nădușelile când îi auz, îmi vine să-mi iau câmpii.

— Tot așa o țin întruna ș-ai mei. Să știi că se duce pe copcă moșu'. Nu-ți pare rău de el câteodată?

— Cum să nu! Mai totdeauna... Nu-i nici o scofală de capu' lui, da' are inimă bună, n-a făcut niciodată rău la nimeni. Mai pescuiește și el câte nițel, să puie mâna p-un ban, mai trage la măsca, și stă toată ziua cu burta la soare. Da' la fel facem toți, și ăi de ridică ochii la cer și dăscălește lumea. De, el e om bun; odată, din ce-avea, din ce n-avea, mi-a dat și mie o juma' de pește, uite-atâtica și de câte ori nu m-a ajutat la necaz, săracu'!

— Și mie, Huck, mi-a dres zmeul și mi-a legat cârlige de undiță... Ce ai zice să-l scoatem de acolo?

— Aoleu! nu putem să-l scoatem noi, Tom! Și chiar să putem, tot degeaba ar fi; că l-ar prinde iar.

— Da, să știi că ai dreptate, Huck. Da' nu pot să rabd când îi aud cum îl vorbește de rău, ca pe-un diavol, când el nici nu-i vinovat de... chestia aia.

— Și eu la fel, Tom. Cică ar fi ăl mai mare bandit din țară — se miră, auzi, că nu l-a spânzurat până acu'.

— Da, așa spun toți. Unii ziceau că dacă i-ar da drumu', l-ar omorî lumea.

— Și să știi c-așa ar face.

Băieții au stat mult de vorbă, dar liniște tot n-au găsit. Spre seară, s-au trezit dând târcoale micii închisori singurate, cu nădejdea nelămurită că s-ar putea întâmpla ceva care să înlătore toate greutățile. Dar nu se întâmplă nimic; părea că nici unui înger, nici unei zâne nu-i păsa de nefericitul care zăcea în închisoare.

Ca și alte dați, băieții se duseră la gratiile celulei și-i dădură lui Potter tutun și chibrituri. El sta închis în partea de jos a clădirii și paznici nu erau.

Recunoștința ce le-o arăta pentru darurile lor le apăsa totdeauna conștiința, dar acum le făcu mai rău ca oricând. Se simțiră cei de pe urmă lași și trădători, când Potter le spuse:

— Ați fost tare buni cu mine, băieți, mai buni ca orișicine din târgul ăsta. N-o să uit, nu. Stau acilea și vorbesc singur și-mi zic: la toți băieții din târg le dregeam zmeele și câte și mai câte lucrșoare, și le arătam unde-s locurile bune de pescuit și-i ajutam cât puteam și acu toți l-au uitat pe bietu' Muff, când a dat necazu' peste el; da' Tom nu, și Huck nu, ei nu-l uită, zic, și nici io pe ei... Oooh, dragii mei dragi, că ticăloasă și cumplită faptă făcui. Io zic că eram turbat de beat, altfel nu pricep cum de-o făcui, și-acu' uite, na, o să-mi puie ștreangul de gât, c-așa e legea... Poate-i ăl mai bun lucru pentru mine, io așa crez — da, da, da... Ei, ce să mai

vorbim de asta! La ce să vă mai amarase și pe voi acu'; voi numa' bine mi- ați făcut. Da' atâta vă spui: de îmbătat să nu vă-mbătați niciodată, dragii mei, si n-o să ajungeți unde- am ajuns eu. Dați-vă nițel mai la stingă, așa, acu' e bine... Tare bine-ți face să vezi un om bun la față, când ai intrat la necaz ca mine... și nu vine nimenea să te vază... Numa' voi! Numa' voi sunteți prietenii mei... Suiți-vă unu-n circa ăluilalt, să vă pot mângâia pe față! Așa! Dați mâna cu mine. Mănușițele voastre o să treacă printre gratii, laba mea e prea mare. Mâini mititele și far' de putere, da' lu' Muff Potter i-au făcut mult bine... și dac-ar putea și mai mult bine i-ar face...

Tom se întoarse acasă tare amărât; în noaptea aceea avu niște vise îngrozitoare. A două zi și a treia zi a tot dat târcoale judecătoriei.

O curiozitate de neînvins îl tot îmboldea să între; trebuia să se stăpânească din toate puterile ca să rămână afară. Același lucru 'se petrecea și cu Huck. Se ocoleau unul pe altul. Din când în când, unul din ei pleca, dar de fiecă dată îl aducea în curând înapoi aceeași pornire întunecată. De câte ori ieșea din judecătorie vreun cârd de pierde-vară care asistaseră la dezbateri, Tom trăgea cu urechea, și mereu auzea doar vești care- l deznădăduiau. Tot mai nemilos se strângea lațul în jurul bietului Potter. La sfârșitul zilei a doua, reieșea din vorbele care circulau prin târg că mărturia lui Jo Indianul rămăsese în picioare, nezdruncinată, și că nu era nici cea mai mică urmă de îndoială cu privire la verdictul juraților.

În seara aceea, Tom rămase afară până târziu și intră la culcare pe fereastră, foarte tulburat. Ceasuri întregi se zvârcoli în pat până să așipească, în dimineața următoare, tot târgul se îmbulzea către judecătorie; sosise ziua cea mare. Sala gemea de lume. După o lungă t așteptare, intrară pe rând jurații și se așezară la locurile lor; puțin după aceea fu adus Potter, ferecat în lanțuri, galben și sfios, cu o privire rătăcită, deznădăduită. Fu așezat astfel încât toții ochii din sală să-l poată privi. Tot în văzul tuturor ședea și Joe Indianul, mai netulburat ca oricând. După o altă pauză, intră și judecătorul. Șeriful declară ședința deschisă, începură obișnuitele șușoteli printre avocați și foșnetul hîrtilor. Toate aceste amănunte și întârzierile ce le însoțeau măreau încordarea publicului, din ce în ce mai impresionat și mai nerăbdător.

Primul martor chemat adevări că-l văzuse pe Muff Potter spălându-se la gărlă, în zorii zilei când se descoperise omorul și că inculpatul, de îndată ce îl băgase de seamă, se îndepărtase hoțeste.

După alte câteva întrebări, procurorul se adresă apărării:

— Aveți de pus întrebări martorului?

Acuzatul ridică o clipă ochii, dar îi coborî iar, când apărătorul lui răspunse:

— Nu avem de pus nici o întrebare.

Martorul următor declară că găsisese cuțitul în preajma celui ucis. Procurorul întrebă:

— Apărarea are vreo întrebare de pus martorului? Apărătorul lui Potter răspunse:

— Nu avem de pus nici o întrebare. Un al treilea martor jură că acela era cuțitul lui Potter, că deseori îl văzuse la el.

— Aveți vreo întrebare de pus martorului? Apărătorul lui Potter renunță să pună întrebări martorului.

Publicul din sală începu să dea semne de nemulțumire. Oare avocatul acesta n-avea de gând să-și dea nici cea mai mică osteneală ca să salveze viața clientului său?

Câțiva martori declarară că Potter avusese o purtare de om vinovat, când fusese adus la locul crimei. Cu toții au fost lăsați să părăsească bara, fără a li se mai pune întrebări de către apărare.

Martorii de încredere confirmară fiecare amănunt al întâmplărilor agravante care se petrecuseră la cimitir în acea dimineață atât de bine întipărită în mintea tuturor, dar avocatul lui Potter se abținu și de data aceasta să pună întrebări. Publicul își arăta prin murmure mirarea și nemulțumirea, ceea ce îi atrase o muștrare din partea curții. Apoi procurorul rosti:

— Pe temeiul mărturiilor, depuse sub jurământ, ale unor cetățeni al căror cuvânt stă mai presus de orice bănuială, se dovedește fără nici un dubiu posibil că nefericitul de pe banca acuzaților este făptuitorul acestei crime feroase.

Iată concluziile noastre.

Un geamăt zvâcni din pieptul sărmanului Potter; își ascunsese fata în mâini și-și legăna domol trupul încoace și încolo, în timp ce în sală domnea o tăcere apăsătoare. Mulți dintre bărbați erau mișcați și pe multe femei le podidiseră lacrimile.

Atunci apărătorul acuzatului se ridică și spuse:

— Onorată Curte! În considerațiile ce le-am făcut la începutul acestui proces ne-am arătat intenția de a dovedi că clientul nostru a comis această faptă îngrozitoare într-o stare de inconștiență, fiind prin urmare iresponsabil, rătăcire provocată de băutură. Ne-am schimbat părerea. Nu vom pleda pe acest temei. (Apoi către grefier): Chemați-l pe Thomas Sawyer.

Uimirea și nedumerirea se zugrăviră pe toate fețele, și deopotrivă pe aceea a lui Potter. Toate privirile se ațintiră asupra lui Tom, pe când se ridică și lua loc la bară.

De speriat ce era, băiatul avea o înfățișare rătăcită. I se luă jurământul.

— Thomas Sawyer, unde te găseai la 17 iunie, pe la miezul nopții?

Tom aruncă o privire spre fața împietrită a lui Joe Indianul și limba îi rămase încleștată.

Publicul aștepta cu răsuflarea tăiată, dar băiatul nu putea scoate un cuvânt. După câteva minute, prinzând oarecari puteri, izbuti să se facă auzit de o parte din sală.

— În cimitir!

— Puțin mai tare, te rog. Nu-ți fie teamă. Te aflai...

— În cimitir!

Un zâmbet disprețuitor fulgeră pe fața lui Joe Indianul.

— Te aflai prin apropierea mormântului lui Horse Williams?

— Da, domnule.

— Vorbește puțin mai tare. Cât de aproape erai?

— Cum sunt acum de dumneavoastră.

— Erai ascuns sau nu?

— Eram ascuns.

— Unde?

— Îndărătul ulmilor de la marginea mormântului. Joe Indianul avu o ușoară tresărire.

— Mai erai cu cineva?

— Da, domnule. M-am dus acolo cu...

— Stai! Stai o clipă! Nu e nevoie să spui numele celui care te-a însoțit, îl vom chema aci la timpul potrivit. Ce căutați acolo? Duceți ceva?

Tom șovăi, fâstâcit de tot.

— Vorbește, băiatule, nu te sfii. Adevărul mai presus de toate. Ce duceți în acel loc?

— O... o... o pisică moartă.

În sală se stârni un val de râsete, pe care Curtea îl stăvili numaidecât.

— Vom arăta aici scheletul pisicii. Acum, băiete, spune-ne tot ce s-a întâmplat, povestește așa cum te pricepi, nu sări nimic și nu-ți fie teamă.

Tom începu să povestească, mai întâi șovăind — apoi, pe măsură ce subiectul îl însuflețea, vorbele prinseră a curge cu tot mai multă ușurință. Sala amuțise: nu se mai auzea decât glasul lui Tom. Toate privirile se pironiseră asupra lui; cu buzele întredeschise și cu răsufierea tăiată toți oamenii din sală îi sorbeau cuvintele.

Prinși în mrejele înfiorătoare povești, nu mai băgau de seamă cum trecea timpul, încordarea atinsese culmea, când băiatul rosti:

— Și când doctorul a ridicat scândura și Muff Potter s-a prăvălit, Joe Indianul a sărit cu cuțitul și...

Zdup, lute ca fulgerul, Joe se repezi spre o fereastră, zvârli în lături pe toți care încercau să i se împotrivescă, și dus fu!

CAPITOLUL XXV

IATĂ-L PE TOM iarăși eroul zilei, răsfățat de oamenii în vârstă, pizmuit de tineri. Numele lui cunoscu până și tiparul ce dă nemurire, căci gazeta târgului vorbi despre el, ridicându-l în slăvi. Unii credeau că va ajunge președinte al Statelor Unite, bineînțeles dacă între timp n-avea să fie spânzurat.

După cum se întâmplă de obicei, oamenii, schimbători și nesăbuiți cum sunt, acum îl luau în brațe pe Muff Potter, răsfățându-l cu aceeași lipsă de măsură cu care, mai înainte, îl oropsiseră. Dar această purtare face cinste lumii, așa că nu se cuvine să o criticăm.

Ziua, Tom era în culmea triumfului și a strălucirii, dar noaptea, noaptea îi venea să intre în pământ de groază. Numai pe Joe Indianul îl visa. Și ochii lui arzători îi vesteau mereu pierzanie. După ce se lăsa seara, nici o ispită din lume nu mai era în stare să-l urnească pe Tom din casă. Bietul Huck se simțea și el la fel de prost și de înspăimântat. În seara din ajunul mării zile a procesului, Tom îi destăinuise avocatului toată povestea, și Huck tare se temea să nu iasă la iveală și amestecul lui, cu toate că fuga lui Joe Indianul îl scutise de suferința de a depune mărturie în fața Curții. Bietul băiat obținuse de la avocat făgăduiala că nu-l va da în vileag. Dar parcă poți să ai încredere în cuvântul unui om? Uite, Tom de pildă — să se ducă el noaptea la avocat acasă și să-i spună toată tărășenia, el care se legase cu cel mai strașnic și mai fioros jurământ! Atunci, spuneți și dumneavoastră cum să nu-si piardă Huck încrederea în neamul omenesc! Ziua, recunoștința lui Muff Potter îl făcea pe Tom să se bucure că vorbise, dar noaptea se caia că nu-și ținuse gura. Ba se înspăimânta că Joe Indianul nu va fi niciodată prins, ba îi era groază că-l vor prinde. Era încredințat că niciodată nu se va mai simți în siguranță și nu va putea răsufli în voie, până nu-l va vedea, cu ochii lui, mort.

Se oferiseră recompense. Joe Indianul fusese căutat prin tot ținutul, dar nimeni nu-i dăduse de urmă. De la St. Louis veni unul din acei oameni minunați și atotștiutori, care inspiră atâta respect, un detectiv, își băgă nasul prin toate colțurile, dădu din cap cu o mutră de înțelept și recoltă succesul uimitor de care se bucură îndeobște membrii acestei bresle, cu alte cuvinte, obținu unele „indicii”.

Dar cum „indiciile” nu pot fi spânzurate pentru omor, după ce detectivul își isprăvi cercetările și plecă acasă, Tom se simți în aceeași nesiguranță ca și mai înainte.

Zilele se târau ca melcul, dar, din fericire, cu fiecare zi care trecea, groaza ce-i apăsa sufletul mai scădea câte puțin.

CAPITOLUL XXVI

ÎN VIAȚA ORICĂRUI BĂIAT vine un timp când îl apucă o dorință nebună să plece undeva, să sape ca să dea de comori ascunse. Dorința aceasta se abătu într-o bună zi și asupra lui Tom. Alergă să-l caute pe Jo Harper, dar n-avu noroc să-l găsească. Atunci se duse după Ben Rogers; acesta însă plecase la pescuit. Până la urmă dădu peste Huck Finn —Mână însângerată. Huck firește că era disponibil. Tom îl duse într-un loc •ascuns și-î dezvălui confidențial planurile sale. Huck era gata să-l urmeze. Așa era el, totdeauna gata .sa ia parte la orice întreprindere care făgăduia distracție și nu cerea capital; căci timp, de cel care nu costă bani, avea și prea avea, de nu știa ce să facă cu el.

— Și-unde o să săpăm? întrebă Huck.

— Așa, peste tot.

— Da' ce, sunt ascunse peste tot?

— Ei, și tu, Huck, cum o să fie peste tot? Comorile sunt ascunse în niște locuri anume, câteodată în insule, alteori în lăzi putrede, sub câte o cracă de copac uscat, în locul unde-i cade umbra la miezu' nopții, da' mai totdeauna le găsești sub dușumeaua caselor bîntuite de strigoi.

— Cine le ascunde acolo?

— Ei, cine? Bandiții, firește, cine alții? Doar n-o să le-ascunză vrun director de la școala de duminică?

— De unde vrei să știi io? Să fie comorile mele, io nu le-aș ascunde deloc; le-aș cheltui și aș petrece.

— Și eu la fel. Da' bandiții nu fac așa; ei totdeauna le ascund și apoi le lasă în plata Domnului.

— Nu mai vin să și le ia?

— Aș, de unde! Au ei de gând să vie, da' mai totdeauna uită semnele, ori dacă nu, dau ortu' popii, în tot căzu' comoara zace multă vreme într-un loc, până ruginește, și într-o bună zi dă careva de- o hârtoagă gălbejită care-l învață cum să găsească semnele, o hârtoagă veche de trebuie să se căznească omu' o săptămână s-o citească, fin'că e toată numa' semne și ieroclife.

— Iero... ce?

— Ieroclife, astea-s un fel de poze și drăcii, înțelegi, care-ai crede întâi că nu-nseamnă nimic.

— Și tu ai pus mâna pe-o hârtoagă d-alea, Tom?

— Noo...

— Păi atunci cum găsești semnele?
— Io n-am nevoie de semne. Bandiții ascund tot-dauna comorile sub o casă bîntuită de strigoi, ori într-o insulă, ori sub craca a mai mare a unui copac uscat. Foarte bine! Noi cam cunoaștem insula Jackson, fin'c-am explorat-o și putem să încercăm și-acolo într-o zi; p-ormă e casa aia veche cu stafii, sus, pe drumu' Casii Morților, și copaci uscați găsim câți vrem, că sunt cu diumu'.

— Da' ce sub fiecare copac uscat e câte-o comoară?
— Ce prostii vorbești și tu! Cum o să fie? î
— Păi atunci cum știi sub care sapi?
— Sapi sub toți!
— Ei, și tu, Tom! Păi atunci trebuie să stai să sapi 'toată vara.
— Ei și ce? Da' dacă găsești o oală de aramă cu o sută de dolari în ea, ruginiți colo de mai mare dragul, ori un cufăr putred, plin cu brelante... ai? ce-ai zice?

Lui Huck îi sticliră ochii.

— Hm! Ce să zic... Brava mie! Ei, să pui io mâna p-o sută de dolari, că nu mai îmi trebuie brelantele.

— Treaba ta! Eu unu' îți dau cuvântu' meu că n-am de gând să zvârl la gunoi brelantele. Sunt câte unele care face și douăzeci de dolari bucata. Nu e unu' să nu facă pe puțin șaptezeci și cinci de cenți sau un dolar.

— Nu zău ! Chiar așa?

— Păi sigur! Asta poate să-ți spuie orișicine. N-ai văzut nici unu', Huck?

— Nu-mi aduc aminte să fi văzut.

•—A, regii au brelante cu grămezile.

•—Da' ce, mă Tom, io am avut d-a face cu regi?

— Crez și eu că nu. Da' să te duci în Europa, i-ai vedea cu droaia, p-acolo țopăie pe toate drumurile.

— Da' de ce țopăie?

— Ei, țopăie! Deșteptule! nu țopăie deloc,

— Păi atunci de ce-ai zis că țopăie?

— Aiurea! Am vrut să zic căii-ai vedea, nu țopăind, cum o să țopăie?. Ca ce-ar țopăi?... Adică vreau să zic că i-ai vedea, uite-așa, pân tot locu'... Ca ghebosu' ăla de Richard.

— Richard și mai cum îi zice?

— Richard. Atât. Ce, nu-ți ajunge? Regii n-au alt nume, mima' ăl de li-l dă lumea.

— Ei?!

— Dacă-ți spui eu!

— La urma urmii, treaba lor, Tom, îi privește, da' mie unu' nu mi-ar conveni să fiu rege și să n-am numele meu, să-mi zică lumea cum îi place, de parc-aș fi negru. Da' i-ascultă, unde te-apuci să sapi întâi?

— De, știi eu? Ce-ar fi să ne-apucăm să săpăm întâi sub copacu' ăla uscat de pe povârnișu' din fața drumului Casii Morților?

— Bine, acolo să săpăm, dacă zici tu.

Au făcut rost de un târnăcop prăpădit și de-o lopată, și au întins-o la drum, spre locul cu pricina, cale de vreo cinci-șase kilometri. Au ajuns înfierbântați și suflând din greu și s-au

trântit în iarbă, la umbra unui ulm din apropiere, ca să se odihnească* și să fumeze o pipă.

— Îmi place treaba asta — își tete cu părerea Tom.

— Și mie.

— La spune, Huck, dacă găsim noi aici o comoară, tu ce-ai de gând să faci cu partea ta?

— Ce să fac?... Îmi cumpăr în flecăreli plăcintă și câte un pahar cu sifon și-o să mă duc la toate circurile care-or veni. Petrec io strașnic, n-ai grijă!

— Cum, și din toată comoara nu pui deoparte nimic?

— Să pui deoparte? Ca ce?

— Ei, ca să ai și tu bani albi pentru zile negre.

— Aiureai Tot degeaba ar fi. Într-o bună zi s-ar întoarce babacu-n târg și-ar pune laba pe toți banii, dacă nu m-aș grăbi să-i cheltuiesc; i-ar papa el, n-ar mai lăsa o lețcaie, n-ai grijă. Da' tu, Tom, ce-ai de gând să faci cu partea ta?

— Eu îmi cumpăr o tobă nouă, și-o sabie prima-ntâi, si-o cravată roșie, și-un cățel mops, și apoi mă-nsor.

— Te-nsori? - îhî.

— Tom, ești... zău dacă n-ai căpiat!

— Las' c-o să vezi tu.

— Mă, n-auzi, asta-i cea mai mare negliobie! Uite la babacu' și la maică-mea! Numa-ntr-o bătaie o duceau. Țiu foarte bine minte.

— Ce-are a face! Fata cu care mă-nsor eu n-o să sară la bătaie.

— Mă Tom, toate-s la fel! Toate-ți scot peri albi! Mai bine mai gândește-te la chestia asta. Îți spui eu" că mai bine să te mai gândești. Cum o cheamă pe gagică ta?

— Ce gagică, mă! E logodnica mea.

— Ei, parcă nu-i totuna! Unii-i zice gagică, alții logodnică, poți să-i zici și-așa și-așa. Da' vorba e, cum o cheamă?

— Îți spui eu altă dată, nu acuma.

— Bine! Da' dacă te-nsori tu, o să mă plictisesc al dracului, o să-mi fie și mai urât ca până acu'.

— Ba deloc. O să vii să stai la mine. Acu" lasă asta și hai să săpăm.

Au muncit și-au nădușit vreo jumătate de oră. Degeaba. S-au mai trudit încă o jumătate de oră. Tot degeaba. Huck întrebă:

— Totdeauna ascunde bandiții comoara așa adânc?:

Câteodată, nu chiar totdeauna. De obicei n-o îngroapă așa adânc. Cred că n-am nimerit noi locu' ăl bun.

Aleseră alt loc și se apucară iar să sape. Treaba mergea mai greu acum, totuși, aveau spor. Câtva timp săpară întruna, în tăcere, în cele din urmă, Huck, proptindu-se în lopată și ștergându-și cu mâneca broboanele de sudoare de pe frunte, zise:

— Când terminăm aci, unde vrei să mai sapi?

— Păi, eu zic că sub copacu' ăla bătrân de colo-șa, de pe partea ailaltă a măgurii Cardiff, în dosu' casei văduvii.

— Mă, să știi c-ăla-i un loc bun! Da' n-o să ne-o ia văduva? Că-i pe locu' ei.

— Să ne-o ia?! Să poftească să-ncerce! Care găsește o comoară d-asta, i-a lui, așa să știi! Poate să fie pământul al cui o fi!

Așa mai mergea. Săpară înainte. Nu trecu mult și Huck spuse:

- Fir-ar a naibii, crez că iar am greșit locu'. Tu ce zici?
- Mă mir și eu... Ce dracu să fie, Huck? Nu pricep. Acu', știi, câteodată își mai vâră nasu' și vrăjitoarele. Io zic că asta e...
- Prostii! Vrăjitoarele n-are nici o putere ziua...
- De, asta așa e. Mie nu-mi dădea în gând. Aa! Acuma știi ce e. Măă, da' proști mai suntem și noi! Păi trebuie să vezi întâi unde cade umbra crengii la miezu nopții, și-acolo să sapi!
- Fir-ar a dracului de treabă! înseamnă că ne-am căznit de pomană p'în-acu'! Dă-o naibii, trebuie să venim iar la noapte. Și e departe rău. Tu poți s-o mai tulești de-acasă?
- Mai e vorbă? Te crez c-o s-o tulesc! Trebuie neapărat să facem treaba asta la noapte, fiindcă dacă văd alții gropile, o să știe imediat ce e-n ele și-o să caute ăia t
- Bine. Atunci viu și miorlăi la noapte.
- În regulă. Hai s-ascundem sculele în tufișuri. Noaptea, la timpul hotărât, băieții se înființară iarăși la locul cu pricina. Se așezară undeva în umbră și începură să aștepte. Era un loc singuratic și o oră socotită solemnă, potrivit unor tradiții vechi. Năluci şușoteau printre frunzele fremătânde, strigoi se cuibăreau prin colțuri întunecoase, lătratul gros al unui dulău se auzea de departe, adus de vânt, o cucuvea răspundea cu țipătul ei funebru. Copleșiți de această atmosferă stranie, copiii abia îndrăzneau să deschidă gura. În curând, socotind că sosise miezul nopții, făcură semne unde cădea umbra și se apucară să sape. Nădejdi noi le încolțiră în suflet. Curiozitatea le sporea și odată cu ea și hărnicia. Groapa se tot adâncea, dar de câte ori tresăreau de bucurie izbînd cu târnăcopul în ceva, aveau o nouă dezamăgire. Nu fusese decât o piatră sau un ciot de rădăcină, în cele din urmă, Tom zise:
- Degeaba mai săpăm, mă Huck, iar am dat greș.
- Bine, da' acu' nu se poate să fi greșit. N-a rămas nici un picuț de umbră să nu-l fi însemnat.
- Știu, da' poate să mai fie și altceva.
- Ce?
- Ei, timpu' mă! Am mers pe ghicite. Se vede c-a fost ori prea târziu, ori prea devreme. Huck zvârli lopata.
- Aia e! Să știi că d-aicea ni se trage tot buclucu'. Trebuie s-o lăsăm baltă. Nu facem nimic acilea fiin'că niciodată n-o să știm la tanc cit e ceasu', ș-apoi prea e fioros p-aci, pe vremea asta, cu vrăjitoare și cu năluci care ne dau mereu târcoale!...
- Parcă simț într-una pe cineva îndărătu' meu; și mi-e frică să mă-ntorc, să nu mă pîndească alții din față și să se repeză când le vine la socoteală. Tremură carnea pe mine de când am venit aici.
- Lasă, că și mie cam tot așa mi-e. Știi că mai totdeauna bagă și câte-un mort, când îngroapă comoara sub copac, ca s-o păzească.
- Măiculiță Doamne!...
- Da, așa fac. De multe ori am auzit...
- Tom, mie nu-mi place să-mi vîr nasu' pe unde sunt morți. Pân' la urmă dai de dracu' cu ei.
- Nici mie nu-mi place să stârnesc morții, Huck. Dacă ăstuia d-aicea îi dă în gând acuma să-și scoată tigva și să ne zică ceva!...
- Aoleo, Tom, taci, zău, că mi se face păru' măciucă!
- Parcă mie nuli Spui drept că nu-mi place deloc.
- Hai, Tom, io zic să ne lăsăm păgubași și să-n-cercăm în altă parte.
- Așa zic și eu.

— Și unde mai săpăm?

Tom chibzui câtăva vreme, apoi răspunse:

— La casa cu stafii. Acolo-i locu' ăl bun.

— Dă-o naibii, mă Tom. Mie nu-mi place casele cu stafii. Dacă vrei să știi, stafiile e de-o mie de ori mai rele ca morții. Morții s-or fi întâmplând ei să vorbească, da' nu vine către tine lunecând, înveliți într-un cearșaf, când nici nu gândești, și-odată s-apeacă peste umăr și se holbează la tine, si scrâșnește din dinți! Așa face stafiile. Io, Tom, zău că n-as putea să rabd una ca asta. Și crez că nimeni n-ar putea.

— Ai dreptate, Huck, da' vezi tu, strigoii nu umblă decât noaptea, așa că n-o să se lege de noi dacă săpăm ziua.

— Hm ! O fi. Ei, da' știi și tu foarte bine că de casa aia unde umblă stafii nu se apropie nimenea, nici ziua, nici noaptea?...

— Ei, fiindc-așa-s oamenii, nu le place locu' unde a fost omorât careva, nu de alta. Că nu s-a văzut niciodată nimica, noaptea, primprejurul -casei ălei-a, doar câte-o lumină albastră sclipind pe la ferestre, da' strigoi în toată regula nu!

— Ei, da, să știi, Torn, că unde se vede lumini d-alea albastre pâlپând din loc în loc, poți să pui rămășag că e un strigoi p-aproape. Asta-i la mintea cocoșului. Fiindcă știi si tu foarte bine că numa' strigoii umblă cu lumini d-alea!

— Da, asta așa e. Da' în tot căzu', strigoii nu umblă ziua, așa că de ce ne-ar fi nouă frică?

— Bine, fie și-așa. Să săpăm și la Casa cu stafii, dacă zici tu, da' eu crez că nu facem bine.

Între timp începuseră să coboare dealul. Jos, în mijlocul văii luminate de lună, Casa cu stafii zăcea singuratică. Gard nu mai avea de mult, bălăriile o năpădiseră cu totul, acoperindu-i până

și pragul. Hornul i se năruise pe jumătate, ferestrele se căscău, goale, iar un colț al acoperișului se povârnișe rău, mai-mai să atingă pământul. Băieții o priviră câtăva vreme, așteptându-se să vadă din clipă în clipă o lumină albăstruie fulgerând pe lângă vreo fereastră, apoi, vorbind în șoaptă, cum se cuvenea într-un astfel de ceas și în asemenea loc, o luară mult spre dreapta, pentru a ocoli casa, și se îndreptară spre târg, prin pădurile care împodobeau cealaltă față a mării Cardiff.

CAPITOLUL XXVII

A DOUA ZI, băieții au sosit pe la amiază la copacul uscat; veniseră să-și ia uneltele. Tom abia aștepta să meargă la Casa cu stafii. Huck era ceva mai puțin nerăbdător. Deodată, întrebă:

— I-ascultă, mă Tom, tu știi ce zi e azi?

Tom înșiră în minte zilele săptămânii, apoi ridică repede o privire speriată:

— Țiii! cum de nu ne-am gândit la asta, mă Huck! •—Nici io... ca să vezi, da' uite acu, dintr-o dată,

mi-adusei aminte că e vineri.

— Ei comedia dracului! Vezi cum trebuie să fii mereu cu ochii-n patru, Huck? Dacă ne apucam acu' vinerea, ele o treabă ca asta, la sigur că intram în bucluc.

— Oho, și încă ce bucluc! Or fi ele și zile norocoase, da' vinerea mima' norocoasă nu-i.

— Asta o știe toată lumea; nu ești tu ăl dinții care-a băgat de seamă.
— Da' ce, am zis io așa? Și-apoi nu numai că-i vineri, da' am mai și visat rău azi-noapte, am visat șobolani.
— Ei taci! Asta-i bucluc curat, Huck. Și se mâncau între ei?
— Nu!
— Ei, atuncea-i bine. Dacă nu se mănîncă între ei șobolanii, înseamnă doar că te pândește vreo belea, da' te poți feri. Trebuie să fim cu mare băgare de seamă, și-atunci n-o să pățim nimica. Io zic să ne lăsăm de chestia asta pe ziua de azi, și mai bine să ne jucăm. Huck, tu ai auzit de Robin Hood?
— Nu. Cine-i ăla Robin Hood?
— Ehe! A fost unul din ăi mai mari bărbați care-a existat vreodată în Anglia, si ăl mai bun dintre toți. A fost un haiduc.
— Iete, mă! Așa ceva mi-ar place și mie. Și pe cine jefuia?
— Numa' șerifi, și episcopi, și bogătași, și regi, si de-alde ăștia. Da' la săraci niciodată nu le făcea nimic. Ținea cu ei. Totdeauna împărțea cu ei, juma-juma'.
— Ce om de treabă!
— Te crez! Păi era ăl mai galanton și mai nobil om care s-a văzut vrodată! Nu mai găsești în ziua de azi oameni ca el, îți spui eu! C-o mână îl făcea praf p-oricare viteaz din Anglia. Și când își lua arcul lui de chiparos și trăgea la țintă, îți nimerea un bănuț de zece de la un kilometru, de nu știi câte ori la rând!
— Cum e ăla, arc de chiparos?

— Habar n-am. O fi și-ăla vrun soi de arc. Și dacă nimerea bănuțu-n margine, se așeza jos și țipa și blestema. Hai să ne jucăm de-a Robin Hood; o să petrecem împărătește. Te-nvăț eu.
— Hai!

Se jucară de-a Robin Hood toată după-amiaza, aruncând din când în când câte o privire plină de jind spre Casa cu stafii și schimbând câte-o părere, cum să facă și să dreagă a doua zi, ca să le meargă bine. Când soarele coborî spre asfințit, porniră spre casă, luând-o de-a curmezișul printre umbrele lungi ale copacilor, și curând se înfundară în pădurile de pe măgura Cardiff.

Sâmbătă, îndată după-amiază, băieții erau iar la copacul uscat. Au tras o pipă și au mai tăifăsuț puțin, la umbră; apoi au mai scormonit nițel cu târnăcopul în groapa de rândul trecut. Nu prea trăgeau nădejde să găsească ceva, dar vezi că Tom spusese că foarte adesea se întâmplă ca unii să se lase păgubași tocmai când ajung cu săpatul la o palmă de comoară, și-apoi să vină alții și s-o scoată la iveală dintr-o aruncătură de lopată. Cum nici de data aceasta nu izbutiră, își luară uneltele la spinare, plecând mulțumiți că nu se jucaseră cu norocul și că împliniseră întocmai toate regulile căutatului de comori.

Când ajunseră la Casa cu stafii, tăcerea mormântală ce domnea în preajmă-i, sub soarele dogoritor, era atât de stranie și înfiorătoare, atât de apăsătoare singurătatea și tristețea acelui loc, încât, înspăimântați, șovăiră o clipă dacă să intre sau nu. Se furișară până la ușă. Tremurînd, aruncară o privire înăuntru. Văzură o odaie năpădită de buruieni, fără dușumea, cu pereții netencuiți, cu găurile ferestrelor căscîndu-se hâde, o vatră de pe vremuri, o scară dărăpănată; și pretutindeni pânze de păianjen prăfuite, atârînd în zdrențe.

Se hotărâră să intre. Pășeau binișor și vorbeau în șoaptă; bătăile inimii li se iuțiseră, ciuleau urechile să prindă cel mai mic zgomot, mușchii le erau încordați, gata de fugă în orice clipă. După ce se mai obișnuiră cu atmosfera, frica li se preschimbă în curiozitate. Cercetară

amănunțit locul, admirându-se oarecum și totodată minunându-se că au atâta curaj. Acum ar fi vrut să știe ce era în încăperea de sus, la care ducea scara. Asta însemna să nu mai poată fugi în caz de primejdie, dar tot lăudându-se, care mai de care, că nu le e frică, firește că până la urmă au aruncat uneltele într-un colț și au urcat scara. Sus, aceeași paragină, într-un ungher, dădură peste un dulap, zidit în perete, promițător de mistere, dar care se vădi înșelător. Acum li se urcase curajul nevoie mare și erau siguri de ei. Tocmai se pregăteau să coboare scara și să se apuce de lucru când, deodată, Tom făcu:

— st!

— Ce e? întrebă în șoaptă Huck, îngălbenindu-se de spaimă.

— Sst! Colo! Auzi?

— Da! Aoleo!... Am pățit-o! Hai să fugim!

— Taci! Nu mișca! Vin drept spre ușă.

Băieții se întinseră jos, cu ochii lipiți de niște găuri din scândurile podelei. Așteptau îngroziți să vadă ce se va întâmpla.

— S-au oprit... Nu, iar vin. Uite că intră! Nu mai sufla o vorbă! Doamne, ce n-aș da să nu fiu aici!

Intrară doi bărbați. Am îndoi băieții își ziseră în gând:

„Asta-i spaniolul ăla bătrân, surd și mut, care-a fost prin târg de vreo două ori, acu' de curând, p-ălălalt nu-l știu, nu l-am văzut niciodată”.

„Ălălalt" era un individ zdrențăros, cu părul vâlvoi și cu o față respingătoare. Spaniolul era înfășurat într-o pelerină. Avea favoriți albi, zbârliți, părul lung și alb îi ieșea de sub pălăria cu marginile late și purta ochelari verzi. Pe când intrau în odaie, „ălălalt" vorbea cu glas scăzut. Se așezară pe jos, cu fața spre ușă și cu spatele spre perete; „ălălalt" continua să vorbească. Acum nu se mai ferea și cuvintele lui se deslușeau mai limpede.

— 'Nu, m-am gândit destul de bine și nu-mi place. E primejdios.

— Primejdios! bombăni, spre marea mirare a băieților, spaniolul „surdo-mut". Curcă plouată!

Auzind glasul acesta, băieții rămaseră cu gura căscată și începură să tremure. Era glasul lui Jo Indianul! Câtva timp nu se mai auzi nimic. Apoi Jo spuse:

— Ce poate fi mai primejdios ca dincolo, rîndu* trecut? Ei, și-uite că nu s-a-ntîmplat nimic!

— Aia-i altă socoteală. Tocma' hăt-departe pe apă și nici o casă-mprejur! N-o să afle niciodată nimeni c-am încercat, de vreme ce n-am reușit.

— Ei, și-apoi ce e mai primejdios decât să venim aci ziua-n amiaza mare? Oricine ne-ar vedea ne-ar lua la ochi.

— Știu foarte bine. Da' vezi că nu era alt loc mai la îndemână, după ce o scrântirăm dincolo. Vreau s-o șterg din șandramaua asta. Și ieri am vrut, da' nu puteam să ne mișcăm de-aici din pricina dracilor ăloră de băieți care se jucau colo sus pe deal, tocma' în fața casii. „Dracii de băieți" începură să tremure când auziră vorbele astea și se gândeau ce noroc avuseseră să-și aducă aminte că era vineri și că trebuie să mai aștepte 9 zi.

Ce bine ar fi fost să mai fi așteptat un an!

Cei doi bărbați scoaseră niște merinde și se apucară să mănânce. După o tăcere lungă și îngândurată, Joe Indianul zise:

— Ascultă aici, băiete, tu să te duci înapoi la locu' tău, în susu' apei și s-aștepți acolo până-

ți dau de veste. Eu, fie ce-o fi, mai dau o dată o raită pîn' Târgu ăsta, să văz cam ce e de făcut. Treaba aia „primejdioasă” o facem după ce mai miros eu cum stau lucrurile, și când oi vedea

că-mi vine bine la socoteală! Și-apoi p-aci ți-e drumu'! O luăm către Texas! Să vezi c-o scoatem noi la cap!

Amândoi păreau mulțumiți, începură să caște. Joe Indianul spuse:

— Mor de somn! Acum e rîndul tău să stai de veghe. Se ghemui printre buruieni și începu să sforăie.

Celălalt îl ghionti o dată, de două ori, până încetă. Nu trecu mult și începu și cel de strajă să moțăie; capul îi pica tot mai jos; peste puțin sforăiau amândoi. Băieții scoaseră un suspin lung de ușurare. Tom șopti:

— Acu-i momentu', hai! Huck răspunse:

— Nu pot... mor dacă s-or deștepta!

Tom îi dădea ghes, Huck șovăia. În cele din urmă Tom se sculă binișor, cu băgare de seamă, și porni singur. Dar la primul pas pe care- l făcu, podeaua șubredă scoase un scârțâit atât de îngrozitor, încât băiatul se lăsă iar jos, pe jumătate mort de spaimă. Nu mai încercă a doua oară. Rămaseră amândoi întinși la pământ, numărând timp de o veșnicie minutele care se târau cu încetineală, în sfârșit băgară de seamă, bucuroși, ea soarele asfințea.

Deodată, una dintre sforăieli încetă. Joe Indianul se ridică în capul oaselor, holbă ochii împrejur, zâmbi în ciudat văzându-l pe celălalt cum dormea cu capul pe genunchi, apoi îl trezi, lovindu-l cu piciorul:

— Hei, halal de-așa paznic! Noroc că nu s-a întâmplat nimic!

— Aoleo! Da' ce-am adormit?

— Cam așa ceva. Hai, mă, că se cam apropie timpu' s-o luăm din loc. Ce facem cu bănuții care-i mai avem?

— Nu știu. Eu zic să-i lăsăm aci, ca și-altă dată. Ce să-i mai cărăm cu noi până nu plecăm în Sud? Șase sute și cincizeci de arginți e nițică greutate.

— Bine, fie și-așa, nu-i mare lucru să mai venim o dată pîn-aci.

— Sigur, da' eu aș spune să venim noaptea, cum veneam și-altă dată, e mai bine.

— Da, dar ascultă aci: Cine știe cât poate să treacă până apuc să termin daravela aia, mai știi ce se-ntâmplă? Și locul ăsta nu e prea sigur. Hai mai bine să-i îngropăm, să-i îngropăm cum se cade.

— Bună idee! Încuviință celălalt și se îndreptă spre colțul opus al camerei, îngenunche și, ridicând o piatră din dosul vetrei, scoase un săculeț care zornăia plăcut. Numără din el vreo douăzeci- treizeci de dolari pentru sine și tot atâția pentru Joe Indianul, căruia îi întinse apoi sacul. Joe îngenunchease între timp în colț și săpa de zor cu pumnalul.

Într-o clipă, băieții uitară de spaimă și de toate grijile. Cu ochi lacomi, urmăreau fiecare mișcare. Ce noroc nemaipomenit! Întrecea orice închipuire! Șase sute de dolari erau destul ca să îmbogățescă și șase băieți! Acum puteau căuta comori în cele mai bune condiții, fără să-și mai bată capul unde să sape, mai mare plăcerea! Își dădeau mereu coate, cu tâlc, vrînd parcă să-și spună: „Ei, acu' nu-ti pare bine că suntem aci?”

Cuțitul lui Jo izbi în ceva tare.

— Ia vino-ncoa'! strigă el.

— Ce e? îl întrebă celălalt.

— O scândură aproape putredă... Ba nu, mi se pare că-i o ladă. Hai și dă-mi o mână de ajutor,

să vedem ce e cu ea. Las' că nu mai e nevoie, am găurito.

Vârî mâna înăuntru și o scoase degrabă:

— Mă omule, sunt bani!

Cei doi cercetară pumnul de monezi. Aur! Sus, băieții erau la fel de tulburați ca și ei, și la fel de încântați.

Complicele lui Jo zise:

— Hai să nu pierdem vremea. E o rablă de târnăcop printre buruieni, colo-n colțul din dreptu' vetrii, l-am văzut adineauri.

Tete fuga și aduse târnăcopul și lopata băieților. Joe Indianul luă târnăcopul, îl cercetă încruntat, mormăi ceva și începu să sape.

În curând lada fu dezgropată. Nu era prea mare; era ferecată cu cercuri de fier și părea să fi fost foarte trainică înainte de a o fi măcinat anii. Câtăva vreme cei doi bărbați rămaseră neclintiți, sorbind din ochi comoara, prea fericiți ca să poată scoate o vorbă.

— Mă, frate-miu, aicea sunt mii de dolari — zise în sfârșit Jo Indianul.

— Tot auzeam eu că banda lui Murrel se aciuiase p-aci într-o vară — spuse străinul.

— Știu — zise Jo — și, după cum vezi, se pare că n-a fost minciună.

— Ei, acu' poți să te lași păgubaș de chestia ailaltă. Jo Indianul se încruntă:

— Nu mă cunoști. Sau nu înțelegi cum stă chestia. Acolo nu-i vorba de jaf, e vorba de răzbunare! Și ochii îi sclipiră cu răutate. O să trebuiască să-mi ajuți. Când terminăm, plecăm în Texas. Acu' du-te acasă la nevastă și copii, și-așteaptă până-ți dau de știre.

— Bine, dacă așa vrei. Și cu asta ce facem? O îngropăm iar?

— Da. (Bucurie nemărginită sus.) Ba nu! Pe marele Sachem l că nu! (Mare deznădejde sus.) Era să uit. Târnăcopu' ăsta avea pământ proaspăt pe el! (Băieții să leșine de spaimă.) Ce caută aci un târnăcop și o lopată? Ce caută aci, cu pământ proaspăt pe ele? Cine le-a adus aci, și unde-s ăi de le-au adus? Ai auzit sau ai văzut tu pe careva?... Ce? S-o îngropăm iar, și să vie

ăia să vază că s-a lucrat aci? Nici gând, nici gând! O ducem în bârlogu' meu.

— Sigur c-așa! Cum de nu ne-am gândit mai' nainte? Vrei să zici la număra' unu?

— Nu, la numărul doi, sub cruce. Locu' ălălalt nu-i bun, e prea la-ndemână.

— Foarte bine. Începe să se-ntunece. Nu mai e mult și putem pleca.

Jo Indianul se sculă și trecu de la o fereastră la alta, privind cu băgare de seamă afară. Peste puțin spuse iar:

— Cine să fi adus sculele alea-încoa'? Crezi că s-ar putea să fie cineva sus?

Băieților li se tăie răsuflarea. Joe Indianul puse mâna pe pumnal, stătu locului o clipă, șovăind, apoi se îndreptă spre scară. Băieții își aduseră aminte de dulapul din perete, dar nu mai aveau pic de vlagă în ei.

Pașii se apropiau scârțâind pe scări, încordarea cumplită a acelei clipe trezi energia paralizată a copiilor. Erau gata să se repeadă spre dulap, când auziră trosnind treptele putrede și Joe Indianul ateriza printre rămășițele scării fărâmate. Se ridică cu chiu cu f ai, blestemând. Tovarășul lui zise:

— Ce rost are? Dacă e careva sus, n-are decât să stea acolo, ce ne pasă nouă? Dacă are chef să sară jos acu' și să dea de bucluc, n-are decât. Până într-un sfert de ceas se-ntunecă de-a binelea, să poftească să se ia după noi, dacă le dă mâna; eu unu' n-am nimica-mpotrivă. Eu zic că cine-a zvârlit astea acilea ne-o fi văzut și ne-o fi luat drept strigoi ori draci, ori așa ceva. Fac prinsoare că mai fug și-acu' de le sfârâie călcâiele.

Jo mai bombăni câtva timp, apoi recunosc și el că e mai cuminte să pregătească totul de plecare, cât mai era un pic de lumină. Peste puțin, se furișau amândoi din casă, prin întunericul tot mai adânc, și se îndreptau spre nu, cu lada lor prețioasă.

În sfârșit, Tom și Huck putură să se ridice. Erau sleiți de puteri, dar parcă li se luase o piatră de pe inimă. Prin crăpăturile dintre bârnele casei se uitau lung după cei doi bandiți. Să se ia după ei? Nici prin gând nu le trecea!... Au fost mulțumiți s-ajungă jos fără să-și frângă gâtul și s-o ia cât mai degrabă peste deal către târg. Nu vorbeau mult, prea le era ciudă pe ei înșiși. Ciudă pe ghinionul care-i făcuse să aducă în casă lopata și târnăcopul. De n-ar fi fost ele, Jo Indianul nici gând să fi bănuț ceva! Ar fi ascuns acolo argintul și aurul, la adăpost, până își potolea setea de răzbunare și mai târziu ar fi avut nenorocul să descopere că banii se topiseră. Grozav, afurisit ghinion, s-aducă ei uneltele acolo! Se hotărâră să pândească pe așazisul spaniol când va veni în târg să iscodească în ce chip își putea împlini răzbunarea, și-apoi să se ia după ei până la „numărul doi”, oriunde ar fi să fie.

Dar, deodată, un gând îngrozitor încolți în mintea lui Tom: —Răzbunare?... Huck, te pomenești că de noi e vorba?

— Fugi d-acolo ! răspunse Huck, simțind că-i vine să leșine.

Au discutat bănuiala asta din toate punctele de vedere, iar după ce au intrat în târg, au căzut de acord să creadă că poate Joe se gândea la altcineva, sau barem numai la Tom, că doar numai Tom depusese mărturie împotriva lui!

Slabă mângâiere pentru Tom, să se știe singur în primejdie! „Să mai fi avut un tovarăș, ar fi fost cu mult mai bune!” gândea el.

CAPITOLUL XXVIII

NOAPTEA, PERIPEȚIILE ZILEI SE ÎNTOARSERĂ chinuitor în visele lui Tom. De patru ori se văzu cu neprețuita comoară în mâini și de fiecare dată i se destrăma fără urmă printre degete, în clipa când, trezindu-se, revenea la cruda realitate a nenorocului său. În zorii zilei, pe când zăbovea în pat, amintindu-și episoadele mării lui aventuri, băgă de seamă că erau ciudat de șterse și de îndepărtate, de parcă s-ar fi întâmplat în altă lume sau într-o vreme de mult trecut. Apoi îi dădu prin gând că însăși marea lui aventură trebuie să fi fost un vis! Prea era mare numărul de monezi pe care le văzuse, ca să poată exista aievea!

Până atunci el nu văzuse niciodată cincizeci de dolari laolaltă și, ca toți băieții în situația lui sila vârsta lui, își închipuia că „sutele” și „miile” nu erau decât niște vorbe scornite de oameni, că astfel de sume nici nu existau pe lume. Niciodată nu crezuse o clipă că s-ar putea găsi la cineva suma de o sută de dolari în bani sunători. De s-ar fi cercetat cu de-amănuntul ce-și închipuia el când se gândea la comori ascunse, s-ar fi aflat că era un pumn de gologani de argint și o grămăjoară de dolari strălucitori, văzuți ca prin ceață și cu neputință de atins. Dar pe măsură ce se gândea la ele, episoadele aventurii lui se desprindeau tot mai vii și mai limpezi, astfel încât în curând fu ispășit să creadă că poate nu visase. Trebuia să termine cât

mai repede cu nedumerirea asta. După ce îmbucă în grabă ceva, se duse să-l caute pe Huck. Îl găsi șezând pe marginea unei luntre și bălăcindu-și alene și melancolic picioarele în apă. Tom se hotărî să-l lase pe Huck să vorbească întâi. Dacă n-o să aducă vorba despre întâmplarea cu pricina, însemna că totul nu fusese decât un vis.

— Noroc, Huck!

— Noroc, Tom! Un minut de tăcere.

— Tom, să fi lăsat afurisitele alea de scule la copacul uscat, puneam mina pe bani. Să nu-ți vie să crăpi de ciudă?!

— Va să zică n-a fost vis î N-a fost vis! Zău dacă nu era mai bine să fi visat! Să fiu al naibii dacă nu era mai bine!

— Ce să fi visat?

— Chestia aia de ieri. Mai-mai să cred c-a fost un vis!

— Vis? Vedeai tu vis dacă nu se fărâmau scările alea!... Am avut eu la vise azi-noapte cu duiumu'!... Și-n toate mă-nhăța diavolu' ăla de chior, putrezi-i-ar oasele!

— Ba mai bine lasă să trăiască, Huck, să-l găsim și să dăm de urma banilor.

— Da' ce crezi, Tom, că mai dăm noi ochii cu el?... Ehe, nu te mai întâlnești a doua oară c-o baftă ca asta, s-a dus! De altfel, drept să-ți spui, să-l mai văz o dată, nu-ș' ce-aș face, m-ar apuca o dârdâială!... Mamă doamne!...

— Parcă pe mine nu?! Da' tot aș vrea să-l văz și să mă tiu după el pân-la numărul doi, ăla de care vorbea.

— Așa, așa, numărul doi! Și io m-am tot gândit la asta, da' nu mă taie capu' ce poa' să fie. Tu ce crezi?

— Habar n-am! E încâlcită rău dara vela asta... I-ascultă, Huck, n-o fi un număr de casă?

— Brava! Asta e!... Aș, Tom, nu e. Și chiar așa să fie, nu e-n prăpăditu' ăsta de târgușor al nostru. P-aci nu-s numere.

— Așa e. Stai să mă gândesc nițel. Aa! să știi c-o fi un număr de odaie în vreun han, pricepi?

— Mă, să știi că asta e! Și nu e decât două hanuri! Înseamnă că-l găsim la repezeală.

— Stai aicea, Huck, până mă-ntorc.

Tom o zbughi îndată. Prefera să nu fie văzut în tovărășia lui Huck. Lipsi jumătate de ceas. Află că în hanul mai bun, numărul doi era ocupat de multa vreme de un tânăr avocat, în hanul mai modest, în jurul camerei numărul doi plutea un mister. Băiatul hangiului îi povestise că era toată ziua încuiată; doar noaptea vedeai pe câte cineva intrând în ea sau ieșind. Nu știa din ce pricină. Fusese și el cam curios, dar nu din cale-afară; până la urmă se mulțumise să creadă că în camera aceea „umblau strigoi”; nu mai departe decât noaptea trecută văzuse aprinzându-se acolo o lumină.

— Asta am aflat, Huck, și sunt sigur că-i camera doi pe care-o căutăm.

— Și io tot așa zic, Tom. Acu' ce vrei să faci?

— Stai să mă gândesc.

Se gândi îndelung. Apoi zise:

— Uite ce e: Ușa din dos a camerei dă în fundătura aia mică dintre han și șandramaua de depozit de cărămidă. Tu vezi de pune mâna pe câte chei poți, șterpelesc și eu toate cheile mătușii, și-n prima noapte întunecoasă ne duce acolo și le-ncercăm. Să ai grijă să fii cu

ochii-n patru după Joe Indianul, fiindcă știi ce-a spus, că are de gând să dea o raită prin târg și să mai pândească un prilej să se răzbune. Dacă-l vezi, țin-te după el. Dacă nu se duce la numărul doi ăla, înseamnă că nu e ce căutăm.

— Aoleo, Tom, nu mă ții singur după el!

— Ei, și tu, Huck! O să fie noapte, mai mult ca^ sigur. Poate nici nu te vede, și chiar dacă te vede, poate nici nu-i dă în gând nimica.

— Bine, bine... dac-o fi întuneric de tot, mă ții după el. Știu și eu —nu știu, o să-ncerc.

— Fac prinsoare că eu mă ții după el pe-n tuner ic. Gândește-te că s-ar putea să vază că nu poate să se răzbune, și atunci se duce glonț la bani și-i ia.

— Așa e, Tom, așa e. Să știi că mă ții după el, mă ții, zău că da!

— Ei vezi, așa-mi placi! Țin-te bine, Huck, că nici eu nu mă las!

CAPITOLUL XXIX

CÎND VENI SEARA, Tom și Huck erau gata pentru isprava pusă la cale. Au dat târcoale hanului până după ora nouă; unul supraveghea de departe fundătura, celălalt era cu ochii la ușa hanului. Dar nu trecu țipenie de om prin fundătură și nimeni care să fi semănat cu spaniolul nu intră pe ușa hanului, nici nu ieși. Noaptea se vestea senină, așa că Tom se duse acasă. Se înțeleseră că dacă totuși se întunecă îndeajuns, Huck să vină și să miaune; atunci Tom avea să se strecoare afară și să vină să încerce cheile. Dar noaptea rămase luminoasă și Huck renunță să mai stea de strajă; pe la douăsprezece se duse să se culce într-un butoi gol.

Marți, același ghinion. Miercuri la fel. Noaptea de 30I se arăta mai promițătoare. La timpul potrivit, Tom se strecură afară din casă, înarmat cu felinarul cel vechi de tinichea al mătușii și cu un prosop, ca să-l poată camufla. Ascunsese felinarul în butoiul lui Huck și se așezară ia pândă. La o oră după miezul nopții, hanul se închise și luminile lui (singurele de prin partea locului) se stinseră. Nici urmă de spaniol. Nimeni nu intrase în fundătură, nimeni nu ieșise, împrejurările erau prielnice; liniște adâncă, întreruptă doar la răstimpuri de uruitul câte unui tunet îndepărtat.

Tom luă felinarul, îl aprinse în butoi, îl înfășură bine cu prosopul și cei doi viteji se furișară prin întuneric spre han. Huck rămase să stea de veghe, iar Tom înainta, băjbâind în fundătură. Urmă o așteptare înfricoșătoare, lungă cât o veșnicie și grozav de apăsătoare pentru Huck. De-ar fi văzut o rază de lumină din felinarul lui Tom l... S-ar fi speriat, dar ar fi știut cel puțin că Tom mai era în viață.

Parcă trecuseră ceasuri întregi de când dispăruse Tom. Cu siguranță că leșinase! Poate că și murise, poate că de spaimă și de tulburare îi stătuse inima-n loc. În îngrijorarea lui, Huck se pomeni apropiindu-se tot mai mult de fundătură, își închipuia fel de fel de grozavii, aștepta să se întâmple din clipă în clipă o nenorocire cumplită care să-i înghețe sângele în vine. Înainta mai mult mort decât viu; abia răsufla și inima-i bătea mai-mai să-i sară din piept. Deodată se ivi o rază de lumină și Tom trecu în goană pe lângă el, gâfâind:

— Fugi! Fugi cât poți!

N-apucă să-i spună a doua oară, că Huck se și pusese pe-o fugă de vreo șaiszeci de kilometri pe oră. Nu se opriră decât în capătul celălalt al târgului, lângă magazia unui abator părăsit, în clipa când intrau sub acoperământul ei, se dezlănțui furtuna și începu să toarne cu găleata.

De îndată ce putu răsufla mai în voie, Tom povesti:

— Huck, a fost îngrozitor! Am încercat două chei, cât am putut de încetișor, da' mi se părea că fac un tărăboi, c-abia mai răsuflăm de frică. Și nici nu se-ntorceau în broască, ale naibii. Când, ce să vezi, nu-ș' cum pun mâna pe clanță... și-odată se deschide ușa! Nu era încuiată! Eu, țuști înăuntru! Scot prosopu' de pe felinar și... sfinte Sisoie!... ce crezi că-mi văd ochii?

— Ce?... ce-ai văzut, Tom?

— Huck! Cât p-aci să calc pe mâna lu' Joe Indianu'!

— Fugi d-acolo!

— Să mor, na! Era culcat pe jos și dormea buștean, cu cârpa la ochi și cu bratele-ntinse-n lături.

— Tiii! Și tu ce-ai făcut? S-a trezit?

— Aș, nici nu s-a mișcat. Zic că era beat. Am înhățat iute prosopul, și tunde-o băiete!

— Eu, unu' nici nu m-aș fi gândit la prosop, sunt sigur!

— Cum era să nu mă gândesc! Mi-arăta ea mătușa, dacă l-aș fi pierdut!

— Ia zi, Tom, și lădița ai văzut-o?

— Da' ce, parcă am stat să mă uit?... N-am văzut nimic, nici lădița, nici cruce. N-am văzut decât o sticlă și-o cană de tinichea pe dușumea, lângă Joe Indianu'. Da... și-am mai văzut două butoiașe și o groază de sticle prin odaie. Acuma pricepi ce era cu odaia cu stafii?

— Ce?

— Păi nu vezi? E plină cu whisky. Te pomenești că toate hanurile de temperanță! au câte-o odaie d-asta cu stafii, ce zici, Huck?

— Te pomenești c-așa o fi. Cine-ar fi crezut una ca asta? Da' ascultă, Tom, dacă Joe Indianu' e beat acum, ar fi ăl mai bun prilej să punem mâna pe lădiță...

— Nu mai spune! Încearcă tu! Huck se cutremură.

— Ba nu, nu crez că pot.

— Cred și eu că nu, Huck. Numai o singură sticlă lingă Jo Indianu' nu-i de-ajuns. Să fi fost trei, mai treacă-meargă, aș fi știut că-i beat-turtă și aș fi îndrăznit.

După ce stătu și se mai gândi bine, Tom adăugă:

— Ascultă, Huck, eu zic să nu mai încercăm treaba asta până n-om ști că Joe Indianu' nu-i în cameră. Altfel prea e cu bătaie de inimă. Dacă stăm și pândim noapte de noapte, nu se poate să nu-l vedem ieșind cândva, și-atunci punem mâna pe lădiță cât ai zice pește.

— Bine, așa să facem. Eu stau de strajă toată noaptea: stau noapte de noapte, dacă faci tu treaba ailaltă!

— Foarte bine, las' pe mine! Tu numai să treci pe ulița noastră și să miorlăi, și dacă dorm, s-arunci o mâna de nisip în geam și eu numaidecât dau fuga.

— E-n regulă, Tom, n-ai nici o grijă!

— Ei, Huck, acu' că trecu furtuna, eu mă duc acasă. Nu mai e mult și se crapă de ziuă. Până atunci, tu du-te înapoi și stai la pândă. Bine?

— Dac-am spus că stau, stau, Tom. Nu-l slăbesc din ochi hanu-ăla, noapte de noapte, să știu de bine că p'îndese și-un an. O să dorm ziua si-o să stau la pândă toată noaptea.

! Hanurile de temperanță — localuri care nu serveau băuturi alcoolice si care, aliate sub patronajul a diverse „societăți" filantropice, luptau împotriva alcoolismului.

— Așa, foarte bine. Și-unde o să dormi?

— În șopronu' lu' Ben Rogers. El mă lasă și-mi dă voie și negru' lu' taică-u, moș Jake, îi car apă de câte ori mă cheamă și dacă mă rog de el, totdeauna îmi dă și mie câte-un pic de mâncare când are. E un negru tare de treabă, mă Tom. Ține la mine, fiindcă nu fac pe fudulu' cu el. Mi s-a și întâmpat să m-așez să mănânc cu el laolaltă. Da', vezi, să nu mai spui și ia alții!

— Bine, Huck, dacă n-am nevoie de tine, ziua, să știi că te las să dormi. N-o să viu să te bârâi la cap. Și tu, cum ai vedea că mișcă ceva, în vreo noapte, imediat să dai fuga la mine, să faci ca pisica.

CAPITOLUL XXX

VINERI, de cum se sculă, Tom auzi o veste îmbucurătoare: cu o seară înainte, familia judecătorului Thatcher se înapoiase în oraș. Jo Indianul și comoara trecură pentru moment pe planul al doilea. Mai presus de toate îl interesa acum Becky. S-au întâlnit și-au petrecut grozav, jucându-se de-a „hoțul și detectivul” și de-a „uliul și porumbelii”, cu un cârd de colegi. Ziua se încheie cu un fapt deosebit de îmbucurător. Becky o sâcâise pe maică-sa, rugând-o să fixeze pentru ziua următoare serbarea în aer liber, demult făgăduită și mereu amânată, și doamna Thatcher se învoi. Bucuria fetei era fără margini, a lui Tom deopotrivă, încă înainte de înserat, se trimiseră invitațiile și îndată îi cuprinse pe copiii târgului febra pregătirilor și a nerăbdării.

Abia așteptau desfătările zilei următoare. Tom era atât de agitat, încât nu i-a fost greu să rămână treaz până la o oră destul de târzie; nădăjduia să audă mieunatul lui Huck și să pună mâna pe comoară, ca să poată a doua zi s-o uluiască pe Becky și pe oaspeții ei. Rămase însă dezamăgit; nici un semnal nu se auzi în acea noapte.

În sfârșit sosi și dimineața. Pe la ceasurile zece-un-sprezece, o ceată voioasă și zburdalnică se strânsese în casa judeului Thatcher și totul era pregătit pentru plecare. Vârștii n-aveau obiceiul să ia parte la asemenea excursii, pentru ca cei mici să se simtă la largul lor. Se socotea că sunt în mâini bune, sub paza câtorva fete de vreo optsprezece ani și a câtorva tineri de vreo douăzeci și trei. Pentru această excursie fusese închiriat vaporețul de curse. Purtând cu toții coșuri cu merinde ieșiră curând pe ulița mare, în alai voios. Pe Sid îl durea stomacul și trebuise să renunțe la petrecere; Mary rămăsese și ea acasă, ca să-i țină de urât. În clipa plecării, doamna Thatcher îi spuse lui Becky:

— Sigur că o să te-ntorci târziu, draga mea. Poate c-ar fi mai bine să ram îi peste noapte la vreo fată care locuiește în apropierea debarcaderului.

— O să rămân la Suzy Harper, mămico.

— Bine. Ai grijă să te porți cum trebuie și să nu superi pe nimeni.

Peste puțin, pe când se îndreptau spre debarcader, Tom avu o idee:

— Auzi, Becky, îți spun eu ce facem. Decât să mergem deseară la Suzy Harper, mai bine suim dealul și rămânem la văduva Douglas. Sigur c-o să aibă înghețată! În fiecare zi are cu toptanu'. Și să vezi ce-o să se mai bucure că venim la ea.

— Vai ce drăguț o să fie!

Dar apoi Becky se gândi o clipă și zise:

— Da' mămica ce-o să spună oare?

— N-are cum să afle.

Fata se mai gândi un pic, apoi zise cu șovăială:

— Cred că nu e bine să fac așa... dar...

— Dar ce? De vreme ce maică-ta n-o să afle, unde vezi răul? Ea nu vrea decât să te știe în mâini bune. Mă prind că ți-ar fi spus chiar ea să te duci acolo, dacă-i dădea prin gând. Sunt sigur.

Buna primire pe care o făcea văduva Douglas oaspeților ei era vestită și o ispitea pe Becky. Mai adăugându-se la aceasta și vorbele lui Tom, ea își birui șovăiala. Hotărârea să nu spună nimănui nimic despre planurile lor.

Deodată lui Tom îi tete prin gând că s-ar putea ca tocmai în noaptea aceea să vină Huck să dea semnalul, îi cam scăzu însuflețirea. Totuși nu se putu hotărî să-și calce pe inimă și să renunțe la petrecerea din casa văduvei. Și de ce-ar renunța? chibzui el; de vreme ce semnalul nu fusese dat în noaptea trecută, ce motive avea să creadă că va fi dat tocmai în noaptea asta? Desfătările sigure ale serii de după excursie atârnară mai greu în cumpănă decât comoara îndoielnică, și, ca orice copil, se hotărî să dea urmare pornirii mai puternice și să nu se mai gândească în ziua aceea la lada cu bani.

Cinci kilometri mai la vale de târg, vapozașul opri la gura unei văi împădurite și acostă. Roiul de copii coborî și, peste puțin, adâncurile pădurii și culmile stâncoase răsunau de chiote și de hohote de rîs.

După ce s-au zbuguit și s-au obosit în fel și chip, hoinarii se întoarseră în cele din urmă la tabără, cu o poftă de mâncare strașnică și se năpustiră asupra bunățăților. După ospăț s-au tolănit să se odihnească și au mai stat la taifas, în umbra stejarilor stufoși. Curând cineva strigă:

- Cine vrea să meargă la peșteră?

Toată lumea voia. Se scoaseră pachete cu lumânări și îndată începură cu toții să se cațere de zor pe deal. Gura peșterii era destul de sus pe coastă, o deschizătură în forma literei A. Poarta masivă de stejar sta nezăvo-rîtă. Cum intrai, dădeai de-o încăpere mică, răcoroasă ca o ghețarie, înzestrată de natură cu pereți masivi de calcar, umeziți, ca de rouă, de-o nădușeală rece. Era romantic și misterios să stai în acel întuneric adînc și să privești spre poienile verzi din vale, scăldate în soare strălucitor. Dar curînd emoția se risipi și reîncepu zbuguiala. De cum țîșnea flacăra unei lumânări, toată lumea tabăra asupra celui care o aprinșese; urma o luptă și o vitează împotrivire. Luminarea era degrabă zvirlită jos sau stinsă. Rîdeau cu hohote și iarăși se fugăreau. Toate au însă un sfîrsit. În curînd alaiul cobora în șir panta repede a galeriei principale. Ltraiinile tremurătoare dezvăluiau tulbure pereții măreți .de piatră, aproape pînă în punctul unde se uneau, boltindu-se la douăzeci de metri înălțime. Această galerie principală nu era mai lată de doi- trei metri. La cîțiva pași una de alta, se deschideau de fiece parte mereu alte galerii înalte și mai înguste încă. Peștera lui McDougal nu era decît un vast labirint de cărări întortocheate, care se întîlneau, iarăși se despărțeau și nu duceau nicăieri. Se spunea că ai fi putut umbla zile și nopți prin vălmășagul ei încîlcit de crăpături și prăpăstii, fără să-i dai de capăt, și că ai fi putut coborî și tot coborî și te-ai fi putut afunda pînă în măruntaiele pămîntului, în-tîlnind mereu aceeași priveliște, labirint după labirint, fără de sfîrsit. Nu era nimeni care să cunoască toata peștera. Era ceva cu neputință; cel mai mulți dintre tineri cunoșteau, ce-i drept, o parte din ea, dar nimeni xvu s-ar fi încumetat să se aventureze dincolo de partea cunoscută.

Tom Sawyer cunoștea și el peștera ca toți ceilalți.

Alaiul merse vreun kilometru de-a lungul galeriei principale; apoi se desprinseră pîlcuri și perechi și începură sase abată pe cărările lăturalnice, să alerge de-a lungul coridoarelor întunecoase și să se sperie unii pe alții, în locurile unde coridoarele se întâlneau.

Grupurile puteau merge astfel pe cărări osebite timp de o jumătate de oră, fără să treacă de zona cunoscută.

Curînd cei răzleți se înapoiară, grup după grup, la gura peșterii, gîfîind de oboseală, veseli nevoie mare, zmîngăliți de sus pînă jos cu seu de luminare, mînjiți cu lut și încîntați de felul cum își petrecuseră ziua. Cînd au văzut că afară aproape că se lăsase noaptea, s-au minunat; nici nu băgaseră de seamă cînd trecuse timpul. De jumătate de oră suna clopoțelul adunarea. Această încheiere a isprăvilor zilei era romantică și prin urmare satisfăcătoare. Cînd vaporeșul, cu încărcătura lui zglobie, se depărta de țarm, nimeni, în afară de căpitanul vasului, nu regretă timpul pierdut.

Huck se și înființase la pîndă, cînd luminile vaporeșului trecură sclipind pe lingă debarcader. Nu auzi nici un zgomot pe punte, căci micii călători erau potoliți și tăcuți, cum sînt mai totdeauna cei oboșiți. Huck se întrebă mirat ce vas putea să fie și de ce oare nu se oprise în fața debarcaderului, apoi își luă gîndul de la vaporeș și-și concentra toată atenția asupra misiunii sale. Noaptea era tot mai înnorată și întunecoasă. Se făcu ora zece. Orice zgomot de care și trăsuri încetă, luminile împrăstiate începeau a clipi și a se stinge; trecătorii întîrziți se făceau nevăzuți, intrau prin case. În curînd tîrgușorul se cufundă în somn tihnit și numai Huck rămase de veghe, singur cu liniștea nopții și cu nălucirile lui.

Se făcu ora unsprezece și se stinseră și luminile hanului. Acum era beznă pretutindeni. Huck așteptă iarăși vreme îndelungată și obositoare. Nu se întîmpe nimic. Hotărîrea care-l minase într-acolo începea să se clatine. La ce bun? Avea oare vreo noimă ceea ce făcea? Dar dacă n-avea? Nu era mai bine să se lase pîgubaș și să se ducă să se culce?

Un zgomot îi stîrni atenția, într-o clipă fu numai ochi și urechi. Ușa din fundătură se închise încetîșor. Huck sări în coltul depozitului de cărămidă, în clipa următoare, doi bărbați trecură repede pe lîngă el; unul din ei părea că tine ceva sub braț. Trebuie să fie lădița! Va să zică se pregătesc să schimbe locul comorii i La ce bun să-l mai cheme pe Tom acum? Ar fi o prostie. Bandiții s-ar depărta cu lădița și nu i-ar mai găsi. Nu, mai bine să se tină scai de ei și să vadă unde merg; pe întuneric n-aveau să-l dibuie. Tot chibzuid așa în sinea lui, ieși din ascunzătoare, și, desculț, se furișă ca o pisică pe urmele celor doi, lăsîndu-i să se depărteze atîta cît să nu-i piardă din ochi.

Bandiții o luară în sus, pe ulița de lîngă rru, străbătură trei străzi, iar la răs_pîntia următoare apucară la stînga. De aci, merșeră drept înainte, pînă ajunseră la cărarea ce suia spre mîgura Cardiff. O luară pe cărare. Trecură pe lîngă casa bătrînului Gal, așezată cam la jumătatea drumului spre culme. Nici nu se gîndiră să se oprească. Suiră înainte. „Aha— gîndi Huck —să știi că îngroapă comoara în cariera veche de piatră.” Dar nici la carieră nu se opriră. Trecură mai departe, către vîrf. Pe cărarea cu tufișuri înalte de sumac s-au cufundat în umbră și de aci încolo nu s-au mai văzut. Huck se apropie; acum putea micșora distanța, căci cu greu ar fi putut fi zărit. Merse cîtva timp mai repejor, apoi iar încetini pasul, tcmîndu-se ră prea se apropiase.

Mai merse o bucată, apoi se nori și ciuli urechea; nimic, nici un zgomot, doar bățile inimii lui i se părea ca le aude. Un țipăt de cucuivaie veni de peste deal, cobind a rău. Pași nu se mai auzeau deloc. Doamne Dumnezeule, oare totul fusese în zadar? Cît pe ce să sară în lături ca muscat de șarpe, cînd auzi un bărbat dregîndu-și glasul, la un metru de el. Îi zvîcni inima din loc și i se puse un nod în gît • îl înghiți și se sili să rămînă liniștit locului. Tremura din tot trupul, ca scuturat de friguri și i se tăiaseră picioarele de se temea să nu cadă. Știa unde se află știa că e la cinci pași de pîrleazul care ducea în curtea văduvei Douglas. „Foarte bine, gîndi, n-au decît s-o ascundă aicea, n-o sa fie greu de găsit.” Acum se auzi încet, foarte încet, glasul lui Joe Indianul:

— Lua-o-ar dracu', te pomenești c-are mosafiri,

E lumină la ora asta! Eu nu văz nici o lumină.

Asta era vocea străinului, străinul din Casa cu stafii. Lui Huck îi trecu un fior rece prin inimă. Va să zică asta era „răzbunarea"! Vru s-o ia la fugă. Apoi își aminti că văduva Douglas se purtase de multe ori bine cu el. Și poate că ticăloșii ăștia voiau s-o ucidă. Ar fi dorit să a'ibă curaj să-i dea de veste; dar știa bine că nu va îndrăzni; bandiții ar fi putut să se ia după el și să-l prindă. Toate astea și încă altele îi trecură prin gîid în clipa care se scurse între vorbele străinului și răspunsul lui Joe Indianul.

— Nu vezi, că-ti stă tufișul în față. Dă-te mai așa, acuma vezi?

— Da. Se vede că are mosafiri. Mai bine lasa-te păgubaș.

Să mă las păgubaș, tocmai acu' cînd am de gînd să plec de-aci pentru totdeauna? î Să mă las păgubaș, cînd s-ar putea să nu mai am niciodată un prilej ca ăsta?! Îți mai spui o dată, și să-ți intre bine-n cap ce-ți spui: nu-mi pasă de bănetul și de boarfele ei..-N-ai decît să iei tu tot. Dar bărba-su a fost hain cu mine; de multe ori mi-a făcut rău. Mai întîi de toate, el a fost judecătorul care m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj.

Și nu s-a mulțumit cu atîta. Asta nu-i nici a mia parte din ce mi-a făcut! A pus să mă bată cu biciul, auzi, să mă bată cu biciul în fața închisorii, ca pe-un negru ! în fața tîrgului întreg care venise să caște gura! Să mă bată cu biciul, înțelegi? Mi-a scăpat, a murit înainte să mă pot răzbuna. Da' las' c-o să-mi plătească ea pentru el! ..— Mă, să n-o omori î Nu fă una ca asta!

S-o omor? Cine-a spus că vreau s-o omor? L-aș omorî pe el, dac-ar fi aci, da' pe ea mi. Cînd vrei să te răzbuni pe-o femeie n-o omori, aș —o sluțești. Da, îi crapi nările, îi crestezi urechile, ca unei scroafe!

Doamne, da' asta-i...

Nu-ti mai da tu cu părerea, ține-ți părerile pentru tine! O să-ți prinză mai bine! O leg de pat. Dacă-o sîn-gera din cale afară și-o muri, n-o să fie vina mea. Eu unu' știu că n-o s-o jelesc. Și tu, băiete, să faci bine să m-ajuti —mi-esti dator! Și-apoi d-aia ai venit... s-ar putea sa nu pot să duc singur la capăt treaba asta. Dacă dai înapoi, te omor! Mă-nțelegi? Și dacă e vorba" să te omor pe tine, o omor și pe ea — și-atunci fac prinsoare că nici dracu' n-o să mai descurce cine-i făptașul.

Bine, dacă trebuie neapărat s-o facem și p-asta — atunci, hai să-i dăm drumu'! Cu cît om termina fiiai degrabă, cu atît mai bine! Decît să stau să tremur aici...

— Acum s-o facem? Cînd e lume acolo? Ce tot vorbești, mă? Știi că- ncepi să mă bagi la bănuiele?... Nu, băiatule, o s-așteptăm pînă se sting luminile, nu e nici o grabă. Huck presimiți că o să urmeze o tăcere mai înspăimîntătoare ca toate vorbele auzite din gura ucigașilor. Ținîndu-și răsufllarea, începu să pășească de-a-n-daratele: ridică un picior, cu nespūsă luare-aminte, și, după ce se legănă primejdios cînd într- o parte, cînd în cealaltă, gata-gata să se prăvălească, îl înfipse în pămînt cu mare băgare de seamă.

Mai făcu un pas îndărăt, cu aceeași luare-aminte și cu aceleași riscuri, apoi încă unul și încă unul, cînd o creangă îi trosni sub picior, își opri răsufllarea, ciuli urechea... Nimic, tăcere desăvîrșită. Răsufllă nespūs de ușurat. La adăpostul tufișurilor de sumac, se întoarse cu fața la cărare, cu prudența cu care manevrează pilotul virajul unui vapor, apoi pași înainte, repede, dar cu băgare de seamă. Cînd ajunse în dreptul carierei de piatră, se simți în siguranță și o rupse la fugă. Goni spre vale, pînă la casa Galului; acolo bātu cu putere în ușă. Nu trecu mult și la geam se ivi bătrînul, apoi numele lui de feciori, doi flăcăi vînjoși.

—Ce e tărăboiul ăsta? Cine bate? Ce vrei?

Dați-mi drumu' repede! Vă spui tot.

Bine, da' spune întîi cine ești!

Huckleberry Finn. Lute, dați-mi drumu'!

Nu mai spune! Huckleberry Finn! ăsta nu-i un nume care să deschidă multe uși, după cîte știu; dar, haide, dați-i drumu', băieți, să vedem ce vrea.

— Vă rog... vă rog să nu spuneți niciodată că eu v-am spus! fură cele dintîi vorbe ale lui Huck, cînd intră. Vă rog să nu mă spuneți —m-ar omorî la sigur. Dar văduva s-a purtat bine cu mine deseori, și o să spun, o să vă spun —dar numai dacă făgăduiți că n-o să mă dați niciodată în vileag.

Ei drăcie, ăsta are ceva de spus — se vede cît de colo! zise bătrînul mirat. Hai, băiete, zi, că n-o să te dea în vileag nimeni dintre noi.

Trei minute mai tîrziu, bătrînul și fiii lui, bine înarmați, erau pe culmea dealului și intrau pe cărarea cu sumac, ținînd armele în mîini și pașind tiptil. Huck nu-i însoți mai departe. Se ascunse îndărătul unui pietroi mare și trase cu urechea, întîi fu tăcere lungă, înfricoșătoare, apoi izbucniră deodată detunături de arme și un strigăt. Huck n-a mai așteptat alte amănunte.

A sărit în lături și a luat-o la goană spre vale, cît îl țineau picioarele.

CAPITOLUL XXXI

DUMINICĂ, pînă a nu miji zorile, Huck urcă bîj-bîind dealul și bātu încetișor la ușa Galului. Cei dinăuntru dormeau iepurește, atît erau de tulburați de întîmplările nopții. Nici nu apucă bine să bată Huck și cineva întrebă de la o fereastră:

Cine e?

Huck răspunse cu glas sfios:

— Vă rog, dați-mi drumu' înăutru. Sînt tot eu, Huck Finn.

— Ei, ăsta-i un nume căruia de-acum îi deschidem bucuros ușa, la orice oră.

Bine-ai venit, băiete!

Ciudate vorbe pentru urechile micului vagabond, cele mai plăcute pe care le auzise vreodată. Mai ales cele din urmă — nu-și amintea să i se mai fi spus cîndva.

Ușa se deschise degrabă și Huck intră. Fu poftit să șadă, apoi bătrînul și cei doi vlăjgani se îmbrăcară la iuțea.

Ei, acu', băiețuș, cred că ți-e a mîncă; noi tocmai ne gîndeam să pregătim o gustărică... Ai picat bine. Pîn' se luminează de ziuă o să fie gata ceva fierbinte, colo, să-ți meargă la inimă. Eu și cu băieții trăgeam nădejde c-o să vii să mii peste noapte la noi.

— Nu mai puteam de frică — răspunse Huck — și am fugit. Am tulit-o cînd s-au pornit împușcăturile și nu m-am mai oprit... cinci kilometri am tot fugit. Acu' venii să auz cum a fost, și am venit pîn-a nu se lumina de ziuă, fin'că nu vrui să mai dau ochi cu diavoli ăia, nici morți...

— Adevărat, băiete, și se cunoaște pe față c-ai avut o noapte rea, dar las' că avem noi p-aci un pat pentru tine; după ce mînci, să te culci și să tragi un pui de somn. Nu, băiețuș, nu i-am omorît — ne pare destul de rău. Uite cum a fost: știam unde puteam pune mîna pe ei, din cîte ne spuseseși mătăluță, așa că ne-am furișat tiptil, pe cărarea cu sumac, pîn-am ajuns cam la vreo cinci pași de ei; era un întuneric pe cărarea ceea, să-ți bagi degetele în ochi. Tocmai atunci, nu-ș' cum naiba, simt că- mi vine să strănut! Auzi, ghinionul dracului! Am încercat eu să mă țin, degeaba, n-a fost chip, a trebuit să-i dau drumul. Eu eram în cap, cu pistolul ridicat. Cînd au auzit strănutul, ticăloșii au dat repede să iasă din cărare. Eu strig: „Foc, băieți!” și trag de zor spre locul de unde venea foșnetul. Băieții la fel. Dar nemernicii au zbughit-o cît ai clipi din ochi.

Noi, după ei, la vale prin pădure. Nu cred să-i fi nimerit. Au tras și ei la început cîte-un foc, dar gloanțele au vîjîit pe lîngă noi, fără să ne atingă. Cînd nu li s-au mai auzit pașii, ne-am lăsat păgubași, nu i-am mai fugărit, ci am co'borît la vale, de i-am pus pe roate pe ăi de la poliție. Au înjghebat o poteră și-au plecat să păzească malul apei și, cum s-o crăpa de ziuă, șeriful cu altă ceată încep să cutreiere pădurea. Băieții mei au să pornească acum și ei, să-i însoțească. Ar fi bine dac-am ști cum arătau bandiții; ne-ar fi de mare folos. Dar tu, copile, n-aveai cum să vezi așa ceva pe-n-tuneric, așa-i?

Ba da, i-am văzut de vale în tîrg, cînd m-am luat după ei.

— Strașnic i spune-ne repede cum erau; spune-ne, băiatule!

— Unu-i Spaniolu' ăla bătrîn, surdo-mutu', care a fost p-aci de vreo două ori, și ălălalt, unu' c-o mutră de om de nimic, zbanghiu așa, și zdrențăros.

Ajunge, fătul meu, acuma-i știm! Am dat într-o zi de ei în pădure, în dosul caselor văduvei, și cum ne-au zărit, au și tulit-o, hoțește. Hai, băieți, și duceți-vă de-i spuneți șerifului, că de mîncat o să mîncăți mîine dimineață!

Feciorii Galului porniră îndată... Pe cînd ieșeau din odaie, Huck sări de pe scaun, strigînd:

Vă rog, vă rog... nu spuneți la nimeni că eu sînt ăl de i-am dat de gol! Vă rog din suflet!

Bine, copile, dacă așa vrei tu, dar lumea ar trebui să știe că tu ai făcut fapta asta bună.

Ba nu, nu! Vă rog, nu cumva să spuneți! După plecarea flăcăilor, bătrînul Gal zise:

N-au să spună nimănui. Și nici eu. Dar de ce nu vrei tu să se știe?

Huck mărturisi doar că știa încă prea multe despre unul din oamenii aceia și că nu voia, pentru nimic în lume, să afle banditul că știa ceva despre el, fiindcă atunci cu siguranță că l-ar omorî.

Bătrînul făgădui încă o dată să-i păstreze taina, și apoi spuse:

Dar ce te-a făcut să-i urmărești pe tâlharii ăia, băiete? Ți s-au părut deocheați? Huck tăcu un timp, ticluind un răspuns cît mai prudent, apoi răspunse:

— De, știți și dumneavoastră că io nu prea sînt băiat de treabă, cel puțin așa spune toți oamenii din tîrg, și io, de, zic c-or fi avînd dreptate —și cî-teodată nu se lipește somnul de mine 'fin'că stau și mă gîndesc în fel și chip și mă mir cum să fac să mă las de rele. Așa și azi-noapte. Nu puteam s-adorm și-atuncea am luat-o pe uliță-n sus, și tot cutreierînd- o în lung și-n lat, cînd am ajuns la dugheana aia dărăpănată, un' se vinde cărămidă, a de lîngă hanul Tempe- ranții, m-am răzimat de gard, să stau să mă mai gîndesc nițel la ale mele. Ei, și ce să vezi, taman atuncea trece ăia doi pe lîngămine, cu ceva sub braț și tiptil- tip- til... Io, cînd i-am văzut, mi-am închipuit că e ceva de furat. Unu' din ei fuma, ălălalt i-a cerut foc, și-atuncea s-au oprit chiar în dreptu' meu și cînd le-a luminat țigara fețele, am văzut c-ăl mare era Spaniolu' surdomut ; l-am cunoscut după favoriții albi și după peticu' de la ochi, și ălălalt era un nenorocit... mototolit și zdrențaros.

Cum ai putut să-i vezi zdrențele la lumina țigărilor?

întrebarea asta ,Il cam fistici pe Huck. După o clipă de tăcere, răspunse:

De, nu-ș' cum se face. Da' parcă le-am văzut...

— Ei, și-apoi ăia au plecat mai departe, și tu...

M-am luat după ei, da... Așa... Vroiam să văz ce-nvîrtesc, prea mergeau hoțește. Mă ținui după ei pîn-la pîrleazu' dinspre curtea văduvii, și acolo am stat în întuneric și-am auzit cum se ruga zdrențarosul' de ălălalt s-o cruțe pe văduvă, iar Spaniolu' se jura c-o s-o sluțească, după cum vă spusei aseară dumneavoastră și baie...

Păi cum, mutu' a spus toate acestea?!

Huck călcase iar în străchini, cum nu se putea mai rău. Se străduise din rășputeri ca bătrînul să nu bănuiască deloc cine era Spaniolul, dar cu toată silința ce și-o dăduse, se părea că limba lui voia cu tot dinadinsul să-l dea de gol. Încercă în fel și chip să iasă din încurcătură, dar Galul nu-l slăbea din ochi și el o scrîntea din ce în ce mai rău. Peste puțin, bătrînul spuse:

Băiatule, nu-ți fie teamă de mine, nu ți-aș face cel mai mic rău, pentru nimic în lume. Ba te-aș apăra, te-aș apăra din toate puterile. Spaniolul ăla nu e surd și nici mut, ai lăsat să-ți scape asta fără să vrei, acuma nu mai poți s-o întorci. Tu știi ceva despre Spaniolul ăla, ceva care nu vrei să dai în vileag. Hai, încrede-te în mine, spune-mi ce e, ai încredere, că n-o sa te bag în bucluc.

Huck aruncă o privire în ochii cinstiți ai bătrînului, apoi se apropie, și-i șopti la ureche:

Nu e Spaniolu' —e Joe Indianu'!

Bătrînul tresări, mai să sară de pe scaun. După o clipă spuse:

Acum înțeleg! Cînd ai vorbit de crestă urechile și de tăiat nasul, am crezut că mai pui tu de la tine, ca să înflorești povestea. Dar dacă-i vorba de Joe,, ăsta e-n stare de orice!

În timp ce mîncau, vorba nu conteni. Bătrînul povesti că, înainte de a se duce la culcare, el și băieții făcuseră rost de un felinar și cercetaseră pîrleazul și împrejurimile, ca să vadă dacă nu erau urme de sînge. Sînge nu văzuseră, în schimb puseseră mîna pe o boccea mare cu...

— Cu ce?!

Fulgere să fi fost cuvintele acestea și n-ar fi putut zîcni mai năvalnic dintre buzele vinete ale lui Huck. Cu ochii căscați, cu răsufierea tăiată, aștepta răspunsul. Galul tresări, căscă și el ochii la copil... trecură trei secunde, cinci, zece, apoi răspunse:

Cu unelte de spărgători... Dar ce-i cu tine? Huck se lăsă înapoi pe scaun, suflînd din greu,

dar simțindu-se nespus de ușurat și de mulțumit. Galul se uită țintă la el, cu o privire gravă și curioasă:

Da, unelte de spărgători. Parcă ti s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Dar de ce te-ai speriat așa? Ce credeai c-am găsit?

Huck era la mare strîmtoare; ochii bătrînului stăruiau întrebători asupra-i, ar fi dat orice pentru un răspuns ca lumea... Nu găsea nimic, ochii iscoditori îl sfredeleau tot mai adînc. Îi veni în gînd un răspuns, fără de noimă; n-avea timp să-l cumpănească, îl rosti la întîmplare, din vîrfurile buzelor:

Știu și eu, poate niscaiva cărțile de rugăciune... Bietul Huck era prea nenorocit ca să zîmbească,

dar bătrînul fu cuprins de un rîs nemaipomenit, ce- i zgîlțuia tot trupul, iar cînd își mai veni în fire, spuse cu lacrimi în ochi, că un rîs ca ăsta face parale, fiindcă îți dă sănătate și te scutește să mai cheltuiești bani cu doctorul. Apoi adăugă:

Săracul de tine: Tu unul nu prea arăți sănătos. Ești galben și frînt de oboseală. Nu ți-e bine deloc. Nu-l de mirare că ești cam aiurit și că-ți pierzi lesne cumpătul.

Dar las' c-o să-ți treacă! Îți vii tu în fire, după ce-o să dormi și-o să te odihnești! Lui Huck îi era neșab că fusese nerod și că trădase o asemenea tulburare. Mai ales că își schimbase părerea că pachetul adus de la han putea fi comoara, de îndată ce auzise convorbirea de lîngă pîrleaz. Dar asta era o presupunere, de știut nu știa sigur. Așa încît nu-i de mirare că, auzind povestea boccelei, își dăduse în petic. Dar dacă sta să se gîndească, îi părea bine de această întîmplare mărunță. Acum nu mai avea nici o îndoială că bocceaua nu fusese cea cu pricina și, prin urmare, era liniștit și chiar foarte bucuros. Totul mergea strună; comoara era așadar tot la numărul doi; bandiții aveau să fie prinși și închiși chiar în acea zi, iar el și cu Tom puteau să pună mîna pe aur la noapte, fără nici o bătaie de cap și fără să-i mai încurce nimeni.

Tocmai terminaseră de mîncat, cînd se auzi o bătaie în ușă. Huck căută în grabă o ascunzătoare; nu voia să fie cîtuși de puțin amestecat în întîmplările recente. Bătrînul Gal deschise ușa mai multor doamne și domni, printre care se afla și văduva Douglas, și constată cu acest prilej că grupuri întregi de cetățeni urcau dealul, ca să vadă și ei pîrleazul. Așadar, știrea se răspîndise.

Bătrînul trebui să le povestească musafirilor întîmplările nopții. Văduva, la rîndul ei, își exprimă recunoștința că fusese salvată.

Nu mai pomeniți despre asta, doamnă. Altcuiva îi sînteți mai îndatorată decît mie și băieților mei, însă acela nu-mi dă voie să-i spun numele. Fără el, nici prin gînd nu ne trecea să ne ducem acolo.

Bineînțeles, vorbele acestea stîrniră o nedumerire atît de mare încît aproape umbri întîmplarea de căpetenie.

Dar Galul îi lăsă pe musafiri să se perpelească de o curiozitate pe care aveau s-o transmită întregului tîrg, și nu se învoi să dea în vileag taina. După ce află toate celelalte amănunte, văduva spuse:

Ațipisem, citind în pat, și-am dormit dusă, cu toată gălăgia. De ce n-ați venit să mă treziți?

Ne-am zis că nu face... Nu credeam că o să se mai întoarcă tîlharii; își lăsasera baltă și uneltele, și tot... Așa că, ce rost avea să vă trezesc și să vă bag în sperieți?...

Negrii mei au stat toți trei de strajă lîngă casa dumneavoastră pînă la ziuă»JAdineauri s-au întors. *

Mai veniră și alți oaspeți și istoria fu povestită și răspovestită timp de vreo două ceasuri. În timpul vacanței nu se ținea școală de duminică, dar toată lumea sosi de timpuriu la biserică. Tulburătoarea întîmplare fu discutată de-a fir-a-păr. Veni vestea că tot nu se dase de urma ticăloșilor. După terminarea predicii, pe cînd înainta prin înghesuială de-a lungul cărării dintre bănci, soția judecătorului Thatcher se nimeri alături de doamna Harper.

Oare Becky a mea are de gînd să doarmă toată ziua? întrebă ea. Bănuiam eu că o să fie frîntă de oboseală.

— Becky a dormit?

Da... —și cu o privire speriată: N-a dormit la dumneavoastră azi-noapte?

Aș! De unde!

Doamna Thatcher păli și căzu pe o bancă. Tocmai atunci trecea prin dreptul lor mătușa Polly, sporovă-ind vîioaie cu o prietenă.

Bună ziua, doamnă Thatcher. Bună ziua, doamnă Harper, închipuiți-vă că unul din băieții mei, Tom — nu mi-a venit nici pînă acum acasă. O fi rămas peste noapte în casa vreuneia dintre dumneavoastră, și-a-cum i-o fi fost frică să mai vină la biserică. Ah, ce-am să-i fac cînd oi da ochii cu el!

Doamna Thatcher clătină din cap, sfîrșită, pălind și mai tare.

— N-a rămas la noi — spuse și doamna Harper, stingherită. Pe fața mătușii Polly se așternu o vie îngrijorare.

Joe Harper, l-ai văzut pe Tom al meu în dimineața asta?

Nu.

Cînd l-ai văzut ultima oară?

Joe încerca să-și amintească, dar nu prea știa sigur Oamenii care ieșeau din biserică se opriseră locului Treceau șoapte de la unul la altul și pe toate fețele se așternea o neliniște apăsătoare. Tulburată, lumea punea întrebări copiilor și tinerilor învățători care-i însoțiseră. Toți răspundeau că n-au băgat de seamă dacă Tom și Becky se aflau pe puntea vaporeșului, la înapoiere; era întuneric, nu se gîndise nimeni să cerceteze dacă lipsea cineva, în cele din urmă, unul dintre tineri își exprimă brusc temerea că Becky și Tom mai erau încă în peșteră! Doamna Thatcher leșină; mătușa Polly începu să se tînguie și să-și frîngă mîinile.

Vestea îngrijorătoare zbura din gură în gură, din grup în grup, din stradă în stradă. Cinci minute mai tîrziu, clopotele sunau cu deznădejde și tot tîrgul era în picioare, întîmplării de pe măgura Cardiff nu i se mai dete nici o însemnătate, bandiții fură dați uitării.

Se înșeauau caii, se alcătuiau echipe de vîslași, cineva dăduse fuga la debarcader, după vaporaș. Nu trecuse nici jumătate de ceas de cînd se bănuia grozăvia și două sute de bărbați goneau spre peșteră, care pe șosea, care pe apă.

Toată lunga după-amiază, târgușorul păru pustiu și mort. Multe dintre femei se duceau la mătușa Polly și la doamna Thatcher, cu vorbe de mîngîiere. Mai și plîngeau împreună cu ele și asta le făcea încă mai mult bine ca vorbele.

Toată noaptea, nesfîrșit de lungă, târgușorul stătu de veghe, în așteptarea știrilor. Cînd, în cele din urmă, se lumină de ziuă, singura veste care veni fu: „Mai trimiteți luminări, și trimiteți și de-alemîncării”. Doamna Thatcher era aproape înnebunită. Tușa Polly de asemenea. Judecătorul Thatcher trimitea de la peșteră solii de nădejde și îmbărbătare, care însă nu izbuteau să înveselească pe nimeni.

Bătrînul Gal se înapoie acasă în zorii zilei, stropit de sus pînă jos cu seu de luminare, mînit cu lut și frînt de oboesală, îl găsi pe Huck în culcușul unde-l lăsase, aiurind, zgîlțit de friguri. Medicii erau toți la peșteră, așa încît veni să-l îngrijească văduva Douglas, care-l luă sub oblăduirea ei, spunînd că va face pentru el tot ce-i va sta în putință, fiindcă, oricum ar fi fost, bun sau rău, tot al Domnului era, și dintre toate făpturile Domnului, nici una nu se cade să fie lăsată pierzării. Galul spuse că Huck avea și părți bune, iar văduva îi răspunse:

Puteți fi sigur. E semnul nelipsit al Domnului, într-un fel sau altul. Domnul înseamnă cu semnul Său fiecă făptură ce-i iese din mîini.

Înainte de amiază au început să se înapoieze din târg cete de oameni istoviți, dar cei mai voinici dintre târgoveți continuau să-i caute pe copii. Tot ce s-a putut afla în târg era că se cotrobăia prin fiecă ungher și prin fiecă crăpătură, că pe unde umblai, prin labirintul de galerii, vedeai în depărtare lumini lunecînd încoace și încolo, și auzai ecoul găunos al chiotelor și pocnetelor de pistol răsunînd prelung prin bolțile întunecate.

Departate de locurile pe unde treceau de obicei turiștii, se găsisse undeva numele „Becky” și „Tom”, scrise cu fum de luminare pe peretele stîncos și, în apropiere, o panglică mînjită cu seu de luminare. Doamna Thatcher recunoscînd panglica și spuse că era ultima amintire sfîntă ce i-a fost dat s-o aibă de la fetița ei și că-i va fi pe veci cea mai scumpă relicvă, deoarece se despărțise cea de pe urmă de trupul însuflețit al copilului, înainte de a-i fi stins ochisorii înspăimîntătoarea moarte. Unii povesteau că la răstimpuri se vedea licărind în peșteră cîte-un strop îndepărtat de lumină; atunci izbucnea îndată un chiuit asurzitor și o ceată de douăzeci de oameni pornea de-a lungul galeriei ce răsuna de ecouri. De fiecă dată urma însă o dezamăgire cruntă —nu erau copiii, ci doar luminița vreunui dintre căutători.

Trei zile și trei nopți îngrozitoare își tîrîră în silă ceasurile, și târgul căzu într-o toropeală fără de nădejde. Nimeni nu avea chef de nimic. Descoperirea întîmplătoare, făcută de curînd, că hanul de la Hanul Temperanței ținea băuturi alcoolice, emoționa prea puțin opinia publică, deși era un fapt destul de senzațional.

Cînd frigurile îi dădură un scurt răgaz, Huck, slăbit, aduse vorba despre hanuri. Temîndu-se nelămurit de tot ce putea fi mai rău, întrebă în cele din urmă dacă în timpul cît fusese bolnav se găsisse ceva la Hanul Temperanței.

Da —răspunse văduva.

Huck sări în capul oaselor ca ars, și o privi cu ochi mari, speriați.

Ce s-a găsit?

Băătură. Și localul a fost închis. Culcă-te înapoi, copilule. Vai, ce m-ai speriat! Mai spuneți-mi un singur lucru, numai atît, vă rog din suflet! Torn Sawyer a fost ăla care-a găsit-o?

Pe văduvă o podidi plînsul.

Sst, taci, taci! Ți-am spus că n-ai voie să vorbești. Ești foarte, foarte bolnav.

Va să zică nu se găsise decît băătură! Să se fi găsit aurul, ar fi fost un război grozav. Va să zică era pierdută comoara, pierdută pentru vecie! Dar văduva oare de ce-o fi plîngînd? Ciudat, cum plîngea așa tam-nisam!

Gîndurile acestea învîlmășite și tulburi frămîntau mintea lui Huck și-l obosiră într-atîta, încît pînă la urmă adormi.

Văduva își spuse în sinea ei:

„Uite-l, a adormit, biet copil fără căpătîi! Întreba dacă a găsit-o Tom Sawyer! O, de l-ar putea găsi cineva pe Tom Sawyer! N-au mai rămas mulți care să aibă putere și nădejde să-l mai caute!”

CAPITOLUL XXXII

SĂ VEDEM ACUM CE AU FĂCUT ÎN EXCURSIE Tom și Becky. Au umblat împreună cu ceilalți pe sub boltile întunecoase, privind minunile cunoscute ale peșterii, minuni botezate cu nume destul de pompoase: „Salonul”, „Catedrala”, „Palatul lui Aladin”, și așa mai departe. Apoi începuse joaca de-a v-ați ascunselea, la care au luat parte cu însuflețire, în cele din urmă, Tom și Becky se cam saturaseră de zbenguială și au pornit la plimbare de-a lungul unei galerii întortocheate. Țineau lumînările sus, silindu-se să citească păienjeniișul încîlcit de nume, date, adrese poștale și cugetări, zugrăvite ca o frescă, în fum de luminare, pe pereții stîncoși.

Tot hoinărind și flecărind între ei, aproape nici n-au băgat de seamă că ajunseseră într-o parte a peșterii, în care pereții nu mai erau mîzgăliți. Se iscăliră cu fum sub un pervaz de piatră care ieșea din perete și merseră înainte. Curînd ajunseră într-un loc unde un firicel de apă calcaroasă, picurînd peste o treaptă, alcătuiseră de-a lungul erelor o Niagară dantelată și creață, din piatră lucie și nepieritoare.

Ca să-i facă o bucurie lui Becky, Tom se strecură îndărătul cascadei de piatră și o lumină. Atunci băgă de seamă că acea cascadă acoperea ca o perdea un fel de scară naturală, foarte abruptă, strînsă între pereți îngusti. Îndată îl cuprinse rîvna de a o explora. Becky se lăsă ușor ispitită și porniră în cercetare, după ce, mai întîi, traseră un semn de fum de luminare, pentru a se putea călăuzi mai tîrziu. Umblară orbecîind ba pe un drum, ba pe altul, pătrunzînd departe, în adîncurile tainice ale peșterii. La o răscruce, au mai făcut un semn și au luat-o în altă direcție, doritori de noutăți pe care să le vestească celor rămași sus. Într-un loc dădură de o vîgăună largă, din a cărei boltă atîrnau o mulțime de stalactite sclipitoare, mari cît un picior de om. Au dat ocol vîgăunii, minunîndu-se de atîta frumusețe, apoi au părăsit-o intrînd într-unul din numeroasele coridoare ce porneau din ea.

Curînd au ajuns la un havuz fermecător, al cărui bazin era încrustat cu o horbotă de gheață, din cristale sclipitoare. Se aflau în mijlocul unei văgăuni cu pereții sprijiniți de un mare număr de piloni cu forme fantastice, alcătuiți din îmbinarea unor stalactite și stalagmite mari, ce se formaseră de pe urma neîncetatei picurări a apei, de-a lungul veacurilor. Pe bolta văgăunii se strînseseră pilcuri imense de lilioci, atîrnînd ciorchine, mii și mii laolaltă. Lumina stîrni jivinele, care pogorîră roind cu sutele, scoțînd țipete ascuțite și năpustindu-se furioase spre luminări.

Tom le cunoștea obiceiurile și știa care-i primejdia. O luă de mîină pe Becky și o zori către cel mai apropiat coridor, dar ea n-apucă să iasă din văgăună, cînd aripa unui liliac îi stinse lumina. Liliocii i-au gonit așa pe copii o bună bucată de drum; dar apucînd-o mereu pe alte coridoare ce li se deschideau în față, au scăpat în cele din urmă, de lighioanele primejdioase. Peste puțin, Tom descoperi un lac subteran; nu putea ști cît de mare era, căci malurile lui se pierdeau în negurile peșterii. Ar fi vrut să-i exploreze marginile, să vadă cît era de întins, dar șocoti că e mai bine ca mai întîi să se așeze puțin jos, pentru a se odihni. Pentru întîia oară, tăcerea adîncă ce domnea în juru-le se lăsă pe sufletul lor ca o mîină de gheață.

— Nici n-am băgat de seamă pînă acum — spuse Becky — dar parcă ar fi o veșnicie de cînd n-am mai auzit glasurile celorlalți.

—Păi, dacă stai să te gîndești, Becky, noi sîntem cu mult sub dînsii și nici nu știu unde, la nord, la sud, la est... De-aicea nici nu putem să-i auzim.

Becky începu să se îngrijoreze.

Oare cît e de cînd am coborît noi aci jos, Tom? Ar fi bine să ne înapoiem.

Da, ai dreptate. N-am face rău.

— Tu știi drumul înapoi, Tom? Mie mi se pare grozav de încîlcit.

Cred că l-aș nimeri. Dar nu uita de lilioci. Dacă ne sting amîndouă lumînările, ce ne facem? Să încercăm alt drum ca să nu mai dăm pe-acolo.

Bine, dar numai de nu ne-am rătăci. Ar fi groaznic t Copila se cutremură la gîndul acesta înspăimîntător. O luară pe un coridor și îl străbătură în tăcere, vreme îndelungată, aruncînd cîte o privire în fiecare deschidere nouă ce se ivea, ca să-și dea seama dacă mai trecuseră cumva pe acolo — dar toate le erau străine.

De cîte ori cerceta Tom cîte o galerie nouă, Becky pîndea pe fața lui un semn dătător de curaj; el însă îi spunea cu voioșie prefăcută:

A, e-n regulă. Nu e ăsta drumu', da' o să-l găsim noi numaidecît pe-ăl bun!

însă cu fiecare nouă dezamăgire îi pieria nădejdea și curînd începu s-o ia pe coridoare la voia în-tîmplării, în dorința disperată de a găsi drumul cel bun. Tot mai spunea: „E-n regulă!”, dar din pricina spaimei ce-i împovăra inima vorbele lui își pierduseră tonul firesc și păreau să spună: „E-n zadar t” Becky pășea pe urmele lui, înspăimîntată pînă în adîncul sufletului, și făcea eforturi deznădăjduite să nu plîngă, dar mereu o podideau lacrimile, în cele din urmă, spuse:

Hai, Tom, nu-ți fie teamă de lilioci — hai să ne întoarcem tot pe drumul pe care am venit! Mi se pare că ne încurcăm din ce în ce mai greu!

Tom se opri:

Ascultă!

Tăcere adîncă, atît de adîncă, încît îşi auzeau răsu-" f lar ea. Tom dădu un chiot. Chemarea trezi ecouri prelungi în bolţile pustii şi se stinse în depărtare, în-tr-un sunet slab, care aducea cu un chicoti batjocoritor.

Vai, nu mai face aşa, Tom, e îngrozitori zise Becky.

E îngrozitor, da' mai bine lasă să mai strig, Becky, poate că tot ne-aude careva — şi strigă iarăşi.

Acel „poate că tot ne-aude" era şi mai înfiorător decît rîsul sinistru, căci mărturisea pieirea nădejzii. Copiii statură locului, ascultînd; nu se auzea nimic. Tom o luă îndată înapoi pe drumul pe care veniseră şi grăbi paşii. Nu trecu mult şi o oarecare nehotărîre în mişcărilor lui îi dezvălui fetei alt fapt înspăimîntă-tor: nu găsea drumul înapoi!

Vai, Tom, n-ai făcut nici un semn!

— Acum văd şi eu, Becky, ce prost am fost ! Ce prost ! Nici prin gînd nu mi-a trecut că s-ar putea să ne întoarcem pe acelaşi drum! Nu, nu pot să-l găsesc. M-am încurcat de tot.

— Tom, Tom, ne-am rătăcit! Ne-am rătăcit! N-o să mai putem ieşi niciodată din locul ăsta îngrozitor, niciodată! Ah, de ce ne-am despărţit de ceilalţi!

Căzu jos şi începu să plîngă cu atîta desperare, încît Tom se sperie la gîndul că ar putea să moară sau să-şi piardă minţile. Se aşeză lîngă ea şi o cuprinse cu braţele. Ea îşi îngropa faţa la pieptul lui, se agăţa de el, îşi revărsa spaima grozavă şi zadarnicele păreri de rău, dar ecourile îndepărtate preschimbau toate în rîsete batjocoritoare. Tom o ruga să nu-şi piardă nădejdea; ea îi răspundea că nu poate. Atunci el începu să se învinovăţească şi să se mustre amarnic că o adusese într-o asemenea nenorocire; aceasta avu un efect ai bun. Becky spuse că o să încerce să prindă iar curaj, să se ridice şi o să-l urmeze oriunde o s-o ducă, numai să nu mai vorbească aşa. Fiindcă, spunea ea, vina lui nu era mai mare ca a ei.

S-au sculat iar şi au mers fără nici o ţintă, la voia întîmplării. Tot ce puteau face era să meargă, să tot meargă înainte. Scurt timp, nădejdea păru să se ivească iar, fără nici un temei, ci doar fiindcă e în firea ei să reînvie, cînd izvorul nu-i este secăt de bătrî-neţe sau de neizbîndiri repetate.

Peste puţin timp, Tom îi luă lui Becky lumînarea din mîină şi o stinse. Era o economie de mare însemnătate! Nu fu nevoie de cuvinte! Becky înţelese numai-decît şi nădejdea i se spulberă din nou. Ştia că Tom avea în buzunar o luminare întreagă şi încă vreo trei sau patru capete — şi totuşi se gîndea să facă economie!

Nu trecu mult şi oboseala începu să-şi ceară drepturile. Copiii încercau să nu ţină seamă de ea; era groaznic să te gîndeşti să şezi jos, cînd timpul devenise atît de preţios. Mergînd într-o direcţie oarecare, indiferent încotro, înaintau cel puţin şi s-ar fi putut să dea de drumul cel bun, dar să stea jos ar fi însemnat să ispitească moartea, să-i scurteze truda.

În cele din urmă, plăpîndeale mădulare ale fetei nu mai voră s-o ducă. Ea se aşeză şi Tom se odihni alături de ea; vorbiră despre casă, despre prietenii de acolo, despre paturile lor moi, şi mai ales despre lumină ! Becky plîngea şi Tom se străduia în fel şi chip s-o încurajeze, dar toate îmbărbătările lui se tociseră şi parcă sunau a bătaie de joc. Fata era atît de istovită, încît în cele din urmă aţipi. Tom se bucură. Şedea şi se uita la faţa ei trasă şi vedea cum se destinde si se înseninează sub înrîurirea unor vise plăcute; curînd îi miji pe obraji un zînabet stăruitor. Chipul ei paşnic răsfrîngea oarecare linişte şi alinare în

propriul lui Suflet și gândurile sale începură să rătăcească spre timpuri trecute și amintiri ca din vise. Era cufundat în gânduri, când Becky se trezi, rîzînd voioasă; dar în aceeași clipă rîsul îi încremeni pe obraz și fu urmat de un geamăt.

— Ah, cum de-am putut să dorm?! Ce bine era să nu mă mai fi trezit niciodată!... Nu, Tom, nu, n-am vrut să zic asta! Nu te mai uita așa la mine!... N-o să mai vorbesc așa...

îmi pare bine c-ai dormit, Becky. Acum o să fii odihnită și să vezi c-o să găsim drumul și-o să ieșim.

Să încercăm, Tom! Dar am văzut în vis un ținut așa frumos! Cred că acolo o să ajungem!

Nu se știe, nu se știe. Ai curaj, Becky, și haide sa mai încercăm.

Se sculară de jos și merseară iar, mină în mină, deznădăjduiți, încercară să-și dea seama de cît timp se aflau în peșteră; li se părea că trecuseră zile și săp-tămîni de cînd erau acolo. Dar nu, era cu neputință, luminările nu se sfîrșiseră încă.

După o vreme îndelungată — nici nu mai știau cît trecuse — Tom stăruia să pășească încet și să asculte cu atenție dincotro se auzea picur de apă; trebuiau să găsească un izvor. Curînd găsiră unul și atunci Tom spuse că era timpul să se mai odihnească. Amîndoi se simțeau frînți de oboseală; totuși Becky spunea că ar putea să mai meargă puțin. Se miră că Tom nu voia. Nu înțelegea de ce. Se așezară jos. Cu puțin lut, Tom lipi luminarea de peretele din fața lor. îndată începură să-i frămînte gândurile; nici unul nu scotea o vorbă, în cele din urmă Becky rupse tăcerea:

Tom, mi-e foame de nu mai poți Tom scoase ceva din buzunar. Mai știi ce-i asta?

Pe chipul fetei se ivi umbra unui surîs.

E torta noastră de nuntă,
Tom.

Da, aș vrea să fie mare cît o roată, fiindcă-i tot ce avem.

:—O pusesem deoparte din excursie, Tom, ca să vedem ce visăm după ce-o mîncăm, cum fac oamenii mari cu torta de nuntă, dar pentru noi o să fie praznicul de...

Nu-și rosti gîndul pînă la urmă. Tom împărți prăjitura. Becky mîncă cu poftă, pe cînd Tom doar ciugulea din jumătatea lui. Apă rece aveau din belșug, pentru a-si încheia ospățul. Peste puțin, Becky fu de părere s-o pornească iar. Tom rămase o clipă tăcut. Apoi întrebă:

Becky, ai să fii cuminte dacă-ți spun ceva? Becky păli, dar răspunse că are să fie. Uite, Becky, trebuie să rămînem aici, unde e apă de băut. Țasta-i ultimul muc de luminare!

Becky dădu frîu liber lacrimilor și tînguirilor. Tom se străduia din răspuțeri să-i dea curaj, dar nu prea izbutea.

—Tom! spuse Becky într-un tîrziu.

—Da, Becky, ce e?

Au să vadă că lipsim și au să vină să ne caute!

Da, or să ne caute! Sigur c-or să ne caute!

Poate ne caută și acum, Tom?

Da, si eu cred că s-ar putea să ne caute și acum. Așa sper, că ne caută. Cînd au să bage de seamă că lipsim?

Cînd or să se întoarcă la vaporeș, cred.

Tom, pînă atunci s-ar putea să fie întunerice, oare au să bage de seamă că noi n-am

venit?

Știi și eu? În tot cazul o să bage de seamă maică-ta de cum s-or întoarce ceilalți. Privirea speriată a fetei îl aduse la realitate; își dădu seama că spusese o prostie. Becky nu era așteptată acasă în noaptea aceea! Copiii tăcură iar, îngîndurați. În clipa următoare, o nouă criză de deznădejde a fetei îi dovedi lui Tom că se gîndise la același lucru ca și el; a doua zi fiind duminică, s-ar fi putut să treacă jumătate din dimineață pînă să descopere doamna Thatcher că Becky nu era la doamna Harper. Copiii își pironiră ochii asupra mukului de luminare urmărind cum se mistuie încet, nemilos, văzură cum rămîne în cele din urmă un crîmpei golaș de feștilă, văzură flacăra neputincioasă înălțîndu-se și coborînd, și iar înălțîndu-se și coborînd, sulul subțire de fum suind și stăruind o clipă în vîrf — apoi puse stăpînire pe toate îngrozitoarea beznă.

Cît timp a mai trecut pînă ce Becky să-și dea nelămurit seama că plîngea în brațele lui Tom, nici unul dintre ei n-ar fi putut spune. Tot ce știau era că, după un timp ce le păruse nesfîrșit de lung, se treziră amîndoi uluiți din nesimțirea somnului, pentru a-și da curînd iar seama de nenorocirea lor. Tom spuse căs -ar putea ca între timp să se fi făcut duminică, poate chiar luni. Încercă s-o facă pe Becky să vorbească, dar mîhnirea ei era prea mare; pierduse orice nădejde. Tom îi aminti că de mult trebuie să se fi observat lipsa lor și că, fără îndoială, cei de acasă îi și căutau. Are să strige, poate vine cineva, încercă, dar ecourile îndepărtate vuiu atît de înfricoșător în beznă, încît renunță.

Ceasurile se scurgeau zadarnic, foamea începu iar să-i chinuie. Mai rămăsese o parte din jumătatea de prăjitură a lui Tom; au împărțit-o și au mîncat-o. Dar acum parcă le era și mai foame ca înainte. Biata fărîmă nu făcuse decît să le ațîțe pofta.

Deodată Tom exclamă:

Sst!... Ai auzit?

Amîndoi ascultară cu încordare. Se auzea un sunet stins, ca o chemare de la mari depărtări. Tom răspunse" într-o clipă; apoi ținînd-o de mîna pe Becky, porni bîjbîind în direcția sunetului. Peste puțin se opri iar să asculte. Sunetul se auzea din nou, și de data asta parcă ceva mai lămurit.

Ei sînt — zise Tom — se apropie! Haide, Becky, am scăpați

Bucuria copiilor era nemărginită, dar nu se puteau grăbi, fiindcă știau că drumul era plin de gropi; trebuiau să fie atenți. Curînd dădură peste o astfel de groapă și fură siliți să se oprească. Putea să aibă un metru adîncime, putea să aibă și patruzeci; în tot cazul nu erau în stare s-o treacă.

Tom se culcă la pămînt, re-zemîndu-și pieptul de marginea gropii și întinse mîinile cît putu. Nu dădea de fund. Trebuiau așadar să rămînă acolo să-i aștepte pe cei care porniseră în căutarea lor. Ascultară din nou cu încordare. Nu mai încăpea îndoială, strigătele acelea stinse se tot depărtau! Încă o clipă, două, și nu se mai auziră, îi cuprinse o jale cumplită. Li se rupea inima de deznădejde! Tom strigă pînă răguși, dar în zadar. Vorbind cu Becky, se prefăcea vesel, încrezător; dar se scurse iarăși un veac de înfricoșată așteptare fără a se mai auzi vreun sunet.

Copiii orbecăiră pe același drum înapoi pînă la izvor. Timpul se tîra încet, obositor. Adormiră iarăși și se treziră înfometăți și covîrșiți de mîhnire. Tom era încredințat că între timp mai trecuse o zi și că trebuia să fie marți acum.

Deodată îi dădu prin gînd că mai bine ar explora galeriile laterale din apropiere, decît să

îndure povara timpului apăsător fără a face nimic. Scoase din buzunar o sfoară de zmeu, o legă de o piatră ieșită din perete și apoi porniră. Tom mergea în frunte, desfășurând sfoara, pe măsură ce înaintau bîjbîind. Făcuseră vreo douăzeci de pași, cînd coridorul se sfîrși într-un fel de trambulină. Tom se lăsă în genunchi, pipăi dedesubt, apoi după colt, cît ajungea cu mîinile; se sili să se mai întindă încă puțin spre dreapta, cînd deodată, la o depătare de vreo zece metri, apărură de după stîncă o mîină omenească ținînd o lumînare! Tom scoase un chiot lung de bucurie și, în aceeași clipă, omul cu lumina se arătă întreg: era Joe Indianul! Tom încremeni. Nu mai putea face o mișcare, în clipa următoare însă, răsuflă ușurat, căci „Spaniolul” o rupsesse la fugă și se făcuse nevăzut. Tom se mira că Joe nu-i recunoscuse glasul și că nu se năpustise asupra lui, să-l ucidă fiindcă depusese mărturie împotriva-i cînd cu procesul.

Dar se vede că ecoul îi schimbase glasul. „Fără îndoială că de asta nu m-a recunoscut”, gîndi el. De spaimă i se muiaseră toți mușchii; simțea că i se taie picioarele, își zise că dacă avea putere să ajungă pînă la izvor, va rămîne acolo, și pentru nimic în lume nu se va mai expune primejdiei de a da ochii cu Joe Indianul. Avu grijă să-i ascundă lui Becky ceea ce văzuse, îi spuse că strigase așa într-o doară, poate avea norocul să-l audă cineva. Dar foamea și deznădejdea pot crește într-atîta, încît pînă la urmă să fie mai tari decît frica. Altă nesfârșită așteptare lîngă izvor, alt somn îndelungat aduseră schimbări. Copiii se deșteptară chinuți de o foame sălbatică. Tom era încredințat că între timp se făcuse miercuri sau joi, poate chiar vineri sau sîmbătă, și că cei de acasă renunțaseră să-i mai caute. Propuse să meargă am în doi, să exploreze altă galerie. Era gata să-l înfrunte pe Joe Indianul și orice alte grozăvii. Dar Becky era foarte slăbită. Căzuse într-o lîncezeală mohorîta din care Tom nu izbutea s-o scoată. Spunea că de-acu' are să aștepte acolo unde se găsea, pînă să vină moartea — tot nu mai era mult pînă atunci, îl îndemnă pe Tom să meargă în explorare cu sfoara de zmeu, dacă voia, dar îl rugă fierbinte să se înapoieze din cînd în cînd și să-i vorbească. Obținu de la el făgăduiala că atunci cînd va veni ceasul cel înfricoșător, va sta alături de ea și o va ține de mîină pînă se va sfîrși chinul. Tom o sărută, simțind că-l îneacă un nod în gît și se prefăcu foarte încrezător că-i va întîlni pe cei care umblau în căutarea lor sau că va găsi vreo ieșire din peșteră. Apoi luă în mîină sfoara de zmeu și porni orbecînd de-a bușilea, chinuit de foame și cu sufletul împovărat de negre presimțiri.

CAPITOLUL XXXIII

VENISE ȘI ZIUA DE MARȚI, se lăsă și seara. Tîrgușorul St. Petersburg tot cufundat în jale zăcea. Copiii pierduți nu fuseseră găsiți. Oamenii se rugaseră pentru ei din toată inima, și cu preotul în biserică și singuri acasă. Dar de la peșteră tot nu sosea nici o veste bună. Cei mai mulți dintre tîrgoveți încetaseră căutatul și-și reluseră îndeletnicirile obișnuite, spunînd că era limpede că cei doi copii nu vor fi găsiți niciodată. Doamna Thatcher căzuse greu bolnavă și aproape toată vremea aiura. Lumea spunea că ți se rupea inima văzînd-o cum își cheamă copilul, cum înalță capul de pe pernă și ascultă așa în neștire, cîte un minut întreg, pentru ca apoi să cadă iar obosită în culcuș, gemînd.

Mătușa Polly se cufundase într-oposomorîre statornică și părul ei cărunț aproape că albise de tot. În noaptea de marți spre miercuri, locuitorii târgului meraseră la culcare mîhniți și fără de nădejde.

Dar în toiul nopții, se porniră deodată să bată clopotele, de răsuna tot târgul. Într-o clipă, ulițele roiau de oameni pe jumătate îmbrăcați, care alergau de colo-colo, ca ieșiți din minți, strigînd cît îi ținea gura: „Sculați- vă! Sculați-vă! Au fost găsiți, au fost găsiți!” Hărmălaia spori cînd se apucară să bată în tingiri și să sufle în goarne, pînă ce toată populația se grămădi buluc, îndreptîndu-se către rîu, în întîmpinarea copiilor, îi întîlni venind într-o trăsură deschisă, trasă de cetățeni care chiuiau.

Mulțimea se îmbulzi împrejurul trăsurii, însoțin-d-o în marșul ei triumfal spre casă, pe ulița mare, asemenea unui șuvoi năvalnic, în răcnete de ura și iar ura! Tot târgul era luminat; nimeni nu se mai duse la culcare. Nici n-avea mai văzuse tîrgușorul nostru o noapte atît de măreață.

În prima jumătate de ceas, un alai de tîrgoveți se perindă prin casa judecătorului Thatcher. Se năpusteau să-i sărute pe cei salvați, strîngeau din răspuțeri mîna doamnei Thatcher, încercau să vorbească și nu izbuteau, și în cele din urmă plecau vârsînd șiroaie de lacrimi. Fericirea mătușii Polly era deplină; a doamnei Thatcher rămăsese însă tulburată de o grijă; nu putea fi întregă decît după ce mesagerul trimis cu marea veste spre peșteră avea să-i dea de știre și soțului ei.

Tom sta întins pe canapea, înconjurat de o mulțime de lume ce asculta cu sufletul la gură povestea mi-racu^asei aventuri, pe care el o mai înflorea pe ici, pe colo cu amănunte impresionante, încheie istorisind cum o lăsase pe Becky și plecase într-o expediție de explorare, cum trecuse prin două coridoare cît îl dusesse sfoara de zmeu, cum întinsese de ea cît putuse, ca să-i mai ajungă pentru un al treilea coridor, cum era cît pe-aci să se înapoieze, cînd zărise mijind în depărtare un strop de lumină, ce parcă aducea cu lumina zilei...

Scăpase sfoara, orbecăise într-acolo, vîrîse capul și umerii printr-o gaură mică și văzuse marele Mississippi rostogolindu-și domol apele la vale. Iar dacă s-ar fi nimerit să fie noapte, n-ar fi văzut stropul de lumină și n-ar mai fi explorat coridorul acela! Povesti cum se înapoiasă s-o ia pe Becky, aducîndu-i vestea cea bună, și ea îi răspunsese s-o lase în pace, să n-o mai hărțuiască cu asemenea năzbîtii, fiindcă era obosită și știa prea bine c-o să moară, și abia aștepta. Descrise cum se trudise s-o convingă și cum ea aproape că leșinase de fericire cînd, bîjbîind pînă în acel loc, văzuse aieva stropul albastru de lumină. Povesti cum se vîrîse el mai întîi prin gaură și cum îi ajutase apoi și ei să iasă, cum se așezaseră jos, plîngînd de bucurie, cum trecuseră niște oameni într-o barcă, iar Tom îi strigase și le povestise ce pățiseră și cît erau de înfometăți, cum oamenii mai întîi nu crezuseră năstrușnica poveste, „fiindcă”, ziceau, „sînteți la opt kilometri mai jos, pe rîu, de valea în care se află peștera”; cum îi luaseră apoi cu ei în barcă, și vîsliseră pînă la o casă, unde le dăduseră să mănînce și, în sfîrșit, cum, după ce îi lăsasera să se odihnească două-trei ceasuri din noapte, îi aduseseră acasă.

Cu ajutorul colacilor de frînghie pe care îi desfășu-raseră în urmă-le, judecătorul Thatcher și cei cîțiva bărbați, care împreună cu el mai căutau copiii, fură găsiți în peșteră încă înainte de răsăritul soarelui și aflară vestea cea mare.

Tom și Becky descoperiră curînd că cele trei zile și trei nopți petrecute în peșteră lăsaseră urme de care nu puteau scăpa cu una cu două. Statură în pat miercuri și joi, și parcă se simțeau din ce în ce mai oboșiți și mai sfîrșiți. Tom se sculă puțin joi, vineri ieși în tîrg, iar sîmbătă se plimbă aproape toată ziua. Dar Becky nu ieși din casă pînă duminică, și chiar și atunci tot mai arăta ca după o boală grea.

Tom află de boala lui Huck și vineri se duse să-l vadă; dar nu i se îngădui să intre în camera bolnavului. Sîmbătă și duminică la fel. După asta i se dete voie să-l vadă zilnic, însă cu rugămîntea de a nu-si povesti peripețiile și a nu-i pomeni de nimic care să-l poată tulbura. Văduva Douglas sta de față, ca să fie sigură că băiatul se ține de cuvînt. Tom aflase acasă despre întîmplarea de pe măgura Cardiff și mai află că trupul zdrențarosului fusese găsit în apă, în apropierea debarcaderului; se înecase, poate, în timp ce încerca să fugă.

Cam la două săptămîni după scăparea sa din peșteră, Tom se duse iar să-l vadă pe Huck, care între timp se înzdrăvenise îndeajuns pentru a fi în stare să asculte întîmplări tulburătoare. Tom știa cîte ceva care putea să-l intereseze.

Casa judecătorului Thatcher era în drum și Tom se opri s-o vadă pe Becky. Judecătorul și cîțiva prieteni ai săi îl traseră de limbă pe Tom, să audă ce mai zice. Cineva îl întrebă în rîs dacă n-ar vrea să mai meargă o dată în peșteră. Tom răspunse că da, că nu i-ar părea rău. Atunci judecătorul interveni:

Da, da, și fără îndoială că mai sînt și alții ca tine. Dar am avut noi grijă de asta. N-are să se mai rătăcească nimeni în peștera aceea.

Cum așa?

Judecătorul răspunse:

Fiindcă acum două săptămîni am pus să se căptușească poarta cea mare a peșterii cu tablă de fier din cea mai groasă și să fie zăvorîtă cu trei zăvoare; iar cheile-s la mine.

Tom se făcu alb ca varul.

— Ce e, băiatule? Nu ți-e bine? Ia, s-alerge careva s-aducă un pahar cu apă!

Apa fu adusă și i se stropiră obrazii băiatului.

Așa, acum ți-ai revenit. Ce-ai avut, Tom?

Vai, domnule judecător! În peșteră... Joe Indianul e în peșteră!

CAPITOLUL XXXIV

VESTEA SE RĂSPÎNDI CA FULGERUL și vreo douăsprezece bărci încărcate cu oameni porniră îndată spre peștera lui McDougal, iar vapoarașul, ticsit de lume, îl urmă peste puțin. Tom Sawyer se afla în barca ce-l ducea pe judecătorul Thatcher.

Cînd fu descuiată ușa, o priveliște înfiorătoare se desprinse din penumbra, văgăunii. Joe Indianul zăcea întins pe jos, mort, cu fața aproape de crăpătura ușii — ca și cum ochii lui ar fi fost ațintiți pînă în ultima clipă asupra luminii și voioșiei vieții de afară. Tom era mișcat, căci știa din proprie experiență cît trebuie să fi suferit ticălosul acela, îi era milă și totodată îl năpădi un simțămînt de ușurare și de siguranță, care îl făcea să-și dea seama abia acum cît de mare fusese povara spaimei ce-i apăsa sufletul, din ziua în care își ridicase glasul împotriva fiorosului bandit.

Pumnalul lui Joe Indianul zăcea în apropiere, cu lama frîntă în două. O parte din grinda cea mare, de temelie, a uşii fusese făcută aşchii-achii, cioplită pînă în partea cealaltă, cu migăloasă trudă — zadarnică trudă, deoarece stîncă muntelui alcătuia, dincolo de grindă, un prag de cremene, în care cuţitul neputincios se frînsese. Dar chiar să nu fi existat acel obstacol de piatră, şi tot zadarnică i-ar fi fost truda, căci Joe Indianul nu s-ar fi putut strecura pe sub uşă, măcar de-ar fi tăiat grinda în întregime — şi asta o ştia prea bine. Aşa că nu crestase lemnul decît ca să facă ceva, ca să-i treacă timpul, timpul apăsător, şi să-şi ocupe cu ceva mintea chinuită. De obicei, la intrarea peşterii se găseau cel puţin cinci-şase capete de luminări lăsate înfipite în crăpăturile peretelui de turiştii care plecau; acum nu se vedea nici unul. Captivul le cule-sese pe toate şi le m încase. Se străduise să prindă şi li-lieci, şi prinsese cîtiva, pe care-i mîncase în întregime, nelăsînd decît ghearele. Nenorocitul murise de foame. Aproape de el se afla o stalagmită, înălţată încetul cu încetul, de-a lungul veacurilor, de picurul unei stalactite de deasupra ei. Captivul retezase vîrfurile stalagmitei şi pe ciotul ei aşezase o piatră în care scobise o adînci- tură, ca să prindă stropul nepreţuit ce cădea o dată la douăzeci de minute, cu regularitatea oarbă a unui me-canism de ceasornic; o linguriţă în douăzeci şi patru de ore. Picătura cădea pe vremea cînd piramidele abia se înălţau, cînd era asediată Troia, cînd se puneau temeliiile Romei, cînd Isus era răstignit pe cruce, cînd William Cuceritorul întemeia imperiul britanic, cădea pe cînd Columb rătăcea pe întinsul mărilor şi pe cînd lumea abia auzise de măcelul de la Lexington.

Mai cade şi acum şi va mai cădea cînd toate faptele povestite mai sus vor fi pogorît în după-amiaza istoriei, în penumbra tradiţiei şi se vor fi topit în noaptea fără de sfîrşit a uitării. Oare picătura aceea de apă a căzut cu răbdare timp de cinci mii de ani, ca să astîmpere odată şi odată, la nevoie, setea unei biete fiinţe omeneşti? Şi oare ce-i va mai fi dat să facă timp de zece mii de ani de acum încolo? Dar asta nu are nici o însemnătate. Mulţi ani s -au scurs de cînd nefericitul metis a cioplit piatra, ca să prindă în scobitura ei nepreţuitul strop de apă, dar turistul care vine să vadă minunile din peştera lui McDougal priveşte şi azi încă îndelung, cu uimire, tulburătoarea piatră şi stropul de apă ce picură pe îndelete. „Ceaşca lui Joe Indianul" este cel mai minunat lucru pe care-l poţi vedea, dintre toate minunăţiile peşterii. Cu ea nu se poate măsura nici măcar „Palatul lui Aladin". Joe Indianul a fost înmormîntat chiar lîngă gura peşterii. S-au adunat acolo oameni venind cale de şapte poşte, pe apă şi pe uscat, dintîrg si din toate cătunele şi fermele de prin împrejurimi; şi-au adus şi copiii şi tot felul de provizii, şi au mărturisit că s-au distrat aproape tot atît de bine la înmormîntarea banditului pe cît se aşteptau să se distreze la spînzurarea lui.

Odată cu înmormîntarea, s -a sfîrşit şi cu demersurile pentru obţinerea iertării lui Joe Indianul, care luau mereu amploare. Se făcuse o petiţie către guvernator, pe care se strînsese o mulţime de semnături, se ţinuseră numeroase „adunări" lacrimogene şi elocvente şi se numise un comitet de doamne plîngăreţe, care, îmbrăcate în straie cernite, urmau să meargă să se tînguie la picioarele guvernatorului, implorîndu-l să se lase prost, să fie milos şi să-şi calce în picioare datoria.

Existau unele indicii după care Joe Indianul ar fi omo-rît cinci cetățeni ai târgului, dar ce-are-a face? Satana în carne și oase să fi fost, și tot s-ar fi găsit destui oameni slabi de înger gata să-și mîzgălească numele pe o cerere de grațiere și să verse pe ea o lacrimă din ochii lor, cișmele pururi curgătoare.

A doua zi după înmormântare, dimineața, Tom îl duse pe Huck într-un loc al lor, ca să stea serios de vorbă cu el. Între timp, Huck aflase de la Gal și de la văduva Douglas peripețiile prietenului său, dar Tom spuse că mai era un lucru pe care nu-l putuse afla de la ei, și tocmai despre asta voia să-i vorbească acum. Huck se întrista:

Știi ce este. Ai intrat la numărul doi și n-ai găsit decît whisky. Nu mi-a spus nimeni că tu ai fost ăla ca-re-ai găsit băutura, da' cum am auzit de chestia asta, mi-am închipuit numaidecît și am știut că nu găsești banii, fiin'că altminteri mi-ai fi dat tu de știre într-un fel, chiar dacă tăceai chitic față de ălalți. Tom, io am presimțit totdeauna că n-o să punem noi mîna pe comoara aia cît îi lumea.

— Aș, Huck, nu l-am pîrît eu pe hangiu. Nu știi că era liniște la han, sîmbătă, cînd am plecat în excursie? Nu ții minte că trebuia să stai la pîndă în noaptea aia?

Ba da, cum să nu ții minte? Aoleo, parcă ar fi trecut un an de atunci! Chiar în noaptea aia m-am luat după Joe Indianul și l-am urmărit pîn' la casa văduvei.

Tu l-ai urmărit?

Da, da' auzi, o vorbă să nu scoți! Joe Indianul e-n cîrdășie cu alții de teapa lui și n-am chef să-mi poarte sîmbctele și să-mi facă mai știi ce! Să nu fi fost eu, ehe! ăla era acum hăt în Texas și nici capu' nu-l durea.

Huck îi povesti lui Toni toate peripețiile prin care trecuse. Tom nu avea de unde să știe, fiindcă pînă acum nu aflase decît despre ceea ce făcuse bătrînul Gal. ;

— De — zise Huck, întorcîndu-se numaidecît la problema care îi frămînta — cine-a dat de urma rachiului de la numărul doi a pus mîna și pe bani, io așa crez. În tot căzu', noi ne-ani lins pe bot, Tom, asta e!

Huck, banii ăia n-au fost niciodată la numărul doi.

— Ceee?... Huck se uită uluit la tovarășul lui. Tom, nu cumva ai dat tu de urma comorii?

E-n peșteră, Huck! Ochii lui Huck scăpărau.

Mai zi o dată, Tom î

Comoara e-n peșteră!

Tom, potolește-te! Glumești, ori vorbești serios?

Serios, mă, în viața mea n-am fost mai serios ca acum. Vrei să mergi cu mine și să-mi ajuți s-o scot de-a-colo?

Îhî, mai e vorbă? Vreau, cum să nu vreau — dacă-i. Într-un loc pînă unde putem face semne, să nu ne rătăcim.

Putem, Huck, fără nici o primejdie.

Bravo! Asta zic și io treabă!... Da' ce te face pe tine să crezi că banii...

— Huck, așteaptă pîn-dm ajunge acolo. Dacă nu-i găsim, să mor dacă nu-ți dau toba și tot ce am pe lume.

Bine. S-a făcut. Și cînd mergem?

Și-acuma dacă vrei. Te simți în stare? Ți-ai mai venit în puteri?

E departe-n fundu' peșterii, Tom? Io sînt pe picioare de mai bine de trei-patru zile, da' nu pot să umblu mai mult de vrun kilometru, cel puțin așa crez.

— Huck, e mult pîn-acolo, vro opt kilometri. Eu aş merge... merg; și cu ochii închiși. Da' mai e un drum de- a dreptu', care-l știu numai eu, Huck, las' că te duc eu drept acolo, cu barca. O las să plutească la vale pînă colo-șă, și-napoi vâslesc numai eu. Tu n-ai nevoie să miști un deșt.

Hai să plecăm numaidecît.

Bine. Da' trebuie să ne luăm ceva demîncare, pipe și tutun, vro doi săculeț! și vro două-trei sfori de zmeu, și-apoi si niște drăcovenii d-alea noi... cum naiba le-zice?... cribituri. Află de la mine că atunci cînd eram în peșteră, aş fi dat nu știu ce să am un crib it la mine.

îndată după prinz, băieții au... împrumutat o barcă mică de la un cetățean care nu era de față și au por-nit-o la drum. După ce trecură cîțiva kilometri mai la vale de „Peștera adîncă”, Tom zise:

Ai văzut și tu acuma: pe tot drumu' de la „Peștera adîncă” încolo, malu' apii e mereu la fel: nici case, nici depozite de bușteni, numa' tufișuri și iar tufișuri, de nu vezi nimic pîn ele. Da' vezi locu' ăla alb colo-șă, unde-i surpătura? Ei, ăla-i un semn de-al meu. Acu' debarcăm.

Au debarcat.

Huck, de unde stăm acu', poți s-atingi c-o nuia de. undiță deschizătura pe unde m-am strecurat eu. Ia să văz, o găsești?

Huck se uită în stingă, se uită în dreapta... nu găsi nimic. Atunci Tom, călcînd semeț într-un tufăriș de sumac, zise:

— Uite-aicea! Uită-te bine, mă Huck! Să dai cu pușca și nu găsești în toată țara un ascunziș mai bun. Da... gura, să nu ne afle nimeni. Ehei, de cînd vream eu să' mă fac haiduc, da-mi trebuia o ascunzătoare ca asta și nu știam cum să dau de ea.

Acuma uite-o aici. S-avem grijă să nu ne- o miroasă nimeni; numa' pe Joe Harper și pe Ben Rogers îi aducem să le-o arătăm, că... nu-i așa, o să facem o bandă, altfel n-ar avea nici un, haz. Și, știi, să lucrăm așa, în stil mare! Banda lui Tom Sawyer! Grozav nume, ce zici, Huck?

Adevărat, Tom... Și pe cine o«ă jefuim?

A, mai pe toată lumea, îi pîndim la drumu' mare. Așa-i obiceiul. Și-i omorîm?

Nu, nu chiar totdeauna. I-ascundem în peșteră pînă se răscumpără. Cum adică se răscumpără?

— Ne dau bani. îi pui să ceară de la prietenii lor și dacă i-ai ținut un an și nu ți-au adunat paralele care le-ai cerut, le faci de petrecanie. Așa-i obiceiul. Da' pe femei nu le omori. Pe femei le închizi, da' nu le-o-mori. Ele sînt totdeauna foarte frumoase și bogate, și moarte de frică. Le iei cesulețele și inelele, da' vorbești politicos cu ele și nu uiți să scoți pălăria înaintea lor. Nu există oameni mai politîcoși ca bandiții; în orișice carte poți să vezi asta. Ei, și pîn-la urmă femeile se amorezează de tine și după ce au stat în peșteră o săp-tăm-înă, două, nu mai plîng. Și după aia, să vrei, și nu poți să mai scapi de ele. Și dacă le gonești, ele tot se-n-torc 'napoi. în toate cărțile e așa.

Ei, nu mă-nnebuni! Io zic că asta-i mai bine decît să fii pirat!

Da, într-un fel e mai bine, fiin'că e mai aproape .d-acasă, de circuri și de-alde-astea.

între timp terminaseră pregătirile și intraseră prin deschizătură, Tom făcînd pe călăuza.

Merseră așa orbecăind în dreapta și în stîngă, pînă în oapătul din fund al tunelului.. Acolo legară bine de o stîncă sforile de zmeu înnădite și porniră mai departe.

După cîtiva pași, ajunseseră la izvor. Tom se cutremură, îi arătă lui Huck bucățica de feștilă lipită de un cocoloș de lut, sus pe perete, și-i povesti cum priviseră el și Becky flacăra pîlpîind și pierind.

Băieții vorbeau din ce în ce mai încet și în curînd începură să șoptească. Tăcerea și întunericul erau apăsătoare. Merseră mai departe și peste puțin intrară în-tr-un coridor, prin care înaintară pînă ajunseră la trambulină. La lumina luminărilor își dădură seama că dedesubt nu era o prăpastie, ci doar un perete drept de lut, de vreo opt metri. Tom șopti:

Acu' o să-ți arăt ceva, Huck. înălță lumina.

— Uită-te cît poți mai departe după colț. Vezi ceva? Colo pe stîncă aia mare! Mai încolo! Ceva mîn-jit cu fum de luminare!

Tom, e o cruce!

— Ei, acu' spune tu unde era faimosu' număr* doi? Nu era „sub cruce”? Chiar acolo l-am văzut pe Joe Indianu' întinzînd lumina, Huck!

Huck se zgîi cîtăva vreme la semnul misterios, apoi spuse cu glas tremurător: Tom, hai să plecăm de-aci!

Ce, și să lăsăm comoara?...

— Da, s-o lăsăm... La sigur că stafia lu' Joe Indianu' dă tîrcoale p-aci...

Aș, Huck, ce ți s-a năzărit? Înțeleg să umble pe unde- a murit, da' el și-a dat sufletu' taman la gura peșterii, la opt kilometri d-aici.

Ba nu, Tom, nu umblă pe-acolo. Dă mereu tîrcoale banilor. Știu io obiceiul stafiilor, și-l știi și tu foarte bine.

Tom începu să se teamă că poate Huck avea dreptate, în suflet i se furișă îngrijorarea. Dar deodată îi veni o idee.

Ascultă aici, mă Huck, sîntem niște caraghioși! Cum o să umble stafia lu' Joe Indianu' într-un loc un-de-i o cruce?

Era un argument convingător.

Vezi, la asta nu m-am gîndit —răspunse Huck. Da, așa e... Avem mare noroc de cruce. Io zic să cobo-rîm pîn-acolo și să căutăm lădița.

Tom porni cel dintîi, bătînd trepte în povîrnișul de lut; în timp ce cobora, Huck îl urmă. Patru drumuri se deschideau din mica văgăună în care se afla stîncă. Băieții cercetară fără nici un rezultat trei dintre ele. în cel mai apropiat de poalele stîncii găsiră un cotlon în care erau așternute niște pături, mai găsiră acolo un cuier vechi, niște sorici de slănină și cîteva oase de pasăre, bine roase. Dar nici urmă de lădița cu bani. Zadarnic au cotrobăit peste tot.

A spus sub cruce — zise în sfîrșit Tom. Ei, aici ar fi ăl mai aproape sub cruce. Nu poate să fie chiar sub stîncă, fiindcă stîncă stă țeapăn în pămînt.

Au scotocit încă o dată prin tot locul, apoi s-au așezat jos, descurajați. Lui Huck nu-i venea nici o idee. Dar nu trecu mult și Tom spuse:

la uite, Huck; aici sînt urme de pași și seu de luminare; dincolo, în partea cealaltă a stîncii, nu-s. Ce-o fi însemnînd asta? Te pomenești că banii sînt tot sub stîncă.

M-apuc să sap.

— Bună idee, Tom — răspunse Huck cu însuflețire. Briceagul „Barlow veritabil" intră numaidecît în funcțiune. Tom nu săpase nici de-o palmă, cînd izbi în lemn.

I-auzi, Huck! Auzi?

Huck începu și el să sape și să scurme.

Nu trecu mult și dădură de niște scînduri; scoțîn-du-le din pămînt, băgară de seamă că ele acopereau o spărtură naturală ce ducea sub stîncă. Tom se vîrî în ea și întinse luminarea cît putu mai adînc dedesubtul stîncii, dar nu putea să vadă pînă în capătul crăpăturii, îi propuse lui Huck s-o exploreze. Se aplecă și intră sub stîncă; hornul îngust cobora treptat. Îi urmă cursul șerpuitor, întîi spre dreapta, apoi spre stîngă. Huck venea pe urmele lui. Peste pușin, cotind brusc, Tom stigă:

Măculiță Doamne!! Huck, ia te uită ce-i aici! Era, vezi bine, lădița cu comoara, într-o văgăună

mică și adăpostită, sta laolaltă cu un butoiăș gol, pentru praf de pușcă, o pereche de puști în învelitori de piele,, două-trei perechi de mocasini vechi, un centiron de piele, și alte boarfe, muiate de umezeală.

Care va să zică, tot am pus mîna pe ea! zise Huck, trăgînd brazde cu degetele prin monezile umede. Tiii! Tom, acuma știi că sîntem bogați!

Huck, eu totdeauna am fost sigur c-o s-o găsim! Hai să nu ne mai pierdem timpul p-aci, s-o ștergem. Da stai, mai întîi să văd dacă pot să ridic lădița.

Cîntărea vreo douăzeci și cinci de kilograme. Tom o săltă din loc cam anevoie; dîndu-și seama că n-ar fi putut s-o care de acolo, spuse:

Mi-am închipuit eu că-i grea atunci cînd i-am văzut pe bandiți ieșind cu ea din casa cu stafii. De-abia o duceau, de parcă erau înăuntru pietroaie. Ce bine am făcut că am luat cu noi săculeții!

Deșertară degrabă banii în săculeți și-i duseră sus, la stîncă însemnată cu o cruce.

— Acum, hai s-aducem puștile și celelalte lucruri — zise Huck.

Nu, Huck, lasă-le acolo. Sînt tocmai ce ne trebuie cînd ne-om apuca de haiducie. Le păstrăm acolo, și tot acolo o să ne ținem și orgiile. E un loc strașnic pentru orgii.

Ce-s alea orgii?

Nu știu. Da' haiducii totdeauna fac orgii, așa că, iezi bine, trebuie să facem și noi.

Hai, Huck, c-am stat mult aci înăuntru. O fi tîrziu. Mi s-a făcut foame. Cînd 9"⁰⁰ ingem la barcă, mîncăm și fumăm.

Ieșiră curînd la lumina zilei, în tufărișul de sumac, scrțitară cu luare-aminte împrejurimile și văzînd că nu era nimeni pe mal, se așezară în barcă, unde au prîn-zit și au tras cîte o pipă. Cînd soarele începu să scapete, porniră la drum. Barca luneca ușor de-a lungul malului prin umbrele asfințitului. Tom abia atîngea cu lopețile luciul apei, în timp ce vorbea voios cu Huck. Coborîră pe uscat, curînd după ce se întunecase.

Acu', Huck, hai s-ascundem banii în podu' șopronului de lemne al văduvii. Mîine dimineață viu și-i numărăm și-i împărțim, după aia căutăm un loc afară-n pădure, unde putem să-i păstrăm fără frică. Tu stai liniștit aici și vezi de ei, pînă dau eu o fugă să șterpelesc roaba lu' Benny Taylor. Mă-ntorc numaidecît.

Se făcu nevăzut, și curînd se întoarse cu roaba; puse săculeții în ea, aruncă pe deasupra niște zdrențe și porniră, trăgînd după ei încărcătura. Cînd ajunseră în dreptul casei Galului, băieții se opriră să se odihnească. Tocmai cînd erau să pornească iar, ieși dinăuntru Galul și strigă după ei:

Hei, cine-i acolo?
Huck și cu Tom Sawyer.

—Strașnic! Mă băieți, haideți cu mine că v-aș-teaptă lumea. Hai, luați- o voi înainte, că vă duc eu roaba. Ei, da' știți că nu-i așa ușoară cum s-ar crede. Ce-ați pus în ea, cărămidă ori fier vechi?

Fier vechi — răspunse Tom.

Mi-am închipuit eu. Băieții din târgul nostru mai degrabă-si bat capul și pierd o groază de vreme ca s-a-dune fier vechi, să-l vînză la turnătorie pe șaptezeci și cinci de cenți, decît să cîștige de două ori p-atîta muncind ca lumea. Dar așa e omul făcut! Hai, grăbiți-vă, grăbiți-vă!

Băieții îl întrebă de ce trebuiau să se grăbească.

•— Lasă, lasă! O să vedeți voi cînd o s -ajungem la casa doamnei Douglas. Huck, deprins să fie adesea învinovățit pe nedrept, zise: Domnule Jones, noi n-am făcut nimica. Galul rîse.

De, Huck, băiatule, eu nu știu. Asta n-am cum să știu. Doar tu și cu văduva sînteți prieteni. Nu?

Da, nu pot să zic că nu s -a purtat frumos cu mine. Atunci e foarte bine. De ce-ți mai e frică?

Cu mintea lui înceată, Huck nu apucă să găsească răspuns la întrebarea asta, că se și văzu împins, împreună cu Tom, în salonul doamnei Douglas. Domnul Jones lăsă roaba lîngă ușă și-i urmă.

Camera strălucea de lumină, ca la zile mari, și nu era om de vază în târg care să nu fie de față: Și Thatche-rii, și Harperii, și Rogerii, mătușa Polly, Sid, Mary, preotul, directorul gazetei și mulți alții; toți îmbrăcați cu ce aveau mai bun. Văduva îi întîmpină pe băieți cît poate cineva să întîmpine de prietenos pe niște biete făpturi în halul lor. Din cap pînă în picioare erau mîn-jiți cu lut și cu seu de luminare. Tușa Polly se făcu stacojie la față de rușine, se încruntă și-l amenință din cap pe Tom.

Dar nimeni nu suferea nici pe jumătate cît cei doi băieți. Domnul Jones spuse:

Tom nu era acasă și-mi luasem gîndul să-l mai găsesc, cînd colo, ce să vezi, cu cine credeți că mă întîl- nesc chiar în ușa casei mele? Cu dumnealor, așa că i-am adus repede, așa cum se găseau.

— Bine-ați făcut — răspunse văduva. Haideți cu mine, copii. Și-i duse numaidecît într-un iatac.

Acum, copii, spălați-vă și îmbrăcați-vă. Uite două rînduri de haine noi, cămăși, ciorapi, tot ce vă trebuie. Sînt ale lui Huck — n-ai pentru ce să-mi mulțumești, Huck, domnul Jones a adus un rînd, eu pe celălalt, împrumută-i unul lui Tom pentru astă-seară. Cred c-o să-i vină bine. Hai, îmbrăcați-vă; noi vă așteptăm. După ce vă faceți frumoși, cobor îți!

Apoi plecă.

CAPITOLUL XXXV

TOM, PUTEM S-O ȘTERGEM dacă găsim o frîn. ghie. Fereastra nu e prea sus.

Aiurea! De ce s-o ștergem?

De, eu nu-s învățat cu lume d-asta, și încă așa multă la un loc. N-o să poci să rabd. Io nu cobor colo jos, Tom, să știi...

Hai, nu fii copil! N-o să fie nimic. Mie nici nu-mi pasă. Las' că am eu grijă de tine.

Apăru Sid.

— Tom — zise el — te-a așteptat mătușica toată după-masa. Mary îți pregătise hainele de duminică și toată lumea era îngrijorată și se întreba ce e cu tine. Uliuuu... da' ce-i cu petele alea de seu și de pământ pe hainele tale?...

— Musiu Sid, te rog să nu-ți bagi nasu' unde nu-ți fierbe oala. Mai bine spune de ce s-a adunat atîta lume jos?

— E-o sindrofie de-a văduvii. De data asta o dă în cinstea Galului și a feciorilor lui, fiindcă au scăpat-o în noaptea aia cîndera să dea de bucluc. Și dacă vreți, vă mai spun ceva.,

— Ce?

— Domnul Jones are de gînd să anunțe o veste mare în seara asta și să uluiască lumea cu ea, da' eu l-am auzit astăzi spunîndu-i-o mătușichii în secret. Acum cred că nu prea mai e secret. Știe toată lumea, și chiar și văduva, cu toate că se preface că habar n-are. Ce se făcea domnul Jones, dacă nu venea Huck! Fără el n-a-vea nici un haz* cu secretul lui.

— Care secret, Sid?

Cum le- a. luat Huck urma bandiților pînă la casa văduvii. Cred că domnul Jones se așteaptă la un succes nebun cu surpriza lui, cînd colo n-o să mai fie nici o surpriză pentru nimeni!

Și Sid rînji, foarte fericit.

— Sid, ia uită-te la mine, tu ai răspîndit povestea?

— Ce-ți pasă cine-a răspîndit-o? Vorba e c-a povestit careva.

— Sid, din tot tîrgu', numai unu' e-n stare să facă o ticăloșie ca asta, și ăla ești tu. Să fi fost tu în locul lui Huck, colo sus pe deal, îți luai tălpășița și nu su-flai o vorbă nimănuî despre bandiți. Nu ești în stare decît de ticăloșii, nu poți să rabzi să vezi pe altu' lăudat pentru fapte bune. Asta e: n-ai pentru ce sa-mi mulțumești, vorba văduvii. Și Tom îl scoase pe Sid în pumni afară, trăgîndu-i și cîteva picioare în spate.

Acu' du-te și spune-mă mătușichii, dacă îndrăznești, că mîine ne răfuim noi iar.

Cîteva minute mai tîrziu, oaspeții văduvei erau așezați la masa cea mare, iar o duzină de copii ședeau cocoțați la niște măsuțe rînduite mai la o parte, în aceeași încăpere, după obiceiul locului și al vremii. La timpul potrivit, domnul Jones își ținu micul discurs, mulțumind văduvei pentru cinstea ce i-o făcea lui și feciorilor săi, adăugînd că mai era însă o altă persoană, a cărei modestie... și așa mai departe, în felul cel mai meșteșugit și mai dramatic de care era în stare, dădu în vileag amestecul lui Huck în isprăvile știute. Dar surprinderea ce o stîrni era în mare parte prefăcută și nu atît de zgomotoasă și de spontană pe cît ar fi fost în împrejurări mai prielnice. Cu toate acestea, văduva se arătă cît putu de uluită, îl copleși pe Huck cu atîtea laude și cu atîta recunoștință, încît bietul băiat, destul de nenorocit și așa, din pricina hainelor noi care-l stîn-jeneau grozav, se simțea acum din cale-afară de nenorocit, văzîndu-se ținta privirilor și laudelor tuturor.

Văduva spuse că avea de gând să-l ia pe Huck în casa ei, că avea să-i dea o educație bună și că, în momentul în care va dispune de banii necesari, îl va ajuta să-și facă o situație modestă. Tom atîta aștepta:

—Huck n-are nevoie de-așa ceva! Huck e bogat! Silindu-se cu greu să nu calce buna-cuviință, cei de

față abia își țineau rîsul, auzind o glumă atît de năstrușnică. Liniștea care se lăsă curînd după aceea începea să fie cam neplăcută, dar Tom o curmă:

Huck are bani. Poată că nu mă credeți, dar are o groază de bani. Degeaba zîmbiți; pot să vi-i arăt. Stați numa' nițel.

Și dete buzna afară. Oamenii se uitau unii la alții, uluiți și curioși, și-l priveau întrebător pe Huck, care nu sufla o vorbă.

—Sid, ce i- a venit lui Tom? Întrebă mătușa Polly. Zău dacă mai știu ce să mă fac cu zănaticul ăsta. N-am mai pomenit...

Dar n-apucă să-și termine vorba că, opintindu-se sub greutatea unor săculeți încărcăți, intră iar Tom. Se apropie de masă și răsturnă pe ea toată grămada de monezi galbene.

—Poftim ! Ce v-am spus? Jumătate din ei sînt ai lui Huck și jumătate ai mei.

Priveliștea neașteptată a aurului tăie răsuflarea întregii adunări. Toți căscau ochii și nimeni nu scoase o vorbă timp de un minut. Apoi începură să strige cu toții, cerînd o explicație. Tom răspunse că poate s-o dea, ceea ce si făcu. Istorisirea fu lungă, dar cît se poate de interesantă. Aproape nimeni nu întrerupse cu o vorbă farmecul depanării ei.

Cînd se sfîrși, domnul Jones spuse:

—Și eu care credeam că vă pregătisem o surpriză pentru astă-seară. Sînt gata să recunosc că pe lîngă surpriza care ne-a făcut-o Tom, a mea a rămas de rușine!

Apoi numără banii. Totalul se urca la peste douăsprezece mii de dolari. Nici unul dintre cei de față nu mai văzuse atîta bănet laolaltă, deși se aflau acolo c îți va inși care stăpîneau o avere cu mult mai mare în proprietăți.

CAPITOLUL XXXVI

ÎNCREDINȚĂM PE CITITORI că norocul neașteptat ce dăduse peste Tom și Huck a iscat vîlvă mare în modestul tîrgușor St. Petersburg. O sumă atît de impunătoare în bani peșin părea aproape de necrezut. Atîta fu de comentată, de jinduită, de laudată, încît mulți dintre tîrgoveți își pierdură mințile de-a binelea. Toate „casele cu stafii” din St. Petersburg și din tîrgu-rile învecinate fură demontate scîndură cu scîndură și săpate la temelie, în căutare de comori ascunse. Si asta n-o făceau băietandri, ci bărbați în toată firea — dintre care unii oameni foarte așezați și cu scaun la cap, nu dintre cei porniți pe aventuri. Oriunde se arătău Tom și Huck, lumea îi copleșea cu măguliri, îi admira, îi privea cu nespun interes.

Băieții nu-și aminteau ca vorbele lor să fi avut vreodată atîta greutate, acum tot ce le ieșea din gură era socotit ca sfînt: se punea mare preț pe spusele lor, care umblau din gură în gură, tot ce făceau părea să fie, vrednic de băgat în seamă. Trecea drept de la sine înțeleș

că ei nici n-ar mai fi putut spune sau face lucruri de rînd. Nu numai atît, dar scotocindu-li-se cu băgare de seamă trecutul, se descoperiră nenumărate dovezi ale unei izbitoare originalități. Ba chiar gazeta tîrgului le publică pe scurt biografiile.

Văduva Douglas plasă banii lui Huck cu o dobîndă de șase la sută, iar la cererea mătușii Polly, judecătorul Thatcher procedă la fel cu banii lui Tom. Am în doi băieții aveau acum un venit fabulos; f ac în d toate socotelile, le revenea cîte un dolar pentru fiecare din zilele lucrătoare ale anului și cîte un dolar pentru jumătate din numărul duminicilor. Exact cît primea și preotul; mai bine zis, cît i se făgăduise; de obicei nu izbutea să strîngă tot. Pentru un dolar și un sfert pe săptămîină, în acele vremuri de demult, cînd lumea trăia cu simplitate, un băiat putea avea casă, masă, învățătură, și pe deasupra și îmbrăcăminte și spălatul rufelor.

Judele Thatcher își făcuse o părere foarte înaltă despre Tom. Spunea că un băiat oarecare n-ar fi putut s-o scoată niciodată pe fiica lui din peșteră. Cînd Becky îi povesti tatălui ei, între patru ochi, cum încasase Tom la școală bătaia ce i se cuvinea ei, judecătorul fu vădit mișcat, iar cînd Becky încercă să scuze minciuna gogonată ce o născocise Tom pentru a lua asupra-i vina ei, judecătorul spuse, într- o izbucnire de elocință, că era o minciună generoasă, măreață, o minciună vrednică de a străbate cu fruntea sus istoria, alături de faimoasele adevăruri rostite de George Washington în auzul lumii întregi.

Becky găsi că tatăl ei nu arătase niciodată atît de falnic și de minunat ca acum, cînd, plimbîndu-se în lung și în lat prin oadaie și bățînd din picior, rostea aceste vorbe. Nemaiputînd de bucurie, se duse îndată să i le împărtășească și lui Tom.

Judecătorul Thatcher spera să-l vadă într-o zi pe Tom mare jurisconsult sau mare oștean. Spunea că o să aibă el grijă ca Tom să fie primit la Academia Militară, iar după aceea să studieze la cea mai bună școală de drept din țară — să fie pregătit pentru oricare din aceste cariere, sau pentru amîndouă odată.

Avuția lui Huck Finn și faptul că se afla sub ocrotirea văduvei Douglas l-au introdus în buna societate, mai bine zis, l-au tîrît, l-au zvîrlit cu tot dinadinsul în ea, și suferințele lui erau aproape de neîndurat. Servitorii văduvei aveau grijă să fie curat și dichisit, pieptănat și periat; îl culcau în fiecare seară într-un așternut nesuferit, care n-avea pic de murdărie pe el, nici o pată, cît de mică, pe care s-o strîngă la inimă și să și-o simtă prietenă. Trebuia să mănînce cu furculiță și cuțit și sa se folosească de șervet, de ceașcă și de farfurie, trebuia să învețe carte și să meargă la biserică și trebuia să vorbească atît de frumos, încît îi era și lehamite să mai vorbească. Oriunde se îndrepta, zăvoarele și cătușele civilizației îl încliau și-l legau de mîini și de picioare.

îndură cu vitejie toate necazurile timp de trei săp-tămîni, dar apoi, într-o bună zi, dădu bir cu fugiții. Timp de patruzeci și opt de ore, văduva îl căută pretutindeni, cu mare mîhnire și îngrijorare, la care luară parte toți cetățenii tîrgului. L-au căutat în lung și în lat, au sondat rîul, ca să vadă dacă nu cumva se înecase, în dimineața zilei a treia, Tom Sawyer, mai înțelept decît toți, s-a băgat printre niște butoaie goale, tocmai în dosul abatorului vechi, și într-unul din ele l-a găsit pe fugar.

Huck dormise acolo; tocmai își terminase gustarea de dimineață — niște rămășițe de mîncare, șterpelite — și acum sta tolănit în tihnă, cu pipa în gură. Era ciufulit, mototolit, îmbrăcat cu aceleași zdrențe care-i dădeau un aer pitoresc pe vremea cînd era liber și fericit. Tom îl scoase afară, îi povesti ce spaimă trăseseră oamenii din pricina lui și stăru

să se întoarcă acasă. Dar fața lui Huck își pierdu expresia de mulțumire tihnită și se posomori.

—Nu-mi mai vorbi de asta, Tom. Am încercat, da-i degeaba, e degeaba, mă Tom! Nu-i de mine; nu-s deprins. Văduva e pîinea lui Dumnezeu, dar nu mă-mpac eu cu obiceiurile lor. Mă pune să mă scol în fieștecare dimineată la oră fixă; zor nevoie să mă spăl, mă piaptănă slugile ei pînă mă apucă amețelile... și nu mă lasă să dorm în șopron pentru nimic în lume. Trebuie musai să port afurisitele alea de țoale, în care mă- năbuș, nu alta — nu-ș' ce dracu are, parcă nu trece pic de aer pîn ele, și-apoi așa-s de scrobite și de dichisite, că nu-i chip să mă așez cu ele, ori să mă trîntesc pe jos, ori să mă dau d-a berbeleaca dac-am chef. Nu m-am mai dat la vale pe-o ușă de pivniță nici nu mai țiu minte de cînd, parcă de arii și ani. Și musai să mă duc la biserică... Și-acolo mă trec nădușelile — nu pot să sufăr păcătoasele alea de predici, în biserică n-ai voie să prinzi o muscă, n-ai voie să mesteci tutun, și, vrei nu vrei, trebuie să stai toată duminica încălțat! Văduva mănîncă după clopoțel, se culcă după clopoțel, se scoală după clopoțel, mă rog, toate după tipic, de ti se și apleacă. Da' cine dracu poa-să rabde asta? ! Bine, Huck, da' așa trăiește toată lumea!

—Așa o fi, da' degeaba, io nu-s ca toată lumea, io nu pot. E grozav să fii așa legat. Pînă și haleala, prea-ți pică mură- n gură, dă-o-ncolo! că nu mai are nici un gust așa. Ca să mă duc la pescuit, trebuie să cer voie, ca să mă duc la scald, trebuie să cer voie — să tiu al dracului dacă nu trebuie să cer voie pentru toate alea. Ei, și-apoi trebuie să te mai și izmenești, să vorbești, așa, frumos, de-ți piere și pofta să mai vorbești! Zău dacă nu trebuia să mă sui în pod în fieștecare zi să mai înjur cîte nițel — pînă îmi mai venea inima la loc. Io zic că dacă mai stăteam acolo, muream — zău că muream, mă Tom.

Văduva nu-mi dă voie să fumez, nu-mi dă voie să țip, nu-mi dă voie să casc, nici să mă-ntind, nici să mă scarpin în fața oamenilor... Apoi, foarte supărat și jignit: Și dă-o dracului de treabă: toată ziua se ruga. N-am pomenit de cînd sînt o femeie ca asta! Nu, Tom, zău că trebuia să mă car — nu mai puteam!... Și unde mai pui că azi-mîine se mai deschide și școala, și mai mult ca sigur că trebuia să mă mai duc și-acolo! Ei, asta le-ar fi pus vîrf la toate!... Ascultă ce-ti spun eu, Tom! Nu-i nici o scofală să fii bogat, geaba zice lumea. Griji și iar griji, de te trec nădușelile și ai vrea mai bine să fii pe lumea ailaltă. Ei, și dacă-mi place mie să stau în butoi, cu țoalele astea pe mine... Să știi că de-aci încolo nu le mai lepăd pentru nimic în lume... Tom, să nu fi fost banii ăia, nu mai intram în bocluc. Și d-aia, ascultă aici ce-ți spun io; ia tu și partea mea și, din cînd în cînd, mai dă-mi și mie cîteun gologan da' nu prea des, că ce nu-i anevoie de căpătat nu-mi face nici o plăcere, și să te duci tu să-i cei iertare văduvii în locu' meu.

—Aș, Huck, nu pot să fac una ca asta, doar știi foarte bine. Nu-i frumos! Și-apoi îți spui eu, că dacă mai încerci, pîn' la urmă o să-ți placă.

—Să-mi placă! Cum mi-ar place să șed pe-o plită încinsă, dac-ar fi să șed mult. Nu, Tom, nu vreau să fiu bogat și nu vreau să stau în afurisitele alea de case îmbîcsite. Mie-mi place pădurea, și apa, și butoaiele și nu le mai las d-aci încolo. Fir-ar a dracului de treabă! Tocmai cînd pusesem și noi mina pe arme și pe-o peșteră și cînd era totu' gata ca să ne-apucăm de haiducie, taman atunci a trebuit să ne vie pe cap beleaua asta și să ne strice toate socotelile!

Tom prinse prilejul:

— Ia ascultă, Huck, pe mine bogăția nu mă sperie, eu tot mă fac haiduc, nu mă las.

— Ce spui? Nu, zău! Adevărat? Vorbești serios, Tom?

— Adevărat, cum te văd și cum mă vezi. Da', Huck, pe tine să știi că nu putem să te primim în bandă dacă nu ești bine văzut, auzi tu?

Bucuria lui Huck se domoli brusc.

— Nu puteți să mă primiți?

Da' ce, ca pirat cum m-ați primit?...

Da, da' aia-i altceva. Un haiduc e de obicei mai ceva decât un pirat.

Ascultă, Tom, n-ai fost tu totdeauna preten bun cu mine? Ai fi tu în stare să mă lași acu pe mine pe dinafară? Poți să faci tu una ca asta, Tom, spune drept?

— Huck, nu mi-ar place, și zău că n-as face-o în ruptu' capului, da' spune și tu, ce-ar zice lumea? La sigur c-ar strîmba din nas și-ar zice: „Hm! Banda lui Tom Sawyer! Ia, acolo o adunătură de coate-goale!” Și sigur că la tine s-ar gândi când ar zice așa. Ei, ți-ar plăcea asta? Nu ți-ar plăcea nici ție și nici mie.

Huck tăcu un timp, frământat de gânduri, apoi, luîndu-și inima-n dinți, spuse:

— Bine, Tom, dacă mă primești în bandă, mă-n-torc la văduvă o lună, și-o să mă căznesc să văz dacă poci să mă deprind.

Bravo, Huck, bate palma! S-a făcut! Hai, mă băiete, cu mine, și-o s-o rog eu pe văduvă s-o lase mai domol.

— Zău, Tom, faci tu asta pentru mine?! Brava, mă, să trăiești! Dacă nu m-o mai strînge așa rău în chingi, o să fumez și io când nu mă vede nimeni și o să-njur când nu m-aude nimeni și o să rabd pînă la urmă, să știi de bine că crap. Când faci banda, să ne apucăm de haiducie?

— Chiar acu'. Mergem să-i strîngem pe băieți și poate facem inițierea diseară.

— Ce faceți?

— Inițierea.

— Adică cum?

— Adică ne jurăm să ținem unu' cu altul și să nu spunem la nimeni secretele bandei, să știm de bine că ne taie în bucăți, și să-l omorîm cu tot neamul lui pe orișicare ar face vreun rău vreunuia din bandă.

— Ei, știi că-mi place, grozav îmi place!

— Păi, da te crez! Și toate jurămintele astea trebuie făcute neapărat la miezu' nopții, în locul ăl mai părăsit și mai înfricoșător care putem să-l găsim — o casă cu stafii e locu' ăl mai bun, da' vezi că acu' nu mai e nici una întregă.

— Ei, da' măcar să fie la miezu' nopții, Tom!

— Da, firește! Și trebuie să te juri în fața unui .*' coșciug și să iscălești cu sînge.

Ții, grozav! Păi e de un milion de ori mai teribil ca pirateria! Stau la văduvă, Tom, stau pîn-oi putrezi, și dac-o să mă fac haiduc de frunte, să-mi meargă vestea, să vezi ce-o să se mai fudulească văduva cu mine că m-a cules de pe drumuri!

ÎNCHEIERE

AȘA SE SFÎRȘEȘTE CRONICA DE FAȚĂ.

Fiind numai și numai povestea unui băiat, trebuie să se oprească aici; dacă ar mai înainta mult, ar deveni povestea unui bărbat. Când scrii o poveste despre oameni maturi, știi foarte bine unde trebuie să te oprești, știi că trebuie să închei cu o căsătorie. Când scrii însă despre copii, te oprești unde-ți vine mai bine la socoteală. Cei mai mulți dintre eroii acestei cărți sînt încă în viață, o duc bine și-s fericiți. S-ar putea ca într-o bună zi să fim ispitiți a relua povestea celor mici, ca să vedem ce fel de bărbați și femei au ajuns, așa că nu este înțelept să dezvăluim deocamdată nici o fărîmă din acea parte a vieții lor.